

“BİLİM VE SANAT AYLIK KÜLTÜR DERGİSİ”
A PERIODICAL WITNESS TO TROUBLED TIMES

A THESIS SUBMITTED TO
THE GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
OF
MIDDLE EAST TECHNICAL UNIVERSITY

BY

GÖKHAN ARIKAN

IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR
THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE
IN
THE DEPARTMENT OF MEDIA AND CULTURAL STUDIES

AUGUST 2015

Approval of the Graduate School of Social Sciences

Prof. Dr. Meliha Altunışık
Director

I certify that this thesis satisfies all the requirements as a thesis for the degree of Master of Science.

Assoc. Prof. Dr. Necmi Erdoğan
Head of Department

This is to certify that we have read this thesis and that in our opinion it is fully adequate, in scope and quality, as a thesis for the degree of Master of Science.

Prof. Dr. Raşit Kaya
Supervisor

Examining Committee Members

Prof. Dr. Ercan Eyüboğlu

(İstanbul Aydın Üni., ADM IR.) _____

Prof. Dr. Raşit Kaya (METU, MCS) _____

Doç. Dr. Necmi Erdoğan (METU, MCS) _____

I hereby declare that all information in this document has been obtained and presented in accordance with academic rules and ethical conduct. I also declare that, as required by these rules and conduct, I have fully cited and referenced all material and results that are not original to this work.

Name, Last name: Gökhan Arıkan

Signature:

ABSTRACT

“BİLİM VE SANAT AYLIK KÜLTÜR DERGİSİ”
A PERIODICAL WITNESS TO TROUBLED TIMES

Arıkan, Gökhan

M.S., Department of Media and Cultural Studies

Supervisor: Prof. Dr. Raşit Kaya

August 2015, 217 pages

The subject matter of this study is the monthly cultural magazine *Bilim ve Sanat*, which was published right after the Coup of 12 September. In authoritarian political regimes, printed press serves as almost the sole organized means to express opposition to the repressive politics. In the history of Turkish press especially the left forces have a rich tradition in this manner. This study aims to illuminate the position and contribution of *Bilim ve Sanat*'s to this tradition; as it was a periodical started by the members of the outlawed Turkish Workers Party, and published between 1981 – 1990 with the collaboration of a wide circle of intellectuals. In this framework, this study argues that *Bilim ve Sanat* have established an organic relationship with its decade, and considering its success, it still secures historical value.

Keywords: History of Turkish Press, *Bilim ve Sanat* magazine, Workers Party of Turkey, Coup d'état of 12 September, the 1980s.

ÖZ

ZOR ZAMANLARIN TANIĞI BİR SÜRELİ YAYIN AYLIK KÜLTÜR DERGİSİ “BİLİM VE SANAT”

Arıkan, Gökhan

Yüksek Lisans, Medya ve Kültürel Çalışmalar Anabilim Dalı

Tez Yöneticisi: Prof. Dr. Raşit Kaya

Ağustos 2015, 217 sayfa

Bu çalışma, 12 Eylül Darbesi'nin hemen ardından yayın hayatına başlayan aylık kültür dergisi Bilim ve Sanat'ı ele almaktadır. Otoriter rejimlerde basın, muhalefetin örgütlendiği ve kendini ifade ettiği birincil örgütlü alandır. Türkiye basın tarihinde de özellikle solun bu anlamda zengin bir geleneği vardır. Bu çalışmanın amacı Türkiye İşçi Partililer tarafından başlatılan ve 1981 – 1990 yılları arasında geniş bir entelektüel çevrenin katılımıyla yayınlanan Bilim ve Sanat Dergisi'nin bu geleneğin içindeki yerinin ve geleneğe sunduğu katkıların anlatılmasıdır. Çalışmada ortaya atılan temel argüman, Bilim ve Sanat'ın dönemi ile organik bir ilişki kurduğudur ve başarılı bir örnek olarak tarihsel değerini koruduğudur.

Anahtar Sözcükler: Türkiye Basın Tarihi, Bilim ve Sanat Dergisi, Türkiye İşçi Partisi, 12 Eylül Darbesi, 1980'ler.

To Kardelen
of the Realm of Rocks of Might

ACKNOWLEDGMENTS

First and foremost I would like to express my deepest gratitude to my supervisor Prof. Dr. Raşit Kaya for his guidance, criticism, and encouragement throughout the research; he made this thesis exist.

I would also like to thank Varlık Özmenek for his ardour, to Neşet Kocabıyıkolu for his help, to Can Açıkgöz for introducing valuable documents, and to all the people of *Bilim ve Sanat* I have interviewed, for sharing their time and memories.

Finally I would like to thank Ozan Ekin Derin, Ceyda Tırman, Özge Taşlı Tığlı, Deniz Özçetin, Babacan Taşdemir, Ali Haydar, Reco Cemal Akgün, and Hüyesincan Eryılmaz for their sincere company, and room A 309 for its never ending hospitality.

TABLE OF CONTENTS

PLAGIARISM.....	iii
ABSTRACT.....	iv
ÖZ.....	v
DEDICATION.....	vi
ACKNOWLEDGMENTS.....	vii
TABLE OF CONTENTS.....	viii
LIST OF TABLES.....	x
LIST OF FIGURES.....	xi
CHAPTER	
1. INTRODUCTION.....	1
2. “BİLİM VE SANAT” AS THE WITNESS OF A DECADE.....	4
2.1. How <i>Bilim ve Sanat</i> Was Founded? Story of a Daring Venture.....	8
2.2. A Comprehensive Look into the Nature, Identity and Structure of <i>Bilim ve Sanat</i>	18
2.2.1. The People.....	19
2.2.2. The Editorial Board.....	25
2.2.3. The “House” as Center of Interaction.....	32
2.2.4. “Bilim ve Sanat Publications”: A Well Respected Publishing House.....	37
2.2.5. <i>BILSAN</i> Inc.....	39
2.2.6. The Sphere of Social and Political Interaction.....	40
2.2.7. The International Ankara Film Festival.....	42
2.2.8. Correspondence as an Evidence of the Reader's Profiles.....	45
2.3. The End: The Time Has Come to Fold Up!.....	52
3. <i>BİLİM VE SANAT</i> 'S OUTLOOK.....	54
3.1. Methodology.....	55

3.2. Inventory of the Content as to Themes.....	57
3.2.1. Texts on Politics.....	58
3.2.2. Texts on Arts.....	64
3.2.3. Texts on Culture.....	68
3.2.4. Texts on Media.....	72
3.2.5. Texts on Economics.....	74
3.2.6. Texts on Science.....	76
3.3. The Analysis of Content as to Text Genres.....	77
3.4. The Analysis of Content as to Authors.....	80
4. IN LIEU OF CONCLUSION.....	83
BIBLIOGRAPHY.....	85
APPENDICES.....	97
A. The cover of the first issue of <i>Bilim ve Sanat</i>	97
B. A selection of covers of <i>Bilim ve Sanat</i>	98
C. The logo of <i>Bilim ve Sanat</i>	99
D. The circular letter of GAMEDA.....	100
E. The text of the introduction of the first issue of <i>Bilim ve Sanat</i> : “Niçin 'Bilim ve Sanat'...” by Gencay Şaylan, published in No. 1, pp. 3-4, January 1981.....	99
F. The text of Güney Gönenç's speech from the panel discussion of <i>Aydınlık Demokrasidir</i> , published in No. 74, pp. 11-2, February 1987.....	107
G. A Part from the Interview of Haluk Gerger.....	110
H. The index of <i>Bilim ve Sanat</i>	112
I. TURKISH SUMMARY.....	209
J. TEZ FOTOKOPISI İZİN FORMU.....	217

LIST OF TABLES

TABLES

Table 1 The List of Editorial Board Members.....	26
Table 2 The Distribution of Text Genres According to Years.....	78

LIST OF FIGURES

FIGURES

Figure 1 Course of Advertisements through the Years.....	36
Figure 2 The Letter of A. Ali Yiğci.....	47
Figure 3 The Letter of İbrahim Çerçi.....	48
Figure 4 The Letter of Müfit Akyos.....	50
Figure 5 The Number of Texts According to Their Themes.....	58
Figure 6 The Number of Texts Concentrating on Politics Through the Years.....	59
Figure 7 The Number of Subtopics Published under the Theme of Politics.....	60
Figure 8 The Number of Subtopics Published under the Theme of Arts.....	64
Figure 9 The Number of Subtopics Published under the Theme of Culture.....	68
Figure 10 The Number of Subtopics Published under the Theme of Media.....	73
Figure 11 The Number of Subtopics Published under the Theme of Economics.....	74
Figure 12 The Number of Subtopics Published under the Theme of Science.....	76
Figure 13 The Number of Visual Texts Published in Total.....	80
Figure 14 The Recurrence Number of the Authors per Year.....	81

CHAPTER I

INTRODUCTION

The subject matter of this study is a monthly “political and cultural” magazine, namely, *Bilim ve Sanat*¹ which began to be published at a time just after the constitutional guarantees were suspended, martial law proclaimed. In the course of these gloomy and repressive years in the Turkish Politics, *Bilim ve Sanat* endeavored to voice a resolute opposition to an oppressive political regime.

In modern Turkish political history, like it has also been in many other countries with authoritarian political regimes, printed press served as almost the sole organized means to express opposition to the repressive politics. Moreover, these kinds of discontents often tend to display and transmit their opposition through literary works, preferably, by humor and laughter. In this respect, spheres of political oppositions, especially the left forces have a rich experience and a deep-rooted tradition in Turkey. *Bilim ve Sanat* is a direct continuation of this tradition. However, it differs from the similar earlier publications to break the precedent in some important aspects.

Firstly, while the earlier similar publications were all short lived, *Bilim ve Sanat* survived a little longer than nine years. This is significant for the history of Turkish press in itself since the life span of Turkish political periodicals of all political spheres have been relatively short even if they were not subjected to pressures from the authorities.

1 Literally translated: *Science and Arts*

Secondly, although its precedents were concentrated on only literary themes and forms *Bilim ve Sanat* covered also many other themes related with science and arts. This extended its sphere of activities to previously unexploited fields by the leftist political movements. Thus, it was able to express and transmit the grievances of larger publics during an oppressive era.

Thirdly, *Bilim ve Sanat* was published as a deliberate outcome of the previous resolutions of an outlawed political organization, namely Workers Party of Turkey (TİP), to continue its struggle. Almost all previous similar publications were initiated by independent individuals even if they had a definite political identity.

Moreover, *Bilim ve Sanat*'s life span overlaps with the quasi total transformation of Turkey's institutional structures. Similarly, during these years many radical changes in terms of social and economic behavior of the Turkish people occurred.

Having in mind such views and considerations, *Bilim ve Sanat* appears to be a good and fruitful choice as a subject matter for a master's thesis. An investigation into the content of *Bilim ve Sanat* would contribute not only to Turkish press history but also can help to shed some light to Turkish political history in general. Outlined qualities of *Bilim ve Sanat* as an important political journal offer students of Turkish media history a valuable object of research but at the same time it is quite a difficult task to scrutinize and exhaust all the possibilities and opportunities within the confines of a master thesis. This is why this study is restricted to a descriptive analysis. In other words, it is an example of a "thick description" as specified by Geertz (1973).

Firstly, in this study, more than five thousand pages of written texts and photographed material that constitute the "collection" of the *Bilim ve Sanat* is subjected to a quantitative content analysis. The inquiry is complemented with long in depth interviews with almost every person who had participated and/or contributed to the editorial board. Only a few who had passed away or had serious health problems could not be reached. Those people who were responsible of or involved in the administrative tasks are also included among the interviewees.

In order to reveal and elucidate under which conditions and with what motives the magazine *Bilim ve Sanat* was founded, apart from the contributors all the persons involved in the process are tried to be interviewed in the chapters of the first part. Views thus expressed are expected to provide a complete idea as to the structure of the publication. An inventory of the content of *Bilim ve Sanat* is presented in the chapters that constitute the second. It is expected that it would provide the concrete material for the future assessments of the subject matter of this study.

All these is hoped to help broader future researches targeting to improve our understanding of a gloomy period in this country's political history.

CHAPTER II

“BİLİM VE SANAT” AS THE WITNESS OF A DECADE

This chapter intends to reveal the foundation and the operations of of *Bilim ve Sanat* from its very beginning to the end. This is not an easy task because *Bilim ve Sanat* lasted for nine-and-a-half years, and little documents are left behind the establishment. Consequently, to manage the exacting task in-depth interviews are made with people participated in and/or contributed to the periodical's publication. These interviews are carried out between the winter and the summer of 2014, mostly in Ankara, at *Mülkiyeliler*². In total twenty-four people interviewed and it produced sixty-seven hours of recorded material and transcription of six-hundred-and-twenty-nine pages. They provided this chapter's main material.

The first one chosen for the interviews is Varlık Özmenek who was the editor of *Bilim ve Sanat*. Even today, those who have contributed to *Bilim ve Sanat* still share a widespread joke. They, with mock melodrama, assert that the editorial board of the publication was strictly split into two quite “antagonistic” components: “scientists” being one side and the “artists” on the other. They promptly add that Varlık Özmenek was the “conjunction”. This is why nine separate sessions for interview is devoted to him. These series of interviews started on 25 February 2014 and ended on 21 March 2014.

Nevertheless, only in one of these interviews Özmenek was alone. During the other eight meetings Neşet Kocabıyıkoglu was also present. He is also a key figure in the history of *Bilim ve Sanat*, even if his name never surfaced during nine years of the

2 “Mülkiyeliler Birliği” (Mülkiyeliler) is the local head quarter of the Alumni Organization for the graduates of Ankara University, Faculty of Political Science where some members of *Bilim ve Sanat*'s editorial board and their close friends still reunite for lunch on every Wednesday.

publication. He was indicted on different allegations and risked long prison terms for the certain articles published by *Yurt ve Dünya*, the monthly periodical of Workers Party of Turkey. He was the first person who put forward the idea of publishing a periodical as a member of outlawed Workers Party of Turkey's Central Committee. His proposition was accepted by the Central Committee and he was assigned to start the initiative. As a fugitive he was not able to assume direct and open responsibilities but stayed always in close contact with the contributors.

In the four sessions of these interviews Can Açıkgöz was also present. Although he had no direct connection with the publication of *Bilim ve Sanat*, as a member of the Central Committee and Political Bureau of TİP he provided considerable and valuable information on political issues of the 1980s.

Apart from Neşet Kocabıyıkoglu and Varlık Özmenek four other persons, namely Gencay Şaylan, Yılmaz Onay, Bülent Artamlı and Haluk Tosun were chosen to assume responsibility in the foundation period of the venture. Gencay Şaylan who was also a member of the the editorial board before he was indicted and arrested in 1983 in relation with the Law Case of Peace Association (*Barış Derneği Davası*). In his interview (19 June 2014, in Ankara, Or-An) he provided some valuable information both on the foundation of the periodical and the process of *Barış Derneği Davası*. Yılmaz Onay was another central figure of the periodical with his valuable contribution in the field of arts. Unfortunately due to his health conditions during our meeting at his house in Muğla, Bodrum a recorded interview could not be realized. But, he later answered the forwarded written questions trough e-mail in August 2014. Bülent Artamlı, in his interview on 4 June 2014, served valuable information both on the first years of *Bilim ve Sanat*, and publishing technology of the 1980s. And finally, Haluk Tosun, who was a close friend of Güney Gönenç³, told

3 Güney Gönenç was one of the important names of *Bilim ve Sanat*. Gönenç was a prominent scientist. He was occupied as an academician in Electrical Engineering in METU. Among his academic studies, he also held important positions in various organizations like Chamber of Electrical Engineering, Association of All Academic Members and Association of Peace. After being discharged from his position in METU with the execution of the martial law article of 1402, he worked as an editor in the *Bilim ve Sanat*. Also, he had written many opinions and articles for the magazine which were clues to his great knowledge and intellect. Unfortunately he passed away in 2007.

his memories about the establishment of the periodical, *Barış Derneği Davası* and his experiences with Güney Gönenç, in his interview on 11 June 2014.

The editors of *Bilim ve Sanat* were also a must for the interviews. In this scope, I made interviews with Aykut Göker, Cemil Turan, Haluk Orhun and İlhan Alkan. In their interviews, they all provided valuable information on the institution of the periodical. Aykut Göker talked about the last years of the periodical in the interview done with him in his home-office in Ankara, Ayrancı, on 12 May 2014. Cemil Turan was a professional journalist, and an editor of *Bilim ve Sanat* in the first years. In his interview he provided information on both the institutionalization attempts of the periodical and background of the Turkish press in the 1980s, in his interview in İstanbul, Gezi Parkı, on 12 July 2014. Haluk Orhun was the editor who worked just before Cemil Turan. In our appointment in his office, he required that our interview not to be recorded⁴. And finally, İlhan Alkan, who was more than an editor for *Bilim ve Sanat*, provided some substantial documents, and valuable information. The interview with him was done on 19 September 2014, in Muğla, Bodrum.

A selection was necessary for the interviews with the members of the editorial board. There were a total of thirty-four people contributed to the board. In this course, I interviewed with Haluk Gerger, because he was not a member of TİP. I hoped that I would be served an objective narrative by him, which turned out to be true. In his interview that was done in his home, Ankara, Kızılay, on 20 July 2014, he also provided information on the Petition of Intellectuals, and *BİLAR AŞ*, which *Bilim ve Sanat* was institutionally related. Mehmet Kök Özaltınlı, in our interview on 18 June 2014, provided information on his book reviews published in *Bilim ve Sanat*. Mümtaz İdil was important as he was one of the names who prepared the Ankara Film Festival as the representative of *Bilim ve Sanat*, together with İlhan Alkan and Mahmut Tali Öngören. In his interview that was done in Ankara, Ayrancı, on 25 June 2014, he narrated the attitude of *Bilim ve Sanat* in the field of literature. Another name I have chosen for interview was Osman Gürel who was a scientist in chemistry.

4 Whenever I refer to the interview done with Haluk Orhun in this thesis, I rely on my notes taken in the interview.

In his interview that was done in his home, in Ankara, Kızılay, on 27 May 2014, he explained how much the texts on natural and applied science carried importance for *Bilim ve Sanat*. Remzi İnanç was also an important person, as his texts in *Bilim ve Sanat* constituted the political tradition of the periodical. He required that our interview not to be recorded, however his memories helped me to find out some important answers on the history of the periodical. Sinan Sönmez was an economist, and I have hoped to understand the standpoint of *Bilim ve Sanat* on economy after the interview that I have done with him, on 25 June 2014. Besides getting answers I had sought, I have learned much about Gürhan Uçkan from him, whom was a faithful representative of the periodical in Europe. And finally, Raşit Kaya was one of the continual names of the editorial board. As he is the advisor of this thesis there is not any specific interview made with him but he provided every help whenever needed especially on some vital issues.

There were four more other persons I have interviewed in order to deepen my analysis. One of them was Erşen Sansal. He is a lawyer, and he assisted *Bilim ve Sanat* with his precision on judiciary issues through the hard years of the 1980s. In the interview that was done with him in his office Ankara, Necatibey, on 19 June 2014, he provided valuable information on censorship, and notorious penal codes of 141 and 142. Another person I have interviewed was Serhat Baysan. He was the editor of monthly youth and literature magazine *Yarın*, which was concurrent with *Bilim ve Sanat*. When we met on 27 March 2014, he provided me valuable information on the political background of both periodicals. Another person I have interviewed was Umur Coşkun, who was in no direct relation with *Bilim ve Sanat*. However he was a prominent name in TİP, and also the editor of political review of *Adımlar*, which was published in the late 1980s. In our interview in İstanbul, Taksim, on 12 July 2014, I have learned much about the political conditions of the 1980s in general, and TİP in particular. And one last name, Tamer Karahan was the owner of the distribution company of *Etkin Dağıtım*. His company consistently distributed many periodicals among *Bilim ve Sanat* through the 1980s. In the interview that was done with him in İstanbul, Kadıköy, on 14 July 2014, he provided valuable information about the distribution of the magazines, and the capitalist

monopolization started in the 1980s, which was a fatal problem not just for *Bilim ve Sanat*, but many more magazines of the decade.

These interviews provided me to understand *Bilim ve Sanat* in many aspects. As much as I could, I tried to narrate the struggle of these people who I admire as I have learned. All in all, *Bilim ve Sanat* was born into a tranquility and ended in a turmoil. Throughout its life span it represented far more than its material being as a specific form of media. The following chapter is an attempt of showing respect to all those who gave life to *Bilim ve Sanat*, as Brecht points:

The man who while in no way being himself subject to an intolerable oppression *opts freely* for something that he sees as preferable: he *chooses* revolution. Proceeding in such a new way, these intellectuals must take cognizance of their sociological position, their real and contradictory insertion in social relations. In this way they can overcome their characteristic isolation, unite with the masses, and reunify in their own intellectual and political practice what every class society divides; philosophy and politics, culture and the progressive and revolutionary forces. (Buci-Glucksmann 1990; 5)

2.1 How Bilim ve Sanat Was Founded? Story of a Daring Venture

More than nine months should be waited for the reunion of the child and the parents but there are situations and times when one cannot patiently wait that long. The coming of the dark days was anticipated by the Workers Party of Turkey (TİP). Raşit Kaya sees the “raison d’être” of Bilim ve Sanat in the resolutions adopted at the second Congress of TİP which had convened in February 1979. These resolutions were stipulating that the Party’s struggle should continue “at all events and under all conditions” (TİP CEC 1979; 7). As a matter of fact, Bilim ve Sanat was launched in January 1981, only two and a half months after the Coup d’état of 12 September 1980 which banned the Party and all other democratic organizations and parties. As already stated, the idea of publishing such a periodical was first proposed and

formulated by Neşet Kocabıyıköğlü – a member of the Central Executive Committee of the Party who expresses the event and his motives in such words:

“ one of our experienced friends ... Umur Coşkun, the provincial head of Ankara came and found me ... what should be done according to your vision, he said. And that time, about setting up two distinct periodicals, one in the field of science, and other in arts. The one on science could bring together the scientists and other technicians. For the other periodical, I hoped it could be an agent of achievement in the milieu of arts. After the coup d'état I revised my points and thought two periodicals like this could accomplish many more successes against fascism. I believed the struggle in the field of science and arts will count more under such conditions and eventually I proposed the foundation of two periodicals. One periodical on matters of science ,the other on arts.”⁵ (Int. 2014a; 5).

This conversation was held just after the Coup, in the month of September, while a confusion was still on the air. The oppositional forces were in an evaluation, and the Coup was getting ready for counter-attacks. The Politic Bureau of TİP, took Kocabıyıköğlü's offer into account, and reformulated the form of the periodical. With Kocabıyıköğlü's words:

“... it was said that, we made use of your proposal, decided to publish one periodical, but not two. My proposal over this periodical's scope was a bit narrow. I thought that, this periodical should be in an anti-fascist character, grounded on collaboration and union of all democratic forces, but still a periodical that is published by the TİP. The decision of the Political Bureau

5 (Gene bizim yetkin bir arkadaşımız olan ... Ankara İl Başkanı Umur Coşkun arkadaşımız geldi buldu beni. ... Senin görüşüne göre ne yapmak gerekir, falan dedi. Ben de şey üzerinde düşünüyordum, aslında 12 Eylül olmadan önce kafamda şey vardı, iki tane dergi kursak, birisi bilim alanında olsa birisi sanat alanında olsa, işte bilim alanında olan bilim insanlarını, teknik insanları bir araya getirebilir falan diye düşünüyordum. Diğer dergi için de sanat alanında iyi işler yapabilir diye düşünüyordum. 12 Eylül olduktan sonra bu konuyu kafamda yeniden tartmışım, böyle iki derginin faşizme karşı mücadelede önemli işler yapabileceğini düşünüyordum. Benim aklıma o geldi, dedim ki, ama daha farklı bir bağlamda, dedim ki, ya böyle bir faşist döneme giriyoruz, faşist bir döneme girdiğimize göre dedim, bu dönemde bilim alanında, sanat alanında mücadele daha önemli olacaktır diye düşünüyorum ve işte iki tane dergi çıkmasını öneriyorum dedim. Birisi bilim dergisi, birisi sanat dergisi olsun diye öneriyorum dedim.)

was that this periodical should be the periodical of all anti-fascist democratic forces and a common platform for them, not even a single anti-fascist should be left aside *and I was assigned to undertake the mission. 'You are going to arrange what is necessary for this periodical to be published and ensure it is published' they said. And I was entrusted with the task of arrangements about intellectuals in the anti-fascist struggle.*"⁶ (Int. 2014a; 7, emphasized by me)

From then on, the preparations for the periodical was Kocabıyıköglü's task. He had to arrange a team to execute the establishment. The Coup was taking hold of governmental administration day by day, till its every inch⁷. Whatever must be done, must be done in rush, before the Junta take over the administration entirely. So, Kocabıyıköglü first met with Varlık Özmenek. He was a former member of TİP's Central Press Bureau, and a columnist of *Yürüyüş*⁸. Özmenek invited Gencay Şaylan, who was an academician then, also he was a member of the Party. Özmenek and Şaylan arranged an appointment, which was a long walk because of their illegal conditions. This appointment could only be done in disguise under the conditions of martial law and "state of emergency". Both of them remembers the discussion they had done over how should they act against the Coup. Özmenek says: "*We had walked from Çankaya to Kızılay with Gencay. The result is affirmative, for instance it was a great motivation; now, when Gencay Şaylan showed no trace of hesitation, the moral support it provided, was something unforgettable.*"⁹ (Int. 2014a; 11). So, Şaylan was in. Then Yılmaz Onay, Haluk Tosun and finally Bülent Artamlı were invited by Kocabıyıköglü.

6 (... denildi ki, biz senin önerini değerlendirdik, iki dergi değil, tek bir dergi çıkartılmasına karar verdik. Bu dergi konusunda, benim önerim biraz daha dardı, derginin anti-faşist nitelikte olmasını, bütün demokratik güçlerle işbirliğini ve güç birliğini esas almasını ama derginin TİP'lilerin çıkardığı bir dergi olmasını düşünüyordum. Politik Büro'nun önerisi, bu derginin bütün anti-faşist demokratik güçlerin dergisi ve ortak platformu olmasıydı. Tek bir anti-faşist bile derginin dışında kalmamalıydı. ... ve bana görev verildi. Derginin çıkartılması konusunda gerekenleri sen yapacaksın ve derginin çıkartılmasını sağlayacaksın denildi. Ve ben dergiyle, ve anti-faşist mücadelede aydınlar alanında yapılacak işler konusunda görevlendirildim.)

7 This situation was reached to neighborhood units. The civil 'mukhtar's were replaced by the former non-commissioned officers while all civilian politics were banned.

8 The non-official periodical of TİP before the Coup. It was owned by Nihat Sargın and the editors in chief were Osman Sakalsız and Zeki Kılıç. It was circulated between April 1975 and July 1980.

9 (Gencay'lan Çankaya'dan Kızılay'a kadar yürümüşüz, sonuç olumlu, mesela, o bize çok önemliydi, şimdi Gencay Şaylan hiç tereddütsüz olunca, verdiği morali, unutulacak gibi değildi.)

A skilled establishment committee is always needed for any institution to be founded successfully. However in times like the one as the aftermath of the Coup of 12 September, some extraordinary qualifications were demanded; Kocabıykoğlu explains:

“... When I was appointed to this duty, I thought on how we could publish this periodical. I thought, all in all, we must start as a threshold matter with people from TİP, people that can be trusted, and moreover, you can't foresee what will happen to the people in such a situation, the people that we started this together can be subjects of intense torture, we are entering into such kind of a period, torture is already a daily practice in this country. I decided to keep the establishment committee narrow. That I thought, for instance, our dear Mr. Güney Gönenç, he had much contribution in this periodical, but I haven't seen him as a member of this committee, one of his foot is handicapped, under torture they could give severe harm from his foot, I kept him out, and because of this he has never forgiven me on this matter. . Raşit Kaya's¹⁰ case was quite delicate and moreover his health condition at the time was prone to special attention. Although he was one of the first names in my mind it would not be a right decision to include him to the team. On the other side, since he was a young fellow of ours, and because he could provide considerable contribution in topics like science and technology, I deemed necessary Haluk Tosun¹¹ for this initial committee. Our friend Varlık¹² is already a person having many contacts, possessing a certain name and legality. As a matter of fact, Varlık was the first one I got in contact. Again, Yılmaz Onay¹³, whenever the topic is 'arts', I can't think of another name. And plus Mr. Gencay, he was a lecturer in TODAIE, I thought him in. Honestly, as much as quality, I considered everyone's capacity to resist torture. Mr. Gencay was a sportsman fellow, I thought about that. Besides his qualities, Mr. Gencay was relatively in an older age and experienced more than his associates. It was natural for him to be in this committee. And for the technical staff, our friend Bülent Artamlı¹⁴, a young fellow, I thought him in. ... Gencay Şaylan and Haluk Tosun, who were in this committee, in 12 September period were incarcerated for years by the 'Barış Derneği Davası' without any murmur¹⁵. Yılmaz Onay was captured in an ambush has done to the periodical Yarın, and was tortured, and he resisted.

10 Kaya was occupied as an academician of political science in METU.

11 Tosun was a scientist of electrical engineering in METU.

12 Varlık Özmenek was a journalist working in the ANKA Agency as the foreign news editor.

13 Onay was a prominent artist of social realism, and he was an author, theater director and translator.

14 Artamlı was working as an expert in the *Yürüyüş*, he had a wide experience on publication.

*Varlık Özmenek, with his successful journalism, became a person that Junta couldn't push around. The sum and the substance of it, I can say that, I was not mistaken in any matter by the members of this committee.”*¹⁶ (Int. 2014a; 13).

This long quotation from the interview was necessary to comprehend the conditions they were in. As Kocabıyıkoglu rightly underlines the members of the initial committee had to be ready to endure hardships and even the risk of torture. *The founding committee* held its first meeting at the house of Yılmaz Onay, approximately in the last week of October 1980. First, they decided the name of the magazine as *Bilim ve Sanat*. Then, the publication policy of the periodical was determined. Two main principles were concluded; first, due to the name of the magazine the periodical would cover both fields of science and art by standing on a solid democratic ground. Secondly, it would be prepared collectively on the principle of anti-fascism and struggle for democracy, and would appeal to a wide range of the public. The editorial board would be fully independent and open to new comers. No

15 Kocabıyıkoglu says in another interview that Şaylan and Tosun surrendered as if they were departing for the boarding school.

16 (Şimdi şeyi de söyleyelim, bana bu görevi verdikleri zaman ben düşündüm, bu dergiyi nasıl çıkartabiliriz? Sonuçta gene ilk başlangıcı TİP'li insanlarla, güvenilir insanlarla yapmak lazım, bir onu düşündüm, bir de şeyi düşündüm, öyle bir dönem ki ne olacağını bilemiyorsunuz, oradaki insanlara, bu işe başladığınız insanlara ağır işkenceler yapabilirler, öyle bir döneme giriyoruz, zaten işkence günlük pratik bu ülkede. Ben dergiyi çıkartmak için oluşturacağımız ilk kurulu dar tutmaya karar verdim. Orada şöyle düşündüm, mesela bizim Güney Gönenc hocamız, bu dergide çok katkısı vardır, ama onu kurul üyesi olarak düşünmedim, onun bir ayağı rahatsızdır, işkence yaparken o ayakta çok kötü şeyler yapabilirlerdi, onu dışarıda tuttum, ve o yüzden de kendisi beni hiç affetmedi yani bu konuda. Raşit hocam mesela çok rahatsızdı o dönem, çok rahatsızdı, sürekli hastalanıyordu, onu gene bu haliyle, böyle bir işin içerisine sokmak hiç doğru bir şey değildi. Ama biraz daha genç bir arkadaşımız olduğu için, bir de bilim, teknik tarafında çok önemli katkıları olabileceği için bu kurulda Haluk Tosun'un olması gerektiğini düşündüm. Zaten Varlık, herkesi tanıyan bilen, belirli bir ismi, legalitesi olan bir arkadaşımız. İlk gidip konuştuğum zaten Varlık oldu. Gene Yılmaz Onay, sanat deyince benim aklıma başka bir isim de gelemezdi. Bir de işte Gencay hocayı, o da şeyde, TODAİE'de hocaydı, bir de onu da düşündüm. Valla herkesin yetkinliği kadar, açıkçası işkenceye direnme konusunu da düşündüm. Gencay Hoca sportmen falan bir arkadaşımızdı, onu düşündüm. Ayrıca Gencay Hoca yetkinliğinin yanı sıra diğer öğretim üyeleri arasında biraz daha yaşlı ve deneyimli bir arkadaşımızdı. Bu kurulda olması doğaldı. Bir de teknik işler için Bülent Artamlı, genç bir arkadaşımız, onu düşündüm. ... 12 Eylül döneminde bu kurulda yer alan Gencay Şaylan ve Haluk Tosun Barış Davası'ndan yıllarca gıkları çıkmadan hapis yattılar. Yılmaz Onay Yarın Dergisi'ne yapılan baskında yakalandı ve kendisine işkence yapıldı ve dirençle karşı koydu. Varlık Özmenek başarılı bir gazeteci kimliğiyle Cunta'nın üzerine gidemediği bir kişi oldu. Kısacası bu kuruldaki arkadaşlar konusunda hiçbir bakımdan yanılmadım diyebilirim.)

direct exterior interventions would be allowed in order to be able to stick to these principles. (Kaya 2014; 354). Varlık Özmenek was assigned as the editor in chief according to these principles, and the editorial board was designated. The task of the founding committee thus accomplished and there after all the policy decisions are fixed by the editorial board.

But there was still an important suspending issue. That was who would be a suitable name as the owner and the legally responsible editor of the new publication. A name or names that would not irritate and attract special attention of the military authorities at the very beginning were needed.

Kocabıykoğlu promised to find a suitable person, and he went to Ali Naki Öner. He was the former general secretary of Association of Workers-Culture (İKD)¹⁷. Öner would be taken granted by the state authorities as the owner of a cultural magazine. This was a two-folded possibility, either, less likely, to draw attention or to be the usual suspect (Int. 2014j; 5). Besides, his father was the former senator of Adana, which would probably shield him if anything went wrong. And lastly, he has been accepted to London School of Economics for graduate education, and was ready for departure. Öner provided a mandate letter bestowed to Erşen Sansal, who was the lawyer of the periodical. This letter would ensure the affairs to be handled, while he would be safe abroad¹⁸.

Öner accepted the invitation, and took full responsibility, probably in the first week of November 1980 (Int. 2014j; 5). He found a small office in the *Skyscraper*¹⁹, a tiny place on the thirteenth floor with only one window. The room was used as a place for electric meters actually. He signed the contract, and headed to the central police

17 İKD was the cultural organization of TİP. It was located in Ankara.

18 Just a week after his departure, Öner's home was ambushed by the law enforcement, with the accusation of propagating Kurdish nationalism (Int. 2014j; 10).

19 'Skyscraper' known as the '*Gökdelen*' was the alias of '*Labour Department Store*'. It is located in the central district of Ankara, where Atatürk Boulevard and Ziya Gökalp Street intersect. Kaya gives the exact office number as 13th floor, room number: 1300 (2014; 352). Cemil Turan on the other hand states it was on the 11th floor (Int. 2014z; 5).

station to deliver the proclamation. There he encountered an undercover policeman²⁰, who teased Öner by asking his new occupation, whether if his job in İKD was over or not. This was a warning that they were in radar (Int. 2014j; 6).

Then there was the issue of the investment capital. The biggest part of the capital was provided by TİP. It was delivered from the former general bookkeeper of the Party to Neşet Kocabıyıköğlü (Int. 2014a; 32). Öner also remembers volunteers donating their precious jewelry to be changed in cash (Int. 2014j; 6). The office was rented, capital was set, bureaucratic affairs were held, it was time to set the editorial board and gather the texts for the first issue.

There were twenty six people²¹ that contributed to the first issue. In order of appearance they are: Server Tanilli, Necdet Bulut, Mümtaz Soysal, Güney Gönenç, Haluk Tosun, İlhan Tekeli, Toktamış Ateş, Yılmaz Onay, Remzi İnanç, Muzaffer Hacıhasanoğlu, Artun Ünsal, Hasan Hüseyin, Yücel Erten, Mahmut Tali Öngören, Ataol Behramoğlu, Önder Şenyapılı, Emre Kongar, Ayşegül Yüksel, Anıl Çeçen, Erkan Kırtunç, Maksut Göksu, Işık Toprak, Erden Erden, Mehmet Kök Özaltınlı, Tan Oral, Nezih Danyal. This list somewhat alike much to a *proto-Petition of Intellectuals* was given on the cover²² with a visual of Galileo. The meaning of the list testifies Kaya's statement: “... Bilim ve Sanat *tried to utter and awaited possession even more than just contribution of first the intellectuals and than all the ones who are anti-fascist, anti-imperialist, participating in the struggle, claiming the defense of democracy as a principle.*”²³ (Kaya 2013; 354). Beginning from the first

20 This is the Althusser's famous policeman, *hailing* as: “*Hey, you there!*” (1971; 170).

21 The introduction article was indited by Gencay Şaylan, and signed in the name of the periodical. That is why his name is not on the list.

22 The cover and the heading – the font of the heading never changed for the entire publication – was prepared by Bülent Artamlı. As Artamlı states, the heading's font was nontraditional. The political magazines had used bold or extra-bold letters on their headings until that day; which 'shout out' the names of the magazines. *Bilim ve Sanat*, on the contrary was prepared by thin and sheriff capitals. This can be taken both as a sign of typographical elegance, and political principal of being intervention-free (Int. 2014p; 2). The cover of the first issue, and a selection of covers are given in the appendices.

23 (... Bilim ve Sanat'ın bağımsız, anti-faşist, anti-emperyalist mücadelede yer alan, demokrasi savunusunu ilke edinen, başta aydınlar olmak üzere her kişi ve kesime seslenmek istediği ve onların katkılarına açık olmaktan öte dergiyi sahiplenmelerini beklediği anlamına geliyordu.)

issue variety of the names was at the same time the manifestation of the principle of *Bilim ve Sanat: a common platform of intellectuals for democracy*, in Gencay Şaylan's words:

“...*the reason we present it like this is [the cover of the first issue] as I recall, we are not making ourselves heard as a certain group, a fraction, see, our doors are opened to anyone, this periodical is published to say that let us survive, let us show that we are not in dread, this periodical is to give hope to people, that's why its doors are opened to everyone...*”²⁴ (Int. 2014t; 3)

The date was January 1981 and a magazine had taken its place among the stacks of newspaper kiosks and book stores only two-and-a-half months after the Coup d'état. The first issue of the periodical was printed approximately six-thousand²⁵ exemplary. Its circulation was enabled by local distribution companies in Ankara and Istanbul. Demands coming through postal services left no “return” for the first issue²⁶ (Int.; 2014l).

Beginnings are always very important, and usually well remembered. Hence we should lean over to the first issue. The first text of the first issue: “*Why 'Bilim ve Sanat'...*”²⁷ is therefore worth mentioning²⁸. This text constitutes a well fabricated structure. It can only be appreciated when the times it was written is considered. It

24 (... *ilk sayımızda bunu böyle vermemizin nedeni, hatırladığımı kadarıyla, bakın biz şey değil, bir belli bir grup, bir fraksiyon olarak sesimizi duyurmuyoruz, işte herkese kapımız açık, ayakta duralım, yılmadığımızı gösterelim diye çıkıyor bu dergi, insanlara umut vermek için çıkıyor, onun için herkese de açık...*)

25 There is no document to prove the exact number, six-thousand is achieved as an average from the information gained from the interviews.

26 In the unrecorded interview done with Haluk Orhun, who was the one of the first editors of the periodical, remembers that on the tenth month of the publication he went to the distribution company in Ulus, Ankara, to collect the returns. There he found nearly six hundred copies of each issue, but not the first. On a situation like this, one can claim that not all copies of the first issue might be sold, but surely was delivered.

27 (Niçin 'Bilim ve Sanat'...)

28 The untranslated text is given in the appendices.

starts with an interpretation of the term *culture*, its etymological derivation from 'agricultura', and the relationship between culture and human beings in most general. Then comes a section as follows:

In a society, resources that correspond to needs are produced in a certain way and distributed in that society in that certain way in a specific historical period. Producing and distributing in a certain way, naturally, causes some privileged and non-privileged strata to occur in the society, in other words, alternative organizations come into question to every production and distribution organizations. This fact is valid for all cultural elements in most general terms; according to this, there are alternatives to any cultural element that is structured and consumed. As it is known, the dynamics of society and culture is derived from this feature.²⁹ (Bilim ve Sanat. No.1, p.3)

This is the implying of 'socialism' without ever mentioning 'socialism'. The text continues with references to Feuerbach, which is mentioning Marx, without mentioning him. The last paragraph, before the introduction of texts of that issue, gives a definition of ideology in a neutral manner (in other words, *world-view*), equalizing it with 'social-consciousness', and ends as:

In particular, the natural result of this is that sociology and arts debates will possess an ideological content. Our magazine as entering into publication, takes this fact into consideration, and has the tendency of denying an understanding of science and arts from over or out of ideologies for certain.³⁰ (BS. No.1, p.4)

29 (Bir toplumda belirli bir tarihsel dönemde gereksinimleri karşılayacak kaynaklar belli biçimde üretilip belli biçimde toplum içinde bölüşülmektedir. Belli türde üretmek ve bölüşmek ise, doğal olarak, toplumda daha ayrıcalıklı ve ayrıcalıksız kesimlerin ortaya çıkmasına yol açmakta; başka bir deyişle her üretim ve bölüşüm düzenine alternatif düzenler söz konusu olmaktadır. Bu olgu en genel anlamda tüm kültürel elemanlar için geçerlidir; buna göre herhangi bir kültürel elemanın yapılaşmasına, üretilmesine ve tüketilmesine toplum içinde oluşan alternatifler vardır. Bilindiği gibi toplumun ve kültürün dinamikliği de bu özellikten kaynaklanmaktadır.)

30 (Bunun doğal sonucu da özellikle toplumbilim ve sanat tartışmalarının ideolojik bir içeriğe sahip olacağıdır. Dergimiz de yayın hayatına girerken bu gerçeği göz önünde bulundurmakta, ideolojiler üstü ya da dışı bir bilim ve sanat anlayışını kesinlikle yadsımak eğiliminde bulunmaktadır.)

Indeed a silent manifestation. This was an outmaneuvering of censor. Just as the Turkish press history shows, whenever conditions get coercive, and domination gets intense, press finds a way out, like air (Topuz 2003; 209). As seen here, *Bilim ve Sanat* claims on Marxism in its introduction. After this theoretical reference, the immediate article was Server Tanilli's: "*At Which Point Are We in the 'Question of Methodology'*"³¹. In this article, Tanilli investigates on the general theory of methodology of sciences. After giving a short introduction of 'dialectical materialism', he complains: "*Marxism is a 'criminal case' all along for us. We have put the police and the prosecutor on tail of a man who gifted humanity a new way of thought. His books are banned by saying these are products of 'foreign roots and ill ideology'*".³² (Tanilli 1981; 6). *Bilim ve Sanat*'s Marxism is not on an agitational level, rather it is diffused in a 'philosophical' manner in the Gramscian sense. Introducing these two articles was an attempt of leaping over the dominant ideology, which was executing violence on a level of terror on the days of the first issue. After Tanilli's text, there was a facsimile written by Necdet Bulut, who was an academician assassinated by fascists in 1979, in Trabzon. A photograph of his was attached, and on the left side of it was written: "*He never ceased his belief in the bright future of Turkey throughout his life, he lived an honorable life, had an honorable death.*"³³ (BS. No.1, p.7). This tripartite entrance was followed up with various texts concentrating on Einstein and peace, local government and slums, culture industry and arabesque, discussions of social realist literature, Turkish cinema of censored directors, and an inquiry over Bertold Brecht's *The Resistible Rise of Arturo Ui*.

31 ('Yöntem Sorunu'nda Hangi Noktadayız)

32 (Bizde marksizm, öteden beri bir 'zabıta vakası'dır. İnsanlığa yeni bir düşünme yöntemi öneren kişinin arkasına polisi ve savcılarını takmışlardır. Kitapları, 'kökü dışarıda ve zararlı ideoloji' ürünleri denilerek yasaklanır.)

33 (Yaşamı boyunca Türkiye'nin aydınlık geleceğine olan inancını bir gün bile yitirmedi, onurlu bir hayat yaşadı, onurlu öldü.)

2.2 A Comprehensive Look into the Nature, Identity and Structure of *Bilim ve Sanat*

As a periodical *Bilim ve Sanat* was published more than nine years. For those who have contributed to its publication either voluntarily or professionally it was an effective and pacific weapon in the struggle against a fascist regime and for democracy. But, as expressed by a younger member of the editorial board it was a *school* for some others³⁴.

The “house” of *Bilim ve Sanat* hosted so many people who devoted their time and labour enthusiastically for its survival. Above all it was quite a hard labour intense process if the technology of 1980s is recalled³⁵. Since all the decisions were taken after long deliberations and discussions the editorial board used to meet every week on Tuesdays. Apart from the routine activities to “make” the periodical, people were involved in many other activities either organized by *Bilim ve Sanat* itself or participated to activities undertaken by other friendly organizations. This is how *Bilim ve Sanat*'s book publications or International Film Festival of Ankara (*Ankara Uluslararası Film Festivali*) has emerged.

34 This saying belongs to Ata Soyer (Kaya 2013; 351).

35 Cemil Turan explains the painstaking process of publishing in the technical manner: the preparation of '*mise en page*', '*pikage*', tapping to film, and then two different pressing processes, one for covers, one for interior; then comes binding. He adds that all these processes were done in different places, so it was a matter of logistics also (Int. 2014z; 7).

2.2.1 The People

It is opportune to start with the editor in chief, Varlık Özmenek. *Bilim ve Sanat* and Varlık Özmenek are like sleeve and lining, cannot be taken separated; or as Osman Gürel states, he is the 'and'³⁶ in the name of the periodical (Int. 2014n; 2). There were people of *science* and people of *arts* gathered together around the periodical, Varlık Özmenek was the person who established the institutional connection in-between. He was a professional journalist and was working in the ANKA News Agency as the foreign news editor at the times *Bilim ve Sanat* was founded. He didn't quit his job when he accepted the responsibility of editorship position in the periodical. On the contrary, his profession and the relations established by it provided *Bilim ve Sanat* exceptional opportunities. He is the only person who was unceasingly seen on the masthead, keeping his position from first issue to ninety ninth. This consistency resulted as in Haluk Tosun's words: "... *in every respect, Varlık's contribution is indispensable, that is to say, his extremely positive, convincing identity, personality and language labeled the characteristics of this magazine.*"³⁷ (Int. 2014q; 1).

Bilim ve Sanat had three different owners; Ali Naki Öner, who was one of the founders of the periodical, İlhan Alkan on behalf of *BILSAN*³⁸ (Bilim ve Sanat Inc.), and finally Mahir Vecdi Başkesik. Ali Naki Öner was the general secretary of İKD located in Ankara before the 12 September³⁹. Öner was at the same time legally responsible editor of the periodical for the first six issues. He moved to Britain in the summer of 1981, then to Germany for graduate education, and there was also a problem caused by the fact that he had not completed his military service. And so

36 (Bilim ve Sanat)

37 (... *Varlık abinin her bakımdan vaz geçilmez bir katkısı olmuştur, yani, onun o son derece yapıcı, inandırıcı kişiliği, kimliği ve dili bu derginin karakterine damgasını vurmuştur.*)

38 *BILSAN* was an incorporated company founded on 26 November 1985 by the people who were in the intimate circle of the periodical. Its motivation in establishment was to provide the periodical a solid financial structure. More information will be given below.

39 The Coup ceased the Association's existence like it did to all the others.

with the seventh issue (July 1981) he had to leave the post of responsible editor. Later on İlhan Alkan, took over the ownership on behalf of *BILSAN*, and assumed the ownership until the last three issues. The last owner was Mahir Vecdi Başkesik, who had contributed to foundation of the periodical by providing “technical assistance” throughout the first year.

Bilim ve Sanat was neither a business enterprise, nor a non-profit organization. The case of *Bilim ve Sanat* is quite peculiar in these respects. Ali Naki Öner was living abroad for all his years of ownership, and received no remuneration or material gain. İlhan Alkan, the general manager and his assistant Avni Kalkan were the only persons who received a modest remuneration. Their names appeared on the legend of contributors only on the fiftieth issue (February 1985).

İlhan Alkan had joined to the team after his release from prison and discharge from hospital, where he had received a long time treatment due to serious health problem acquired during the poor conditions and treatments in the jail. (Int. 2014ab; 8). His responsibility covered nearly every organizational matter. He was the “general secretary”, “director of finances”, and a permanent participant of the editorial board, etc. In short, he was a sort of “general manager” of the periodical, and he held his position until to January 1989. He was aided in all these tasks by Avni Kalkan who joined the team a little bit later as another professional working on a salary basis.

Assuming the title of legally responsible editor for *Bilim ve Sanat* has always been a daring situation full of risks at the time. Mehmet Öztoprak replaced Ali Naki Öner as the responsible for the edition (July 1981 - March 1982) when he was obliged to leave the post. Due to his other occupations Öztoprak did not actively participate to the editorial board. On the contrary, his successor Cemil Turan assumed more wide reaching responsibilities as illustrated by his own words:

“Let me tell you my position, I was the legally responsible editor, director of finance, director of technical services, chief marketing officer, so and so, In other words I had to deal almost with everything., I can earnestly say that I did

not have any other occupation in my whole life that needed such a hard labour. But at the same time it offered a valuable versatility⁴⁰” (Int. 2014z; 1).

He was also a journalist, and a hardworking person as İlhan Alkan affirmed (Int. 2014ab; 3). His departure to Europe ended this “hard labour” and when he returned, he became the Ankara representative of monthly periodical *Gün*⁴¹, however he never ceased to be member editorial board of *Bilim ve Sanat*.

There were three more legally responsible editors namely, İrfan Aydın (No.45-84, September 1984 – December 1987); Mahmut Tali Öngören (No.85-89, February 1988 – May 1988); and finally Özer Esmer (No. 90-99, June 1988 – March 1990). İrfan Aydın was another professional journalist, and the owner of a local newspaper in Ankara, *Rüzgarlı*. He joined *Bilim ve Sanat*, after his newspaper ceased activities due to financial difficulties. His position in *Bilim ve Sanat* enabled him to preserve the status of a journalist thus the prolongation of his yellow-press-card. In return he was helpful to the periodical for the provision of paper for printing. He was the person who served for the longest period as legally responsible editor but he did take part in the actual process of editing. (Int. 2014f; 23, 2014ab; 41). As he became an active member of Social-Democrat Populist Party, he left his position in the periodical.

Mahmut Tali Öngören's position was different from his predecessor. As a prominent television editor and respectable scholar he had collaborated to *Bilim ve Sanat*'s publication and had produced many articles starting from the very first issue. He and Varlık Özmenek had a deep rooted friendship from the first days of TRT. When Özmenek proposed the position, he accepted without hesitating a second⁴². His

40 (*Benim konumumu sana söyleyeyim, yazı işleri müdürüydüm, mali işler müdürüydüm, teknik işler müdürüydüm, reklam işleri müdürüydüm filan, her şeyi ben yapıyordum, yani hayatımda bu kadar ağır bir işte çalışmadım, onu söyleyebilirim, gerçekten, çok ağır, çok yönlü bir işti.*)

41 *Gün* was a monthly journal, that was published by people from former TİP. It had started in 1985 and ended by the foundation of United Communist Party of Turkey in 1988. It had been aimed for the working-class and its unionist struggle.

42 (*He is writing in Cumhuriyet, but the newspaper is not paying his insurance, because it is not*

editorship lasted only a short period for four issues. His successor Özer Esmer was also a former journalist who needed a formal affiliation to preserve his Yellow Press Card (Int. 2014i;1).

It is obvious that, legally responsible editorship, especially during the first years of the publication was taking considerable risks. Even if later changes in the political conditions had reduced considerably such risks it is easily seen that possession of a press card was considered at the time as a precaution against prosecutions. The first three legally responsible editors were the members of the Workers Party of Turkey, and the last three were not⁴³. All of them except Cemil Turan occupied the position just to fulfill the procedural formality, but the real job was carried out by someone else.

In this context names of Haluk Orhun, Güney Gönenç, Aykut Göker and Mehmet Öz comes to the forefront. H. Orhun, a physics engineer and a former diligent of the technicians organization like Aykut Göker, undertook the task between the fall of 1981 and the summer of 1983⁴⁴. His editorship, with the cooperation of Cemil Turan, corresponded with the beginnings of Bilim ve Sanat's organizational structuration. Bülent Artamlı's following utterance illustrates best how the enterprise needed a sort of institutionalization and how the exacting tasks were executed:

“Ever since its foundation it (Bilim ve Sanat) was a legal institution with administrative and editorial status defined on paper. But there were not enough financial resources to confine the 'jobs' to the experts. Everyone was busy to do everything. Suddenly, a venerable and hard to please person like Güney Gönenç, fired from his chair at METU, came in and sat on the chair of

paid, he cannot get the press-card. Mahmut Tali Öngören, years of experience, I have it, he doesn't. ... So we said to Mister Öngören, would you like to be the manager editor here.) (Int. 2014a; 21). (Cumhuriyet'te yazı yazıyor, fakat Cumhuriyet gazetesi sigortasını yatırmıyor, yatırmadığı için de basın kartını alamıyor. Yılların Mahmut Tali Öngören'i, bende var, fakat onda yok. ... Biz de dedik ki Mahmut Bey, burada yazı işleri müdürü olur musun.)

43 Mahmut Tali Öngören had always intimate relations with the TİP. He was proposed to become a candidate for the General Elections of 1977.

44 His name had never been included in the masthead, according to his memory, the approximate date is between the issues 10 and 30 (Int. 2014l).

*'administrator' as if he were responsible for everything related with edition or administration until the time Haluk (Orhun) joined the team to take care of the technical and administrative affairs. At the time nobody bothered himself with the formal assignments but we all managed to do a well job in good harmony.*⁴⁵ (Int. 2014p; 11)

Güney Gönenç was in the team from the very beginning. He was a respected figure in academics at the Department of Electrical Engineering. He was discharged from university during the liquidations based on notorious *Martial Law no. 1402*. His name was formally announced as the “general consultant to chief editor” in the thirty-eighth issue which was published on February 1984. This was an honorific title to acknowledge his contributions to *Bilim ve Sanat*.

After Güney Gönenç moved to İstanbul Aykut Göker replaced him although his name was not publicly announced as such. He assumed the position and carried out the editorship until September 1988. Only in the last issue of *Bilim Sanat* his name was announced as the person who directed the editorship with devotion for a considerable time⁴⁶. Mehmet Öz was the successor of Aykut Göker as the last editor of *Bilim ve Sanat*. Like his predecessor, he had joined the team after his release from prison. He took the responsibility for the last seven issues. He was a part of 'rejuvenation' attempt to save the periodical. Unfortunately it was not a success. Nevertheless he accomplished some critical financial moves and managed to clear the debts of the institution with his own efforts (Int. 2014i; 5).

45 (Kuruluşu itibariyle kurumsal doğmuş bir yapı, fakat kurumsallıktan eğer işte genel müdür, genel müdür yardımcısı, sekreterler, bilmem mali işlerden sorumlu adamlar falan yaparsan, öyle bir şey yok, çünkü para yok ortada, bu adamlar o teknik kadronun aksine kafa koymuş adamlar oldukları için, şimdi koskoca Güney Gönenç ODTÜ'den atılıyor, geliyor şeyin başına, Gökdelen'de oturuyor orada, yazı takip ediyor, telefon açıyor, yazı okuyor, tahsis yapıyor, bunlar çok önemli adamlar, öbür türlü bir profesyonellik söz konusu değil, ama hep de vardı, mesela Haluk'un gelişi, bir sene sonra geldi sanıyorum o, Haluk Orhun, kuruluştan, o dönem, Haluk o işleri iyi yapan bir arkadaşı, bir kurumsallaşma niyeti ve çabası vardı, ama ben, şey konuştuğumuzu hiç hatırlamıyorum, kurumsallaşalım, öyle bir kavram olduğunu hiç hatırlamıyorum ... bilmiyorduk ki öyle bir şey.)

46 The invisibility of Aykut Göker can be taken as a clue for the sensitivity of the periodical: *Bilim ve Sanat* was not a formal periodical of TİP, but the *intellectuals' common platform for democracy*, and the periodical had given assiduous effort to break the biases against TİP.

In this context, it should be mentioned that *Bilim ve Sanat* had some local representatives in Turkey and abroad. As a matter of fact it must be admitted that a perfectly working mechanism for this purpose was not built. Many of these representatives' contributions stayed insignificant. But, Gürhan Uçkan's name in this respect should be underlined as almost forty dispatches or articles that he has conveyed from Sweden appear on the pages of the periodical. His collaboration as representative in Sweden began on July 1983, and lasted until the last issue. His close friend Sinan Sönmez's testimony in this context is quite telling:

*... I had proposed Gürhan Uçkan to write for Bilim ve Sanat and he accepted without any hesitation. I do not really recall if it was me or someone else who asked him to be the representative of the magazine. I am not sure if somebody has ever asked him to be a representative. But I well remember he acted as a representative from the very beginning.*⁴⁷ (Int. 2014v; 12)

The other two representatives that worth mentioning were Duran Taştan, representative of Federal Germany; and Dikna Sadika Erden, of Istanbul. Duran Taştan was a printing house employee, and the representative of *Bilim ve Sanat* from November 1984 to the end. He managed the delivery of periodicals to the outlets, and handled payments smoothly. Federal Germany was the top zone for Turkish immigrants and political refugees. He accomplished a hard work even if he had not represented the periodical on the political level. (Int. 2014ab; 27).

Another top zone was Istanbul, where is known as the heart of publication. *Bilim ve Sanat* was a periodical from Ankara, and the representation of it in Istanbul was important. Dikna Sadika Erden occupied her position from September 1983 to June 1986. She was well qualified for the job, and handled some interviews for the periodical, among them the ones with Cahit Arf (No.44, August 1984) and Ruhi Su

47 (... *Bilim Sanat'ta yazmayı ben önerdim Gürhan Uçkan'a ... yazar mısın diye, o da istiyordu, yazarım dedi, hatta temsilci olması, şimdi temsilciliği ben mi önerdim, dergiden mi, Gürhan mı önerdi, orasını hatırlamıyorum, açık söyleyeyim, Gürhan İsveç temsilcisi oldu aynı zamanda ... Gürhan'ın çok büyük katkısı olmuştur açıkçası ...*)

merit special attention (No.36, December 1983).

The other representatives are: of Istanbul, Koray Düzgören (January – May 1983), Kullukhan Kaynakçioğlu (July 1986 – May 1987); of Izmir, Taner Ünlü (January 1983 – February 1986), Haluk Döleneken (March 1986 – March 1990); of Cyprus, Sevgül Uludağ (June 1986 – March 1990); of Switzerland, Hasan Demircan (January 1986 – March 1990); of Britain, Mustafa Yaşacan (February 1986 – July 1988).

Bilim ve Sanat was also a place where some politically undesired and thus unemployed people earned their livelihood. The pay was not much, but when conditions of the era considered, it meant a great deal. The periodical's revenues were at its peak point around the year 1985, and secured a balanced finance. For instance there were no debts in the mentioned period (Int. 2014f; 31), which is rare for a similar kind of media institution in Turkey. In an era, when unemployment and inflation was on high rise, the periodical tried to afford as much employee in poor material conditions as possible. Among them were Şükran Deriş, İbrahim Yaşacan, Cemal Karanfilci, Gülümser Soyer, Hatice Karaer, Taner Ürel, Mustafa Öz, Halil Aslan, Nahide Yüksel, and Mehmet Güzel⁴⁸. All these people worked in the office, with various positions, in various times.

2.2.2 The Editorial Board

The peculiarity, nature and significance of *Bilim ve Sanat* as a periodical publication can and should be tied to principles that guided the functioning of its editorial board. First of all the role and the power of editorship differed not only from the mainstream publications but also it was not comparable to publications of other political organizations. Provided that it was based on an anti-fascist stance all the authority to determine the “line” of publication belonged to the editorial board.

48 These names are solely introduced from the memory of İlhan Alkan (Int. 2014ab; 47). If anyone is missed, it is the lack of my inquiry.

Moreover, membership was open to newcomers formerly attached to different political formations. Additionally, major decisions concerning the management were taken there. In such a context, chief editor's role was in one sense reduced only to a coordinator. Independence of the editorial board was accepted as a *sine qua non* precondition. Assertion of these facts is by no means underestimation of the editor's role. On the contrary, thanks to such principals and to skills and abilities of the chief editor, the publication, *Bilim ve Sanat* lived about ten years and collected the contributions of nearly a thousand authors.

Altogether thirty five persons took part in the editorial board. Some attended the weekly gatherings regularly, some attended occasionally. List of members are shown below:

Table 1: The List of Editorial Board Members.

Names	Occupations (in-between 1980 - 1990)	Collaboration Periods
Ahmet Mümtaz İdil	Journalist (Former translator in State Railroads)	After 1983
Ahmet Raşit Kaya	Academician of political science in METU	1981 - 1990
Ali Taygun	Stage actor, and detainee of The Association of Peace	After 1987
Ata Soyer	Physician, and General Secretary of Ankara Chamber of Physicians	After 1983
Ataol Behramoğlu	Man of Literature	Occasional

Table 1 (continued)

Aykut Göker	Engineer, and detainee of The Association of Peace full time editor in <i>Bilim ve Sanat</i> (Former Head of TÜTED),	After 1986
Aziz Çalışlar	Man of Literature	Occasional ⁴⁹
Bülent Artamlı	Freelance media designer	1981 - 1990
Cem İdiz	Composer, and an academic member of Mimar Sinan University of Fine Arts	Before 1985
Erşen Sansal	Lawyer ⁵⁰	All ⁵¹

49 Aziz Çalışlar was living in Istanbul, and whenever he was in Ankara, he participated to the editorial board meetings. The illness had caught him and ceased his contributions after the year 1985.

50 The ombudsman of the newspaper Hürriyet, who was Faruk Bildirici introduces Erşen Sansal in his personal internet page as: “*It won't be enough to tell that he is a lawyer for 47 years to define him. Erşen Sansal, he is the upstage star of the dishonorable pages of the history of the Republic. From martial law courts to trials of the Coups, from the trial of Deniz Gezmiş to the trial of the Massacre of Sivas, whatever the trials that left deep marks in our social memory, he was there as a warrior of justice. He is after the trial of the Massacre of Bahçelievler, for 34 years now, without being tired of, without losing heart...*” (<http://www.farukbildirici.com/index.php?Did=499> accessed in 8.12.2014). (47 yıllık avukat olduğunu söylemek yetmez onu tanımlamaya. Erşen Sansal, Cumhuriyet tarihinin utanç sayfalarının şöhretsiz yıldızı. Sıkıyönetim davalarından darbe yargılamalarına, Deniz Gezmiş davasından Sivas katliamı davasına kadar toplumsal belleğimizde derin izler bırakan ne kadar dava varsa hemen hepsinde bir adalet savaşçısı olarak oradaydı. Bahçelievler katliamı davasını tam 34 yıldır takip ediyor meslektaşlarıyla, bıkmadan, yılmadan...)

51 Sansal was a lawyer up to the elbows; in the first years of the Coup he was running from one courthouse to another. Whenever he could he participated to discussion, and he is remembered for his rigorous revising of the texts, to prevent any judicial inquiry.

Table 1 (continued)

Galip L. Yalman	Academician of political science in METU, (resigned due to <i>1402</i>)	After 1984
Gencay Şaylan	Academician of <i>TODAIE</i> and METU, (discharged due to <i>1402</i>), and detainee of The Association of Peace	Before 1982
Güney Göneç	Academician of electrical engineering in METU, (discharged form <i>1402</i>)	Before 1985
Gürel Tüzün	Academician of political science, (former chairman of METU, FEAS)	Occasional
Gürhan Uçkan	Author, Journalist, Translator	Occasional ⁵²
Haluk Orhun	Physics engineer, and part-time editor of <i>Bilim ve Sanat</i> (former General Secretary of <i>TÜTED</i>)	Before 1983
Haluk Tosun	Academician of electrical engineering in METU, and detainee of The Association of Peace	1981 - 1990

52 Whenever he was in Turkey he participated to the editorial board meetings.

Table 1 (continued)

İlhan Alkan	Teacher, and full time institutional manager in <i>Bilim ve Sanat</i> (former Ankara Chairman of <i>TÖB-DER</i>)	After 1983
İlhan Tekeli	Academician of city and regional planning in METU	Occasional
Mahmut Tali Öngören	One of the first programmers of TRT television, and journalist, scenarist (former <i>Sinematek</i> founder)	Occasional
Mehmet Kök Özaltınlı	Translator	Before 1984
Musa Özdemir	Head of Accounts' Court Auditors Association	After 1986
Nazif Tepedelenlioğlu	Academician of electrical engineering in METU, (discharged due to <i>1402</i>)	Before 1983 ⁵³
Oğuz Oyan	Academician of public finance in Ankara University, Faculty of Political Science	After 1982
Orhan Kurmuş	Academician of economics in METU, (resigned due to <i>1402</i>)	Before 1985

⁵³ Tepedelenlioğlu was of the discharged professors due to *1402*. He attended to Florida Institute of Technology on invitation, just after his unemployment.

Table 1 (continued)

Osman Gürel	Academician of chemistry in Ankara University, Faculty of Sciences, (discharged due to <i>1402</i>)	After 1982
Özcan Kesgeç	Unionist, detainee of CPTUT (former leader of <i>Sosyal-İş</i>)	After 1985
Özdemir İnce	Translator, journalist	Occasional
Remzi İnanç	Publisher, author	Before 1982
Sargut Sölçün	Academician of German Literature in Hacettepe University, Faculty of Letters (discharged due to The Petition of Intellectuals)	Before 1985 ⁵⁴
Semih Bilgen	Academician of electrical engineering in METU	After 1987
Sinan Sönmez	Academician of economics in Ankara University, Faculty of Political Science	After 1981
Tunç Tayanç	Founder of ESDA Turkey (Former officer in State Planning Organization)	Occasional

⁵⁴ Sölçün's story is similar to Tepedelenlioğlu's, he was discharged, and continued his work in Universtat Duisburg Essen.

Table 1 (continued)

Varlık Özmenek	Foreign news editor in ANKA Agency, Ankara reporter of various European agencies (Former television programmer in TRT, and former Secondary General Secretary of PJA)	1981 – 1990
----------------	--	-------------

With such principles and working habits the very existence of the publication can be considered as a “manifesto” of a “front” against fascist, chauvinist and militarist atmosphere of the time. It was an open call to all intellectuals who wanted to combat against fascism and for peace and democracy. It can easily be claimed that this call was quite endorsed by many who shared such views and were actively taking part in the ranks of several organizations other than TİP. In that respect names of Ahmet Mümtaz İdil, Osman Gürel, Ata Soyer and Sargut Sölçün worth mentioning since they did not have any affinity with TİP in the past years but had a certain political background. Years later his column in the daily *Cumhuriyet* Mümtaz İdil expressed the feeling they experienced at the time:

In fact, there was no such thing as a fixed editorial board of *Bilim ve Sanat*. All intellectuals from all around Turkey were an author of the periodical and a member of the editorial board at the same time. It was all the intellectuals of Turkey who published *Bilim ve Sanat*, not a bunch of them⁵⁵ (1996).

55 (Aslında *Bilim ve Sanat* dergisinin sabit yazı kurulu diye bir şey yoktu. Türkiye'nin her tarafından, her aydın, derginin hem yazarı, hem yazı kurulu üyesiydi. *Bilim ve Sanat*'ı bir avuç aydın değil, tüm Türkiye'nin aydınları çıkardı.)

All these members of *Bilim ve Sanat*'s editorial board share the view that they were really motivated by the name of the publication and tried hard to deserve the recognition of their talents as a “scientist” and/or “artist”. *They all keep their faith in the belief that science and arts should serve to the people.*

The periodical hosted its services for nine years as an institution with a certain corporeality based on self-sacrifice and dedication. And this will be tried to be transmitted in the following pages.

2.2.3 The “House” as Center of Interaction

The first office of *Bilim ve Sanat* was only a twelve square meter small room in the tallest building of Ankara (*Emek İşhanı/Kızılay*) known as the *Skyscraper*. In the beginning the office even had no phone connection. The first money earned from the sales was spent for a telephone line connection⁵⁶. Then, the address has changed to a proper office room in the same building; from a one windowed room to a three windowed one. *Bilim ve Sanat* was run in this office for three years, until it moved to a new and larger location in *Kızılay/Yüksel* Street⁵⁷, in 1984. It was an apartment floor in face of the Union of Mülkiyeliler. However this location did not last long and *Bilim ve Sanat* moved to a new address in the same year. It was again another apartment floor in *Kızılay/Sümer* Street. The property was rented at a lower price from the Chamber of Electrical Engineers. *Bilim ve Sanat* stayed there until the regular activities were given an end in 1989. The bureau at *Sümer* Street had a large saloon suitable for panel discussions and other sort of meetings as enlarged editorial

56 Kaya states the establishment capital was about twenty or thirty thousand Turkish Liras in today's money value (2013; 356), and Cemil Turan says that connection of a telephone line costed about five thousand Liras, again in today's costs (Int. 2014z; 5).

57 The only unhappy person from the relocation was probably Cemil Turan. All the employees of the periodical were constant smokers apart from him. In the *Skyscraper* the ventilation system cleared the air, but in the bureau of Yüksel, Turan had kept the windows open, which caused his knees to weaken because of the cold, which he still suffers today (Int. 2014z; 12).

board meetings. Moreover there were separate rooms for the editor and for other staff⁵⁸. And finally, the last six issues were prepared in a room of *Onur Mall* on the *Gazi Mustafa Kemal Boulevard*.

These frequent changes as to the location of *Bilim ve Sanat*'s did not signify a flourishing business. Rather, it indicated new functions acquired by the publication. All the bureaus of *Bilim ve Sanat* was also a place of assembly, a sort of *agora* for social and political interaction. Especially after İlhan Alkan took on the managerial tasks, the bureau was crowded with the teachers⁵⁹. During one of these frequent gatherings of the teachers (at the bureau of *Yüksel Street*), the idea of publishing another periodical emerged. *Abece*⁶⁰ was a periodical aiming to endorse the sufferings and problems of the teachers (Ürel 2014;116). Also the idea of the Progressive Physicians Movement (*Çağdaş Hekim Hareketi*) was born in a bureau of *Bilim ve Sanat*. Kaya affirms in his article on the periodical that, Taner Özbenli, Ata Soyer, Okan Akhan, Ali Rıza Aslan, and Caner Fidaner held a meeting on one Saturday evening, and “*there started the whole story of the Progressive Physicians*” (2013; 357, n.3).

As can easily deduced from the professions and occupations of the members of the editorial board considerably large milieus of intellectuals were within reach of *Bilim ve Sanat*. But this was not the sole reason of the respect it enjoyed among certain spheres. The periodical had internalized a sentiment of respect to its readers. Every new issue was announced by an advertisement spot in the daily *Cumhuriyet*. The

58 Even people were invited to indite their articles in the bureau, in case they didn't possess a typewriter (Int. 2014l).

59 The crowd reached to a point that, Güney Gönenç hung a sign saying '*please do not sit more than five minutes*' (Int. 2014i; 15).

60 “...for instance, we started to publish a periodical concerning the teachers, that is *Abece*, it was prohibited for teachers to organize, we try to establish their organization, then where, the place is again *Bilim ve Sanat*, meetings are held there, so and so, we had a meeting, 35 people participated to that meeting, at night, we got out, see what, undercover police all around, I've never seen anything like that before...” (Int. 2014ab; 6) (...mesela biz öğretmenlerle ilgili bir dergi çıkarmaya başladık, *Abece*, ondan sonra, öğretmenlerin örgütlenmesi yasak, onların örgütlenmesini sağlamaya çalışıyoruz, e neresi, mekan gene *Bilim ve Sanat*, toplantılar orada yapılıyor falan, bir toplantı yaptık, 35 kişi katıldı o toplantıya, gece yaptık, çıktık, allah, binanın önünde çekirdekçiler, ayakkabı boyacıları, hiç görmediğim şey ...)

content was announced under the phrase “*with our respect to the readers*”. The following anecdote expressed by Varlık Özmenek illustrates the editions special care for its readers: The newly printed issue was ready for distribution but it was stopped by Güney Gönenç who at the time was not in charge of the editorship. But he estimated that the spelling mistakes in that issue would be harmful to *Bilim ve Sanat*'s reputation⁶¹ (Int. 2014c; 21). It is also understood that *Bilim ve Sanat* attached special importance to cover pages of the publication. They were neatly designed and/or selected. In this context it is worth mentioning to underline that the cover of the periodical of the first day of May 1981 was an original, previously unpublished work of Abidin Dino⁶². This special care as to the selection of cover pages are expressed by Varlık Özmenek's following affirmation: “...we were very careful, an 'amateur' cover page would destroy everything; would convert it to a secondary school poster's wall paper”⁶³ (Int.2014f; 1). This tradition of special care was also pursued by names like Ümit Ögmen and Mustafa Okan⁶⁴, and Rüştü Erata⁶⁵ who had designed the cover pages. They were all professional designers and artists.

For the matter of circulation, there are no exact figures⁶⁶. Cemil Turan gives them as varying between four-thousand-and-a-half and six-thousand-and-a-half in general⁶⁷, also sometimes reaching to seven-thousand (Int. 2014z; 1). These figures pertain to the period between 1981 and 1984, because Turan resigned from his job in 1984. It is quite striking that the circulation varied significantly according with the general

61 The issue in mention was published under Mehmet Öztoprak's editorship.

62 That drawing was sent by Dino himself to Remzi İnanç, as giving thanks for a job handled by İnanç. İnanç found it proper for *Bilim ve Sanat*'s cover (Int. 2014o).

63 (... çok dikkatliydik, amatör bir kapak her şeyi mahveder, bir anda dergiyi ortaokul duvar gazetesine dönüştürür ...)

64 Mustafa Okan is occupied as an academic member of Çukurova University, Faculty of Fine Arts today.

65 According to Turan, Erata did not designed covers after 1983 (Int. 2014z; 9).

66 The archive of the periodical does not exist. They were sold for recycle in the ending period by Mehmet Öztoprak, who was in charge at that times.

67 Turan compared it with *Milliyet Sanat*, a popular arts magazine of the times. *Milliyet Sanat* was not exceeding ten-thousand in circulation according to him (Int. 2014z; 2).

theme of the month. The 'Sports' special issue (No.18, June 1982) had come down as the 'Woman' special issue (No.15, March 1982) was at top in sales, reaching to nearly fifteen-thousand copies (Int. 2014z; 4). The figures of distribution according to the localities are given by Turan as follows: three-thousand copies were posted to Istanbul, one-and-a-half-thousand were distributed in Ankara. Five-hundred copies were sent to Izmir, and two-hundred-and-fifty to Europe⁶⁸. Seven-hundred-and-fifty copies were distributed in different towns of the Anatolia. About one-hundred copies were distributed without any charge in the prisons and fifty copies were sent to people in the protocol⁶⁹ list of *Bilim ve Sanat*. Additionally the periodical had a thousand subscribers⁷⁰ (Int. 2014z; 5). The figures as to the following period is given by the manager of *Etkin Dağıtım* (Tamer Karahan) that distributed *Bilim ve Sanat* from the 53rd number to 81st. According to their records, one-and-half-thousand copies were posted to Istanbul, seven-hundred-and-fifty distributed in Ankara. Five-hundred to İzmir and four-hundred to Anatolia were sent for distribution (Int. 2014aa; 9). *Etkin Dağıtım* was located in Istanbul and to these figures about five-thousand more copies directly distributed for circulation by the printing house that was in Ankara should be added.

As is widely accepted, in any activity of publishing a printed periodical, leading a successful and lucrative activity is closely related with a certain vital issue. That is related with the matters of advertisements. Advertisement is a principal source of revenue but it is also an important item of cost for promotion. Cemil Turan claims that *Bilim ve Sanat* had started to arrange advertisement agreements only during his editorship. These agreements were concluded primarily with publishing houses (Int. 2014z; 12). *Bilim ve Sanat* had also made an agreement of exchanging advertisement with the daily *Cumhuriyet*. Evidently this was a favor of the daily to a periodical. As

68 İlhan Alkan gives the number of four-hundred for Germany and fifty to Cyprus for the years 1986-1988 (Int. 2014ab; 28)

69 İlhan Alkan states that around the year 1987 there were three-hundred-and-fifty-four magazines sent as protocols (Int. 2014ab; 18).

70 As Turan is well known for his precise way of work, I believe his counts are just. Other than that, whenever I asked to my interviewees on circulation, all the counts given were contradictory changing from a-thousand to ten-thousand; so I refer to Turan's.

can be seen in the graphic below an increase in the number of advertisements during the mid-nineteen eighties is observed. This was probably linked with the more liberal political atmosphere and increasing circulations. Another interesting aspect was that advertisements of different products other than that of publishing houses were seen on the pages of the *Bilim ve Sanat*. In this connection add of an American cigarette had received protestation from some readers⁷¹.

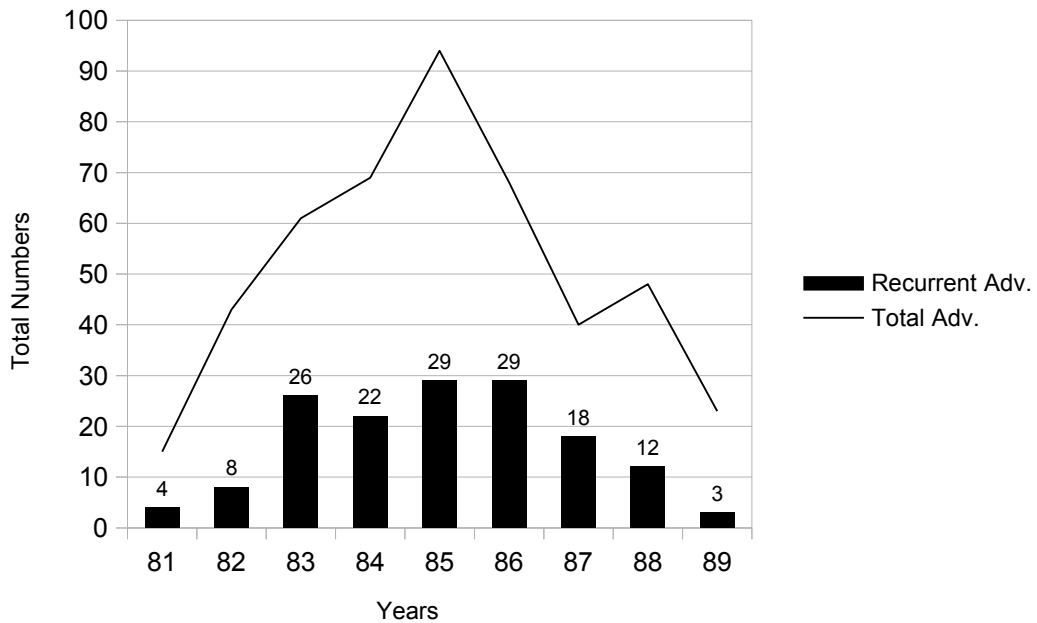

Figure 1 – The Course of Advertisements through the Years.

The year 1985 can be qualified as a peak point for the publication in many respects. As already underlined the amount of advertisements and the circulation of the *Bilim ve Sanat* had considerably increased. Apart from the improving exterior conditions some ameliorations as to the presentation of the magazine can be evoked for this increase. Above all, considerable new steps achieved for institutionalization seem to

71 The advertisement of the cigarette brand was arranged by Ayşegül Dora (Int. 2014g; 26). Cemil Turan said that the income from that advertisement was worth his salary (2014z; 13).

have led to this result. Consequent increase of the revenues enabled to increase the number of pages. This provided extra space for the coverage of different themes. Also it increased the space that could be spared for advertisement. In return it meant new incomes and possibility of employment of new staff. In sum, at that point *Bilim ve Sanat* could not be contained with sixty pages of a periodical publication. Then after it is observed that the content was presented with much more stronger words and the spheres of activity enlarged to new horizons. The outcome was the foundation of “*Bilim ve Sanat Publications*.”

2.2.4 “Bilim ve Sanat Publications”: A Well Respected Publishing House

Especially in the political history of Turkey, books have a special signification than any other printed texts. Books used to be claimed as criminal evidences in the courts, and burning them has been a cultural code well remembered in the aftermaths of the Coups⁷².

Bilim ve Sanat Publications (BSP) as a book publishing house was founded in 1983 in such a political climate as a side activity of *Bilim ve Sanat*. Struggle against fascism, promotion of the ideals of peace and democracy with the help of scientific and technological knowledge were the common goals of all publications of *Bilim ve Sanat*. Efforts were destined to create a sensibility in these matters through popularization of science and arts (Kocabiyıkoğlu 2014; 25).

The idea of establishing such a publishing house was already contemplated at the outset of the foundation of the periodical itself. However the financial resources were limited. Balamber Gökçin, who was a member of the “first” TİP, but not the “second”, made a considerable donation⁷³ to *Bilim ve Sanat*. This is taken as a chance

72 Mass burning of books was not a kind of ritual, or execution of coercion on the public sphere by the law enforcement, yet it was experienced. The 133.000 books of *Bilim ve Sosyalizm Publications* were burned to ashes, in August 1982 (Kocabiyıkoğlu 2014; 22).

73 The exact sum of the donation is not recorded, but Kocabiyıkoğlu says, it was enough to buy a car

of founding a book publication house. It is believed that by publishing certain kinds of books Bilim Sanat's Publications would meet the already existing demand in the country and at the same time extend *Bilim ve Sanat*'s impact. For this purpose it is easily seen that the books to be published were either meticulously selected among the already existing works or ordered to respectable expert authors⁷⁴.

So the first published books in 1983 were as follows: *Kim Korkar Matematikten* by Nazif Tepedelenlioğlu; *Nükleer Tehlike* by Haluk Gerger; *Hep Aranızda Olacağız: Juliot Curie* by Güney Gönenç; *Edebiyat Bilimi Vol.I* by Yılmaz Onay. In 1984 some more books were added to those: *Ben Bir Fizikçiyim* by Aleksandr Kitaygorodski, translated by Osman Gürel; *Edebiyat, Barış ve Özgürlük*; *Lotus Edebiyat Ödülleri Seçkisi* edited by Aziz Çalışlar, *Edebiyat Bilimi Vol.II* by Yılmaz Onay; *Asimov Açıklıyor, 100 Soru 100 Cevap*, by Isaac Asimov, translated by Aykut Göker; *İrk ve İrkçilik Düşüncesi* by Alaeddin Şenel.

In 1985 BSP moved to Istanbul, and carried out its activities there. In addition it published two brand new books in 1986: *Barış İçin Yazdılar, Çizdiler* edited by Haluk Gerger, and *İşbitiren Ekonomi, Liberalizm, Devlet Müdahalesi ve 24 Ocak* as a collective work. The other books published in Istanbul were: *Topluluk ve Birey* by A.V. Petrovski, translated by Hüray and Caner Fidaner; *1986 Uluslararası Barış Yılında Dünya Barış Günlerine Türkiye'den Bir Armağan*, as a collective work; *YÖK Çıkmazı, Yükseköğretim Davaları* by Güney Dinç; *Türkiye Barış Derneği Davası Vol. I – II* as a documentary work; *Nazım Hikmet, Sanat ve Edebiyat Üzerine* edited by Aziz Çalışlar. Finally the house published a series of books in 1987. These were: *Kapitalizm Nedir?*; *Ekonomi Politik Nedir?*; *Diyalektik Materyalizm Nedir?*; *Felsefe Nedir?*.

There are three phases of BSP: The first phase is the period when BSP was located in Ankara. In this phase, residential propinquity enabled their management by the same

in those years (2014; 24). Gökçin was not the only one, Kocabıykoğlu states there were other benefactors also, ie. one was donating the income of property rent to the periodical regularly (2014; 24).

⁷⁴ Nazif Tepedelenlioğlu's *Kim Korkar Matematikten* was one of these prominent books, which was published by various publication houses at various times. It is still in circulation.

people⁷⁵. During the second phase, when it moved to Istanbul Serhat Baysan, Semih Gümüş and Füsun Öztürk took the responsibility and reorganized the house. Istanbul was seen as a more suitable location for publication. Also another reason for this was related with the relations and problems within the Party (TİP)⁷⁶. However this relocation broke the financial connection between the periodical and BSP, and cut managerial relations. This lack of coordination even led to disagreement as to the selection of titles for publication (Int. 2014i; 8). The second phase ended with the merge of BSP with *Amaç Publications* in 1989⁷⁷. The revitalization of the house by Mehmet Öz, can be considered as the third and last phase⁷⁸.

2.2.5 BILSAN Inc.

Although Bilim ve Sanat was the outcome of an organized project and action as already said legal personality belonged to a real person. In other words Ali Naki Öner was the “owner”. Erşen Şansal was mandated with the power of attorney and legal procedures were somehow carried out regularly. Since Ali Naki Öner was not residing in Turkey this situation was *causing* some difficulties. Consequently, legally

75 Güney Gönenç’s name, should be mentioned here again since he was the one who very carefully reviewed the manuscripts. İlhan Alkan remembers that a person named Ömer Can was employed in the bureau as responsible for the distribution and finances of the BSP (Int. 2014ab; 29).

76 Serhat Baysan states the reason for the relocation was caused by the disagreement about the publication policy of the periodical *Yarın*. In 1985, *Yarın* entered into a metamorphosis, changing from *arts and literature magazine* to a politically organized youth magazine. Baysan, Semih and Füsun Öztürk, who opposed to this change resigned from *Yarın* and relocated to Istanbul with new responsibilities, including the periodical *Gün* and taking charge of the BSP (Int. 2014k; 14) (Kocabıyıkolu 2014; 28-30).

77 The operation was held under the consolidation of TİP and TKP to United Communist Party of Turkey. *Amaç Publications* was the publishing house of the TKP.

78 The third phase of BSP is out of the range of this thesis. It is an enterprise set to work after *Bilim ve Sanat* was ended. Even so, it is worth mentioning BSP under administration of Öz, as it published books like, *Kent, Sınıf, İktidar* from Castells; *İnsan Bilgisinin İlkeleri Üzerine* by Berkeley; and some other books of Heidegger, Hobsbawm, Bergson; and some other lexical books like *Antropoloji Sözlüğü* by Suavi Aydın and Kudret Eminoglu. Today, *Bilim ve Sanat Yayınları* does not publish books, but serves as a cafe in the center of Ankara.

reorganization was always at the agenda of the publication. Moreover, increasing range and scope of the activities was pressing for an institutional identity. This is the underlying reason why *BILSAN* (*Bilim ve Sanat Yayıncılık ve Ticaret Anonim Şirketi*; Bilim Sanat Publishing and Trade Incorporated) was founded. İlhan Alkan, Ali Naki Öner, İlhan Özmenek, İsmet Rıza Çebioğlu⁷⁹, Füsün Baysan, Rasim Gök, and Hakkı Yalçın were chosen as the shareholders of the company. Mahmut Dikerdem, Reha İsvan and some others joined to the partners. *BILSAN* took over *Bilim ve Sanat* from Ali Naki Öner for five-hundred-thousand Liras. Of course, this was only a procedural operation and there were not such a payment. İlhan Alkan on behalf of *BILSAN* became the owner of the periodical in January 1986 (Int. 2014ab; 43).

2.2.6 The Sphere of Social and Political Interaction

The periodical *Bilim ve Sanat* as an organization and those people who have taken part in its activities on different occasions and at different levels enjoyed close relations with the people and organizations sharing similar views and aiming to pursue similar goals. Even today, people who had contributed to the periodical refer to a “milieu” or “environment” of *Bilim ve Sanat*.

In this respect, the first to remember is another monthly periodical -*Yarın*- that started its publication in September 1981. It was published by the young university students in Ankara. Most of them were the members or sympathizers of TIP. Naturally this constituted the solid basis for cooperation and collaboration between the two publications.

At the time there were a few number of periodical promoting the views that were shared by *Bilim ve Sanat*. They were not banned because they only covered literary matters. Founders of *Bilim ve Sanat* were very careful for the appeasement of such publications. They payed visits and informed the editors of these publications that

⁷⁹ He was the chairperson of Chamber of Mechanical Engineers at the same time.

Bilim ve Sanat would not be their rival at the market. For an example when briefed about *Bilim ve Sanat* Ahmet Say, editor of *Türkiye Yazıları* decided immediately to join the authors of *Bilim ve Sanat*⁸⁰. During those politically repressive years *Bilim ve Sanat* was first to launch a direct political opposition to the regime in the world of periodical publications, but later in 1984 it was followed by monthly *Yeni Düşün* published by former members of TSİP (Socialist Workers Party of Turkey). Following incident illustrates well the stance of *Bilim ve Sanat*. An exclusive interview with Süleyman Demirel, the former prime minister fired by the military rule was published by *Bilim ve Sanat* in the sixty-second issue (February 1986). The editors of *Yeni Düşün* requested from *Varlık Özmenek*, The Chief Editor of another publication if he could make another interview with the former prime minister. After a short time another interview with Süleyman Demirel, signed by V.Özmenek was published in *Yeni Düşün*.

With the correct and reliable attitude displayed in the content of the publication, together with the sincerity of its editors *Bilim ve Sanat* quickly acquired quite a solid and respectable position in the spheres of press, politics, artists and scientists. This accelerated the inflow of contribution of many renowned persons of different professions. This is how it became possible to unite many experts around the table of panel discussions of previously un-debated themes.

By the same token, its highly estimated posture in the democratic public opinion secured a central position in many events and/or important rallies. Among many others, influential *Aydınlar Dilekçesi* (Petition of Intellectuals) and *Petition of Bread and Rights* are the ones everybody can easily recall.

80 “There is a periodical published as *Türkiye Yazıları*, now without informing him [Ahmet Say] ... that would be disgraceful, we went and talked, we said ... we should both exist, we should pass each other the themes, the articles that were sent to us would be your cover, we would run our issue after it, our cadres would aid you. From you to us, us to you...” (Int. 2014a; 12). (*Türkiye Yazıları* diye bir dergi çıkarıyor, şimdi ona [Ahmet Say] hiçbir şey söylemeden ... bize yakışmaz, ona da gittik, dedik ki, konuştuk, konuştuk, dedik ki ... ikimiz de olalım, birbirimize yazı şeyleri yapalım, bize gelmiş bazı yazıları sen kapak konusu yapacaksın, biz ona yetişelim, bizim kadrolarımız ona gelsin. Sen bizim, biz sana ...)

Efforts of *Bilim ve Sanat* were highly appreciated by its public but also it was recognized by democratic institutions and/or organizations. This recognition brought several awards either to juridical identity of *Bilim ve Sanat* and/or to its individual authors. Most of the interviewees remember most of these awards, especially everybody recalls the memorial plaque delivered to *Bilim ve Sanat* by the Chamber of Physician in recognition of its sensitivity for public's health problems. But nobody except İlhan Alkan evoked the *honourary medal* sent by *Yasser Arafat* as the Chairman of the Executive Committee of the Palestine Liberation Organization⁸¹.

2.2.7 The International Ankara Film Festival

The International Ankara Film Festival was first started in 1988 as a side activity by *Bilim ve Sanat* and it still continues under the auspices of a different organization. The first three festivals were mainly organized by the periodical. *Bilim ve Sanat* had some previous experiences in similar festivals. For example in the first local festival of Muğla, *Bilim ve Sanat Special Award on Caricature* was delivered in 1984 as a contribution to the event. Also *Bilim ve Sanat* participated in Dikili Culture and Arts Festival (Int. 2014u; 14). The periodical organized the one time screening of Atif Yılmaz's *Bir Yudum Sevgi* in *Akün Stage* with the attendance of Yılmaz and its actors, in 1983 (Int. 2014d; 26). Yet, organizing a festival requires far more professionalism, and cooperation. However, little chats often give birth to great ideas. As a matter of fact, the idea of the Ankara Film Festival was evoked in an informal conversation between İlhan Alkan, Mümtaz İdil and Mahmut Tali Öngören. İlhan Alkan reveals that:

81 The Medal was given in November 1986, “In appreciation to the press activities and constructive role paid by *BİLİM VE SANAT* MAGAZİNE in supporting freedom, just, and independence in general; the just struggle and freedom fight of the Palestinian people in particular, this medal has been granted.”

“Mahmut Tali Öngören was paying visits to the bureau of the magazine almost every day. Chatting about Berlin Film Festival and İstanbul Film Festival were our favorite subject matters. On one day he said something like one of them should also be organized in Ankara, in the capital too. We transmitted the idea to the editorial board. We also shared it with Aziz Nesin. The idea attracted attention and the board decided to take the necessary steps, representatives were selected, and I was assigned as the representative of Bilim ve Sanat to contact appropriate organizations. First we hosted cultural attaches of foreign countries for a dinner in Mülkiyeliler. ... The first Ankara Film Festival was organized solely by three institutions.”⁸² (Int. 2014ab; 21)

For his part Mümtaz İdil asserts that:

“I can say it clearly, the founders of the Film Festival are İlhan Alkan, Mahmut Tali Öngören and I am. We, the three of us, decided to organize Ankara Film Festival. Neither İlhan Alkan nor I knew anything about the exacting tasks ... Then we decided to organize the teams, I called Ahmet Boyacıoğlu to the team, he was a friend of mine from Zonguldak, he was keen on cinema ... There was Aykut Tanrıseven, he had written many cinema articles in Yarın, then slowly it started to grow, Tamer Levent came on behalf of TOBAV⁸³, we accomplished this film festival with a small team, Mr. Mahmut, İlhan Alkan, and Alper Aktan, the chairperson of the Mülkiyeliler... As I said, we hosted our guests in Best Hotel, screenings were done in Cinema Kızılırmak, Vedat Türkali was the honour guest.”⁸⁴ (Int. 2014i; 18)

82 (... Mahmut Tali Öngören her zaman geliyordu, oturuyordu, biz böyle sohbet ediyorduk, Berlin Film Festivali, İstanbul Film Festivali bilmem ne falan, yav bir gün dedi ki böyle bir şeyi de Ankara'da, başkentte olması lazım, azıcık sohbet ettik, ondan sonra onu yazı kuruluna aktardık, Aziz abiye aktardık. Ondan sonra ilgi gördü. ... karar verdik, temsilciler seçildi, Bilim Sanat'ı temsilen de ben görevlendirildim. İlk önce Mülkiyeliler'de yabancı ülkelerin kültür ateşelerine bir yemek verdik ... 1. Ankara Film Şenliği sadece üç kuruluşun şeyiyle yapıldı ...)

83 Solidarity Foundation of The State Theater, Opera and Ballet Workers.

84 (Film festivalinin kurucusu açıkça söylüyorum İlhan Alkan, Mahmut Tali Öngören ve ben, biz üçümüz, bir Ankara Film Festivali yapalım mı diye oturduk. Sonra bu işi ne İlhan Alkan bilir, ne ben bilirim ... Sonra dedik ki bunun için bir ekip oluşturalım, bu ekibe Ahmet Boyacıoğlu'nu ben çağırdım, Zonguldak'tan arkadaşımdayım benim, sinemaya düşkünlüğü ... Aykut Tanrıseven vardı, sinema yazıları vardır Yarın'da bir sürü, yavaş yavaş büyümeye başladı şey, Tamer Levent geldi, TOBAV olarak, biz bu film festivalini çok küçük bir kadroyla yaptık, Mahmut hoca, ben, İlhan Alkan, Alper Aktan vardı Mülkiyeliler'in başkanı, Mülkiyeliler Birliği destek oluyordu o sıra, ilk film festivali, dediğim gibi Best Hotel'de misafirleri ağırladık, Kızılırmak Sineması'nda da fimleri gösterdik. Vedat Türkali onur konuğumuzdu.)

The first festival was organized in March 1988 with the cooperation of *Bilim ve Sanat*, *Mülkiyeliler* and *Ekin-BİLAR*. *Bilim ve Sanat*'s 87th issue was published as a special one which was dedicated to the Festival. There were interviews with the directors like Peter Lilienthal from Federal Germany, and Miguel Littin from Chile. Also from Soviets to Japan, Eastern Block to Hollywood there was a general look to the contemporary cinema. A jury was formed for the festival with Mario Verdone from the University of Rome as the head of jury, Nihat Özön as the secretary, and Mengü Ertel, Şeref Gür, Alim Şerif Onaran, Hale Soygazi, and Osman Şahin as the members (BS. No.88, p.54).

The second festival was organized a year after, in March 1989. The tripartite structure of founders was on the scene again⁸⁵. The Ministry of Culture had aided the festival as it did before, and also *Foundation of Galatasaraylılar* was included in the sponsorship. The concurrent 96th issue was not a special one, however half of the magazine was spared for the Festival. The third festival was done in a time when *Bilim ve Sanat* did not actually exist. The 99th issue was published as the 3rd Festival's special issue for the Festival in March 1990, where the previous issue was dated to May 1989. *BİLSAN* had been shut down⁸⁶, and so *Bilim ve Sanat* had participated to the Festival for the last time. In this last time of the Festival, *Ekin-BİLAR* and *Mülkiyeliler* was in, and also the Municipality of Çankaya, and Ministry of Culture⁸⁷ had given their supports.

The festival has gained an organizational structure with the Foundation of World Mass Communication which was founded by Mahmut Tali Öngören after the first three festivals. The Foundation and the Festival successfully continues even today.

85 Mahmut Tali Öngören was not among the organizers of the second festival, because of some personal conflicts (Int. 2014i; 21).

86 The ownership of the periodical was on Vecdi Başkesik.

87 The minister of culture, Namık Kemal Zeybek was a friend of Varlık Özmenek from high school years, and to İlhan Alkan from the prison. A visit done by Varlık Özmenek, Mahmut Tali Öngören and Aziz Nesin achieved the most needed financial support (Int. 2014i; 22). In his autobiography, Sadun Aren says that himself with Aziz Nesin and some other friends of his, payed a visit to the Namık Kemal Zeybek, and had a conversation on the financial support of the Third Ankara Film Festival (2006; 279). Varlık Özmenek does not approve that Sadun Aren was with them (Int. 2014i; 23).

Until its last years *Bilim ve Sanat* had continued to contribute to the accomplishment of the Festival. That end will not be forgotten as long as the festival itself exists⁸⁸.

2.2.8 Correspondence as an Evidence of the Readers' Profiles

Bilim ve Sanat had continuously received letters from its readers and has published several of these letters⁸⁹. The periodical first published reader's letters in the fifteenth issue as a sign of previously declared policy line: “*respect to the reader is the priority*”. Moreover, the periodical addressed a questionnaire to the readers in the forty-first issue⁹⁰. It was annexed to the magazine and was asking readers to post it back to *Bilim ve Sanat* after completely filling. The outcome were announced a year later, and disclosed in the fifty-second and fifty-third issues. The participation was over 10% percent and revealed significant information about the profile of the readers and their evaluations concerning the publication. Some of the responses may not be considered pertinent only to *Bilim ve Sanat*. For example the 88% percent of the readers were men. The 69% percent of the readers were graduates of secondary or higher education, and 49% percent was living in big cities. Another interesting finding was that the 92% percent of the readers were also regular readers of the newspaper *Cumhuriyet*. (BS. No.52, pp.26-27).

88 The 25th of the Festival was held in June 2014.

89 *Bilim ve Sanat* published a total of one-hundred-and-eighteen letters that were sent by the readers. In addition I could only manage to gather around a hundred letters or more from the personal archives. When the stocks and archives of the periodical were sold for recycling, the letters were gone also.

90 According to İlhan Alkan it was Raşit Kaya's suggestion: “*because Raşit was proposing the most interesting suggestions that time, it is probably Raşit's...*” (Int. 2014ab; 26) (*çünkü Raşit bu tür şeylerde çok ilginç öneriler getiriyordu o dönem, büyük olasılıkla Raşit'indi o öneri*). Raşit Kaya states, when the questionnaire he prepared was criticized by professional statisticians from Hacettepe University because of its simplicity, he defended by saying the man in prison would fill the form.

The survey was conducted in 1985. However it can be claimed that general outlook would not display striking changes in the later years. In this connection as Aykut Göker⁹¹ remembers and underlines the letters sent by workers, after the publication of periodical *Gün* had decreased (Int. 2014m; 17). As Göker states, until 1985, the letters of workers were about the texts concentrating on the history of trade-unions, or the current union debates. Other than that, the letters were primarily from prisons, from teachers in rural areas to disclose their sufferings and/or problems. The number of people who communicated to see their articles published or a desire to see articles covering certain issues that they consider as important was significant. The teachers were seeking help for promising students deprived of financial means to support the continuation of their education. They were also writing to request book donations for their village schools (BS. No.37, p.10). Finally, there were many notifications of support and encouragement.

Among the letters three of them merit special attentions since they denote not only the features of *Bilim ve Sanat*'s readers they also reflect a wide spread general attitude of the time. The first of these letters reproduced below was written in 1983, probably by a high school student:

91 Aykut Göker was also the author of the column “*from us to you*” (Bizden Size), where the periodical established intimate relations with the readers between the issues of seventy-one and ninety-one (November 1986 – July 1988). (Int. 2014m; 13).

4-August-83

RİZE

4-Agustos -83
Sayın Bilim ve Sanat RİZE
Dergisi Yöneticilerine,
Ben Güneysu'dan sol ideolojisini benim-
seyen bir gençim. Fabirim para-
bulupta ne Cumhuriyet nede bana
ideolojimi asılayacak dergiler, nede
kitaplar alıp okuyamıyorum.
Sizlerden arzum, bana sola-
düşünceyi asılayacak kitaplar, der-
giler göndermenizdir.
Şimdi çevrem hep gerici düşün-
ceyi savunanlarla dolu. Onlarla
savaşmak için bana her türlü
yardımlarınızı yapmanızı istiyö-
rum. Ayrıca derginizde abone
yaparsanız çok memnun olu-
rum.
Adresim:
A. Ali YIĞCI
Ucuzluk Gıda Pazarı
Necmi Yanık Eliyle
Güneysu/RİZE

Dear Administrators of

Bilim ve Sanat Magazine;

I am a young man from Güneysu, who adopted the leftist ideology. I am needy, I can't afford money to buy Daily Cumhuriyet, or other periodicals and books which would inculcate my ideology.

My request from you is that you send me books, periodicals that would inculcate the leftist ideology to me.

Now my surroundings are full of people who defend retrograde opinions and beliefs. I want you to help me in all ways to combat them. In addition, I would be very glad if you subscribe me to your magazine

Best regards. A. Ali YIĞCI

By delivery of Necmi Yanık

Ucuzluk Gıda Pazarı

Güneysu/RİZE

Figure 2 – The letter of A. Ali Yiğci

This naive letter illustrates well the desperation of the young people at the time and what a publication like Bilim ve Sanat represented for them.

✓
1.10.1986
Di

Muhterem Akpabey,

Hücrmetle selam eder işlerinizde başarılar dilerim.

Bizler Karaman Cezaevinde yatmakta olan siivil mahkûmlar olarak özelliikle beş vakit lecinizi eklendirmek ve madaî arıyan fayoasına inançımız korukları her türlü el bafşu işleri ya fayız. Hoşunuza şıar amıamda sizde (El bafşu Kşuık Bir Keremi) itina ile nazırlayara facafınıza fönörmüş oluunuyorum.

Sizlere su aşıklamayı yapmayıda bizleri tammanız için gerek fönörmekteyim. Bizler Cezaevi yönetiminizle iş birliği sonucu her ekemepimize gerek bir şıat saptanması t.d. masraf ve kayıplarımızda fönöünde tutularak tarafınıza fönörmüş oluupum ablen 4.000 TL olarak tesbit edilmiş olup siz muhterem iş sahiplerinin bizlerin bu hareketine adan adı feren paradan fazla fönöerme lütfunda bulan acapınız her lironın yacısı i evimizde Calışma fönöenden yoksun ihtiyas sahipleri yine Cezaevinizde yaşama şartı ijileştirilmesi işin yönetimde aramızda ortaklara kucdufumuz hesapta toplanarak ve barış lararlarla hoyuk işlerde kullanacapımızı bilmenizde yarar fönöyor hesiye niteliğindeki emepimis kabulü arzu edilmeyen durumda her fönöünüzü şıfınarak iadesini rica ediyor. sizle saflık ve esenlikler diliyorum.

Saygılarımla

İbrahim ÇERÇİ

Özeltip Cezaevi
42462 - KARAMAN

Figure 3 – The letter of İbrahim Çerçi

Distinguished (elder) Brother,

I respectfully hail and wish you success.

We, the civilian convicts of Karaman Prison, especially for recreation of our free time and gain some income which we believe is beneficial for us, produce and sort of other handicrafts. I, hereby, have sent you a carefully produced example for inspection with my wishes to please and interest you..

I see it necessary to convey to you this (following) explanation in order for you to get to know us better. We, as the result of our consultation and cooperation with the prison administration, fixed a price to each of our handicrafts taking into account all expenses and losses. The emblem that was sent to you is decided to be worth of 4000 TL. Highly respected employers like you are expected to donate a sum superior to the one indicated. Half of every Liras received will be sent to our beloved ones in need who does not possess the ability to work in our homes, and the rest will be spent to upgrade of the living conditions of our prison. It will be collected in the common account of us and administration to be used in good endeavors, that we see benefit for you to know, and in any cases of disinterest in the present that was sent to you, with all due respect, I ask for return, and wish you well being and soundness.

Best Regards

İbrahim Çerçi

Special Type Prison

42460 - KARAMAN

This letter above is an evidence of the presence of *Bilim ve Sanat* in prisons. Where political prisoners and people convicted for ordinary crime shared the same barracks *Bilim ve Sanat* and similar sort of publications could find a possibility of circulation. As a matter of fact, there were lots of letters complaining that *Bilim ve Sanat* was forbidden by several prison administrations. This is also something constantly stressed by Varlık Özmenek in his editorials. Therefore, this letter can be considered that the periodical was sneaked to prisons despite all the measures taken by the authorities.

Finally a third and a final letter reproduced below indicate the existence of readers who were very keen about ideological purity:

Okuyucu mektupları
dosyasında.

6.10.1986

Sayın İrfan AYDIN
Bilim ve Sanat Dergisi
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
(Sn. Güneş GÖNENÇ, Sn. Varlık ÖZMENEK ve Sn. İlhan ALKAN'ın
dikkatlerine)

Bilim ve Sanat Dergisi'nin 70. sayısından;
Suruş' da, "Eklemek ve Hak Dilekçesi
İçinde, Bilim ve Sanat'ı, Bilim ve Sanat yapan yazarlar
Ve arka kapakta, "HB" nin reklamı...
Yazık 69 sayıdır, Bilim ve Sanat için emeklerini ve bilgi
birliklerini aktaranlara.
Yazık 69 sayıdır, Bilim ve Sanat'ı her ay özlemlerle bekleyip,
su işer gibi okuyarak "yaşamın keyfine varan"lara.
Bilim ve Sanat aboneliğimin 70. sayıdan itibaren iptal
edilmesini rica ederim.

bu son cümleyi geçeri
saymıyoruz.
Sn. V. Özmenek telefonla
görüşecek.
ağ.
7.9.

Müfit AKYOS
müftak

Figure 4 – The letter of Müfit Aksoy

to the file of letters from the readers

6.10.1986

Dear İrfan Aydın

Editor in Chief of

Bilim ve Sanat Magazine

(To the attention of Mr. Güney GÖNENÇ, Mr. Varlık ÖZMENEK, Mr. İlhan ALKAN)

Here are articles contained in 70th issue of Bilim ve Sanat;

The editorial, Petition of Bread and Rights

That rendered Bilim ve Sanat science and arts

Here is the ad of "HB" on the back cover...

What a pity for those who strived for Bilim Sanat for 69 previous issues

What a pity for those who long for Bilim ve Sanat for a month and consume it like a drop of water to savor the joy of living.

I demand that my subscription to be canceled starting from 70th issue.

Müfit AKYOS

(We won't consider the last sentence valid.

Mr. Varlık Özemenk will have a telephone conversation.

a.g. 7.9)

Müfit Akyos was a friend of Aykut Göker who declared that they had personally contacted him and explained him that they were in a period of struggle for survival and were expecting comprehension and sympathy from the conscious and conscientious readers. He also added that Müfit Akyos had maintained his subscription⁹² (Int. 2014m; 7-8). 'HB' was an American blend cigarette and this reaction of Akyos was representing a general sensitivity pertinent to *Bilim ve Sanat*'s readers.

2.3 The End: The Time Had Come to Fold Up!

Bilim ve Sanat's 99th and the last issue covering the 3rd Ankara Film Festival was published after tens moths of interruption on March 1990. The publication was previously disrupted twice for much shorter periods. The decision to give an end to its publication was taken in a reunion of the editorial board. The demise of *Bilim ve Sanat* can and should be attributed to two major factors that have essentially no direct ties with the publication itself. First apparent reason is the attempts to “reunite” TİP (Workers Party of Turkey) and TKP (Communist Party of Turkey). In the process of reunification to set up the “United Communist Party of Turkey (TBKP) naturally efforts were deployed to coalesce the press activities of the both organizations. In this respect responsables of TKP were not considering to support an independent publication whose policy would be restricted only to the struggle against fascism. Consequently, *Bilim ve Sanat* was forced to count only on its own resources or reconsider the principles of its publication policy⁹³.

92 (Kendisiyle şifaen de konuştuk bu mektuptan sonra, dedik ki biz varolma savaşı veriyoruz, yani biz bilinçli insanlara hitap ediyoruz, bizi anlayışla karşılamanızı bekliyoruz, yaşama imkanımız kalmadı, Müfit bu mektuptan sonra tabi ki aboneliğini falan sürdürdü)

93 Neşet Kocabıyıkoglu narrates the developments and consideration as follows: “Tabi kaotik bir durum var, onu söylememiz lazım, kaotik bir durum var, hatta Bilim Sanat'a pek yansımıyor ama partinin içindeki durum şizofrenik bir durum, berbat bir durum yani parti içerisinde, partinin, şimdi biz, mesela Bilim Sanat belli bir stratejinin üzerine oturmuştu, hani işçiler için Gün dergisi, [gençler için] Yarım dergisi, aydınlar Bilim Sanat ve hepsi aynı hedefe, o zaman açıkça faşizm demiyorduk, anti-demokratizm diyorduk, anti-demokratizmi geriletmeye, yok etmeye yönelik bir

Second factor is related with a more general development. By the end of 1980s complete transformation of the media environment in Turkey was almost accomplished. This meant rapid concentration and monopolization of ownership in the media (press) industry. The fusion of the capital invested in media with the capital accumulated in other fields of the industry, especially in banking and construction was behind this development. Introduction of new technologies in printing were also demanding more capital investments. Moreover, same concentration was also seen among the companies for the distribution of the printed press.

On one hand, financially, the interplay of these two distinct factors was rendering the continuation of the publication very hard; on the other hand the attraction of *Bilim ve Sanat*'s content was diminishing parallel to political developments⁹⁴. Considering these developments the editorial board took the decision to cease publication in a session of the editorial board in presence of İlhan Alkan, Bülent Artamlı, Güney Gönenç, Mümtaz İdil, A.Raşit Kaya, Neşet Kocabıyıkoglu, Oğuz Oyan, Varlık Özmenek and Sinan Sönmez (Int.2014x; 16). An important episode in the Turkish press history was folding up like the petals of a rare flower. As stressed by Raşit Kaya the difficult and bitter decision was taken in contentment because the mission was fulfilled and they “*were feeling tranquil since Bilim ve Sanat had succeeded to be an oasis inspiring hope in a gloomy desert*” (Kaya 2013; 355).

şey, ama biz TKP'yle birleştiğimiz zaman,ortada artık net bir strateji kalmadı, işler birbirine girdi... (Int. 2014i; 8). He adds: “... TBKP olayı ortaya çıkınca biz bu politikamızı ve deneylerimizi ve Bilim Sanat'la kazandığımız deneyleri TKP'li arkadaşlara anlatamadık, hakikaten anlatamadık, yani anlamadık da demediler, hep tabi yoldaş anladık falan gibi şeyler dediler ama anlatamadık, bunu anlatması da biraz zor, yaşamak lazım onu, o ortaklığı, o ortak iş yapmayı, oradan kazanım elde etmeyi.” (Int. 2014h; 15)

94 Even an editor like Aykut Göker who has devoted most of his time to *Bilim ve Sanat* admits that “*Bilim ve Sanat had lost its charm to the readers.*” (Int. 2014m; 29)

CHAPTER III

BİLİM VE SANAT'S OUTLOOK

In an interview given for the occasion of *Bilim ve Sanat's* fiftieth issue, chief editor Varlık Özmenek asserts that “*Periodicals, newspapers, almost all written and printed materials, apart from their apparent context, mark and witness vividly to historical and social characteristics of their time.*”⁹⁵ (*Yarın*, No. 42, p. 26). *Bilim ve Sanat*, as a monthly magazine, was launched on January 1981 and continued to be published until March 1990. These were the days when many new legal and social institutions and/or practices that, today became a common part of the daily life were introduced into Turkey. For instance, a new constitutional setting, establishment of the Higher education Council (YÖK) or introduction of VAT (Value-added tax), color TV are only a few of these “novelties”. By the same token, a rapid and severe concentration in the newspaper ownership was lived in Turkey during these years. With its ninety-nine issues, in over five thousand pages, comprising two-and-a-half thousand separate texts of almost a thousand individual authors, *Bilim ve Sanat* witnessed to this rapid and trite transformation of the Turkish society. In sum, *Bilim ve Sanat* is a monthly magazine that sheds some light in retrospect to the recent Turkish history.

Bilim ve Sanat was launched in January 1981, only two and a half months after the Coup d'état of 12 September, to implement and execute the resolutions adopted at the Second Great Congress of TİP which had convened in February 1979. These resolutions stipulated the continuation of the Party's *struggle* for independence, democracy and *socialism* at all events and under all conditions (TİP CEC 1979; 7).

95 (*Dergiler, gazeteler, yazılı-basılı hemen bütün belgeler, bilinen, tanımlanan güncel varlıklarının yanısıra yayımlandıkları tarihsel-toplumsal dönem ve süreçlerin canlı tanıklıklarını yaparlar.*)

This was not an easy task. Despite all the hardships it encountered all along its itinerary *Bilim ve Sanat* managed to survive for nine years to accomplish this exacting task.

3.1 Methodology

As a first step for the depiction of the publication a quantitative analysis of the content is developed. For this purpose a stock of material exceeding five-thousand pages ought to be categorized and classified in terms of their subject matters. In other words 2479 texts and 751 visual representation contained in 5332 pages are categorized according to their themes and classified for analysis.

Six categories were fixed when depicting the texts according to their themes. These were 'politics', 'arts', 'culture', 'media', 'economics', and 'science'. Since *Bilim ve Sanat* was not an academic journal, coverage of a large variety of themes was not something unusual for a popular cultural magazine. These six main categories were also divided into some subcategories in order to be able to have a more precise opinion about the topics covered by the periodical. The number of subcategories varied in relation to their coverage fields.

Thus, the category of politics could be subdivided into several headings such as 'international relations', 'social rights struggle', 'institutions', 'ideologies', 'elections', 'law', 'urban politics', and 'other' as subcategories. Since the texts in the category of politics would represent and reflect the extraordinary political atmosphere of the country they are also classified according to their headings with a hope to get a more clear picture of the situation..

A similar subcategorization also for the other categories⁹⁶ was worked out. In this manner, the category of arts is divided into subcategories of 'cinema', 'literature', 'theater', 'theory of arts', 'music', 'photography', 'painting/sculpture', 'caricature', and 'ballet/opera'. The importance attached to the theme of arts is derived from the fact that collaborators of *Bilim ve Sanat* in this field were insistently stressing their attachments to social realism as its predecessors in the 1970s. The periodical had preserved its line of socialist tradition through the 1980s, while new currents of arts were introduced to Turkey.

Under the category of culture the following subcategories were derived: 'intellectuals', 'daily life', 'migration', 'culture industry', 'youth', 'theory of culture', 'language', and 'folklore'. Amount of texts produced under this category would be test since *Bilim ve Sanat* was claiming to be “cultural” magazine as written on the cover page’s logo. In other words the periodical was presenting itself not as a political review, a theoretical journal or any other, but as a cultural magazine. Definitely this was due to the circumstances it was published under. This situation forced the subcategory of 'intellectuals' to be placed in the theme of culture, rather than politics. And the relation of the intellectuals with the masses was handled under this very category of 'culture' by the periodical.

Bilim ve Sanat's life span had witnessed almost a complete transformation of Turkish media environment. The periodical had to opt for a strict stance in this respect and display its position clearly. This explains the wide coverage of matters concerning the media and justifies its classification as a distinct category. It also enabled to derive some subcategories in order to have more precision.

Economics as another category is expanded and classified under the following subcategories: 'neoliberalism', 'labour rights', 'trade-unions', 'agriculture', 'under-development', 'labour struggle', 'theory of economics', and 'popular economy'. There were many prominent economists writing for *Bilim ve Sanat*. This nourished the

96 However nor the category of arts or the others implied the same importance as the category of politics, therefore more detailed examination of the subcategories was executed, but not included in the thesis.

diversification of the subtopics. The similar subtopics of 'labour rights', 'labour struggle' and 'trade-unions' were still considered as distinct subcategories instead of classifying the themes as a single heading as 'labour'. The reason was obviously the almost impossibility to accord representations to the matters concerning the working class in the early 1980s. Probably his situation forced the authors of the texts on labour issues to discuss the matters as a concern of economics rather than a matter of politics.

Wide attention and the space accorded to scientific topics was surely a new approach of a publication with a left leaning. This “innovation” led to the derivation of subcategories as 'natural and applied sciences', 'social sciences', 'popular science', and 'production of science' under the theme “science”.

Apart from categorization and classification of the texts according to the themes, they are also classified according to the genres under the heading 'opinions', 'articles', 'reviews', 'interviews', 'commemorations', 'poems', 'announcements', 'letters', and 'documents'. Visual text are separated from the written texts and presented in two subcategories, namely 'caricature/pattern', and 'photograph/plastic arts'.

Finally the contributors to the edition are listed in the categories of 'authors', 'illustrators', 'photographers'.

3.2 Inventory of the Content as to Themes

Bilim ve Sanat had a nation wide distribution with an important concentrating in Ankara, Istanbul and Izmir. The periodical followed the national and global agenda closely, and despite all the hardships, provided a platform of solidarity for the people under intense pressure and restrained conditions. It echoed the voices of people, from the incarcerated ones to the political immigrants in Europe. *Bilim ve Sanat* was originated in Ankara, and it profited from the available channels of information and

communication that can be found only in the big cities, especially in the political center of the country. It enabled the periodical to provide a rich and varied input of texts ranging from politics to economy, communications to arts, science to culture. The graphic below shows the general distribution as to the covered topics:

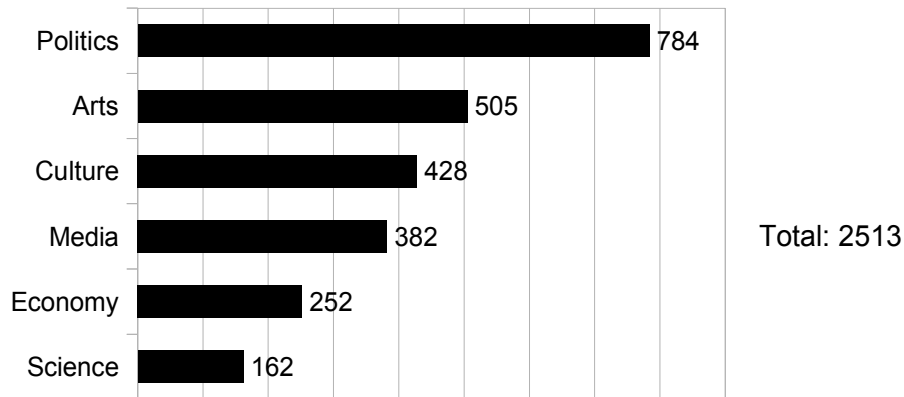

Figure 5 – The Number of Texts According to Their Themes.

As clearly seen above, political themes used to hold the widest space. The allure of the publication can be attributed to its coverage of the political topics. Second, largest space given to topics on arts and literature is not something unusual since in the history of Turkish Press coverage of such topics used to emerge to the fore of the scene. Even if this was also the case with *Bilim ve Sanat*, the topics on popular scientific matters covered considerable attention and space in the periodical.

3.2.1 Texts on Politics

One of the most consistent themes of *Bilim ve Sanat* was politics. The importance of politics derives from the motivation for the beginning of publication. The title of politics always took its place in the first pages of the magazine ranging from

domestic politics to international relations, social rights struggles to institutions and policies. Politics was the most salient topic; such as - ideologically - what *could be said* and what *could not*, might be well understood under this topic. So much so that in the life span of the magazine, title of politics widened its range step by step to the point surpassing the frustrating atmosphere of the 1980's. The title politics was requisite for a magazine that was publishing legally against the dominant ideology in emergence. The ideology of the Coup d'état, that was the “Synthesis of Turkism and Islamism”, was a sharp-cut ending of the lively politics of the 1970's. The revival of the expression of the politics can be seen in the graphics below:

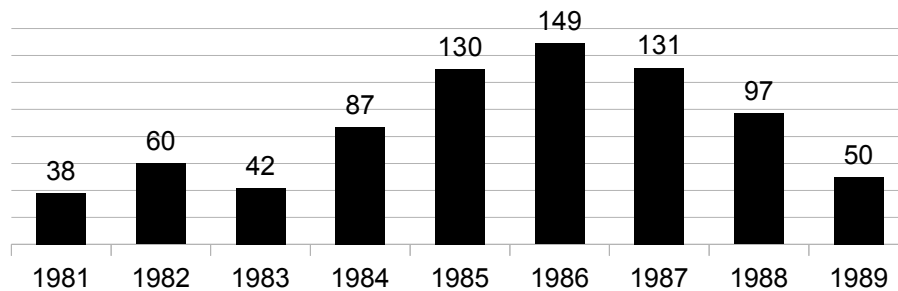

Figure 6 – The Number of Texts Concentrating on Politics through the Years.

A certain increase and decrease can be seen in the graphics. The total counts of texts for the year 1981 is thirty-eight, and for the year 1989 is fifty. The peak of the rectangle is the year 1986 with a total count of a hundred-and-forty-nine. There are various reasons for this increase and decrease. Firstly, any alternative expression of politics had been restricted by the general political atmosphere of the early 1980's. However the General Elections of 1983, and the following Local Elections of 1984 eased those restrictions. Secondly, according to the ease in the middle of the decade, politics witnessed the occurrence of human rights struggles, and various campaigns against torture and the conditions of the prisons. This affected *Bilim ve Sanat* expectedly, and the following three years showed a great increase in the texts

concentrating on the theme of politics. Through the end of the decade new periodicals came into circulation, which enabled the different political agents of the left to express themselves more directly. Also, this was an issue for Workers Party of Turkey, which was the political organization behind *Bilim ve Sanat*. The Party started publishing the monthly *Gün* in 1985. It was a magazine interested on the issues of working class. *Gün* was followed up with the monthly political review of *Adımlar* in 1989. The diversification of the publications caused *Bilim ve Sanat* to become a more popular culture and science magazine than a political review.

There are a total of seven-hundred-and-eighty-four written texts related to politics. This corresponds to 31% percentage of the total texts published. The graphic of the subtopics is given below:

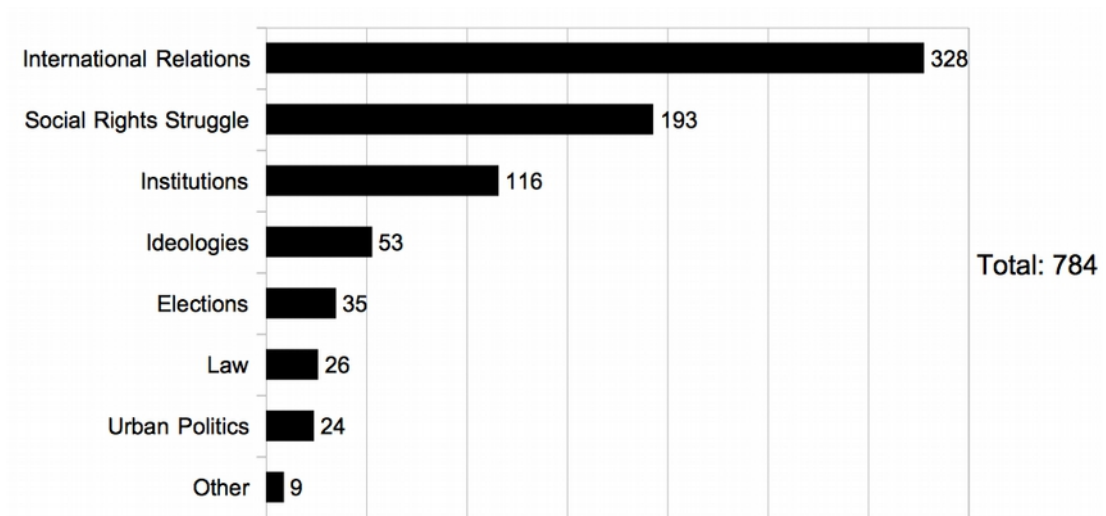

Figure 7 – The Number of Subtopics Published under the Theme of Politics.

The magazine always followed the international agenda closely. Issues like Middle East, imperialism, and USA elections were frequently committed, besides the cover headings like *Latin America*, and *Far East*, (No.50, February 1985; No.56, August 1985). Authors like Mahmut Dikerdem who was a former ambassador, and some

other authors who were political refugees in Europe, eased to follow the global agenda for the periodical. Haluk Gerger and Hasan Esat Işık contributed to debates with their articles specializing in international conflicts. Especially in the late 1980's when the Cold War was about to end, advances like Glasnost and Perestroika in Soviet Union were served as serials in the magazine. In the case of international political history, there is a mass of written articles concentrating on the Nazi era in political and cultural domains. These texts written by the authors like Selçuk Alsan, Türkkaya Ataöv that gave the impression of an analogy which was tried to be established between the Nazi era and the years following the Coup of 1980.

Another important issue of the 1980's was the debate of world peace. The issue held the top priority for the periodical especially with the *Barış Derneği Davası*. The periodical closely monitored the trial and supported the affairs of international peace by publishing texts frequently on the issue. The topic of peace, already was the most iterative one⁹⁷, which has found itself a place in all volumes through the nine years of the magazine. *Bilim ve Sanat* published a supplement only once (No.69, October 1986), and dedicated it to peace. The topic of 'peace' was one of the prior matters. Deriving from this ground, the periodical found the opportunity of defending peace against the ideology of the Cold War and NATO both on the national and international scale. So that every First of September was mentioned by *Bilim ve Sanat*, and the covers of these issues were dedicated to theme of peace. Also there were times when the matter was offensively debated. For instance when the former NATO Secretary General Joseph Luns was awarded to the International Peace Medal of Atatürk, the event was densely opposed by the periodical (No.66, July 1986).

The subject of social rights struggles progressively increased in numbers under the theme of politics throughout the publication of the magazine. This subtopic showed a dense precision against censorship and took many roundabouts till 1984. The periodical had to wait for the repealing of political bans in 1987 for a more direct expression that could be uttered. The topic of social rights struggle has tried to find

97 The periodical published a-hundred-and-eighty articles just concerning peace, that is more than the half of total articles under the subtopic of international relations.

utterance under the topic of 'law' throughout the first years of the Coup d'état. These articles were critically debating on detention times, The Penal Code, The Code of Police Duty and Discretionary, and the demand for fair trials. The periodical has tried to engage in the debate of the Constitutional draft of 1982. However as the texts were carefully written under the conditions of intense restraint of the time, so few sentences that could be said were said. The topic 'law' could not find itself a place between pages of the magazine as a relief in the conditions occurred after 1987, and by this relief the periodical could declare itself more clearly. The periodical encouraged the '*Petition of Intellectuals*' (No.42, June 1984) and publicly supported the '*Petition of Bread and Right*' (No.70, October 1986). It could even declare its side especially during the debate of United Communist Party of Turkey (TBKP), and could argue the matter on the editorial page (No.84, December 1987).

On the subtopic of institutions, The Council of Higher Education (YÖK) which is one of the first initiatives of the Coup to stabilize the universities (Aren 1989; 5), was probably the most prominent institution that affected the magazine's editorial board and text producers. The periodical compensated YÖK by opposition. From anecdotes to political examinations, YÖK never ceased its fundamental position in the agenda of *Bilim ve Sanat*. Especially in the Case of the 1402's, the lists including fired or resigned academicians due to YÖK, that was published by *Bilim ve Sanat* in February and April 1984 (No. 38, 40) was recorded as a document. The list was prepared by Güney Gönenç, and it became a prevailing issue; thus following discussions, İhsan Doğramacı, the head of YÖK, was obliged to arrange a press conference⁹⁸ (Interview 2014z; 7).

Regarding the establishment of YÖK, an education system depending on memorizing and testing was starting to institutionalize concurrently *Bilim ve Sanat's* circulation. İlhan Alkan, who was the institutional manager of the periodical, was a veteran of the political struggle of the teachers organization, and his presence certainly granted to the periodical a precision on this issue. So the magazine was also the chronicler of

98 Güney Gönenç and Cemil Turan (the two editors of the periodical at that times) were invited to the mentioned press conference, Turan remembers that Doğramacı was complaining about some lists. published in a magazine, which he did implied *Bilim ve Sanat* without giving name.

public education and its issues, and published many texts accordingly. Names like Nihat Aksoy, Sezai Kaynak, Rıfat Okçabol indited many articles concentrating on the education system in the days of centralized matriculation, problems of textbooks, etc. becoming prevalent.

Under the subtopic of ideologies, 'socialism' might be the least represented ideology on the surface of the texts in the first years of *Bilim ve Sanat*. Relatively, texts concentrating on formal ideology and Islamism held a greater space in the content. Even though some cunningings made possible to express 'socialism', when the *sign* 'revolutionary' was banned from expressions. However, significations of this non-written *sign* was used as the main filter when the standpoint of the editorial board is kept in mind. All the texts published in the magazine referred to a precise perception.

In total, articles concentrating on politics were generally written by authors who were active in politics themselves. Firstly the periodical itself was a political agent and the editor in chief Varlık Özmenek's columns was integrated to that month's political agenda. Also, announcements of Human Rights Association (İHD), and facsimiles of petitions were published with their institutional signatures. Interviews with the political actors of the decade like Erdal İnönü (No.59, November 1985; No.77, May 1987), Süleyman Demirel (No.62, February 1986), Murat Karayalçın (No.96, February-March 1989) were published, and president Turgut Özal, and Ahmet Tekdal from Welfare Party gave answers to questions by mail (No.82, October 1987). Publishing of the texts of panel discussions which were organized by the periodical were also inputs of the title of politics. These panel discussions were chronologically entitled as: *A Debate of 110 Years: The Constitution* (No.64, April 1986); *Science: The Yoke? The Hope?* (No.67, July 1986); *Illumination Is The Democracy* (No.74, February 1987), *Is It Now TÜBİTAK's Turn?* (No.79, July 1987); *We Don't Want A Second Rate Democracy in Turkey* (No.82, October 1987), *What Lies in the Future for Turkey?* (No.89, May 1988)⁹⁹. Mostly the participants of these panel discussions were frequent authors of the magazine who were Türker Alkan,

99 (Anayasa: 110 Yıllık Tartışma; Bilim: Umut? Boyunduruk?; Aydınlık Demokrasidir; Şimdi Sıra TÜBİTAK'ta Mı?; Türkiye'de İkinci Sınıf Bir Demokrasi İstemiyoruz; Türkiye'yi Gelecekte Neler Bekliyor?)

Sadun Aren, Güney Dinç, Halit Çelenk, Güney Gönenç, Ahmet Raşit Kaya, Varlık Özmenek, Erşen Sansal, Ömür Sezgin, Gencay Şaylan, İlhan Tekeli, Server Tanilli, Galip L. Yalman, and the others. Yet people who were not in the that pool of authors like Mehmet Dülger from central right, and journalists like Ertuğrul Özkök strengthened the democratic discussion platform, whether by participating to these panels, or contributing by their texts.

3.2.2 Texts on Arts

Bilim ve Sanat's stance in this aspect was quite clear and rigid. "Line" of the periodical was following the tradition of "social realism". The principal proponent of this attitude was Yılmaz Onay who was one of the founders of the publication.

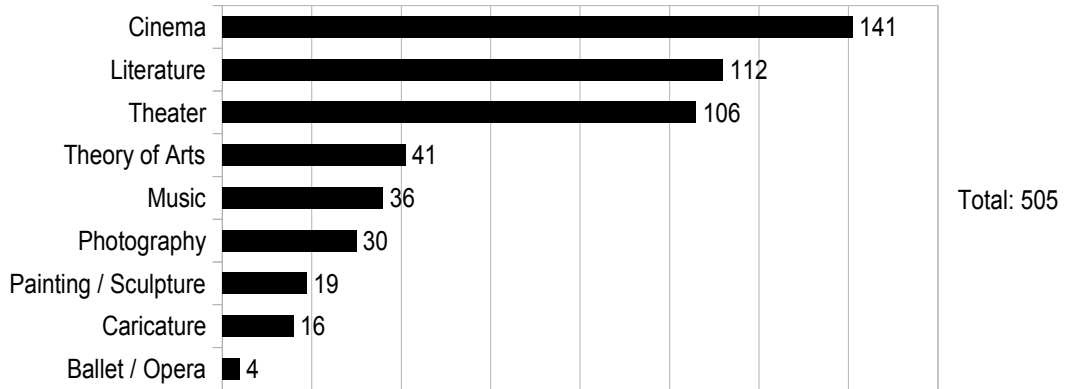

Figure 8 – The Number of Subtopics under the Theme of Arts.

Cinema, theater, and literature were always kept on agenda, plastic arts and music also found their place besides these titles. Haldun Armağan and Hüray-Caner Fidaner prepared cinema and television pages for the magazine as a requirement of a *monthly*

culture magazine. The periodical served to popular needs of the readers by sustaining these series. Especially the title cinema was progressively represented throughout the life span of the magazine. The periodical handled special editions for the International Ankara Film Festival, all the articles were adapted to cinema and to the Festival in those issues. As a matter of fact, the last issue of March 1990 was also a cinema special edition.

Another important title we should mention is literature. The topic of literature has always been on the pages of *Bilim ve Sanat* as a must have title for a cultural publication. The articles over literature has constituted a platform for authors especially who held the social realism tradition. Articles were indited in defense of this tradition against the contemporary literature¹⁰⁰. Between many written texts published on literature in *Bilim ve Sanat*, the opinion of Mümtaz İdil might summarize the standpoint of the periodical: “*The opinion of the novel that it is a source of 'enjoyment' rather than a source of 'knowledge' is becoming prevalent*”¹⁰¹ (Timuçin et.al. 1986; 43). In *Bilim ve Sanat*, social realism's manner against other trends was the main theme, despite the periodical did not enter into current polemics of literature. The periodical had chosen to declare its side of social realism on the ground of theoretical articles of arts¹⁰², rather than combatting in the polemics. It must be underlined that, *Bilim ve Sanat* did not encapsulate this topic as a magazine of literature would do. Even the book introductions were rather on politics and economics. The periodical started to publish poems such as Aziz Nesin's only after the twenty eighth issue¹⁰³(April 1983). The only short story that *Bilim ve Sanat* put forth was Tomris Uyar's *Gündökümü*, published as a serial in two issues (No.36,

100 The term of 'postmodern literature' was not introduced yet, the authors of social realism blamed the contemporary literature by being 'selfish'.

101 (Artık romanın bir 'bilgi' kaynağı değil, bir 'haz' kaynağı olduğu görüşü yaygınlaşmakta.)

102 Nearly all of the forty-one articles published with the subtopic of 'theory of arts' were on the definitions of social realism.

103 If we do not take into consideration a poem of Abu Firas, who was the representative of Palestine Liberation Front. It was published within an interview done with him on the second issue (February 1981). There is one more poem of Şükran Kurdakul which was concerning peace, in the first September issue of 1981 (No.9). These two were supplements to articles.

December 1984; No.38, January 1984). There were many people of literature indited on the pages of the magazine; Adalet Ağaoğlu, Ataul Behramoğlu, Hüseyin Ferhad, Hasan Hüseyin Korkmazgil, Mümtaz İdil, Özdemir İnce, Şükran Kurdakul, Sargut Sölçün, Tahsin Saraç, Ahmet Telli, Vecihi Timuroğlu, stood among the magazine's authors with their written texts of critics and literary theory.

Theater should also be mentioned with its importance of locality and culture. Especially the contact between Ankara Art Theater (AST) and *Bilim ve Sanat* had kept the magazine in the theater web of the city. Yılmaz Onay, one of the great names of Turkish theater, was along the editorial board, also he was responsible for the arts branch of the periodical as well. Nearly any presentation of AST was intimately reviewed by the periodical. Besides, the agenda of State Theaters was closely followed on the national scale. For example, the matters of National Center of International Theater Institute of UNESCO was inspected closely, and an inquiry was organized on this topic (No.17, May 1982). Also theater critics of Ayşegül Yüksel provided the periodical as a follower of theater. Yücel Erten, Tamer Levent, Ali Taygun who were veterans of theater, and besides, names like Emre Kongar indited critics for the magazine.

The subtopic of music has held a different importance for the decade of the 1980s. The debate over 'cultural degeneration' had one of its important moments in the field of musical production¹⁰⁴. The periodical has published thirty-six articles on the topic of musical arts. These articles were rather narratives of composers like Bela Bartok and some others, or as the cultural heritage of Eastern music and so.

Another title we should mention is photography. *Bilim ve Sanat* established close contacts with Association of Photography and Cinema Amateurs of Istanbul (İFSAK) and Association of Photography Artists of Ankara (AFSAD). The periodical published photographs gathered from these institutions continually. In this respect a total number of two-hundred-and-fifty-one photographs were published. Photographs were published as 'the photograph of the month', or 'of the year', and

¹⁰⁴The articles about the 'culture industry' are categorized under the topic of 'culture', not in the subtopic of 'music' throughout the content analysis.

also once *Bilim ve Sanat* called for any photographs which were taken by the readers. Photographers like İbrahim Akyürek, İbrahim Demirel, Ahmet Bülent, Kemal Cengizkan, Mehmet Ünal contributed intensely to the magazine both with their photographs and their texts over photography.

As seen in the graphic above the arts of painting, sculpture, ballet and opera has held relatively narrower space. First, *Bilim ve Sanat* was – opposite to its name – not a magazine of arts, even if it was, it was more a magazine of literature and cinema than plastic or performance arts. Secondly, the cultural production of plastic arts, or the performance arts were not in a situation of proliferation in the decade of the 1980s. Still the periodical had organic relations with the artists of these fields.

And lastly we've come to the one of the very aspects of the press: the editorial cartoon. *Bilim ve Sanat*, for all its life span in circulation, opened its doors wide to this genre. A hit of five-hundred caricatures were published. Editorial cartoons drawn by Nezih Danyal, Ferruh Doğan, Hatay Dumlupınar, Rüştü Erata, Mustafa Okan, Tan Oral sometimes supported the articles, sometimes prepared visual signs to topics under cover headings, and sometimes filled the whole page by themselves. The cartoon that was drawn for *Bilim ve Sanat* by Nezih Danyal became the logo of the magazine¹⁰⁵ and was used from the first to last issues. In the editorial page of the magazine, in the postcards that were sent to subscribers and related foundations, this logo always had been appeared. There were also sixteen written texts published concentrating on the caricature in general. These were about the position of caricature in press, in arts, and a remarkable situation for the 1980s, the cartoon production of the prisoners.

105 The logo of *Bilim ve Sanat* is given in the appendices.

3.2.3 Texts on Culture

Culture is a hard term to define. It is relatively described in anthropology, sociology, political science, or cultural studies. For *Bilim ve Sanat*, culture has been conceived as a constituent element of society; and mediated as a way of solidarity. Especially, in the subtopic of 'intellectuals', this theme of culture might be interpreted as a narrative of 'great men'; but it is not the case. In a decade of coercion and intense oppression of the state, the narratives of great intellectuals of Turkey was somehow a way of expression of a hold-still position. The graphic below shows the situation more clearly:

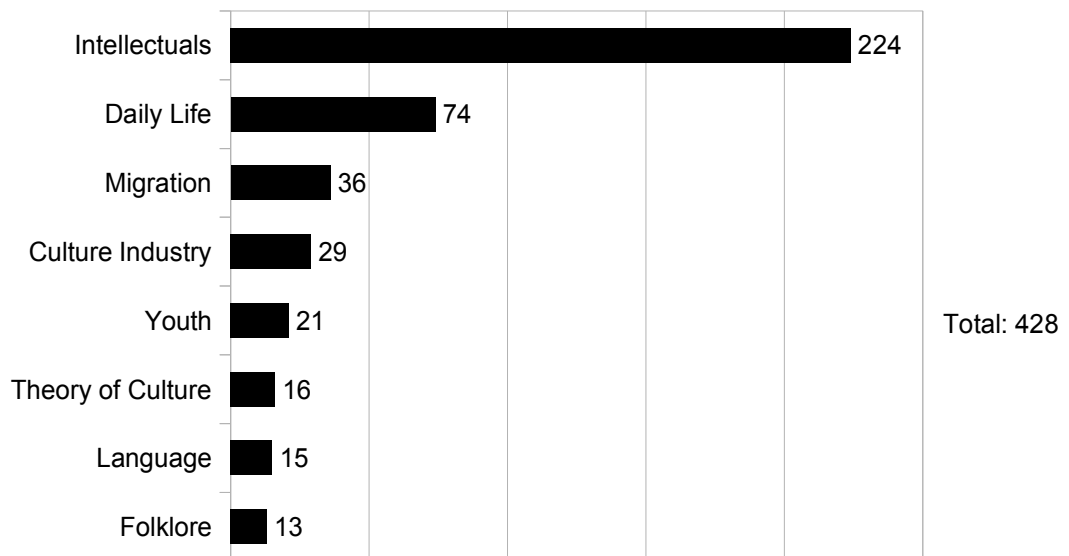

Figure 9 – The Number of Subtopics Published under the Theme of Culture.

Bilim ve Sanat has held a position of solidarity in a decade of broken utterances. Intellectuals had a wide range of representation in the pages of the magazine, while the political left was retreated. From teachers of the Village Institutes to poets, political-economists to journalists, memorials and works of intellectuals were one of the most consistent themes. From the first issue to last, whether as a point in the 'national culture' debate, or as granting respect to scientists of this 'national culture' had raised, texts has been published in this topic, be it in an article, or interview, or in commemoration genres. By this attitude the periodical provided a ground of communication and soundness between intellectuals throughout the conditions of intense restraint and censorship. The will of expression, the defense of democracy, and the need for solidarity did not cease under the martial law of the Coup; where *Bilim ve Sanat* supplied the demand of utterance; as Ertem in his study of the Turkish intellectuals of the 1980s, rightly states:

In order for intellectuals to operate, they need a social setting that they can make themselves heard by an audience and communicate with fellow intellectuals. When the intellectuals become distant to their audience or they lose the means of communication with other intellectuals, it will be impossible for them to realize their intellectual vocations. Thus, the repression above the intellectuals to reach their public or to communicate with other intellectuals diminishes intellectual activity. These circumstances can easily be traced in 1980 Turkey where intellectuals are imprisoned, lost their means of communication with people and their fellow friends and exposed to economic pressures. (Ertem 2014; 50 – 51).

Popular topics of daily life like sports and health care were not missed. However randomly diffused, they always found themselves a place throughout the issues. Written texts varying from Olympics to the importance of sports in daily life, health care to daily reasons of illnesses and nutrition advises were published by *Bilim ve Sanat* as a point reaching the daily lives of a *monthly culture magazine's* readers. One of the facts that was separating *Bilim ve Sanat* from other popular magazines of the

market just reveals itself at this point: in a sphere where daily life and politics clusters, articles written by names like Kurthan Fişek, Hasan Uysal are worth mentioning. *Bilim ve Sanat* often published texts on the topic of health care as a social organization rather than being an individual affair. In an era when the first steps of marketization in health care were taken, texts written by Özen Aşut, Hasan Caner, Gürhan A. Fişek, Mustafa Kemal Göze, Ata Soyer, Ataman Tangör, Serol Teber constituted a dissident approach of the periodical under the topic of health.

The serial pages like theater critics page, television page, chess page¹⁰⁶, all of which can be categorized under the daily life subtopic, found place consistently throughout the issues. One thing worth mentioning and gathering attention is Erdal Atabek's column, where he wrote feature free of a constant theme. He was a friend of Aykut Göker's, and a detainee of the Trial of Association of Peace, and accepted Göker's invitation on being a columnist (Int. 2014m; 35). He was the only writer that owned such page. In his column lasting permanently from the seventy second issue to ninety fourth (December 1986 – December 1988), he wrote both on current events and free from the agenda¹⁰⁷.

Another attribute that places *Bilim ve Sanat* to the 1980's was the wide title of political immigration to Europe and the issues of migration in general. The magazine closely followed the process, and kept this issue on its agenda by its representatives of Europe. Labour conditions of Turkish workers was one of the frequent topics. Also the daily life issues in Europe were examined socio-economically and culturally. The texts that are worth mentioning were written by Gürhan Uçkan, who was one of the faithful representatives of the periodical¹⁰⁸.

106 Chess page was prepared by Emrehan Halıcı primarily, and filled by Kahraman Olgaç and Halil Özmen as auxiliary. It was placed on the last page of the periodical, from the seventh to forty eighth issues (July 1981 – December 1984). Hür Yasin wrote an opinion on chess on the fifteenth issue (March 1982), and this was the only non-practical text about chess.

107Şükran Kurdakul also reveals himself in a similar fashion, with his column “*At This Stage*” (“*Bu Aşamada*”), however his column cannot be categorized like Atabek's. Kurdakul's column tends to literature heavily.

108Besides, texts written for *Bilim ve Sanat* by different European political agents were also published. People like Tony Benn, Elisabeth Goffe, Glenys Kinnock might be mentioned in this list with their texts indited for *Bilim ve Sanat* on various topics.

Popular culture debates in the 1980's were represented by critical texts over 'culture industry' in *Bilim ve Sanat*. Aziz Çalışlar, Yılmaz Onay, and Afşar Timuçin wrote texts which pursued the issues of cultural theory. Decade's popular themes of arabesque music, lottery, television and video were the topics that the periodical has argued on. Their general attitude was standing against the 'industry'. The social realist standpoint of the periodical insisted its critics to the popular culture in the pages of the magazine. This critical position took a step further in music, and a serial of encyclopedic definitions of musical terms prepared by Cem İdiz was published (No.29-34, May-October 1983). The periodical tried to express the *true* state in culture, as it tried in the fields of arts. And also, the 'national culture' as a topic held an important place for the periodical, from painters to actors, scientists to folklorists, leading names of their professions became the themes of written texts. The covers of four issues¹⁰⁹ were dedicated for this purpose¹¹⁰.

Another feature that draws attention is the two special issues that were dedicated to gender. First one was the fifteenth issue (March 1981), and after a long period, the second was the ninety eighth (May 1989). There was a manifested difference between those two issues. The former seems to encourage the woman identity against the newly dwelling 'culture industry's attempts of commodification of it. The year was 1981, and feminism was conceived as a Western identity current, somewhat out of the labour struggle. The latter was quite different; eight years had been passed and all of the texts concentrating on gender were written by women. This special issue was like a discussion forum of different feminisms. Also, Reha İsvan, Füsün Öztürk, and Füsün Tayanç should be mentioned as they were the writers who launched the question of gender previously.

109 *Our Dignities* (Değerlerimiz), No.14, February 1982; *Our Art Outreaching* (Dışa Açılan Sanatımız), No.30, June 1983; *The Debate of Nationality* (Ulusallık Tartışması), No.36, December 1936; *Our Honor, Our Art* (Yüzakımız Sanatımız), No.52, April 1985.

110 The term *national* should not be related anyhow to the *nationalism*. Just like Gramsci distinguishes: "... *nationalism and the national spirit: 'National is different from nationalist' Goethe was a German national, and Stendhal is a French, but neither were nationalists*" (Buci-Glucksmann 1990; 41)

The topic of youth had its own importance. *Bilim ve Sanat* was not alone in publication. *Yarın* was a similar motivated youth periodical. The existence of *Yarın* magazine made *Bilim ve Sanat* less interested in this topic. *Yarın* was standing side by side to *Bilim ve Sanat* with a concentration of youth issues and literature in particular. Still, giving this topic one of its covers (No.57, September 1985) *Bilim ve Sanat* implied that the periodical was not free of this particular matter.

There were also texts published concerning language, Turkish in special. Jülide Gülizar's constant texts were worth mentioning in the 'true usage' of Turkish language. Folklore was also a topic *Bilim ve Sanat* published texts about, even they were small in count. They were about the Turkish legends, myths in general, and some written texts were published in the crossroads of literature and folklore.

3.2.4 Texts on Media

Media was one of the frequent topics of *Bilim ve Sanat*. The stages of production and distribution were kept current. Texts about the press always found place in the papers of the magazine. The periodical has always argued on the media which it was included. It published abstracted quantitative articles produced in communication faculties, and also criticized actual issues like the press policy, and censorship, etc. The graphic below shows the distribution of the subtopics under the heading of media:

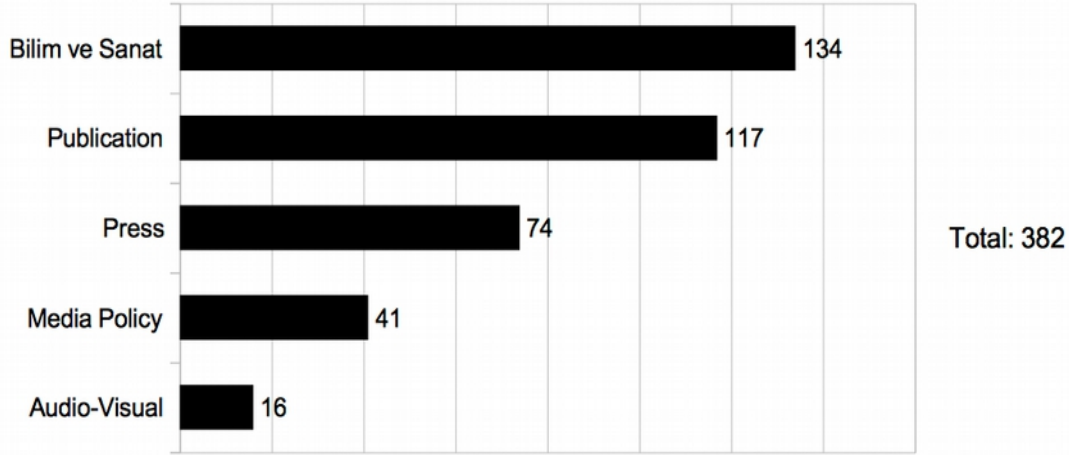

Figure 10 – The Number of Subtopics Published under the Theme of Media.

The periodical, *aware of the sea it is in*, proposed itself as an agent in media. In this manner, the periodical published texts about itself, which were mostly constituted by critics and letters expressed the need for such kind of magazine. The periodical was a vivid witness of the structural alteration of Turkish media through the 1980's. The situation was not just about the press, but the constant critique of audio-visual media policies were always kept current by the periodical. Texts produced by names like Korkmaz Alemdar, M. Tali Öngören, Hıfzı Topuz, Tevfik Çavdar who were also veterans of media, provided *Bilim ve Sanat* a solid position.

Bilim ve Sanat has always given place to book critics as its duty of a *culture magazine*. Especially through the first years, Mehmet Kök Özaltınlı's book reviews are worth mentioning which gave emphasis to the introduction of newly published books. Besides, the developments in publication, newly opened publishing companies, undertaking of encyclopedias, all has gathered the interest of *Bilim ve Sanat*.

There are seventy-four texts published that are counted under press. These were the articles and features concentrating on the current censorship issues, the profession of journalism, the transformation of media according to conglomerate companies'

interventions, etc. These texts were like warning sings of future incidents of de-regulations, which also affected the very being of the periodical itself.

3.2.5 Texts on Economics

Bilim ve Sanat was standing on the ground of critical political-economy. Every text of economics were against neoliberalism, which had been establishing in Turkey through the 1980s. The graphic below shows the distribution of subtopics on this matter:

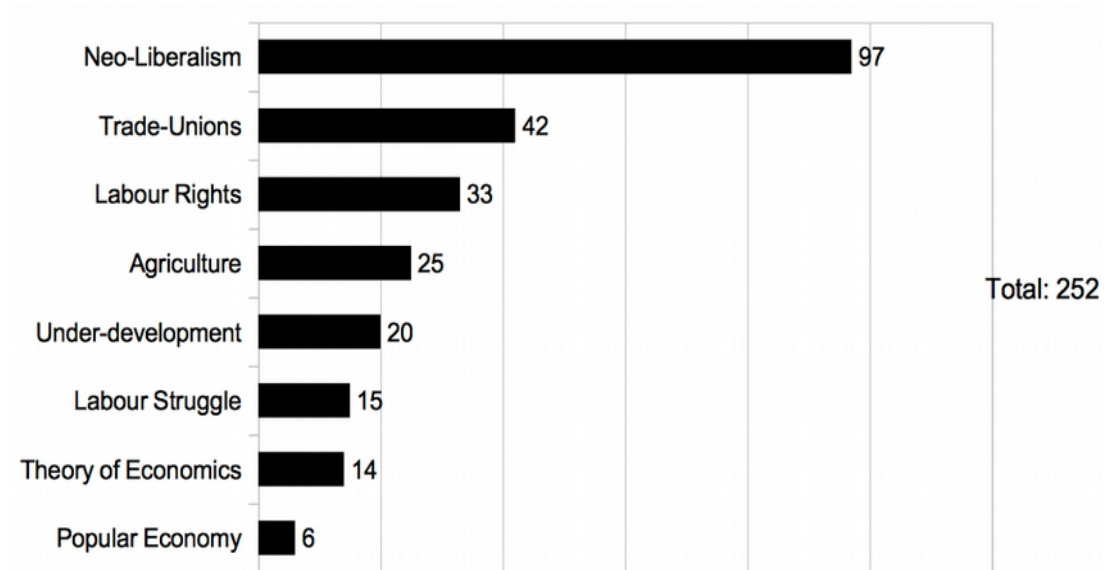

Figure 11 – The Number of subtopics published under the theme of economics.

On the theme of economics, neoliberalism was an iterative topic, and Decisions of 24 January in particular was criticized. The practices of these Decisions, policies of Özal and execution of neoliberalism constituted the majority of the texts of economics. There were many authors of economics, some of them were Sadun Aren,

Yakup Kepenek, Oğuz Oyan, Sinan Sönmez, Orhan Kurmuş, Alpaslan Işıklı, Güntaş Özler, Tunç Tayanç, Gürel Tüzün. Texts that these authors handled structured a whole solid critical political-economy. Alaattin Bilgi should also be mentioned, as he was the translator of Marx's *Capital* into Turkish. He contributed to the periodical with his articles on theory of economics.

The critique of neoliberalism was the most mentioned topic in economics throughout the whole circulation of the magazine. Especially between 1984-1986, when the first consequences of the civilian government's financial policies started to come out, the texts of critical economy progressively widen their space. Texts concentrating on labour safety was published as naive representations of working class, especially in the first years of the Coup d'état. As in politics, texts of economics perceiving the relations of production from a Marxist perspective were held under indirect topics until 1985. In a time when trade-unions were banned, memberships were obstructed, in the fifth issue (May 1981) unionist Muzaffer Saraç's critical text reporting of constraints of the 12 September, "*The Right of Trade-Union*"¹¹¹ was a forward step for that era. Besides that, Kemal Sülker's serials of the history of Turkish trade-unionism (No. 20-29, August 1982 - May 1983) contributed to the matter. Also Özcan Kesgeç's and Yıldırım Koç's various texts tried to keep the matter on agenda. Agriculture and peasantry's issues were also mentioned. The matter first put into agenda in 1982, and represented as cover headings in 1986 and 1987 (No. 65; No.78). Muzaffer İlhan Erdost and Akın Birdal are the ones to be mentioned by their texts on peasantry. And maybe less in counts but definitely remarkable texts of popular economics were published by the periodical. They were simple in language, non-academical, and possessed an humorous expression.

111 (Sendikalaşma Özgürlüğü)

3.2.6 Texts on Science

One of its attributes that makes *Bilim ve Sanat* idiosyncratic was the texts published in both fields of science and art, in respect to its name. The theme of science scanned a field from biology to astronomy, medicine to physics, mathematics to genetic engineering, etc. The graphics below shows the distribution of subtopics of science:

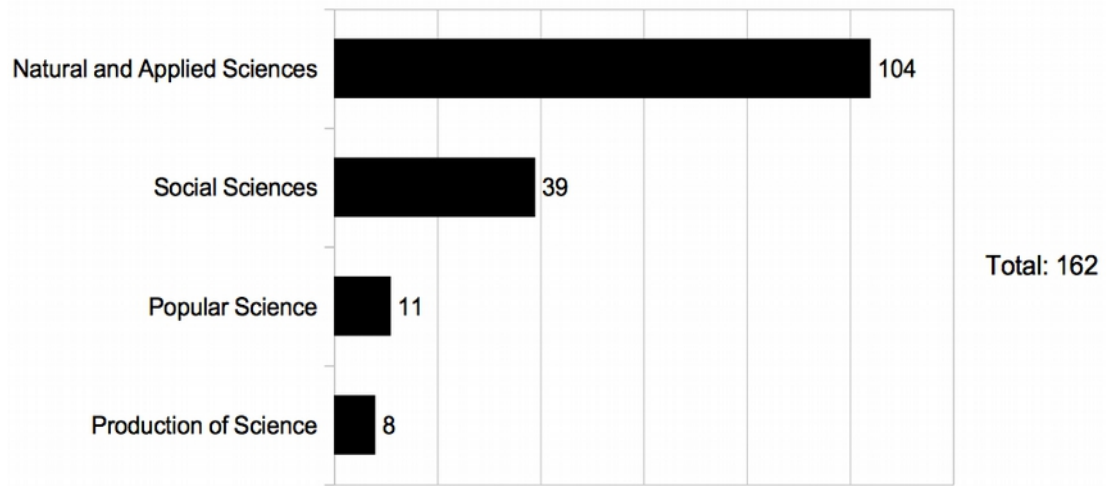

Figure 12 – The Number of Subtopics Published under the Theme of Science.

As seen in the graphics, natural and applied sciences were constituting the majority of the theme of science. Nazif Tepedelenlioğlu wrote eleven texts in a serial of mathematics from the second issue to eighteenth (February 1981 – June 1982). This tradition was sustained by Ali Nesin with his twenty one texts lasted from the seventy second issue to ninety third (December 1986 – Fall 1988¹¹²). Ömer Kuleli's and Osman Gürel's texts concentrating on popular science may also be taken into account, which provided the readers with a general idea over natural sciences, and the current developments in technology. Sabahattin Ögün's and Aysun Umay's serial

112 The 93th issue was published as a quarterly magazine.

of popular science that lasted from the eighty ninth to ninety eighth issues (May 1988 – May 1989) are also worth mentioning under this topic. Also there were authors like Güney Gönenç, Haluk Özaraç, Haluk Tosun, Semih Bilgen who produced texts on this matter, applied sciences particular. Besides, computer technology and robotics were taken into consideration to the point of enjoying cover headings. Here, Aykut Göker who was one of the editors of the periodical should be noted, with his profession as an engineer. He was a veteran of political struggle of engineers before the Coup. His attribution over this topic was obvious throughout his editorship. Yet, putting aside economics and politics, under the topic of social sciences; history, sociology, psychology were relatively less represented. And finally, there were eight texts concentrating of the scientific methodology.

3.3 The Analysis of Content as to Text Genres

Bilim ve Sanat has published 2479 texts and 751 visuals with the signature of 1052 people. The periodical was a *monthly culture magazine*, and in proper to its name many of the texts were in 'feature' genre. They did not exceed two pages, and they were fluent and easy to read. However not all the texts were like 'feature' genre texts, they were not easy to follow like them. These were extensive in page usage, and in them bibliography was given in the end. These texts had a more objective tone than 'feature's, and are counted as 'articles' in the content analysis. 'Reviews' were also a must for a magazine of culture; be it a review of a book or a stage play, texts are counted in this genre. The other consistent genre is 'commemoration'. These were written for 'great' intellectuals of Turkey as the periodical named it. Many of them were indited under the 'national culture' theme, and they were implying an expression of solidarity. And the other categories are as follows: 'interview', 'poem', 'announcement', 'letter', and 'document'. The table below shows the distribution of the genres according to years:

Table 2 – The Distribution of Text Genres According to Years¹¹³.

	Feature	Review	Interview	Article	Announcement	Letter	Poem	Commemoration	Document
1981	139	43	19	23	2	2	2	6	1
1982	158	39	13	27	5	31	6	2	1
1983	147	57	15	29	16	21	4	9	0
1984	157	35	21	16	34	6	5	9	2
1985	175	27	29	15	21	1	24	18	3
1986	187	25	60	6	16	8	11	7	3
1987	166	34	32	16	20	25	17	30	9
1988	150	24	18	18	12	22	23	5	6
1989	66	15	16	4	2	2	8	1	0
Total	1345	299	223	154	128	118	100	87	25

The first thing that draws attention in the table is the general decrease in numbers in the last two years. In 1988 *Bilim ve Sanat* did publish ten issues, and in 1989 it was just four. These were the years of decline for the periodical. Another point is that the counts of interviews suddenly increased in the year of 1986. This increase was owing to the Referendum of Political Bans in 6 September 1987. The year before the referendum faced a revival of politics, *Bilim ve Sanat* benefited from this situation as seen in the table. Süleyman Demirel, Mahmut Dikerdem, Zülfü Livaneli, Tahsin

113 There is only one issue dating to 1990, and that is a special issue for the Third Ankara Film Festival. So, it is included in 1989.

Saraç, Aziz Nesin were among the interviewees. Also Turgut Özal was interviewed by mail. And there were names on the international scale, such as Günter Wallraff and Bibi Anderson. Besides, *Bilim ve Sanat* started its panel discussions this year, and these are counted under 'interview' in the content analysis.

There is a slight decrease in the count of the 'articles' through the years. This might be recorded both as the popularization of the magazine, and the publication of newly reviews. The increase in announcements, which include short and framed texts of institutions like Human Rights Association, Chamber of Physicians, etc. may also be a clue of this popularization, and revival of politics. The same situation of popularity is valid for the increase in counts of published poems too.

The last thing to mention about the table is the sudden increase in 'commemoration' in the year of 1987, which is the year that Behice Boran had deceased. It should be stated that, even Boran was the leader of TİP, not a single article or feature written by her was published in *Bilim ve Sanat*. It was only after 1987 that many commemorations were written in the name of her, and some of her previously written articles were published. These were rather her academical works, or reviews of these works. This can be taken as a clue of the substance of *Bilim ve Sanat*, that it was an anti-fascist platform for intellectuals free of biases. And the periodical showed a precise caution to sustain this position.

Bilim ve Sanat was brilliant in its use of visuals, editorial cartoons in special. Many photographs were published even if *Bilim ve Sanat* was not printed in color. These were used to support the written texts, and some times printed singly. There were also photographical documentations of the plastic arts' works, and they are counted as visual texts in the content analysis. Patterns of famous painters were also printed. These aspects provided *Bilim ve Sanat* the wide usage of visual texts, as seen in the graphic below:

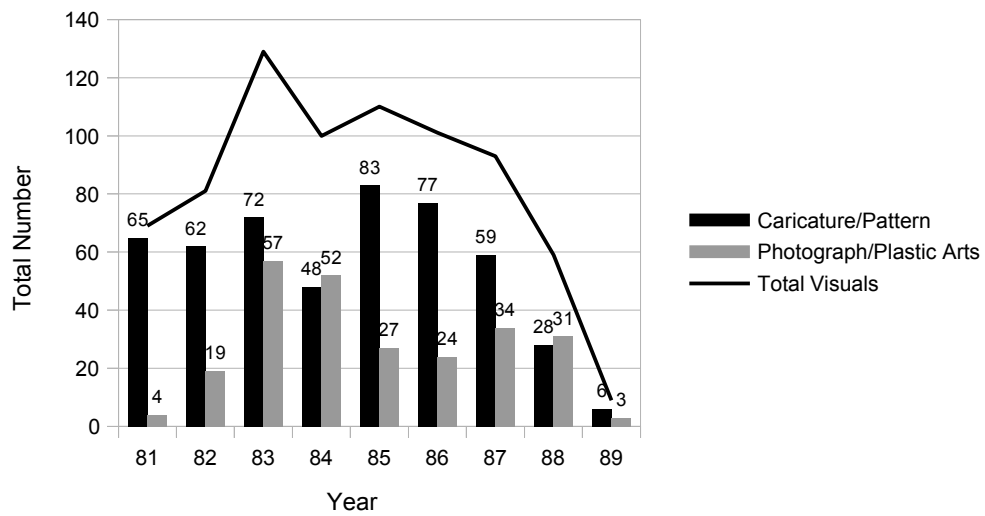

Figure 13 – The Number of Visual Texts Published in Total.

As seen on the graphic, the use of caricature shows a consistent way. On the case of photography it is more like a triangular shape. The only year photographs surpasses illustrations is 1984. That is the year *Bilim ve Sanat* delivered some awards on national and local competitions of photography. The awarded photographs were published, and that increased the count. Still, we should remember Nezhir Danyal with his strong caricatures. Whenever *Bilim ve Sanat* chose a heading on the cover and published several texts on the issue, Nezhir Danyal's caricatures ushered each and every text with a set of caricatures.

3.4 The Analysis of Content as to Authors

One of many aspects of *Bilim ve Sanat* that derives attention is the plentitude of the text producers. The periodical called for as many writers as possible to contribute. The call was heard; a total of 869 people delivered written texts, and 183 people

contributed by their visual works. This makes an average of ten new names per each issue. This is an astonishing accomplishment for a periodical that was deriving from a certain political background. The average count may give some clues for the comprehensiveness of *Bilim ve Sanat*, however surely the truth is more complicated.

The graphic below is striking more than the total counts of the authors, or average authors per issue ratio. It shows much about the basics of *Bilim ve Sanat*. It was a periodical of a platform, a gathering. The periodical called as many authors as possible. And the graphics above shows that the call was heard. For example, if we take the year of 1986; we see that ninety-eight names of a-hundred-and-ninety-four occurred just once on the index of the periodical for that year.

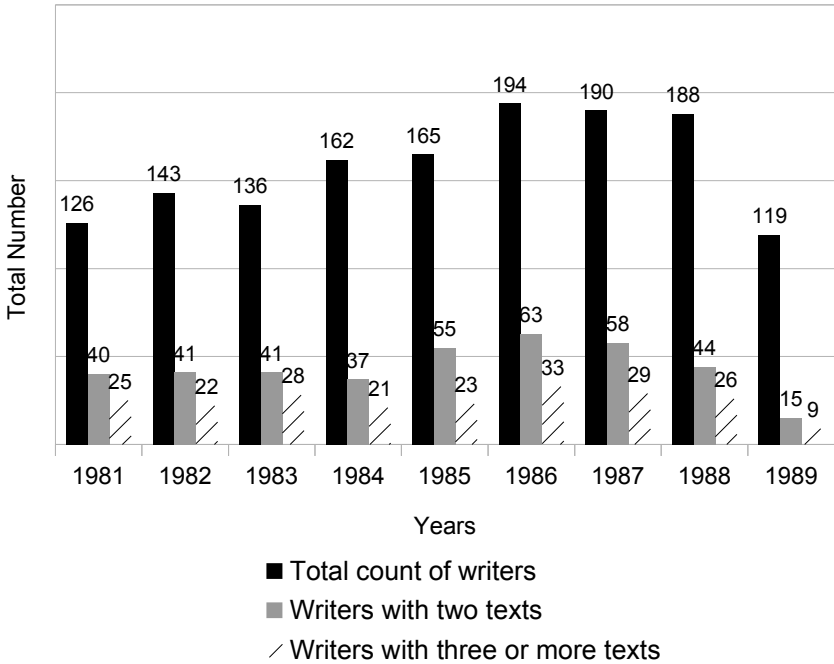

Figure 14 – The Recurrence Number of the Authors¹¹⁴ per Year.

114 The graphic only includes the authors who indited written texts. Caricaturists, photographers, etc. are excluded.

So far, I hope that the content analysis of *Bilim ve Sanat* revealed the basics of the periodical. When the data gathered from the analysis is merged with the knowledge of the periodical as an institution, *Bilim ve Sanat's* historical value appears. In this regard we can move on to the last chapter, which states the assessments accordingly.

CHAPTER 4

IN LIEU OF CONCLUSION

The subject matter of this study is a monthly periodical, namely *Bilim ve Sanat*, published for a period of more than nine years. This relatively long period is in itself quite unusual in the history of the press in Turkey and deserves investigation of how this was made possible. Moreover, *Bilim ve Sanat* was published during a quasi total transformation of the Turkish society in its all aspects. Under hostile and repressive political and economical conditions with limited resources any attempt to publish such a periodical is without any doubt a daring venture that merits consideration as the subject matter of an academic endeavor.

For the accomplishment of the study, in the first part after the introduction a comprehensive account of the nature and structure of *Bilim ve Sanat* is tried to be given. In the second part the methodology of the analysis of the content of the publication and an inventory of the content is presented to get an accurate outlook of the publication.

There is a common, almost universal agreement that the media play a vital and defining role in politics. This being the fact, a commonly asked question is whether media mirror or distort and manipulate society in other words reality? This question haunts theoretical discussions in media research. It has hardly received unanimous answer. But, if we were talking about Turkey, this question could also be taken inversely and asked as “does the state of media reflect the state of society?” Anybody familiar with “Turkish Politics” would give a positive answer. The story of *Bilim ve Sanat* provides the ample proof.

As a matter of fact, in the late 1980s and early 1990s Turkey has quickly moved from having a poor media environment to a new and rich media landscape through a

process of transformations in communications infrastructure. The initial capital required to set up a paper, which was already quite high, increased. But its earnings quality stayed quite low (Kaya 2009). Therefore the survival of a publication which was not supported by the power holders was very difficult if not impossible. Therefore a lot of self-sacrifice and/or militant backing were needed. Furthermore, severe censorship exercised at the time increased the burden imposed on oppositional voices. *Bilim ve Sanat* lived and managed to survive for more than nine years under the inscribed conditions. Demonstrated its resolve to struggle for democracy and peace prevail in the country with the conviction that press could assume and should have an important role in this struggle. Unfortunately, the conditions even in 2015 do not indicate the desired improvements as illustrated below in Can Dündar's words¹¹⁵:

“Medya açısından durum şu; ben 12 Eylül'de de gazeteci idim, ya, gerçekten 12 Eylül'ün sansürünü özledim, diyebilirim. Güzel bir düzen vardı aramızda, asker telefon ediyordu, bunlar yasak, diyordu, onları koymuyorduk. O konular yokmuş gibi davranıyorduk ve herkes şeyini biliyordu, yani, sınırını biliyordu; işte işkence haberi yapılmayacak ya da işkence yokmuş gibi davranacaksınız. Oraya asılıyordu, panodan ve o haberler yazılmıyordu. Şimdi neyi yazmayacağımızı bilmiyoruz; onu bizim insafımıza bıraktı hükümet. Daha doğrusu patronların ve yöneticilerin, siz bilirsiniz, dedi, yani, siz anlarsınız neyin yazılmayacağını. Öyle deyince, bizim sağ olsun, patronlar ve yöneticiler her şeyi onun içine koydular, yani, hükümetin rahatsız olabileceği neler olabilir diye düşünüyorsunuz artık ve uzun listeler çıkıyor. Yani belki, hakikaten adamın rahatsız olmayacağı bir şey bile gazetede, televizyonda yer almayabiliyor.”

115 This part is taken from the Dündar's speech about the *Gezi Protests*, in Festival of Turkish-German Literature, Germany, Essen, in 08.10.2013.

BIBLIOGRAPHY

- Adamson, Walter L. (1980). *Hegemony and Revolution; A Study of Antonio Gramsci's Political and Cultural Theory*. Berkeley, Los Angeles, London: University of California Press.
- Adorno, Theodor. (1991). *The Culture Industry: Selected Essays on Mass Culture*. London: Routledge.
- Ahmad, Feroz. (2012). *Modern Türkiye'nin Oluşumu*. Çev. Yavuz Alogan. İstanbul: Kaynak Yayınları.
- Alemdar, Korkmaz., Kaya, Raşit. (1983). *Kitle İletişiminde Temel Yaklaşımlar*. Ankara: Savaş Yayınları
- Alkan, İlhan. (1988). "Kültürel Yayıncılık Bunalımında" in *Bilim ve Sanat*. No.93, p.4.
- Althusser, Louis. (1971). *Lenin and Philosophy, and Other Essays*. (trans.) Ben Brewster. NY, London; Monthly Review Press.
- Althusser, Louis. (2005). *For Marx*. (trans.) Ben Brewster. London, NY; Verso.
- Aren, Sadun. (2006). *Puslu Camın Arkasından*. Ankara: İmge Yayınları.
- Arcayürek, Cüneyt. (1984). "Demokrasi Sürecinde Basın" in *Basın '80-84*. Ankara: ÇGD.
- Atılğan, Gökhan. (2007). *Behice Boran, Öğretim Üyesi, Siyasetçi, Kuramcı*. İstanbul: Yordam Kitap.

Atıgan, Gökhan. (2009). Interview. in *Akıntıya Karşı... Behice Boran*. Güzella Bayındır, et al İstanbul: Yazılama.

Aydın, Tufan (Ata Soyer). (ed.) (1986) “İnsanlık Onuru İşkenceyi ve Zulmü Yenecektir” in *Bilim ve Sanat*. No.68, pp.30-39.

Benjamin, Walter. (2003). *Selected Writings, Vol. IV. 1938-1940*. (trans.) Edmund Jephcott and Others. (eds.) Howard Eiland, Michael W. Jennings. Cambridge: The Belknap Press of Harvard University Press

Bertrand, Ina. And Huges, Peter. (2005). *Media Research Methods, Audiences, Institutions, Texts*. NY: Palgrave Macmillan

Bilgen, Ahmet R. (Kaya, A. Raşit) (1986). “Tıkanan Sistem, Netleşen Demokrasi” in *Bilim ve Sanat*. No.62, pp.6-7.

Bora, Aksu. (2002). *90'larda Türkiye'de Feminizm*. İstanbul: İletişim.

Boran, Behice. (1979). “Zor Günlerin Sınavı”, in *Çark Başak*. No. 55-56. pp. 2-3.

Boratav, Korkut. (2006). *Türkiye İktisat Tarihi 1908-2005*. Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.

Buci-Glucksmann, Christine. (1990). *Gramsci and The State*. (trans.) David Fernbach. London: Lawrence and Wishart.

Coşkun, Umut. (1982). “Anayasa Hazırlanırken Nasıl Bir Bakış Açısı Gerekliyor?” in *Bilim ve Sanat*. No. 21, pp. 16-18.

Çavdar, Tevfik. (1995). *Türkiye'nin Demokrasi Tarihi; 1950 – 1995*. Ankara: İmge.

Demirel, Süleyman. (1986). “Ekonomi Demokrasinin Önşartı Olamaz” interview in *Bilim ve Sanat*. No.62, pp.8-16.

Dursun, Çiler. (2001). *TV Haberlerinde İdeoloji*. Ankara: İmge

Dursun, Çiler. (2004). “Haberde 'Gerçekliğin İnşa Edilmesi' Ne Demektir?” in *Haber, Hakikat ve İktidar İlişkisi*. (ed.) Çiler Dursun. Ankara: Elips Kitap.

Eagleton, Terry. (1991). *Ideology, An Introduction*. London: Verso.

Eagleton, Terry. (ed.) (1994). *Ideology*. London, NY: Longman.

Erdem, Nuri Sefa. (2005). *12 Eylül'ün Yasama Organı, Haki Meclis*. Ankara: Piramit Yayıncılık.

Ertem, Yiğitalp. (2014). *Representations of Intellectuals in 1980s Turkish Cinema*. Unpublished thesis. Ankara: METU.

Forgacs, David (ed.). (2000). *The Gramsci Reader, Selected Writings 1916-1935*. NY: New York University Press

Femia, V. Joseph. (1987). *Gramsci's Political Thought; Hegemony, Consciousness and The Revolutionary Process*. Oxford: Clarendon Press.

Gerger, Haluk. (1987). *O Yıllar*. Ankara, Dost Yayınları.

Geertz, Clifford. (1973). *The Interpretation of Cultures; Selected Essays*. NY: Basic Books.

Gottdiener, Mark. (1985). "Hegemony and Mass Culture: A Semiotic Approach" in *American Journal of Sociology*. Vol.90, No.5.

Gökçe, Orhan. (2006). *İçerik Analizi, Kuramsal ve Pratik Bilgiler*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Günyol, Vedat. (1984), "Cumhuriyet Sonrası Sanat ve Edebiyat Dergileri" in (ed.) Uygur Kocabaşoğlu. *Türkiye'de Dergiler, Ansiklopediler (1849 – 1984)*. İstanbul: Gelişim Yayınları. pp. 85 – 122.

Gürbilek, Nurdan. (2001). *Vitrinde Yaşamak: 1980'lerin Kültürel İklimi*. İstanbul: Metis Yayınları.

Hale, William. (1988). "Transition to Civilian Government in Turkey: The Military Perspective" in *The State, Democracy and The Military: Turkey in The 1980s*. (eds.) Metin Heper, Ahmet Evin. Berlin, NY: Walter de Gruyter. pp. 159-175.

Hall, Stuart. (1985). "Signification, Representation, Ideology: Althusser and Post-Structuralist Debates" in *Critical Studies in Mass Communication*. Vol.II. pp.91-114.

Hall, Stuart. (1997). "İdeoloji ve İletişim Kuramı". In *Medya, Kültür, Siyaset*. (ed.) Süleyman İrvan. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları

Helvacı, Nevzat. (2013). *Karanlıkta Yol Almak*. Ankara: İmge Yayınları

Holsti, Ole, R. (1969). *Content Analysis For The Social Sciences and Humanities*. Addison-Wesley Publishing Comp.

İdil, Ahmet Mümtaz. (1996). "Bilim ve Sanat" in newspaper *Cumhuriyet*. 27.4.1996

İnal, Ayşe. (1992). *An Analysis of Turkish Daily Press: Event Selection, Text Construction and News Production*. Unpublished thesis. Ankara: METU.

Kabacalı, Alpay. (1987). *Türkiye'de Basın Sansürü*. İstanbul. Gazeteciler Cemiyeti Yayınları.

Kaya, A. Raşit. (1987). “Dağıtımda Kartelleşme ve 'Basın Özgürlüğü’” in *Bilim ve Sanat*. No.80, pp.34-35

Kaya, A. Raşit. (1999). “Medya, Siyaset, Demokrasi”. In *75. Yılda Nasıl Bir Yeniden Yapılanma? Bilanço 1923 – 1998*. c.1. Ankara: Tarih Vakfı Yayınları

Kaya, A. Raşit. (2009). *İktidar Yumağı; Medya-Sermaye-Devlet*. Ankara: İmge Yayınları

Kaya, A. Raşit. (2013). “Bilim ve Sanat Benim İçin Bir Okul Oldu”, in *Community and Physician*, V. 28, No: 5 pp. 351 – 357

Kocabıyıkoglu, Neşet. (2014). *Bilim ve Sanat*. Unpublished article.

Koloğlu, Orhan. (1994). *Osmanlı'dan Günümüze Türkiye'de Basın*. İstanbul. İletişim Yayınları.

Komsuoğlu, Ayşegül. (2008). *Türkiye Siyasetinde Bir Lider: Süleyman Demirel*. İstanbul: Bengi Yayınları.

Korkmaz, Alemdar. (1987). “Dağıtım ve Sorunu” in *Bilim ve Sanat*. No.80, p.36.

Krippendorff, Klaus. (2004). *Content Analysis, An Introduction to Its Methodology*. Thousand Oaks: Calif; Sage Publications

Lenin, V. Ilich. (1973). *What Is to Be Done? Burning Questions of Our Movement*. Pekin: Foreign Languages Press.

Lipovsky, Igor P. (1992). *The Socialist Movement in Turkey 1960 – 1980*. Leiden, NY, Köln: E. J. Brill.

Mutluay, Gündüz. (2009) “Interview” in *Akıntıya Karşı... Behice Boran*. (ed.) Güzella Bayındır et.al. Istanbul: Yazılama Yayınları.

Oktay, Selçuk. (2009). *12 Eylül Sonrası Solun Teorik Kurgusu İçerisinde Yeni Gündem Dergisinin Rolü*. Yıldız Technical University: Unpublished thesis.

Önderoğlu, Erol. (2003). “Cumhuriyet'in İlanından Günümüze Basın Özgürlüğü” in *Türkiye'de Gazetecilik, Eleştirel Bir Yaklaşım* (ed.) L. Doğan Tiliç. Ankara: ÇGD Yayınları. pp.64-89.

Özer, Haldun. (2002). *Entellektüelin Dramı, 12 Eylül'ün Cadı Kazanı*. Ankara: İmge Yayınları.

Özmenek, Varlık. (1984). “Basın '84: Olmak ya da Olmamak” in *Basın '80 – 84*. Ankara: ÇGD.

Özmenek, Varlık. (1988). “90. Sayıda Merhaba” in *Bilim ve Sanat*. No.90, pp.3-4.

Özmenek, Varlık. (1989). “The Readers' Bilim Sanat Is at 9 Years Old” in *Bilim ve Sanat*. No.95, pp.3-5.

Petley, Julian. (2009). *Censorship. A Beginner's Guide*. Oxford: One World.

Purvis, Trevor. and Hunt, Alan. (1993). "Discourse, Ideology, Discourse, Ideology, Discourse, Ideology..." in *British Journal of Sociology*. Vol. 44; No. 3. pp. 473 – 499

Sassoon, Anne Showstack. (1999). "Hegemony" in *A Dictionary of Marxist Thought, Second Edition*. (ed.) Tom Bottomore. Oxford: Blackwell Referencel.

Sargın, Nihat. (2006). *Dönüşten Özgürlüğe, 900 Gün Türkiye Birleşik Komünist Partisi Davası*. İstanbul: TÜSTAV

Sargın, Nihat. (ed.) (2010). *Behice Boran, Yazılar, Konuşmalar, Söyleşiler, Savunmalar*. Vol.III, İstanbul: TUSTAV.

State Institute of Statistics. (1982). *1982 Statistical Pocket Book of Turkey*. Ankara: SIS Printing Division.

Tanilli, Server. (1981). "Yöntem Sorununda Hangi Noktadayız?" in *Bilim ve Sanat*. No.1, pp.5-6.

Tılıç, L. Doğan (2003). *Türkiye'de Gazetecilik, Eleştirel Bir Yaklaşım*. Ankara: ÇGD Yayınları. pp.93-106.

Tılıç, L. Doğan. (1998). *Utaniyorum Ama Gazeteciyim*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Timuçin, Afşar. et.al. (1986). "Doğru Gözlem Doğru Yaşamla Olasıdır" in *Bilim ve Sanat*. No. 63, pp. 42-43.

TİP. (1980). *Sorunlarımız, Görevlerimiz. Tek Parti Tek Cephe*. İstanbul: Reyo Basımevi.

TİP. (1988). *8. Kongre Belgeleri*. Duisburg: Infomedia.

Todorov, Tzvetan. (1984). *Mikhail Bakhtin: The Dialogical Principle*. (trans.) Wlad Godzich. Minneapolis. University of Minnesota Press.

Toprak, Zafer. (1984). “Fikir Dergiciliğinin Yüz Yılı” in (ed.) Uygur Kocabaşoğlu. *Türkiye'de Dergiler, Ansiklopediler (1849 – 1984)*. İstanbul: Gelişim Yayınları. pp. 13 – 54

Topuz, Hıfzı. (2003). *II. Mahmut'tan Holdinglere Türk Basın Tarihi*. İstanbul: Remzi Kitabevi

Türkiye Barış Derneği (ed.). (1986). *Türkiye Barış Derneği Davası, Sorgulamalar-Savunmalar*. Vol.I, İstanbul: Bilim ve Sanat Yayınları.

Uslu, Mehmet Fatih. (2004). *Resimli Ay Magazine (1929 – 1937). The Emergence of an Oppositional Focus Between Socialism and Avant-Gardism*. İstanbul: Boğaziçi University The Atatürk Institute For Modern Turkish History. Unpublished Thesis.

Ürel, Hasan. (2014). *Mahkum Olduk Netekim, Bir Avukatın 12 Eylül Anıları*. İstanbul: Liberte Yayınları.

Ünsal, Artun. (2002). *Umuttan Yalnızlığa, Türkiye İşçi Partisi, 1961 – 1971*. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları

Voloshinov, V. Nikita. (1973). *Marxism and the Philosophy of Language*. New York. Seminar Press.

Weber, R. Philip. (1990). *Basic Content Analysis*. NY: Sage Publications.

Williams, Raymond. (1977). *Marxism and Literature*. Oxford: Oxford University Press.

Williams, Raymond. (1991). "Base and Superstructure in Marxist Cultural Theory". In *Rethinking Popular Culture: Contemporary Perspectives in Cultural Studies*. . Chandra Mukerji, Michael Schudson. Berkeley: University of California Press. pp. 407 – 423

Yılmaz, Mustafa and Doğaner, Yasemin. (2007). *Cumhuriyet Döneminde Sansür (1923 – 1973)*. Ankara: Siyasal Kitabevi.a

Zürcher, Erik-Jan. (2004). *Modernleşen Türkiye'nin Tarihi*. (trans.) Yasemin Saner. İstanbul: İletişim.

INTERVIEWS

Int. (2013). *Interview with Aykut Göker*. Ankara: 13 May.

Int. (2014a). *Interview with Ahmet Raşit Kaya, Can Açıkgöz, Neşet Kocabıykoğlu, Varlık Özmenek*. Ankara: 25 February.

Int. (2014b). *Interview with Can Açıkgöz, Neşek Kocabıykoğlu, Varlık Özmenek*. Ankara: 4 March.

Int. (2014c). *Interview with Can Açıkgöz, Neşek Kocabıykoğlu, Varlık Özmenek*. Ankara: 7 March.

Int. (2014d). *Interview with Neşek Kocabıykoğlu, Varlık Özmenek*. Ankara: 11 March.

Int. (2014e). *Interview with Varlık Özmenek*. Ankara: 13 March.

- Int. (2014f). *Interview with Neşet Kocabıyıköğlü, Varlık Özmenek*. Ankara: 14 March.
- Int. (2014g). *Interview with Can Açıkgöz, Neşet Kocabıyıköğlü, Varlık Özmenek*. Ankara: 18 March.
- Int. (2014h). *Interview with Neşet Kocabıyıköğlü, Varlık Özmenek*. Ankara: 20 March.
- Int. (2014i). *Interview with Neşet Kocabıyıköğlü, Varlık Özmenek*. Ankara: 21 March.
- Int. (2014j). *Interview with Ali Naki Öner, Neşet Kocabıyıköğlü*. Ankara: 17 March.
- Int. (2014k). *Interview with Serhat Baysan*. Ankara: 27 March.
- Int. (2014l). *Unrecorded Interview with Haluk Orhun*. 5 May.
- Int. (2014m). *Interview with Aykut Göker*. Ankara: 12 May
- Int. (2014n). *Interview with Osman Gürel*. Ankara: 27 May
- Int. (2014o). *Unrecorded Interview with Remzi İnanç*. Ankara: 2 June.
- Int. (2014p). *Interview with Bülent Artamlı*. Ankara: 4 June.
- Int. (2014q). *Interview with Haluk Tosun*. Ankara: 11 June.
- Int. (2014r). *Interview with Mehmet Kök Özaltnlı*. Ankara: 18 June.
- Int. (2014s). *Interview with Erşen Sansal*. Ankara: 19 June.
- Int. (2014t). *Interview with Gencay Şaylan*. Ankara: 19 June.
- Int. (2014u). *Interview with Haluk Gerger*. Ankara: 20 June.
- Int. (2014v). *Interview with Sinan Sönmez*. Ankara: 25 June.
- Int. (2014x). *Interview with Ahmet Mümtaz İdil*. Ankara: 25 June.

Int. (2014y). *Interview with Umur Coşkun*. Istanbul: 12 July.

Int. (2014z). *Interview with Cemil Turan*. Istanbul: 12 July.

Int. (2014aa). *Interview with Tamer Karahan*. Istanbul: 14 July.

Int. (2014ab). *Interview with İlhan Alkan*. Bodrum: 19 July.

Int. (2014ac). *Questionnaire with Yılmaz Onay*. Bodrum. 24 July.

NEWSPAPERS

Cumhuriyet; 7 May 1987

Cumhuriyet; 14 July 1987

Cumhuriyet; 12 September 2000

Özgür Gündem, 14 December 2014

PERIODICALS

Bilim ve Sanat. (1981-1990) All Issues.

Çark Başak. No.32-33, June 1977; No. 56-57, February 1979; 57-58, March 1979;
59, April 1979; 73, March 1980.

Illegal Çark Başak. No.2, October 1980; No.7-8, March-April 1981; No.9, May 1981

Yarın. No.42, February 1985

TURKISH WORKERK PARTY REPORTS

TİP Central Executive Committee. (1979). “Report Presented to Second Great Convention of TİP”, in *Çark Başak*. No. 57-58, pp. 7-12

TİP Central Executive Committee. (1984). *Report*. Unpublished.

TİP Central Executive Committee. (1985). *Report*. Unpublished.

TİP Central Executive Committee. (1987). *Report*. Unpublished.

WEB PAGES:

Helvacı, Nevzat. (2011). “Interview” in

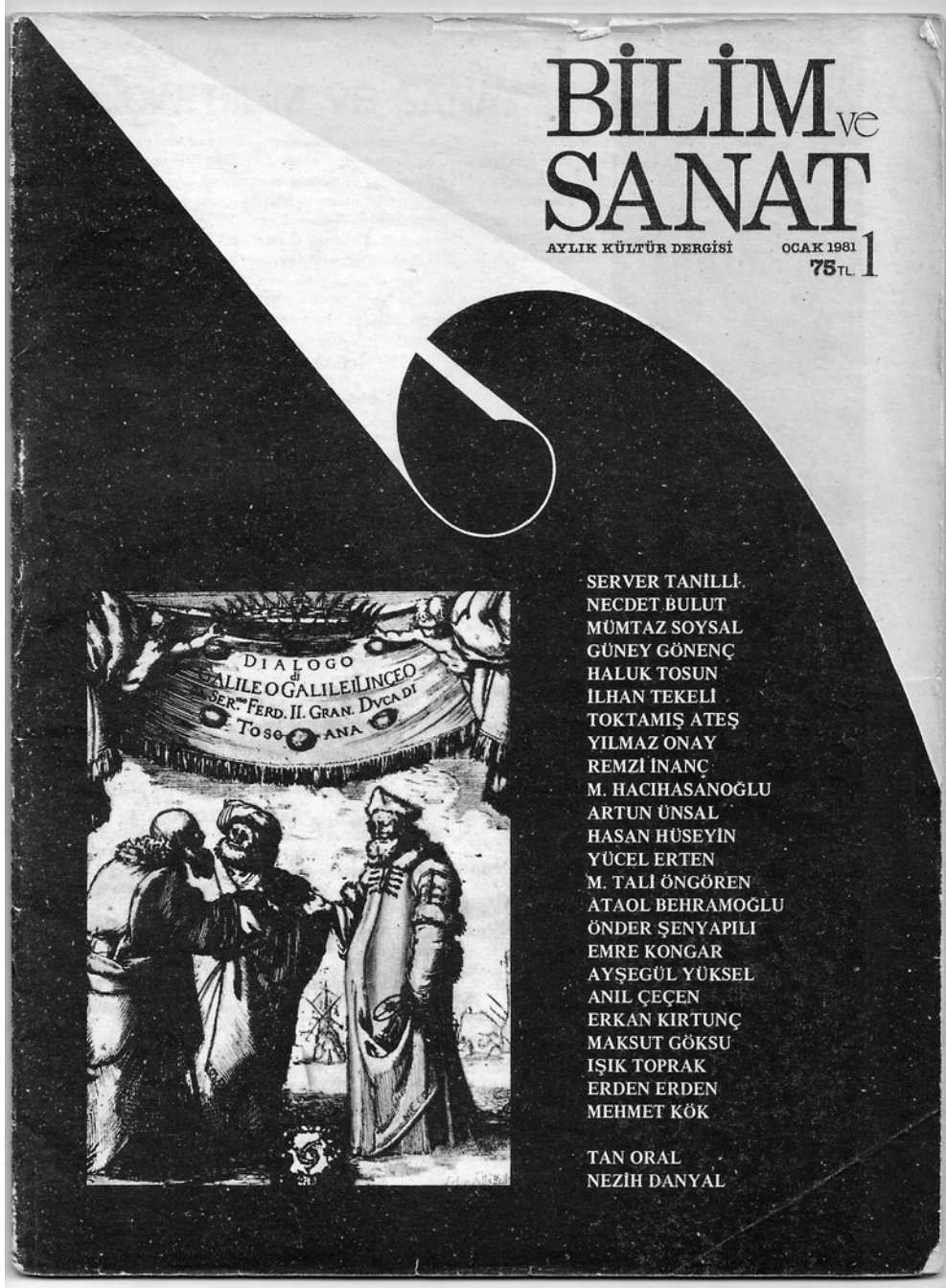
<http://www.08haber.com/makaleGoster.php?page=yazar&file=yazarlar&yazid=31&id=1743> (accessed in 11.12.2014)

Bildirici, Faruk (2012). “Erşen Sansal” in <http://www.farukbildirici.com/index.php?Did=499> (accessed in 8.12.2014)

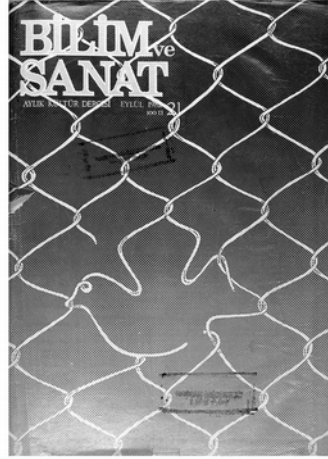
YAYSAT. (2010). *Tarihçemiz* in <http://www.yaysat.com.tr/kurumsal/tarihce.html> (accessed in 14.12.2014).

APPENDICES

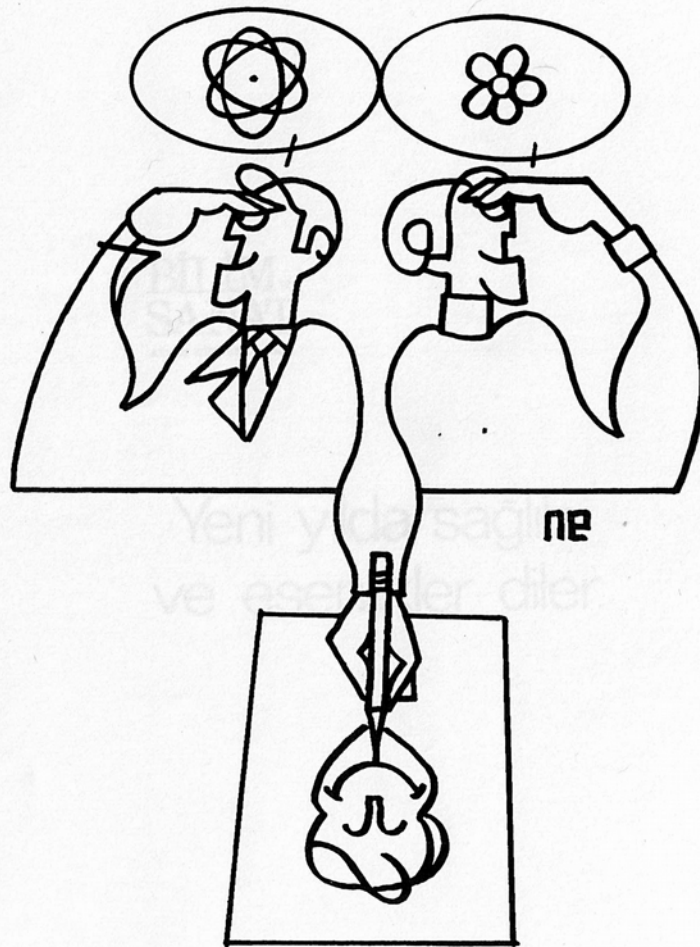
Appendix A: The cover of the first issue of *Bilim ve Sanat*

Appendix B: A selection of covers of *Bilim ve Sanat*

Appendix C: The logo of *Bilim ve Sanat*

Appendix D: The circular letter of GAMEDA

DIŞ GENELGE

DİKKAT ÖNEMLİDİR

Sayın Bayilerimiz;

Tarih: 22 Haziran 1987
Sayı : Gameda/Hürriyet Holding: 1
Konu : Kuruluşlarımızca dağıtılmayan yayınlar hk.

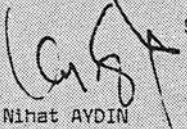
Yaptığımız periyodik bayi ziyaretlerinde ve bölge denetimlerinde Kuruluşlarımızca dağıtılmayan ve aşağıda isimleri verilmekte olan bazı yayınların başbayilerimiz ve onlara bağlı tali bayilerce satıldığını tespit etmiş bulunuyoruz.

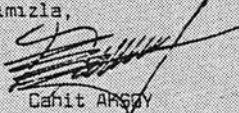
Bildiğiniz gibi aramızdaki bayilik sözleşmesi bu tür konuların tesbitinde Kuruluşlarımıza bayi liğin derhal fesih hakkını vermektedir.

Ayrıca dağıtıcı bayilerimiz kendi iradeleri dışında yayın satma bile bölgelerindeki tali bayilerin de söz konusu yayınlardan satmalarından sorumludurlar.

Bayiliğinizin arzu edilmeyen bir duruma muhatap olmaması için aşağıda isimleri verilen yayınların kendi bayiliğinizde ve bölgenizdeki tali bayilerinizde satılmasını önlemenizi ikazen hatırlatır, konuya gereken duyarlılığı göstermenizi önemle rica eder, çalışmalarınızca başarılar dileriz.

Saygılarımızla,

Nihat AYDIN
Hürriyet Holding A.Ş.
Dağıtım Koordinatörü

Cahit ARŞAY
Gameda Ltd.Şti.
Genel Müdürü

KURULUŞLARIMIZCA DAĞITILMAYAN PİYASADAKİ YAYINLAR

1- İKTİBAS	18- R A M	35- VERGİ SORUMLARI	51- FOTOĞRAF
2- DOLUNAY	19- TAVIR	36- İLK ADIM	52- ÖNCÜ
3- İCMAL	20- PEMBEBAĞCIK	37- GERÇEK SANAT	53- ARTİST
4- ZAFER	21- ŞİİR ATI	38- KÖPRÜ	54- GİRİŞİM
5- SÖĞÜT	22- GELENEK	39- BROJ ŞİİR DERGİSİ	55- DÖNEVEÇ
6- MEKTUP	23- SİYAH KUŞAK	40- FLAŞ VİDEO	56- DİCAPIN
7- YEDİ İKLİM	24- SANAT ÇEVRESİ	41- FELSEFE DERGİSİ	57- ÖĞRETMEN DÜNYASI
8- RİBAT	25- ABECE	42- EĞİTİMDE BİLGİSAYAR	58- Y A Z I
9- AYLIK DERGİ	26- BİLİM SANAT	43- ÇÖZÜM	59- YENİ ÖNERİ
10- MAVERA	27- G Ü N	44- YENİ DEMOKRASİ	60- ÖĞRENCİ POSTASI
11- İNSAN	28- EDEBİYAT DOSTLARI	45- GÜNEŞE ÇAĞRI	61- MÜLKİYELİLER
12- RALLY	29- ELO ELEKTRONİK	46- VE SİNEMA	62- B R İ Ç
13- VERGİ DÜNYASI	30- FEMİNİST	47- ANTİKA	63- KARŞI EDEBİYAT
14- VIDEO HABER	31- YEDİ İKLİM	48- İŞÇİLER VE TOPLUM	64- METRONOM
15- T E Z	32- VARLIK	49- 1 MAYIS	65- YERLEŞİK
16- S U R	33- YARIN	50- DENİZ ATI	66- CAN HARDEŞ
17- 11.TEZ	34- K A R A		

DV.

**Appendix E: The text of the introduction of the first issue of *Bilim ve Sanat*:
“Niçin '*Bilim ve Sanat*'...” by Gencay Şaylan, published in No. 1, pp. 3-4,
January 1981.**

Ülkemizde son aylar içinde canlı bir kültürel yaşamın içine girildiği gözlemlenebilmektedir. Sevindirici olduğundan kuşku duyulmaması gereken bu gelişmenin en ağırlıklı yönünü, sürekli kültürel yayınların çıkmaya başlaması ve bu doğrultuda örgütlenmelerin çoğalması oluşturmaktadır. Bu gelişme, hızla değişen bir toplumsal ortamda kültürel üretimin önem ve ağırlığının göstergesi olmakta; farklı dünya görüşlerine sahip aydınlar çeşitli sürekli yayınlar etrafında kümelenmektedir. Farklı ve birbirine karşıt görüşlerin eşzamanlı olarak bir arada ortaya çıkması ve bu sürecin yoğunlaşması yeni ufuklar açan etkin bir gelişmenin habercisi sayılabilir. İşte elinizde bulunan “Bilim ve Sanat” Dergisinin yayın yaşamına katılması bu çerçevede değerlendirilmelidir. Başka bir deyişle “Bilim ve Sanat”, toplumumuzun kültür üretiminin, belli bir tez ya da dünya görüşü çerçevesinde tartışılarak daha zenginleşmesi amacıyla dönük olarak doğmaktadır.

Kültürün ya da insan toplumunun kültürel yaşamının çok karmaşık bir yapıya sahip olduğu, toplum bilimcilerin bu alanda çok sayıda ve birbirine karşıt kuramlar geliştirdikleri bilinmektedir. Bu sözü edilen çok sayıda kuramın tartışılmasına girmeksizin kültür kavramının esas ögesinin insanın bilinçli çabaları ile oluşmuş ürünler olduğu söylenebilir; nitekim terminolojik köken olan “agruultura”, doğada kendiliğinden var olanı değil, insanın emeği ile doğa ürünlerini üretmesini ifade etmektedir. En basit ve en genel ifade ile kültür, insana, insan toplumuna özgü bir olgu sayılmalıdır.

Bilindiği gibi insanı diğer canlılardan ayıran en temel özellik, onun gereksinimleri için doğayı dönüştürebilmesidir. İnsan, sürekli olarak gereksinimlerini karşılayabilmek için çevresini değiştirmekte; çevresini değiştirirken bu çevrenin yeni evrenin bir elemanı olarak kendisini de değiştirmektedir. Daha somut bir biçimde ifade etmek gerekirse, insanın çevresini gereksinimlerini karşılayacak biçimde

değiştirmesi üretim yapması anlamına gelmektedir ve bunun için de insanların bir araya gelip örgütlenmeleri, yani toplumu oluşturmaları gerekmektedir. İşte kültür burada toplumsal bir olgu olarak ortaya çıkmakta ve insanın çevresinde yaptığı dönüşümlerin toplamı olarak tanımlanabilmektedir. Bu yalın tanım çerçevesinden kültür, insanın toplum içinde gereksinmelerini karşılayabilmek için ürettiği, yarattığı her şeyi kapsamakta; doğal olarak toplumun değişmesine bağımlı biçimde kendisi de değişmektedir. İnsanın toplumsal gereksinimleri kabaca maddi ve manevi olarak iki kategori içinde toplanabilir ve kültür, bu kategorileri kapsayan karmaşık ve dinamik bir oluşum olarak ortaya çıkar. Buna göre de bir toplumda, belli bir anda üretim örgütlenmesi ve teknoloji, din, bilim, siyaset vb. yapılar, hukuki, ahlaki ve estetik değerler, kültür sisteminin elemanlarını oluşurmaktadır.

Bilim ve teknoloji ile estetik değerlerin yapısal ifadesi olan sanat insanın yaratıcı gücünün en açık biçimde ortaya çıktığı kültür elemanlarıdır. Ancak kültürel gelişme ile eşanlımlı sayılabilecek yaratıcılık konusunu tartışmaya girmeden önce kültür sisteminin değişkenliği ve dinamikliğinden ne anlaşıldığını ortaya koymak gerekir. İnsan toplumunun gereksinimlerini karşılamak için en geniş anlamda kültür ürettiği ve üretileni kullandığı yani tükettiği açıktır. Bir toplumda belirli bir tarihsel dönemde gereksinimleri karşılayacak kaynaklar belli biçimde üretilip belli biçimde toplum içinde bölüşlmektedir. Belli türde üretmek ve bölüşmek ise, doğal olarak, toplumda daha ayrıcalıklı ve ayrıcalıksız kesimlerin ortaya çıkmasına yol açmakta; başka bir deyişle her üretim ve bölüşüm düzenine alternatif düzenler söz konusu olmaktadır. Bu olgu en genel anlamda tüm kültürel elemanlar için geçerlidir; buna göre bir kültürel elemanın yapılaşmasına, üretilmesine ve tüketilmesine toplum içinde oluşan alternatifler vardır. Bilindiği gibi toplumun ve kültürün dinamikliği de bu özellikten kaynaklanmaktadır.

Yukarıda da değinildiği gibi bilim ve sanat insanın yaratıcı yeteneğinin en açık bir biçimde ortaya çıktığı en dinamik kültür öğeleri olarak tanımlanabilir. Bu iki kültür elemanı arasında çok sıkı bir ilişki olduğu kolayca gösterilebilir, çünkü bunların ikisi de insan düşüncesinin ya da bir başka deyişle toplumsal bilincin türleridir. Gerçekten toplumsal bilincin ideoloji, hukuk, ahlak vb. türleri yanında bilim ve sanat en hızla

değişen, yaratıcı içeriği en ağır basan bilinç türleri olarak tanımlanabilir. Bilindiği gibi yaratıcılık çok kolayca açıklanamayan, üzerinde hala yoğun tartışmaların sürdüğü karmaşık bir sorundur. Hatta bir bakıma yaratıcılık sorunu bilimden çok felsefenin çalışma alanına girmektedir. Klasik düşüncede yaratıcılık hep tanrıdan gelen bir işlev olarak tanımlanmıştır ve örneğin Hegel tanrının yaratıcılığı ile insanın yaratıcılığını özdeş olarak alan son filozof sayılabilir. Nitekim Feurbach, insanı doğanın bir parçası olarak ele alıp yaratıcılığının doğa ile duyusal ilişkiler sonucu ortaya çıktığını ileri sürünce yeni bir aşamaya girilmiştir. Feurbach'tan sonra da, insanın total çevresi ile ilişkiler içinde, çevresini ve kendisini dönüştürürken oluştuğu, yaratıcılığının bu sürecin parçası olduğu görülmüştür. Daha açık bir ifade ile insan, toplumsal ve fiziksel çevresini yeniden üretirken yaratıcılığı ortaya çıkmakta; bu yaratıcılık, insanın geçmişten gelen duygu, düşünce, çalışma biçimlerini içinde bulunduğu hali hazır ortama uygulamanın işlevi olarak belirlenmektedir.

Canlılar evreninde yaratıcılığın insana özgü bir nitelik olduğu açıktır. Diğer canlılar da bir anlamda yaratıcılığın özünü oluşturan çevrelerini değiştirmeyi başarır; ancak, sadece insan bu değişimi bilinçli olarak yapar ve çevresini değiştirirken kendisini, toplumsal bilincini, yani düşüncelerini, bilgisini, sanatını, ideolojisini, sosyo-psikolojik tutumlarını da yeniden oluşturur. Toplumsal bilinç türleri olarak gerek bilim gerek sanat insanın içinde yaşadığı gerçeğin refleksiyonudur ve bu anlamda sanat gerçeğin estetik refleksiyonu olarak ortaya çıkarken, bilim de gerçeğin kavranması olarak belirlenir. Başka bir deyişle bilimle sanat arasında, yaratıcı birer süreç olarak yapısal bir ortaklık vardır. İkisi de birinci aşama olarak nesnel dünyayı gözlemlemekle işe başlarlar ve ikinci aşamada bir soyutlama ile kavramsal genellemeye varırlar. Bilimsel yaratıcılık için bundan sonraki basamak, kavramsal genelleme ile ulaşılan kuramsal sonuçların nesnel yaşama uygulanması, yani mühendislik ya da teknolojiye dönüştürülmesidir. Sanatsal yaratıcılıkta ise üçüncü aşamada kuramsal genelleme somut biçimlerle, yani şiir, oyun, resim, vb. yapılarda ifade edilmekte; ancak bu biçimlenen yapıların nesnel dünyaya uygulanması, dinleyiciye, seyirciye ya da okuyucuya geçmektedir.

Sürekli bir yayın organı olarak “Bilim ve Sanat” esas olarak böyle bir tezden hareket ederek gerek bilime gerek sanata gerçeğin kavranması açısından yaklaşıma çalışacaktır. Bu, bir başka deyişle, bilimin yapısının, sorunlarının incelenmesi; sanatın bilimin ışığı altında ele alınıp tartışılması demek olmaktadır. Ancak sadece bununla yetinmek söz konusu olamaz. Birer toplumsal bilinç türü olan sanat, bilim ve bu alandaki yaratıcılık bir başka bilinç türü olan ideolojiden bağımsız olarak ele alınamaz.

Toplumsal bilincin bir türü olan ideoloji en geniş anlamı ile, toplumda belli bir insan grubunun bütünü ile evreni yorumlayışı ve yaşamına düzen getiriş mekanizması olarak tanımlanabilir. Eğer bu tanım esas olarak alınır ise ideoloji ile toplumsal bilincin hemen hemen üst üste geldiği sonucu ortaya çıkar ve bu doğrudur. İnsan, yaşadığı tarihsel dönemde, içinde bulunduğu koşullara göre evreni algılar, düzene koyar ve buna göre toplumsal bilincin oluşmasında en ağırlıklı öge rolünü oynar. Buna bağlı olarak insanın evreni düzenlemesinin, yani toplumun nasıl örgütlenmesi, toplumdaki kaynakların nasıl dağıtılması gerektiği yolunda oluşan toplumsal bilinç çevresini, onun bilim ve sanat da dahil olmak üzere diğer toplumsal bilinç türlerinin sınırlılıklarını belirler. Örneğin bugün için doğa bilimlerinin bile tam olarak bu sınırlılığı aştığı söylenemez ve biyoloji bunun çok açık göstergesi sayılabilir. Toplumla ve insanla ilgili bilimlerde ise toplumsal düzen ana konu olduğu için ideoloji bu alanda çok daha ağır olarak kendini göstermektedir. Bu durum sanat için de söz konusudur. Bunun doğal sonucu da özellikle toplumbilim ve sanat tartışmalarının ideolojik bir içeriğe sahip olacağıdır. Dergimiz de yayın hayatına girerken bu gerçeği göz önünde bulundurmakta, ideolojiler üstü ya da dışı bir bilim ve sanat anlayışını kesinlikle yadsımak eğiliminde bulunmaktadır.

Bilim ve Sanat'ın elinizde bulunan birinci sayısı burada genel olarak tanımlanmaya çalışılan çerçevede hazırlanmaya çalışılmıştır. Dergimiz yazı ailesine katılmalarından dolayı çok büyük bir onur duyduğumuz Server Tanilli ve Mümtaz Soysal'ın yazılarının büyük bir ilgi çekeceğini sanıyoruz. İki yıl önce bugünlerde kaybettiğimiz, yetkin bilim adamı Necdet Bulut'un bir yazısını tekrar yayınlamak hem onun aziz hatırasını tekrar anmak, hem de, bilim ve teknoloji ilişkilerini

tartışmak olanağı sağlamaktadır. İçinde yaşadığımız tarihsel dönemde, Einstein adının bir anlamda bilimle özdeşleştiği ya da bilimin ulaştığı gelişme noktasını simgelediği tartışma dışı bir gerçektir. Einstein'ın bilime katkılarını ve onun tüm bilim adamları için örnek olması gereken yüce kişiliğini tanıtan yazının çok katkı sağlayıcı olduğunu düşünüyoruz.

Yakında yitirdiğimiz değerli bilim adamı Sedat Veyis Örnek'i, bu örnek bilim adamını yakın çalışma arkadaşı Erden'in yazısı ile anıyoruz.

İlhan Tekeli'nin mektuplarının bilimle sanat ilişkisi yönünden tam anlamı ile Dergimizin vurguladığı türden bir bakışı ortaya koyduğunu sanıyoruz. Tekeli, mektuplarında güncel bir olayı yorumlarken, bilimin toplumsal işlevinin ne olması gerektiği ve sanatsal boyutu ağır basan bir soruna bilim ışığında nasıl yaklaşılabilirliği konusunda güzel bir örnek sunmaktadır.

Toktamış Ateş'in bilim ödülleri konusundaki görüşlerinin de bu alandaki tartışmaya katkı getireceğine inanıyoruz.

Ayrıca güncel sanat olaylarından bir başka kesite ilişkin olarak da, görüşlerine başvurduğumuz bilim ve sanat çevrelerinden Emre Kongar, Ayşegül Yüksel, Anıl Çeçen, Yücel Erten, Işık Toprak, Maksut Göksu ve Erkan Kırtunç, yazıları ile ilginç katkılar getirmekteler. Erten'in çevirisiyle ayrıca Manfred Weckwerth'in tiyatro-bilim perspektifinin bir bölümü tanıtılıyor.

Sanat bölümlerinde, Mahmut Tali Öngören'in ve Ataol Behramoğlu'nun sinema konulu yazıları, sadece Türkiye sinemasının değil, dünya sinemasının özlü kritiklerini içermekte ve sinema sanatında “evrensellik” konusuna da açılım getirmekte. Muzaffer Hacıhasanoğlu ve Hasan Hüseyin'in edebiyat tartışmaları ile Önder Şenyapılı'nın çok güzel olan “izimler” konusundaki parodisinin ilgi çekici olduğu inancındayız. Yine bu sayımızda Remzi İnanç'ın 40'lı yıllardan günümüze taşıdığı esintiler ve bu arada Atatürk'ün bizzat kendisinin imzaladığı Abidin Dino tarafından yapılan resminin ilginç çağrışımlara yol açacağını düşünüyoruz. Tan Oral'ın çizgisi ise, diyeceğini kendi demekte.

Her yayın organı, okuyucu ile karşılıklı iletişim içinde gelişir ve geliştiği ölçüde kitleleşir. Bilim ve Sanat'ın işlevini yerine getirmesi, giderek etkinleşmesi için her şeyden önce okuyucularımızın aktif katkısına gereksinim duyduğumuzu ağırlıkla vurgularken, ülkemizin yayın hayatına merhaba diyoruz.

Bilim ve Sanat

Appendix F: The text of Güney Gönenç's speech from the panel discussion of *Aydınlık Demokrasidir*, published in No. 74, pp. 11-2, February 1987

The speech delivered by Güney Gönenç is worth mentioning it its foresight.

Varlık Özmenek: Son 6 yıl bilim yaşamımıza ne getirdi, ne götürdü... Üniversiteler ve YÖK. Sayın Doç. Dr. Güney Gönenç bize bu konudaki düşüncelerini lütfetsin.

Güney Gönenç: Üniversitelerde yapılan düzenlemelerin tümü ideolojik düzenlemelerdir. Bu düzenlemelerden ne amaçlandığını üç başlıkta özetleyebilirim. Birinci amaç uluslararası ittifaklar içinde Türkiye'ye biçilen role uygun nitelikte insan gücü yetiştirmek. Yani, teknoloji üreten değil, teknolojiyi kullanan; araştırmacı değil, uygulamacı insanlar yetiştirmek. İkinci amaç, Türkiye'nin şu anda içinde bulunduğu ve sonsuza kadar da içinde bulunması arzu edilen düzenin korunabilmesi için; etliye-sütlüye karışmayan, fazla düşünmeyen, yönetilmeye alıştırmış, boynu eğik bir gençlik, bir kuşak yetiştirilmesi. Üçüncü amaç da, günün birinde Türkiye'ye ola ki demokrasi gelir de bu işleri böyle kolaylıkla yapamayız endişesi içinde, üniversitelerde ülkücü, İslamcı bir kadrolaşmayı, ilerde mümkünse sökülemeyecek biçimde, hemen, yangından mal kaçırmaya, oluşturmak. Bu üç amaçla yapıldı bence, altı yıldır üniversitelerde yapılanlar. Bu konudaki yasal düzenlemelere baktığımız zaman üç temel nitelik görüyoruz. Bir kere bu düzenleme bir kışla düzenlemesidir. Tepeden inmecidir. Yani, aşağıdan yukarıya doğru, seçime dayalı bir düzenleme yerine, yukarıdan aşağıya, herkesin bir üst rütbedekinin emrinde olduğu bir emir-komuta düzeni gelmiştir. Bu düzenleme içinde öğretim üyelerinin, asistanların iş güvencesi olmayacaktır, olmamalıdır. Bu, sağlanmıştır. İkinci nitelik şu: Bütün yetkilerin kendisinde toplandığı YÖK'ün tüm üyelerini fiilen cumhurbaşkanı atıyor. Bütün rektörler de cumhurbaşkanınca atanıyor. Bu durum, üniversiteleri doğrudan siyasal erkin kontrolü altına sokmuş oluyor. Böylece de

geçmişte politikaya karışmakla, anarşiyeye yol açmakla suçlanan üniversiteler, asıl şimdi tümüyle politikanın orta yerine oturtulmuş oluyor. Üçüncü temel nitelik de tekdüzeliktir. Konservatuarla mühendislik okulunu, Elazığ'daki üniversiteyle Beyazıt'taki üniversiteyi, aynı koşullardaymış gibi, aynı kurallarla, aynı yönetmeliklerle, aynı ders kitaplarıyla, aynı sınav biçimleriyle birbirine “eşitlik” içinde onların düzeyi de başarıyla aşağıya çekilmiş oldu. Eğitim çok yavaş bir süreç. Yani eğitimin etkileri çok sonra ortaya çıkıyor. Üniversitelerimizde altı yıldan beri yapılmakta olanların yıkıcı etkileri en az 20-30 yıl sürecektir. Hatta, hiç giderilmeyecek kayıplara uğranmıştır. Bu konuda kamuoyunda bilinç yaratmakta bazı zorluklar var, çünkü etkiler hemen görülüyor. Nitekim öğrenciler, YÖK'ün beşinci yılı dolduktan sonradır ki yasada daha önceleri soyut cümleler olarak algıladıkları bir takım hükümlerin şimdi kendileri için yüksek harçlar, sınavlar, atılmalar, baskılar, baskınlar, işkenceler olarak karşılıklarına dikildiğini gördüler. Yasada bunların hiç biri açıkça yazılı değil belki, ama bunların hepsini tek tek yaratacak hükümler o yasaya özenle yerleştirilmiş. YÖK'ün bu altı yıl içinde yaptıklarına şöyle bir baktığımız zaman şunları görüyoruz: Atılmalar ve ayrılmaların sonucu olarak öğretim kadroları iyice zayıfladı. Asistanlık kaldırıldı, yani öğretim üyeliğinin kaynağı kurutuldu. Bu öğretim üyelerinin ayrılmasından da önemli. Öğretim görevlisi olarak çalışanlar kısa süreli sözleşmelerle ve pamuk ipliğiyle bağlı üniversitelere. Buna karşılık öğrenci sayısı arttırıldı. Sonuç ne oldu? Üniversiteler yalnızca lisans eğitimi yapılan, adeta yalnızca sınav yapılan yerler haline geldi. Bir öğrenci yılda ortalama 100 sınava girerken, bir büyük kent üniversitesinin bir kürsüsünde yılda ortalama kırk-elli bin sınav kağıdı okunur oldu. Bunun zorunlu alternatifi olarak da test sınavları yaygınlaştı. Üniversitede seçim düzeni ve açıklık olmayınca, her şey kapalı kapılar arkasında yapılır olunca yolsuzluklar da aldı yürüdü. Sınavsız üniversiteye girenler mi ararsınız, diploma skandalları mı ararsınız, sınav sorularının el altından ona buna, eşe dosta verilmesini ya da satılmasını mı, hülleci profesörleri mi, hayali araştırma yapanları mı, naylon kitap yazarları mı, özel fonlar kurdurup dış gezilerinde harcayan rektörler mi, kız yurtları olaylarını mı, asistanlık sınavlarında (bu sınavlara merkezi sistem getireceğiz dedirtecek çaptaki) yolsuzlukları mı ararsınız her taraf bunlarla doldu. Gerçekten önemli ve hızlı bir

kadrolaşma gözleniyor. Sırf bu kadrolaşmayı kolaylaştırmak için sanıyorum, bir de elbette düzeyi de düşürmek için, doçentlik tezi denen şey kaldırıldı. Bilimsel araştırmala ya yok oldu, ya üniversite dışına itildi. Eğitim düzeyi iyice düştü, içler acısı bir duruma geldi. Sağlık Bakanı Sayın Kalemli bile, YÖK doğru dürüst hekim yetiştirmiyor, diye demeç vermek durumunda kaldı. Yasa birçok kez değiştirildi, elli kez yönetmelik çıkarıldı.

...

Bu arada bana iletilen bir soruyu da yanıtlamak istiyorum. Soru şöyle: “12 Eylül'den sonra iktidarın önce dinci gruplara sahip çıkması, daha sonra ise türbancı öğrencilere takınılan tavır arasındaki fark nereden kaynaklanmaktadır?” Bu sorunun cevabını geçenlerde Vehbi Koç verdi. Koç, 12 Aralık 1986'da TV'deki açık öğretim programında öğretim üyesi olarak ekrana çıktı, (dersine ideoloji de karıştırarak) şöyle dedi öğrencilerine: “Dininize bağlı olu, ama çok ileriye de gitmeyin”. Türkiye'de korkulan şey düzenin değişmesidir. Din de düzenin değişmesine karşı bir güvencedir. Bunu o düzeyde tutalım ki düzen değişikliğine karşı güvencemiz olsun, ama İran gibi de olmayalım. Son yıllarda dinsel akımlar nasıl patlama kaydetti, elbet anımsıyoruz. Meydanlarda büyüklerimizin sürekli ayetlerden örnekler vererek konuştuklarını unutmadık. Bakın, önümde bir istatistik var. 1950'de 7 tane imam-hatip okulu varken ve bunlar ilkokul diploması verirken, 1976'da lise diploması vermeye (ve, örneğin mezunlarını tıp fakültelerine sokmaya) başlamış; 1979'da 588 okulda 178.000 imam hatip öğrencisi var, bu sayı 1983'te 715 okulda 220.000'e, 1986'da 1221 okulda 538.000'e çıkmış. Ek bilgi: Ülkedeki lise sayısı 2168. Bu kadar insan imam-hatipte okurken, Türkiye'de 57.000 cami var. Her camiye 10 imam düşer, eğer buralardan imam yetiştiriliyorsa. Demek ki başka bir şey yetiştiriliyor. Tüm dikkatlerin türban olayına çekilmesi, türbanın yasaklanmasıyla sanki sorunun çözüldüğüne ilişkin bir izlenim uyandırılması doğrusu garibime gidiyor. Türban sorununun Türkiye'de baskıların daha da arttırılması, bu sorun vesilesiyle militarizme taze kan aşılması sonucu doğuracağından da endişe ediyorum.

Appendix G: A Part from the Interview of Haluk Gerger.

I believe Haluk Gerger has held an important position in *Bilim ve Sanat*. His intellectual and critical stance provides an objective narrative of the periodical. The part above depicts an important fact of *Bilim ve Sanat*.

“Şimdi bu Türkiye belki genel olarak hep böyle. Bir halk dediğimiz bir şey var, yani kolay kolay tanımlayamadığımız. Yani işçi sınıfı, emekçiler, vesaire, yoksullar filan diyoruz ya, halk, bir de onun için uğraş veriyor olsa da sonuçta bir de bir tepe var, aydınlar, siyasetçiler, sanatçılar, küçük burjuvalar, neyse ona da ne dersek diyelim. Tabi biz de ne olursa olsun, özellikle örgütsüz aydınlar ya da örgütsüz kalmışlar filan, o halkın içinde değiliz, kendi yasalarımız var, kendi ilişkilerimiz vesaire filan. Bilim Sanat'ı o ilişkiler içinde değerlendirebiliriz.”

“Özel bir dönemde çıkmış, özel bir iş yapmış, kendi doğal, siyasi, toplumsal gelişmelere uygun olarak doğmuş, o koşullar ortadan kalktıkça kendisi de doğal olarak başkalaşmış, ortadan kalkmış yerine başka şeyler çıkmış filan, ama bir iz bırakmış mı, bizim dışımızda, işte güya uğruna çıkardığımız işte o halk, o sınıf, her neyse o, tarih onu yazar mı, öyle bakmak lazım, şimdi tarihi güçlüler, egemenler, güçlüler yazıyorsa, işte sen de yazıyorsun şimdi, üniversitelerde yazılır, biz anılarımızı yazarız, senin gibi tez yazarlar olur, bu düzlemdeki Bilim Sanat'ta yazılır, öteki yazılmaz, ama belki Bilim Sanat'ı o uğruna çıktığı şeyin ölçeğine, o aynaya bir vurmak lazım.”

“Şimdi elimizde buna ilişkin bir ölçü makinası yok ama ben iki şey yaşadım, Varlık daha fazla yaşamıştır, uzun yıllar sonra, Bilim Sanat'ı ben bile unutmuşken, yakın tarihlerde, bir gün Ankara'da havaalanında biriyle karşılaştım, bir gün de yurt dışında İsviçre'de bir yerde bir adamla karşılaştım, biri böyle Yozgat, mozgat, üniversite, öğretmen, Türk, biri de Diyarbakır, belki Diyarbakır değil ama Diyarbakır'da da bulunmuş, çalışmış filan, Cizre mi, Şırnak mı, Kürt, ikisi de bana, biri İsviçre biri Ankara'da, havaalanında, yani tamamen aykırı yerlerde, birbirini tanımayan insanlar, bana dediler ki, bizim hayatımızda hiçbir şey yok, aynı, yani

ikisi de benzer şeyler söylediler, bir dikili ağacımız yok, çocuklarımıza bir onur bırakıyoruz, uğraştık filan, ikisi de Bilim ve Sanat ciltlerini çocuklarıma bırakacağım, ve onlara söylüyorum ki benim en büyük vasiyetim bu ciltlerdir, onlara iyi bakın.”

“Eğer bu bir gerçekliği anlatıyorsa, bir tesadüf değilse, Bilim Sanat o zaman çok önemli bir şey yapmış demektir o vicdanda. E bu şeye geliyor, sonuçta insan karşılığını görmese de hayatta yapılanlar boşa gitmiyor. O şu manaya geliyor, egemenlik sistemi, emperyalizm, kapitalizm, ne dersin de ona, insanlık denen şeyi öldürmek için her şeyi deniyor ... insan öldürüyor silahla ama insanlığı öldürmek başka bir şey, insanlığını öldüremiyor. Bilim Sanat filan gibi uğraşlar işte o ölmeyen, bir türlü öldürülemeyen insanlığın vicdanında, belleğinde bir iz bıraktığı ölçüde değerlendirilmeli, onun da imkanları bugün yok. O bir tarih meselesi, şu anda biz güncel tarih yapıyoruz, o sonraki bir mesele tabi, tarih yazılacağı zaman, ama sanki bir iz bırakmış gibi gözüküyor. Bu tabi bugün böyle şeyler yapanlar için de yaptıklarının boşa gitmeyeceğinin bir garantisi anlamına geliyor.”

“Onun için Bilim Sanat da yani boşa gitmemiş bir eylemliliktir herhalde, benim izlenimlerim öyle ... Tabi, bak benim bu söylediklerim de hep Anadolu, demek ki karanlığın en koyu olduğu yerde daha fazla ihtiyaç duyuluyor, işte Ankara'dan, İstanbul'dan daha fazla, çünkü orada daha farklı iletişim imkanları var, hiç olmadığı yerde buluyor bu dergiyi, bulması bile bir mucize, oradan oraya gitmesi, birinin dağıtması, birinin satması, müthiş şeyler bunlar. İşte bu hayatlan organik bağının ne kadar mühim olduğunu gösteriyor. Mesela Cumhuriyet gazetesi, Milliyet gazetesi bunlar yaşıyorlar, hayata uyuyorlar, başka şeyleri var, sermayesi filan. Bunlar ise sadece hayatla ilişkili olduğu için, yaşaması ve ölmesi de sadece hayatla belirleniyor, parayla, güçle, devletle, başka araçlar yok, doğal, bu çok önemli bir şey. ... Bu öyle saf, sade, yalın, öyle yaşadı ve öyle de öldü. Bu tür deneyimler onun için belki de çok önemli bence.” (Int. 2014u; 17)

Appendix H: The index of *Bilim ve Sanat*

THE INDEX OF
BİLİM VE SANAT

Issues: 1 – 99

c: caricature

d: document

enq: enquiry¹¹⁶

l: letter

int: interviewer

intw: interviewee

p: photograph

pa: plactic arts

pan: panel discussion

pm: poem

r: review

t: translation

t-bs: Translation of a text that is written
for *Bilim ve Sanat*

tr: translator

¹¹⁶ A text of an answer that was given to a question asked by the periodical.

A

- Abadan Unat Nermin:
- 35/5¹¹⁷ - "İletişim Teknolojisindeki Gelişmelerin Ulusal Kültürlere ve Basına Etkileri" Konulu Seminerden
- Abakay Ahmet:
- 33/22 - Basın Tasarısı ya da Plajda Palto ile Dolaşmak
- 60/26 - H. Fehmi Güner'le Söyleşi (int)
- 62/53 - Uluslararası Silah Tröstlerinin Türkiye Harekatı
- 75/11 - DİSK'in 20. Kuruluş Yıldönümünün Anlamı
- Abakay Birgül:
- 98/24 - "Kadın Örgütlenmesini Destekliyoruz, Çünkü Gerekliğine İnanıyoruz" (intw)
- Abu Firas:
- 2/22 - Filistin Kültürü (intw)
- 2/24 - Şehidin Vasiyeti (pm)
- 10/23 - Bir Tek Barış Vardır (intw),
- 60/18 - "ABD Dünyayı Terör Yarışına Sokuyor" (intw)
- Acar Hilal:
- 98/22 - Üniversiteli Bir Genç Kızın Güncesinden
- Acar Semih (Gümüş Semih):
- 7 (c), 8 (c), 10 (c)
- 20/16 - Özgürlükler İçin Verilen Bir Savaş: Filistin
- 20 (c)
- 73/48 - Yaşanmış Bir Politik Roman: Yaşamak Güzel Şey Be Kardeşim
- 76/57 - Romanda Tarihseli Soyutlamak
- 89/53 - Öznelliğin Keyfi
- Acar Semih Gümüş:
- 46/50 - "Yarın Gençliğin Sözü, Söz Hakkı Olmaya Çalışıyor" (intw)
- Acun Ekin:
- 18/17 - Çocuk ve Spor
- Açıkada Caner:
- 8/40 - Nasıl Yapmalı
- Adanır Oğuz:
- 99/21 - "Ne, Nasıl", "Neyi, Nasıl"
- Adkinson Adrian:
- 85/28 - Şu Yeşiller Hareketi...
- AFSAD:
- 16 (p), 18 (p), 51 (p), 57 (p)
- Afşar Vahit:
- 54/48 - Gençlik Yıllarına Gelecekte Bakmak ve "Yaşasın Türkiye"
- Ağaoğlu Adalet:
- 9/36 - "Budunbilgisel Ürünlerin Kullanımı" ve Yazın
- 15/8 - Kadının Barış Yandaşlığı ve Savaşa Katkı Özgürlüğü

117 The first number is for the issue, and the second is for the page.

- 16/41 – Dünya Tiyatro Günü (enq)
- 83/11 – Anılarla Behice Boran
- Ahmet E.:
- 12/28 – Yerel Basın, İşlevi ve Sorunları
- Akar Nejat:
- 19/41 – Sınavı Kazanamamanın Bedeli Yaşam Mı?
- Akarsu S. Günay:
- 4/32 – Tiyatronun Yol Ayrımı
- Akat Asaf Savaş:
- 24/16 – İktisat Politikası Üzerine Düşünceler
- Akboyun Cebrail:
- 76/57 – Değişik Seslere Açık Dergi (I)
- Akçam Perihan:
- 82/42 – Anaların Talebi: Her Koşulda Çocuklarımızın Onuruna Saygı Genel ve Siyasi Af (intw)
- Akdağ İlyas:
- 90/54 – Sözcüklere Dokunabilmek (intw)
- Akdağ Şule:
- 90/54 – Sözcüklere Dokunabilmek (intw)
- Akdeniz Kadınları İçin Araştırma Merkezi:
- 97/41 – Yunanlı Kadınlardan Selam! (d)
- Aker Sacit:
- 88 (p)
- Akhan Şakir:
- 85/44 – Video ve Biz (I)
- Akın Galip:
- 52/42 – Yüksek Köy Enstitüsü'nden Gazi Eğitim Enstitüsü'ne
- Akın Gülten:
- 82/45 – Demirle Pas Arasında İlahi
- Akman A. Haşim:
- 39/46 – Reşat Enis'in Ardından
- Akman İsmail:
- 48/26 – Ülkemizin Çocuk Adamları
- 49/25 - “Fon” Tasarısının Anlamı
- 51/41 – Teşmil Uygulaması ya da “Sendika Özgürlüğü”
- 53/49 - “Gençlik Yılı”nda İşçi Gençlik – İş Kazaları
- Aksarı Mutahhar:
- 83/45 – Daha Daha İyiye (I)
- 94/33 – Değerli Bilim-Sanat Ailesi (I)
- Aksın Nermin:
- 83/10 – Anılarla Behice Boran
- Aksoy Fahir:
- 67/55 - “70 Yaşına Ulaşan Kültür Emekçisi Fahir Aksoy'a Merhaba!” (intw)
- Aksoy Mehmet:
- 27 (pa), 27 (pa), 27 (pa), 35 (pa), 45 (p), 51 (p), 58 (p), 81 (pa), 85 (pa)
- Aksoy Nihat (Altunya Niyazi):
- 12/33 – 1940'lar Türkiye'si ve Eğitim Kuramı
- 16/4 – Türkiye'de Çocukların Eğitim Hakkı
- 28/16 – Köy Enstitüleri ve Yeni İnsan

34/4 – Eğitim Hakkı ve Temel Eğitim Ders Kitapları	Söyleşi (int)
	28 (p)
37/44 – Şerif Tekben İçin	41/30 – Zafer Boyar'la Söyleşi (int)
40/18 – Köy Enstitüleri ve Bilinç	42 (p)
48/32 – Öğretmensiz Olmaz	43/26 - “İşçilik Yapmak İstiyoruz”
48/34 – Sezai Kaynak'la Söyleşi (int)	43 (p), 44 (p), 71 (p)
49/9 - “Biraz Kül Biraz Duman” Ama Gençlik Umuttur	85/57 – Dayanışma Çiçek Açıyor
60/48 – Siyaset ve Öğretmen	Alaner Bülent:
66/54 – Anayasa ve Eğitimde Üç Kambur	24/36 – Ulusal Değerlerin Evrensel Ürüne Dönüşmesi ve Zoltan Kodaly
Aksöyek Ataman:	61/50 – Avrupa Müzik Yılı ve Türkiye
42/22 – Cinsellik, Toplum ve Aile	62/62 – Halk Müziği ve Ulusal Kültür
Akşit Bahattin:	Albert Claudia:
15/14 – Geçiş Toplumunun Sosyoloğu: Mübeccel B. Kıray	75/38 – İspanya Savaşının Güncelliği Üzerine-Elli Yıllık Ütopya ve Gerçeklik (t-bs)
Aktan Alper:	96/18 – Huzur Kaçıran Bir Mahkum: Carl von Ossietzky (t)
66/5 – Luns'a Verilen Ödül İçin Ne Dediler? (enq)	Albelrti Rafael:
99/6 – Dördüncüsünü de Başaracağız	4/25 - “Evrensel Şiire İnanıyorum” (t)
Akülke Ali İhsan:	Alfonsin Raul:
63 (c)	69/40 – Dünya Nükleer Denemelerin Durdurulmasını Bekliyor (t, d)
Akyol Türkan:	Alemdar Korkmaz:
76/12 - “Sağlık Da Ticaret Metaı Haline Getiriliyor” (intw)	80/36 - Dağıtım ve Sorunu
Akyürek İbrahim:	80/37 – Reşat Nuri'nin Gözüyle 1930'larda Dağıtım Sorunu “Anadoluda Gazete, Kitap”
17/26 – Can Pahasına	
17 (p)	
23/24 - “Katil İnşaat”larda “Görünmez Kaza”lar Oluyor	Algün Nergis:
23 (p), 24 (p)	53/42 – Barış Bilinciyle Sabaha Ermek
26/24 – Grundig Fotoğraf Sevenleri ile	

- 54/48 – Gençlik Yılına Gelecekte
Bakmak ve “Yaşasın Türkiye”
- Alkan İlhan:
- 59/23 – 24 Ocak'ın Eğitimi
- 64/5 – 110 Yıllık Tartışma: Anayasa
(pan)
- 65/6 – Haluk Gerger'le Söyleşi (int)
- 66/30 – Kazım Yenice'yle Söyleşi (int)
- 93/4 – Kültürel Yayıncılık Bunalımında
- 99/7 – Nice Şenliklere
- Alkan Türker:
- 47/19 – Kültürel Yozlaşma
- 52/30 – Ekonomik-Yasal-Toplumsal
Anarşi
- 54/17 – İşte Size Katılım
- 59/15 – Enflasyon Düşecek Mi?
- 64/5 – 110 Yıllık Tartışma: Anayasa
(pan)
- 66/5 – Luns'a Verilen Ödül İçin Ne
Dediler? (enq)
- 76/18 – İntihar Terörün Öze
Yönelmesidir
- Alonso Javier:
- 74/57 – Türkiye'li Sanatçı Arkadaşlara
(I)
- Alptürk Teoman:
- 60/34 – Nükleer Santraller
- 97/48 – Pirince Göre Su Salınıyor (intw)
- Alsan Selçuk:
- 54/12 – Marcel Blanc, Üstün Irk
Özlemi, Öjenizm Nedir? (tr)
- 55/35 – Nazi Irkçılığı ve Sadizm
- 56/16 – Nazi Usulü Tıp Deneyleri
- 57/42 – Toplumsal Bunalım ve İntihar
- 58/36 – Nazi Toplama Kampları
- 59/37 – Hitler Tıbbi Teslim Alınca
- 71/30 – Gen Mühendisliği (pan)
- Altan Feride:
- 66/35 – 1980 Verileriyle Kırsal Alanda
Yapı
- 67/40 – Olgular Sayılarla Nasıl
Yakalanmalı?
- Altan Selçuk:
- 12/16 – Babıali'de “Dokuz Patron
Olayı” ve Çalışanların Ortak
Ürünü: “Basın Gazetesi”
- Alten Serdar:
- 9 (pa)
- Altındal Aytunç:
- 15/6 – Niçin “Feminizm” Değil?
- 68/28 – Kiliseler ve Siyaset
- Altınok İsmail:
- 5/40 – Yazın ve Sanatta Başlıca
Yozlaşma Çizgileri
- Altunya Niyazi:
- 45/38 – Fuat Gündüzalp'le Söyleşi (int)
- Altunyay H.:
- 90/50 – Öner Yağcı'yla Söyleşi (int)
- Anadol Kemal:
- 56/8 – Erdemir'de Tek Çözüm:
Referandum
- 64/24 - “Hukukun Üstünlüğü” ve Orhan
Apaydın'ın Anısına

- And Metin:
16/47 - Söyleşi (intw)
- Anday Melih Cevdet:
94/7 – Sınıflar Konusu
- Anderson Bibi:
62/34 - “Barış İçin Uğraş Vermek, Bir Uğraş Biçimidir” (intw)
- Apaydın Orhan:
4/4 – Gözaltı ve Habeas Korpus Kuralı
- Apaydın Talip:
37/32 – Ulusallık Doğal Bir Zorunluluk
- Ar Ergun:
27/12 – Üçüncü Dünyanın Enerji Politikası Seçenekleri
- Aral Oğuz:
66/5 – Luns'a Verilen Ödül İçin Ne Dediler? (enq)
- Aras Afşar:
63/44 – Yusuf Kurçenli'yle Söyleşi (int)
- Aras Vahit:
71 (p)
- Arat Rıza:
53/25 – Fotoğraflarla Savaş Gerçeği
- Arcayürek Cüneyt:
60/16 - Söyleşi (intw)
61/20 - “Cüneyt'ler 85'i Değerlendiriyor” (intw)
83/10 – Anılarla Behice Boran
- Aren Sadun:
2/8 – Ekonomik Bunalım ve Düşündürdükleri
- 5/6 – Bunalım ve Uluslararası İş Bölümü
13/26 – Bunalım, Gelir Dağılımı, İşsizlik
59/12 – Ekonomi Yürüyor Ama Nasıl ve Nereye?
62/20 – Bilim Adamları Ekonomiyi Tartışıyor (pan)
66/5 – Luns'a Verilen Ödül İçin Ne Dediler? (enq)
71/6 – Seçim Sonuçları, Demokrasi Adına Umut (intw)
71/18 – Sosyal Demokrasiyi Beklerken
74/5 – Aydınlik Demokrasidir (pan)
82/8 – Referandumdan Seçimlere Giderken
83/9 – Anılarla Behice Boran
- Arf Cahit:
44/4 - “Özgürlük İsteğinin Bilinçlenmesi ve Düşünsel Sonsuzluk Estetiğinin Oluşması” (intw)
76/30 - “Bilim Adamı Özgür Olacak, Kendisini Özgür Hissedecek Ki Bilim Üretebilsin” (intw)
- Arıcan Engin:
90/33 - Mektup (I)
- Arın Cihan:
65/24 - “Konuk” Göçmenlerin “Uyumu”
- Arısoy Sunullah:
89/47 – Türkçe Korkusu
- Armağan Haldun:
49/40 – Dünyanın Kaderi, Türkiye'nin Kadersizliği

- 50/48 – Sinemamızda Önemli Adımlar / Bir Yudum Sevgi ve Firar Arsoy Ayçe:
98/22 – Üniversiteli Bir Genç Kızın Güncesinden
- 52/9 – Nisan Filmleri
- 53/45 – Mayıs Filmelri ASEA Journal:
80 (p)
- 54/46 – Çikolatayı Bir Yana Bırakıp Tarihi Sorgulamak Artuk M. Emin:
13/21 - “Madame Bovary” Davası
- 65/50 – Gerçek Bir Olay ve Mardin'den Münih'e
- 71/53 – Başarılı Bir Yazın Uyarlaması: Hindistan'a Bir Geçit Asena İnci:
48/35 - “Görevimiz Kitabın Yayın Tarihindeki Yerini Almasına Aracı Olmaktır” (intw)
- 72/55 – Bergman Çok Yakınımızda
- 73/57 - Eve Gelen Sürprizler: “Ragtime” ve “After Hours” Asimov Isaac:
38/21 - Boş İnançlar ve Bilim (t)
79/44 – Bilgisayarların Neler Yapabilecekleri ve Neler Yapamayacakları Üzerine (t)
- 75/53 – Sinemayı Bilinçle İşlemek
- 76/55 – Örümecek Kadın'dan Halkalı Köle'ye
- 78/55 – Soluğunu Yitirmeyen İtalyan Sineması Aslan Asım:
71/57 – DGM'ye Giden Kitap ve Yeni Yıl Özlemim (I)
- Arman Aytaç:
97/26 - “Türk Sineması Kabuk Değiştiriyor” (intw) Astalos Georges:
49/17 – Tahsin Saraç'ın Boyutları (t)
- Arolat, Osman S.:
4/11 – İlhan Selçuk'la Konuşma (int), Aşut Atilla:
96/44 – Juhani Hyttinen'le Söyleşi
- 5/9 – Erdal Atabek'le Söyleşi: “Yaşam Boyu Sağlıktan Koruyucu Hekimlik Düşüncesini Anlamalıyız” (int) Aşut Özen:
75/27 – Türkiye'de De Hekimler Nükleer Savaşa Karşı Örgütleniyor
- 6/34 – Şükran Kurdakul'la Söyleşi: “Bir Şair İçin Fuzuli'yi Öğrenmek Zorunludur” (int) 80/48 – 2000 Yılında Herkese Sağlık İçin: Genel Sağlık Sigortası Değil, Temel Sağlık Hizmeti
- 11/48 – Maliyeci Cavit Bey'in 1918 Kasımındaki Sorgulanmasında Göben-Breslav Olayı 91/40 – Gelişmekte Olan Ülkeler ve Koroner Kalp Hastalığı
- Arslanyürek Semir:
97/34 – Vagif İbrahimoglu'yla Söyleşi (int) 97/40 – Yunan Kadınlarının Barış ve Dostluk Çağrısı

- 98/44 – Silahların Bedeli İnsan Yaşamıyla Ödeniyor
- Atabek Erdal:
- 5/9 - “Yaşam Boyu Sağlıktan Koruyucu Hekimlik Düşüncesini Anlamalıyız” (intw)
- 69/8 – Annem Savaş İsterdi
- 72/15 – Ekrandaki Adamın Anatomisi, Eski Çerçeveye Yeni Çizgiler Mi?
- 73/24 – Yaşadığımı İtiraf Ediyorum
- 74/5 – Aydınlik Demokrasidir (pan)
- 74/21 – İnançlarınız Bitte
- 75/18 – “Filim Film, Sosyal İçerik...”
- 76/26 – “İnsan Sıcağı” (intw)
- 77/26 – Zamanı Kullanmak Mı? Yoksa...
- 78/8 – Tek Tipleşerek Avrupa Yolunda
- 79/12 – Tatil Kitabı Var Mı?
- 80/6 – Bilgisayarla Konken Oynamak
- 81/26 - “Bir Tas Sıcak Süttür Barış”
- 82/10 - “Gözaltında” Demokrasi
- 83/24 – İki Gözün Bedeli
- 84/6 – Güz Yağmuru Bereketir
- 85/12 – Kültürsüzleşme Örgütlenmeyle Yenilecektir
- 86/13 – Çağ Atlayanlar' Çığ Sırtlayanlar' Çim Otlayanlar'dan Mısınız?
- 87/11 – Sinemasızlar
- 88/8 – Görev, Karşı-Kültür'e Karşı Çıkmaktır
- 89/28 – Patates'in Öyküsü
- 90/6 – Kendi Yurdunda Sürgünsün
- 91/6 – Sağlık Toplumsal Mücadeledir
- 92/7 – Kirli Çevrede İnsan Olmak
- 93/15 – Kentin Altın Anahtarı
- 94/8 – İnsan Nasıl İnsan Olur?
- 99/39 – Sinema İnsandır
- Atanasova Petra:
- 27 (p)
- Atar İhsan:
- 73/53 - “Gülün Solduğu Akşam” Üzerine (I)
- Ataöv Candan:
- 48/20 – Reagan'ın Dış Politikası ve Devletler Hukuku (intw)
- Ataöv Türkkaya:
- 19/16 – Çağdaş Düşüncenin Savunucusu Devlet Adamı Nicolae Titulescu
- 26/26 – Cihan Savaşının Dönüm Noktası
- 29/4 – İkinci Cihan Savaşı Önlenebilirdi
- 49/18 – Reagan Nasıl Seçildi?
- 50/20 – Amerika'da Hukuk Dışı Savaşım
- Atasü Erendiz:
- 56/40 – Sağlık ve Ötesi
- 59/7 – Ruhi Su İçin
- 98/8 - “Bedenimiz Bizimdir”
- Atasü Ergin:
- 16/16 – Çocuk Sorunları

Atauz Akın:	59/46 - “Fısıltının Çılgıktan Daha İyi Duyulacağı Kanısındayım” (intw)
39/6 – Belediyelerimiz İçin Bütün Yıllar 1984'tür	
93/25 - Belediyeler 1980'den Sonra Gelişti Mi?	64/41 – Depolitizasyon, Yahut Egemen İdeolojinin Zorunlu Çıkmazı
Atav Kamil:	66/49 – Müstehcenlik, Hayasızlık ve Şehvilik
25 (p)	Attar Handan:
Ateş Kemal:	37/48 – Çocuk Suçluluğu
51/27 – M. Hacıosmanoğlu Oyunlar Da Yazdı	52/46 – Suçlu Çocukları Yeniden Eğiten Kurumlar
55/39 - “Bir Yudum Sevgi”	Aybar Mehmet Ali:
Ateş Ömer:	92/43 - “Biz Bize Benzeriz” (!)
96/40 – Dert Veren TV... Sinemaya Karşı	Aybay Rona:
Ateş Toktamış:	72/32 – Necdet Bulut'u Anıyoruz: “O Yalnız Kendisi İçin Yaşamadı”
1/18 – Bilim Ödülleri Üstüne	Aydemir Aydın:
7/16 – M. Friedman'ın Sosyal Modeli	89/41 – İki Kitap İki Makale
37/33 – Ulusal Kültür Sorunu	Aydın A. Tufan (Soyer Ata):
55/31 - “Hayırlı Olsun” ya da Türk Basınının Durumu ve Geleceği	35/49 - “Siyasi Düşünce Tarihi” (r)
67/22 – Bilim: “Boyunduruk? Umut?” (pan)	40/48 – Nusret Fişek'le Söyleşi (int)
Ateşman Ender:	50/28 – Şili'de Sağlık Olgusuna İki Yaklaşım: Allende (Halkın Sağlığı) ve Pinochet (Sermayenin “Sihhat ve Afiyeti”)
40/39 – Bir Buchenwald Romanı: Kurtlar Arasında Çıplak	54/29 – Alaettin Şenel'le Irk ve Irkçılık Üzerine Söyleşi (int)
Atıl Taylan:	54/37 – Güney Afrika'da Mücadelenin Geldiği Yeni Aşama
57/50 - “Hapishaneden Mektuplar” (int)	55/28 – Haluk Gerger'le Söyleşi (int)
Atsız Yağmur:	59/18 – İlaç Fiyatlarında Serbestlik Neyi Ucuzlatıyor, Yaşamı Mı?
45/40 – Dil Ekonomisi	60/13 – Erbil Tuşalp'le Söyleşi (int)
48/30 – Bir Tesadüfi Röportaj	
51/45 – Köln'de Bir Sanat Olayı	

- 61/10 – Hekimlerin Toplumsal Sorumluluğu
- 62/54 – Silahlanma Rüzgarları “Üçüncü Dünya”ya Doğru
- 66/52 – Sağlıkta Özelleşmeye Bir Adım Daha
- 68/30 – İnsanlık Onuru İşkenceyi ve Zulmü Yenecektir
- 70/12 – Halit Çelenk'le Söyleşi (int)
- 70/14 – Akın Birdal'la Söyleşi (int)
- 74/26 – İşkence'de Hekimlerin Sorumluluğu
- 76/12 – Türkan Akyol'la Söyleşi (int)
- 81/37 – İşkenceci Eğitimi Ya Da Otoriteye Boyun Eğme Süreci
- 82/42 - Perihan Akçam, Anakız Şahin, Pamuk Yıldız ile Söyleşi (int)
- 85/10 – İşkencenin İlaçlısı...
- Aydın Gülay:
- 33/36 – Folklor Nedir Ne Değildir?
- Aydın Güngör:
- 22/14 – Belirleyici Olan Haklın Gereksinimleridir
- Aydın İrfan:
- 47/32 – Atalay Yörükoğlu ile Söyleşi (int)
- 48/4 – Refet Erim ile Söyleşi (int)
- 60/18 – Abu Firas'la Söyleşi (int)
- 70/11 – Mahir Can Ilıcak'la Söyleşi (int)
- 72/36 – Haluk Gerger'le Söyleşi (int)
- Aydın Lütfiye:
- 36/50 - “Trenler Yine Gidiyor” (r)
- 69/46 – Ruhi Su'nun Birinci Ölüm Yıldönümü: “Yattığımız Yerde Güller Bitecek”
- Aydoğan Musa:
- 86/50 – Ali Özgentürk'le Söyleşi (int)
- 88/56 – Azer Neymatov'la Söyleşi (int)
- 97/32 – Türk Sineması'ndan Bir Kesit
- Aydoğdu Serap:
- 72/51 – 24 Ekim ve Biz Kadınlar (I)
- Aydoğanoglu Musa:
- 63/42 – Romanın Sorunları Üzerine Tartışma (pan)
- 75/49 - Yurtdışındaki Türk Tiyatro Topluluklarından Bize Gelen Haberler
- 76/53 - “İki Perde Azizlik”
- 78/39 – Ölüm Tacirleri Ankara'daydı!...
- 78 (p)
- Ayhan Oğuz:
- 43/12 – Özalizm: Çifte Standartlar Politikası
- Ayhan Yüce:
- 82/55 – Bilimsel İçerikli Yazılar (I)
- Aykal Duygu:
- 83/56 - 12 Mart Sevgi Soysal'ı Bıraktı, Ya 12 Eylül... (intw)
- Aykanat İsmail:
- 47/22 – “Sendika Yıkma” Teknikleri
- Aysert Gönül:
- 98/12 – Lalezar Mürşitpınar'la Söyleşi (int)

Aysu Gül:

75/44 - Daniel Fedrigo, Siyasi Bir
Hareket Olarak Çevreciler (tr)

Aytmatov Cengiz:

42/21 – Yazını Çağdaş Yapan (t)

71/45 – Gazeteci-Yazarın Çağımızdaki
Sorumluluğu (t)

Avigdor Rozet:

84/20 - “Biz Behice Boran'ın, Niyazi
Berkes'in ve Muzaffer Şerif'in
En İyi Öğrencileriydik...”
(intw)

Aziz Aysel:

35/18 – İletişim Teknolojisindeki
Gelişmelerin Gelişmekte Olan
Ülkelere Etkisi

Aziz Rutkay:

3/32 – 18 Yaşa Notlar ve Birkaç Ek

16/48 – Sanatta Suçluluk Mu?

73/42 - “AST: Çeyrek Yüzyıllık
Demokratik Kurum” (intw)

A. Süreyya:

99/44 – Deneysel Sinema

B

Babalık Naciye:

98/18 - “Örgütlenme Kadına Kimlik
Kazandırır” (intw)

Babaoğlu Ali:

74/29 – Bir İşkence Aracı Olarak
Psikiatri

Bağımsız-Demokratik Kadın Tartışma Grubu:

98/27 – Farklılıklarımızla “Birlikte
Olmak”

Balcıoğlu Semih:

30 (c)

Barış Dergisi:

22/25 – Maksim Gorki Bir Amerikan
Dergisinin Sorularını
Yanıtıyor (tr)

Baltra Mireya:

39/28 Söyleşi (intw)

Barkan İ. Hakkı:

5130 – Öğretmen Örgütlenmesinin
Tarihsel Süreci: 1908 – 1971

Bartlett William:

73/53 - Why The World Won't Listen (l)

BAS:

79 (c)

Bassewitz Gert von:

78 (p)

Başaran:

91/29 - Elinde Malası Çekici

Başaran Ayhan:

13/28 – Türkiye 2. İktisat Kongresi

21/19 – Giden, Sosyal Devlettir

23/21 – Türkiye'de Toplumsal Yapı Değişimi

58/22 – Türk-İş'te Sosyal Demokrat Muhalefet

Başkan Seyfi:

91/48 – Bedrettin Cömert Üzerine Bir İnceleme, Ağzında Sözü Vardı

97/42 – Hangi Ankara

Başkesik M. Vecdi:

97/26 – Aytaç Arman'la Söyleşi (int)

Başoğlu Mustafa:

92/41 - “Yaşamını Sürdürmek Temel Endişesi Haline Gelmiş İşçinin, İznini Dinlenerek Geçirmesi Olanaksızdır”

Başsorgun Naci:

20/49 – Sanatevi ve 72. Koğuş

Baştürk Abdullah:

62/18 - “Yeryüzünde Tüm Sendikalar Barıştan Yanadır” (intw)

Baydaş Ali:

35 (p)

Baykan Nevres:

7/32 – Çağımız Toplumunun Gereksinim Duyduğu Sağlık Hizmetlerinin Özellikleri

Bayrak Mehmet:

58/46 - “Eşkiyalık Bir Çeşit Patlamadır” (intw)

Bayraktar Kazım:

56/14 – Pişmanlık Yasası ve “Onurlu Bir İnsan Mıyım?”

Baysan Fusun Öztürk:

57/50 - “Hapishaneden Mektuplar” (intw)

98/10 – Basın Gücünü Kadından Yana Kötüye Kullanıyor

Bebek Emin:

55 (c), 55 (c), 55 (c), 55 (c), 61 (c)

Behram Nihat:

68/52 – Son Günlerin Albümü (pm)

68/53 – Genç Bir Kardeşin İntiharıyla Bir Sabah (pm)

Behramoğlu Ataol:

1/33 – Mekanik Gözyaşları

2/35 – Aleksandr Blok'un Bir Yazısında “Ulusal Kültür” ve “Arı Şiir” Kavramları Üzerine

3/31 – Bahar Noktası

5/15 – Sabahattin Ali'nin Hikayeleri

7/8 - Köksüzlük

15/23 - “Tatarcık”ta Tipler ve Ulusal Kültür Sorunu 19/33 – Bir Pazar

35/31 – Yazarın Görevi İnsanlığın Acıları Önünde Duyarlı Olmaktır

64/26 – Orhan Apaydın'ı Yitirmiş Olmak

66/46 – İşçi Göçü ve Kültür Sorunu

82/28 - “İyi Güzel Günlerde Buluşmak Üzere. Kardeşçe, Özlemle...” (pm)

- 82/29 – Silah Fabrikasında Çalışıyordu (pm)
- 82/29 – Bilim Adamı (pm)
- Bektaş Cengiz:
- 37/34 – Kültür Uğraşının Gerçekliği
- Bellmond Alice de:
- 69/35 – Savaş Gayretleri Sürdükçe Barış Araştırmaları da Sürecektir (intw)
- Benn Tony:
- 69/33 – Gündemdeki Sorun Barış ve İşçi Hareketine Düşen Görevler (t-bs)
- Bergström Staffan:
- 55/34 – Mozambik'te Güney Afrika Terörü (t)
- Berkay Özer:
- 88/21 – Mektup (l)
- Berker Şinasi Nahit:
- 33/34 – Gazeteci Olunmaz, Gazeteci Doğulur
- Bertrand Lois Ramiro:
- 50/30 – Latin Amerika'nın Kültürel Sömürülmesinde Kitle İletişim Araçlarının Rolü (t-bs)
- Bessmertnova Natalia:
- 8/16 - “Sanat İnsancılığın Doruğudur” (intw)
- Beyhan A. İhsan:
- 60/46 – İsmail Sefa Güner'in Ardından
- Beyhan Mazlum:
- 75/54 – Dobrolyubov'u Okurken
- 80/46 – Günümüzün Nostradamusları
- 82/50 – Darwinizmdan Vampirizme
- 84/56 – Akla, Bilime, Bilince Saldırı: Çağdaş Şamanizm
- 85/45 - Yuhanna'nın Keşfinden Çağdaş Apokaliptik Çılgınlıklara
- Bezirci Asım:
- 62/58 – Tevfik Fikret ve Gençlik
- Bilge Necip:
- 56/44 – Evrim Kuramının Öncüsü: İslam Bilginleri
- Bilgen Ahmet R. (Kaya A. Raşit):
- 43/21 – Özal'ın Altı Ayı: Siyasal Kimlik Sorunu
- 62/6 – Tıkanan Sistem, Netleşen Demokrasi
- 70/36 – Büyük Üstadın Üniversitesi
- 72/26 – YÖK: Bir İlkesizlik ve Keyfilik Anıtı
- 76/6 – Ahtapotun Tuttuğu Şemsiye
- 76/10 – Opus Dei: Dev Ahtapot ve Kolları
- 80/34 – Dağıtımdaki Kartelleşme ve “Basın Özgürlüğü”
- 81/6 – Siyasete Yeniden Anlam Kazandırmak
- 83/14 – Demokrasi İçin Mücadele Ciddi Bir İştir
- 88/6 – Bunalımın Adı Yok!
- Bilgen H. Oğuz:
- 71/57 – Yılmaz Güney'i Anmak (l)
- Bilgen Semih:
- 44/40 – Bilgisayar ve İnsan
- 79/26 – Bilgisayar Teknolojisine Kısa Bir Bakış

85/38 – Basın, Televizyon ve Bilgisayar	Bilim ve Sanat:
88/16 – Bilim Adamı ve Toplumsal Sorumluluk	1/3 – Niçin “Bilim ve Sanat”
95/44 – Bilgisayar Virüsü	2/3 - Sunuş
Bilgi Alaattin:	2/22 – Abu Firas'la Söyleşi “Filistin Kültürü” (int)
14/16 – İbni Haldun ve Mukaddime	3/3 – 3. Sayı ve Boyutlar
43/34 – Giordano Bruno'nun Külleri	4/3 – Gerçekçilik Tartışmaları ve Bilimin Kitlelerce Yaşanması Gereği
74/30 – Isaac Deutcher, Kapitali Keşfetmek (tr)	4/25 – Ivan Borislalov, Rafael Alberti: “Evrensel Şiire İnanıyorum” (tr)
76/38 – Kapital'de Meta Fetişizmi	5/3 – Yaklaşım Sorunu
77/35 – Normal Bir İşgünü İçin Savaşım	6/3 – Yeni Boyutlar Kavramak
80/28 – Hisato İtoh , 6 Ağustos 1945 Hiroşima Teppo-ço Hanında Bir Çocuk... (tr)	7/3 – Dünden Yarına
81/40 – Önce Ekmek Vardı	8/3 – Çağrı
84/41 – Yabancılaşmış Emek	9/3 – Bilim, Sanat ve Barış
86/37 – Sovyetler Birliği'nde Mülkiyet ve Özel Mülkiyet	9/16 – Yuri Bondarev, “İnsandaki İnsanca Şeyleri Birlikte Kurtarmak ve Korumak Gerek (tr)
87/20 – Elem Klimov, Perestroyka ve Sovyet Sineması (tr)	10/3 – Eğitim-Kültür Sorunları
88/36 - Perestroyka – Glasnost ve Stalin Dönemi	10/21 – Ali Özgentürk ile Söyleşi: “Ülkemiz Sinemasında Yeni Bir Yapımcı Tavrı Doğuyor” (int)
98/42 – Inge Kempf Genefke, İşkenceyi Hükümetler Yaptırıyor (tr)	10/26 – Tamara G. Grjımaylo, Büyük Besteci Sostakoviç (tr)
Bilgili Zafer:	10/28 – Üstün Korugan'la Söyleşi: “Bilim Evrensel Bir Olgudur” (int)
94/16 – Siyasal Hak ve Özgürlükler	11/3 – Dergi-Okur İlişkileri
Bilginer Recep:	12/3 – Birinci Yıl Dolarken
17/48 – ITI Türkiye Milli Merkezi (enq)	13/3 – İkinci Yıla Başlarken
35/9 - “İletişim Teknolojisindeki Gelişmelerin Ulusal Kültürlere ve Basına Etkileri” Konulu Seminerden (pan)	14/3 – Kültür Değerlerimiz ve Anayasa

- 15/3 – Okuyucularla Birlikte
- 15/4 – Temel Haklar ve Anayasalar
- 16/4 – Özel Sayılar ve Tirajda Adımlar
- 16/41 – Dünyada Gün, Bizde Akşam Mı?
- 17/3 – Bilim ve Sanat'ın Mozaikteki Yeri
- 17/48 - “Milli Merkez” Ciddi Bir Olaydır
- 18/3 – Gelişen Sorunlar ve Spor Olgusu
- 18/48 – Aziz Çalışlar'la “Estetik ve Sanat” Üstüne Söyleşi (int)
- 19/3 – Tarih ve Bugün
- 19/48 - “Uluslar Tiyatrosu” Şenliği Bu Yıl Sofya'da
- 20/3 – 60. Yıl ve Kültürel Yaşamımız
- 20/12 – 30 Ağustos'un 60. Yıldönümünde: Günümüz İçin De Önem Taşıyan İki Belge / 109. Doğum Yıldönümünde Mehmet Akif'ten
- 21/3 – Okuyucuya Saygı
- 21/44 – Atanas Totev: Günümüzde Halkın Yaşlanması Görece Bir Gençleşmedir (tr)
- 21/48 – TOBAV Başkanı Tamer Levent'le Bir Söyleşi (int)
- 22/3 – Toplumsal Sorumluluk – Kültür İlişkileri
- 22/4 - “Tasarı”nın Özü
- 22/25 – Maksim Gorki, Bir Amerikan Dergisinin Sorularını Yanıtlıyor (tr)
- 22/49 – Özdemir İnce İle Söyleşi: “Dilsel Hapishaneden Ancak Yabancı Dillere Çevrilerek Kurtulabiliriz” (int)
- 23/3 – Türkiye'nin Birlikleri
- 23/48 - “Hepimizin Malı Olan Bir Kuruluş” İçin
- 24/3 – İkinci Yıl Dolarken
- 24/40 – Genco Erkal'la Söyleşi: “Seçici Kurullar Sanat Dışı Çevrelerden Oluşmamalıdır” (int)
- 25/3 – 250 İmza İle Üçüncü Yıla
- 25/47 – Server Tanilli ile Söyleşi: “Tarih Bilincinin Çıkış Noktası Şimdiki Zamandır” (int)
- 26/3 – Bir Basın Olayı
- 26/10 – Nükhet İpekçi ile Söyleşi: “Barış, Demokrasi, Özgürlük Kavramları Babamın Kişiliğinde Bütünleşmiştir” (int)
- 27/3 – Güç Kaynaklarımız
- 27/38 - “Gerçekçilik Üzerine” (int)
- 27/37 – Ahmet Telli ile Söyleşi: “Artık İnsanlar Acıların, Sevinçlerini Bölüşen Şair Gözetiyorlar” (int)
- 28/3 – Yaşamın İçinden
- 28/32 – Uzayda Ayrılan Yollar (tr)
- 29/3 – İçsel Dinamizm
- 30/3 – 30. Sayımız
- 30/37 – İbrahim Demirel'le Söyleşi, Ankara'da Sanat Yapım Açılıyor (int)
- 31/3 – Okuma Sorunu
- 31/7 – Emin Çölaşan'la Söyleşi, Çarpıcı Bir Belge: “24 Ocak... Bir Dönemin Perde Arkası” (int)
- 32/3 – Dünya Haberleşme Yılı

- 33/3 – Barışı Kazanmak
- 33/4 – Ölümünün 25. Yılında Frederic Joliot-Curie'den (tr)
- 34/3 – Benlik Sorunu
- 34/26 – Nötron Bombasını Bulan Samuel Cohen'le Söyleşi (tr)
- 35/3 – 35. Sayı ve Rotatifler Doğru Da Söyler
- 35/35 – Suna Kan ile Söyleşi: “Halkın İyi Şeylere Hayır Demeyeceğine İnanıyorum” (int)
- 36/3 - Kutluyoruz
- 36/4 – Toplumsal Yaşamda İrdelerken Netleşme Sorunu
- 37/3 – 4. Yılda...
- 38/3 – Her Okuyucu Bir Okuyucu Daha
- 38/26 – YÖK 3. Yılına Girerken (d)
- 38/38 – Haluk Gerger'le Söyleşi (int)
- 39/3 – Yeni Sayılarda Artan Tirajlarda
- 39/21 – Nazif Tepedelenlioğlu'yla Söyleşi (int)
- 39/28 – Mireya Baltra ile Söyleşi (int)
- 39/13 – Ersnt Hirsch, Artık Üniversitede Bilim Özgürlüğü'nden Söz Edilemez (tr)
- 40/3 Gerçeğin Yolunda
- 40/4 – Ek Liste: 400 Öğretim Üyesi Daha (d)
- 40/26 – Geçtiğimiz Günler
- 41/3 – Birlikte Göğüslemek
- 41/40 – Geçtiğimiz Günler
- 42/3 – Pekişen Bütünlüğümüzle...
- 42/21 – Cengiz Aytmatov, Yazını Çağdaş Yapan (tr)
- 43/3 – Gündemi Belirlemek
- 43/38 – Doğramacı Bilim ve Sanat'ı Doğruladı
- 43/48 – Geçtiğimiz Günler
- 44/3 – Bilim ve Sanat Aydınlıktır
- 44/39 – Geçtiğimiz Günler
- 45/3 – Aydınlığı Kazanmak
- 45/4 – Barış Konusunda Bazı Gerçekler
- 45/11 – Geçtiğimiz Günler
- 45/8 – Macit Gökberk'le Söyleşi (int)
- 46/3 – Yaşamla Doğrulan
- 46/49 – Geçtiğimiz Günler
- 46/50 – Semih Gümüş Acar ile Söyleşi (int)
- 47/3 – Gelişme Mi, Çürüme Mi?
- 47/47 – Geçtiğimiz Günler
- 47/49 – Oya Köymen'le Söyleşi (int)
- 47/50 – Haluk Gerger'le Söyleşi (int)
- 48/3 – 4. Yıl Mektubu
- 48/24 – Hale Soygazi'yle Söyleşi
- 48/35 – İnci Asena ile Söyleşi (int)
- 49-29 – Özgür Düşünceye Katkılar
- 49/48 – Yücel Erten'le Söyleşi (int)
- 50/44 – Ahmet Say'la Söyleşi (int)
- 50/50 – Mümtaz İdil'le Söyleşi (int)
- 51/25 – Rafet Genç'le Söyleşi (int)
- 52/4 – Yüzakı Emeğimiz: Sanatımız

- 52/26 – Anketimiz Sonuçlandı, Yeniye, Güzeli Özleyen, Bilinçle Arayanı Okuyucu Kitlesi, Bilim ve Sanat Aydınlığımız (d)
- 52/8 – Fehmi Yaşar'la Söyleşi (int)
- 52/8 – Onat Kutlar'la Söyleşi (int)
- 53/4 – Savaş Tuzağından Barış Çağına
- 53/35 – Guy Moquet, Gabriel Peri, Rose Blanc, Mektuplar (tr)
- 53/26 – Anket Sonuçları II, Genel İstek: Bilimin Işığı (d)
- 54/4 – Kırk Yıl Önce Kırk Yıl Sonra
- 55/4 – Deneylerle Öğrenilir Ama...
- 55/22 – Victor Tyukthin, İnsan ve Bilgisayarda Veri İşleme (tr)
- 56/4 – Selam Türkiye'nin Aydınlarına
- 56/21 – Theo Bouwman, Ekonomik Başarının Maliyeti ya da Yeğlenen Toplum (tr)
- 56/26 – Kim Dae Jung, Güney Kore'de Demokrasi ve Muhalefet (tr)
- 57/4 – Duraksamak Yarınların Yıkımıdır
- 57/8 – Demokratikleşme İçin Zorunlu Bir Adım: Genel Af
- 57/11 – Faruk Erem'le Söyleşi (int)
- 57/19 – Görevlerinden Ayrıldıktan Sonra Barış İçin Ne Söylediler? (tr)
- 57/20 – Laszlo Rozsa, Helsinki'den On Yıl Sonra
- 58/4 – Konuşmak, Düşünmek, Öğrenmek
- 58/25 – Bülent Tanık'la Söyleşi (int)
- 59/46 – Yağmur Atsız'la Söyleşi (int)
- 60/20 – Serol Teber'le Söyleşi (int)
- 62/4 – Masanın Üstü
- 62/5 – Dünya Barış Yılı, Mahmut Dikerden 70 Yaşında
- 63/4 – Bilimin Yol Göstericiliği, Sanatın Yaratıcılığı İle
- 63/8 – Server Tanilli ile Söyleşi (int)
- 64/4 – Dünyaya Açılan Pencereler
- 65/4 – Barış Yılında Savaş Çılgınlığı
- 66/4 – Siyah ve Beyaz
- 66/6 – Barış Yargı Önünde
- 67/4 – Wallraff'ın Düşündürdükleri
- 67/13 – Günter Wallraff'la Söyleşi (int)
- 68/4 – Ulusal Bağımsızlık, Demokrasi ve Barış
- 68/ 40 – Nevzat Helvacı'yla Söyleşi (int)
- 68/14 – AST'a Yardım Kesildi!
- 69/4 – Siyaseti Anlamalı Kılmak
- 69/30 – Bruce Kent, Rahip Bruce Kent'in Uzun Yürüyüşü (tr)
- 69/33 – Tony Benn, Gündemdeki Sorun Barış ve İşçi Hareketine Düşen Görevler (tr)
- 69/40 – Dünya Nükleer Denemelerin Durdurulmasını Bekliyor (tr, d)
- 70/4 – Ekmek ve Hak
- 70/6 – Aziz Nesin'le Söyleşi (int)
- 70/15 – İnsan Haklarını Gözetme Amacındaki Dernekler Zorluklarla Karşı Karşıya
- 70/18 – Örsan Öymen'le Söyleşi (int)

- 70/20 – Francis Meli, Güney Afrika'daki Mücadelenin Uluslararası Önemi (tr)
- 70/30 – Soruyor ve YÖK'ten Açıklama Bekliyoruz
- 70/56 – Rolland Trisch'le Söyleşi (int)
- 71/4 – Kazanan Demokrasi Özlemidir
- 71/46 – İzmir Folklor-Sanat Derneği Kuruldu
- 71/58 – Bizden Size
- 72/4 – Yaşanan Süreç Nedir, Ne Değildir
- 72/58 – Bilim ve Sanat'ın Yurtdışındaki Dostları
- 73/4 – Yeniden Düşünmek
- 73/8 – Server Tanilli'yle Söyleşi (int)
- 73/58 – Ve Aydınlığa Birlikte Yürümek
- 74/4 – Demokrasi İçin Dayanak Noktası
- 74/17 - İnsan Haklarını Savunmaya Da İzin Yok!
- 74/58 - Soru Soran Gençler ve Güzel İnsanlarımız
- 75/4 - “Derginin Fikri De Bu Mu?”
- 75/58 – Unutulmaması İçin Yinelemek
- 76/4 – Rabıta Olayında “Ehemmi Mühimden Ayırmak”
- 76/26 – Erdal Atabek'le Söyleşi (int)
- 76/58 – Özür Dilemek...
- 77/4 – Kanayan 10 Yıl
- 77/58 – Aydınlar Ocağı Opus Dei'nin Türkiye Versiyonudur
- 78/4 – Görülmüştür...
- 78/18 - A. Arslan Gürkan, Haluk Kasnaoğlu'yla Söyleşi (int)
- 78/43 – Nükleer Savaşa Karşı Hekimler Savcı Önünde...
- 78/48 – Gunnar Myrdal Öldü
- 78/58 – Siyasi Baskı Ayı – Mayıs'ı Geride Bırakırken
- 79/4 – Demokrasi İçin Evet
- 79/6 – Ali Taygun'la Söyleşi (int)
- 79/7 – Leziz Onaran'la Söyleşi (int)
- 79/58 – Niçin Bilim ve Teknoloji Meseleleri?
- 80/4 - Kişisel İktidara Çıkan Yol
- 80/32 – Kemal Türkler Anılıyor
- 80/33 – Cevat Geray'la Söyleşi
- 80/37 – Reşat Nuri'nin Gözüyle 1930'larda Dağıtım Sorunu “Anadoluda Gazete, Kitap”
- 80/58 – Derginiz Ambargolu!..
- 81/4 – Hayatın Öğrettikleri
- 81/22 - Elisabeth Goffe, “Uluslararası Sorunların Ulusal Çözümleri Yoktur” (tr)
- 81/24 - Yorgo Papapetro, Ege... Barış Denizi (tr)
- 81/36 - TÜBİTAK'ta Sorun Sürüyor Türkiye Gazetesinin Dehşetengiz (!) İddiaları
- 81/58 - “Bayinizden İsteyin...”
- 82/4 – Kalıcı Başarılarla Doğru
- 82/39 - “Adil Temsil” Konusunda Partiler Ne Diyor” / Soruşturma
- 82/58 – Bilim ve Sanat İle Siyaset
- 83/4 - Çağın Yakışır Olmak
- 83/7 – Behice Boran'ın Yaşamından Kısa Çizgiler...

- 83/37 – Aziz Nesin'le Söyleşi (int)
- 83/39 - TÜBİTAK'ta Sorun Sürüyor Dr. Hikmet Özdemir'in Gerçek Suçu!
- 83/41 - BİLAR A.Ş. İsveç ve Hollanda'da Kültürel Etkinlikler Düzenliyor
- 83/45 - “Discours de la methode” 250 Yaşında...
- 83/58 - “Bilim Hayatımız Onunla Zengindi”
- 84/4 – Bu Tartışma Artık Bitmeli
- 84/26 - 10 Aralık İnsan Hakları Günü Bir İmza – Bir Mektup
- 84/27 – Refet Erim'le Söyleşi (int)
- 84/37 – Cezaevleri İle Kültürel Dayanışma Kampanyası
- 84/53 – Nükleer Savaşın Önlenmesi İçin Hekimler Derneği
- 84/58 - “Erratum of The Errata”
- 85/4 – İşkencedeki Sorumluluğumuz...
- 85/22 – Ali Taygun'a Ödülü Türkiye'de Verildi
- 85/33 – Arif Sevinç'le Söyleşi (int)
- 85/34 - “Türkiye'nin Dostları” Uluslararası Kongresi Paris'te Toplandı
- 85/58 - Bu Da Bizim Zam Paketimiz
- 86/25 – Dikerdem, CND'nin 30. Kuruluş Yıldönümünü Kutladı
- 86/58 – Dert Bizde Derman Ellerimizdedir
- 87/22 – Andrey Palahov, Raflardan Çıkarılan Filmlerin İkinci Doğuşu (tr)
- 87/23 – Sergey Solovyev, Genç Sovyet Sinemacıları Umut Veriyor Mu? (tr)
- 87/58 – Sinema Özel Sayısı
- 88/45 – Bulunan En Büyük Asal Sayı...
- 88/58 - “Bilim ve Sanat'ın Soluğu İzmir'in İmbat'ı Kadar Bol Olsun”
- 89/46 – Amerikalı Araştırmacı Alfle Kohn: “Verimli Olan Rekabet Değil, İşbirliğidir!”
- 89/58 - “Bunalımın Diyalektiği”
- 90/30 - Paul Dumont, Gazeteci Olarak Namık Kemal (tr)
- 90/58 – Yaz Ayları ve Yayıncının Yaz Kabusu
- 91/22 – Birol Yeşilada'yla Söyleşi (int)
- 91/55 – Halk Oyuncuları “Sanatçının Ölümü” Adlı Oyunu Paris'te Sergiliyor
- 91/58 – Bilim ve Sanat İçeriğiyle De Okuyucunun Malı Olmalı
- 92/4 – Ne Yapmalı?..
- 92/23 – Sevgül Uludağ'a “Julius Fucik Gazetecilik Onur Madalayı” Verildi
- 92/32 - Oliver Tambo, “İnanıyorum Ki Irkçılığın Yok Oluşu Mandela'nın ve Benim Sağlığında Olacak” (tr)
- 92/55 – Av. M. Taner Ünlü'yü Kaybettik...
- 93/28 – Neden “Hemen Şimdi” Olmasın?
- 93/39 – Dr. Ali Nesin Veda Ediyor...
- 93/47 – İsveç'te Bir Yayınevi: Förlaget Yarın

- 93/56 - Türkiye'de Yılmaz Güney'in Filmlerine Konan Yasakların Kaldırılması İçin Uluslararası Çağrı
- 94/21 – Erzan Erzurumluoğlu'yla Söyleşi (int)
- 95/30 – Bilim ve Bilim Adamı Kazandı
- 95/40 – Türkiye'de Brecht Söyleşisi (pan)
- 96/10 – Murat Karayalçın'la Söyleşi (int)
- 96/12 – Yüzakımız Sanatçılarımız, Şiir ve Tahsin Saraç
- 96/22 – Ankara Tabip Odası Tıp Merkez ve Basın Sağlık Ödüllerini Belirledi
- 96/24 – Server Tanilli'yle Söyleşi (int)
- 97/4 – Artık Demokrasiye Daha Yakınız
- 97/21 – Bilim ve Sanat Kitap Kulübünden Duyuru
- 97/48 – Teoman Alptürk'le Söyleşi (int)
- 98/26 – Kadın Sorununa Nasıl Bakıyorlar
- 99/26 – Bir Sinema Emekçisi, Metin Erksan
- Birdal Akın:
- 61/16 – Tarım ve Kooperatifçiliğin Bugünü
- 65/43 – Toplumsal Örgütlenme ve Demokrasi
- 66/40 – Kırsal Alanda yaşam
- 70/14 – “Hukuk Dışı Uygulamalar ve Temel Neden” (intw)
- 78/25 – Tarım Kooperatiflerinin Son 7 Yılı ve “Özgürlük Paketi”
- 82/13 – Didar Şensoy Unutulmayacak
- 94/19 – Hak ve Özgürlük Sorununuz Mu Var
- Blanc Marcel:
- 54/12 – Üstün Irk Özlemi, Öjenizm Nedir? (t)
- Blanc Rose:
- 53/38 - Mektuplar (t)
- Blauth Henry:
- 92/49 – Üniformanın Hikmeti (t)
- Bloch Lucienne:
- 41 (pa)
- Bobke Manfred H.:
- 45/16 – F. Almanya'da Savaş Sonrasının En Büyük Grevi (t)
- Bondarev Yuri:
- 9/16 - “İnsandaki İnsanca Şeyleri Birlikte Kurtarmak ve Korumak Gerek” (t)
- Bora Tayyar:
- 23/7 – Kırsal Kesimin Sorunları
- 66/38 – Tarım Kesiminin Çöküşü
- Boran Behice:
- 84/30 – Geriye Dönüp Baktığımızda Sosyoloji (t)
- 84/38 – Halide Edip'in Yeni Romanları, (sad.) Remzi İnanç
- 98/38 – Sosyoloji Anlayışında İkilik
- Boratav Korkut:
- 85/23 – Eskimiş Bir Yıldönümü Üzerine Yeni Sorular
- Boratav Pertev Naili:
- 14/9 – Yaşar Kemal'in Yörük Kilimindeki Nakışlar

84/17 - “Behice Boran ve Niyazi Berkes Türk Üniversitelerine Yeni Bir Soluk Getirmek İstiyorlardı...” (intw)	Brein John: 85 (c)
Borislavov İvan:	Breker Arno: 29 (pa)
4/25 – Rafael Alberti: “Evrensel Şiire İnanıyorum” (t)	Brouwner Ina: 76/20 - “Ya Hep Beraber Ya Hiçbirimiz” (intw)
Bostancı Hamit: 27 (p)	
Boyar Zafer:	Buhanov Viktor: 9/16 - “İnsandaki İnsanca Şeyleri Birlikte Kurtarmak ve Korumak Gerek” (t)
41/30 - “Enflasyon Emek Hırsızlığının Ekonomideki Adıdır” (intw)	
Bouwman Theo:	Bulls: 98 (c)
56/21 – Ekonomik Başarının Maliyeti ya da Yeğlenen Toplum (t)	
Boyacıoğlu Ahmet:	Bulut Abdulkadir: 57/49 – Arkadaş Adresi (pm)
87/16 – Peter Lilienthal'la Söyleşi (int)	
87/48 – Hollywood 1920 – 1930, Bir Masal Dünyasının Doğuşu	Bulut Gören: 38 (pa)
99/10 – David Lean İle	
Boz Ali:	Bulut Necdet: 1/7 – Jacquard Makinasının Çiçekleri
46/43 – Basın!.. (I)	
Bozali Bülent:	12/6 – Bilim Adamının Sorumluluğu
79/39 – DDB-LAB Tartışması ve Meslek Örgütleri	Büker Seçil: 99/33 – Sinema ve Göstergibilim
Bozdoğan Seyyit: 85 (pa)	Bülbül Akif: 57 (p)
Boztok Derman:	Bülent Ahmet: 83 (p), 84 (p), 88 (p), 89 (p), 90 (p), 92 (p), 94 (p), 98 (p)
19/36 – Çağdaş Hekimlik: Toplum Hekimliği	
19/40 – Toplum Hekimliği ve YÖK	
Brecht Bertold:	Bülent Suat: 95 (c)
74/46 – Rejime Katılanlara (t)	

Büyükdura O. Merih:

73/30 - Sosyobioloji: Genlerimiz
Yazgımız Mı?

81/19 – Dinazorlar ve İnsanlar: Benzer
Bir Son Mu?

C

Can Ömer:

58/45 – Zamansız Ölüm, Erkan Yücel

Can Serap:

15/29 – İbn Haldun'un Ünlü Yapıtı
Mukaddime'de Kadın

Candan Aysin:

76/50 – Kafka, Bond, Böll-Düşünsel
Tiyatronun Ülkemizdeki
Yazgısı

Caner Hasan:

34/16 - “Sağlıklı” Eğitim

42/18 – Sağlık Sigortası Çıkmazı

46/32 – 5. Planda Sağlık Hizmetleri /
Ver Parayı Al Sağlığı

54/8 – Karşı-Evrimsel Kampanya
Üzerine Notlar

58/33 – Dostlar Aşılama Görün

91/18 – Sağlık Hizmetleri-Ders 1:
Doğrular ve Yanlışlar

Caner Hüseyin:

16/35 – Üniversiteye Giremeyen
Sınavları

Cankoçak M.:

57/13 – Işıklı Zaptolunamaz (pm)

57/15 – Akşam Işığı Kınalıdır (pm)

Cankurtaran Ethem:

49/24 – Sendikacı Gözüyle 1985
Beklentisi

Canpolat Abdurrahman:	29/41 – Nazizmin Propaganda Magazizi: Signal
57 (p)	
Canver Hasan:	35/38 – Fotoğrafın Belgeci Kullanımına Örnek: “Ankara” Çalışması
62/40 – Hekimlik: Nereden Nereye?	35 (p)
Canver Cüneyt:	Cengizkan Sevim:
61/22 – Cüneyt'ler 85'i Değerlendiriyor (intw)	15 (p), 38 (p)
Carlebach Emil:	Ceren Ferit:
53/28 - “Kendimizi Hiçbir Zaman Nazilerin Kurbanı Olarak Görmedik” (intw)	77/55 - “Gayrı Sabrım Taştı” (I)
Carnerud, Elisabeth:	Ceyhun Demirtaş:
89/44 – Yahudi Trajedisinden Siyonizm De Sorumludur (t)	9/9 – Nötron Bombası, Çılgınlık ve Barış
	10/17 – Ulusal Kültürden Lümpen Kültüre
Cemgil Adnan:	86/28 – Tolerans
69/16 – Birinci Dünya Savaşı Öncesi ve Sonrası Barış Hareketi	97/16 – Bağımsızlık ve Anadil
70/46 - Birinci Dünya Savaşı Öncesi ve Sonrası Barış Hareketi (Devamı)	Ciğercun:
84/37 – Behice Boran'ı Düşünürken...	93/49 – Hey Bacım (t)
Cengizkan Ali:	Coğuplugil Orhan:
56/43 – İki Yabancı Göz, Bir Kısacık Bakış	57 (c), 68 (c)
Cengizkan Kemal:	Cohen Samuel:
20/35 – Yavtuşenko ve Fotoğraf (tr)	34/26 – Nötron Bombasını Bulan Samuel Cohen'le Söyleşi (t)
22/37 – Savaşı Belgeleyen Fotoğraf Sanatçısı Dmitry Baltermans	Coşkun Ayfer:
23 (p)	97/15 – Çiçeklerin Sahipleri Vardır
24/41 – Fotoğrafın İki Bileşeni	Coşkun Enis:
24 (p)	73/52 – Nazım ve Uluslararası Barış Ödülü
25/29 – 1982'de Fotoğraf	96/46 – Kişinin Yurduna Dönüş Hakkı Üzerine
	Coşkun Süleyman:
	46/40 – Niyazi Takizade ile Söyleşi (int)

Coşkun Umur:

21/16 – Anayasa Hazırlanırken Nasıl
Bir Bakış Açısı Gerekliyor?

Cömrert Bedrettin:

2/11 - Biz Şiir'e Neden Şiir Deriz?

Cranach Lucas:

28 (pa)

Cue Sue:

85 (pa)

Cummings:

80 (c)

Ç

Çağdaş Kadın Derneği:

98/27 – Sorun Salt Kadınların Sorunu
Değil, Toplumsaldır

Çağla Faruk:

21 (c), 23 (c), 25 (c), 28 (c), 37 (c),

43 (c)

Çağlar Yücel:

33/23 – Toplumsal Güvenceden Yoksun
Tomrup ve Odun İşçileri

45/34 – Türkiye'de İşlenen Toprakların
İşletmeler Arasındaki Dağılımı

78/28 – 14 Haziran “Toprak
Bayramı”dır

92/58 - “Türkiye'yi Nasıl Bir Gelecek
Bekliyor?” Toplantısının
Katılımcı ve Okurlarına Açık
Mektup

Çağlayangil İ. Sabri:

66/5 – Luns'a Verilen Ödül İçin Ne
Dediler? (enq)

Çakar Tuğrul:

25 (p)

Çakır Ahmet:

4/20 – Sanatçı Kaftancıoğlu

8/47 – Sansür ve İnsan

Çakır Mehmet:

36 (p)

- Çakır Sümeyra: 29/14 – Nazi Sanatı ve Estetiği
75/26 – Ruhi Su'yu Anmak 36/12 – Ulusal Kültür ve Ulusallık
- Çalışkan Oytun: 39/26 - “Meydan Okuyan” Bir Ozanın Ardından
88/21 – Mektup (I) 49/10 – Sanatsal Kültürümüzde ve Sanatta Gelişme Sorunu
- Çalışır Nail: 34/12 – Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Yöntem Çapan Sungu:
87/33 – Ermanno Olmi ya da “Farklılık”a Övgü
- Çalışlar Ali: 85/48 – Perestroika Demokratikleşme, Glasnost ve Sanat Çavdar Tevfik:
86/34 – Perestroika ve Felsefe 9/42 - “İdadilere Mahsus” Ekonomi Dersleri
- Çalışlar Aziz: 23/18 – Sanayileşme ve Demokrasi Kavramı
2/27 – Kültür Sorununa Kuramsal Bir Yaklaşım 27/32 – İşsizlik ve Sendikalar
3/20 - “Berlin Üçlemesi”nin Düşündükleri – Almanya Gerçeği ve Gerçeklik Savaşı 31/15 - “Hakimiyeti Milliye” ve “Ulus”ta Demokrasi Yaklaşımı
4/27 – Gerçeklikle İlgili Karşı Düşünceler Üstüne 32/38 – Hürriyetin İlk Aylarında “Tanin”
8/6 – Sanata Bilimsel Yaklaşım 43/18 – Demokratikleşme Süreci Açısından Kasım ve Mart Seçimlerinin Gözden Geçirilmesi
10/9 – Sanat Kimindir? 48/45 – Kurtuluşan Cumhuriyete Tevhid-i Efkar
13/6 – Sanatta Yenilik Nedir? 49/49 - “Tan” Gazetesinin Demokrasi Sınavı
18/48 - “Estetik ve Sanat” Üstüne Söyleşi (intw) 50/46 – II. Meşrutiyet Basını Üzerine Bazı Tespitler
19/28 – Sanatsal Kültür Bunalımı 81/14 - “Müesses Nizam”ın Uç Beyleri: Belediyeler
23/36 – Kitle Kültürüne Bakış 90/12 – Bitmeyen Bunalım
24/26 – Asya-Afrika Yazarlar Birliği ve “Lotus” Ödülleri 99/20 – Nazım Hikmet ve Sinema
25/4 – 1982'de Düşünce ve Kültür Yaşamımız Üzerine Gözlemler
26/18 – Nazım Hikmet: Sanat ve Edebiyat Çaycı Sabiha:
27/38 - “Gerçekçilik Üzerine” (intw) 98/14 – Yasalarda Kadın

Çeçen Anıl:

1/38 – Sanat Çalışmaları – Bilim İlişkisi
(enq)

4/39 – Türkiye’de Yayın Dağıtım
Sorunları

12/25 – Basın ve Kültür

30/31 – Türkiye’de Müzik Çıkması

Çelenk Halit:

19/4 – Anayasa Hazırlanırken

41/28 – Olağanüstü Dönem ve Yargı

57/12 – Affedilecek “Suç” Değil
“Ceza”dır

63/26 – Siyaset Yasağı ve Düşünce
Özgürlüğü

64/5 – 110 Yıllık Tartışma (pan)

66/5 – Luns’a Verilen Ödül İçin Ne
Dediler? (enq)

68/9 – Yeni Ceza Yasa Tasarısı

70/12 - “Özel Yaşam ve Aile
Dokunulmazlığı” (intw)

74/5 – Aydınlık Demokrasidir (pan)

76/22 – Orhan Apaydın ve Hukukun
Üstünlüğü İlkesi

94/12 – Yaşam Hakkı, Kişi
Dokunulmazlığı ve
Yargılanmalar

Çelenk Şekibe:

83/12 – Anılarla Behice Boran

98/14 – Yasalarda Kadın

Çelik İsa:

77 (p)

Çerezcioğlu Cengiz:

50/43 – Sendika Önderlerinin Paniği
Üzerine

Çetinkaya Hüsamettin:

32/10 – Türk Aydın Geleneği
Bağlamında Tefik Fikret

Çetinkaya Yavuzer:

87/26 – Japon Sinemasında Gelenekten
Özgünlüğe

Çınar Saffet:

57 (int)

Çınar Safer:

42/44 – Batı Berlin Türk Kitap Haftası
Fiyasko ile Sonuçlandı

45/16 – F. Almanya’da Savaş Sonrasının
En Büyük Grevi (tr)

57/35 – “Kimin İçin Kayıp Kuşak”
(intw)

65/42 – İşgücü İthalinin Anatomisi

Çiçek Mazhar:

28/38 - “Geleceğin Bu Sayfalardan
Çıkacağına İnanıyoruz” (intw)

Çiçekoğlu Feride:

60/30 – Yıldız Savaşları

Çitçi Oya:

15/17 – Genelden Özele Kadın Sorunu

Çizgen Gültekin:

39 (p)

Çolak Gülnaz:

93 (p)

Çongar Yasemin:

48/17 – Ezilmiş İzmirli ya da Amerikan Yaşantısı Üstüne

49/42 – Macar Filmleri Haftası Dolayısı İle Macar Sineması İle Bir Selamlaşma

50/34 – Lois Ramiro Bertrand, Latin Amerika'nın Kültürel Sömürülmesinde Kitle İletişim Araçlarının Rolü (tr)

51/18 - Gözden Irak Yüreğe Yakın Okyanus'un Ötesinde Bir Sıcak Ülke: Meksika

52/12 - “Gerçeklere Yoldaş” Anadolu İnsanına Haksızlık Olmasın Diye

57/46 – Kitap Pazarında Koninin Neresindeyiz

60/38 – Kübalı Piyanist Prats'la Söyleşi (int)

63/42 – Romanın Sorunları Üzerine Tartışma (pan)

Çölaşan Emin:

12/21 – Büyük Basın ve Yeni Gazetecilik

31/7 – Çarpıcı Bir Belge: “24 Ocak... Bir Dönemin Perde Arkası” (intw)

42/42 - “12 Eylül Döneminin Bir Kesitini Yazdım”

Çulfaz Ali:

95/32 – Türkiye'nin Gündeminde Avrupa Malı Çöp

Çulha Filiz:

98/16 – Hangi Feminizm?

Çupi İslam:

18/13 – Çehov'un Vişne Bahçesinden Futbol Stadlarına

D

Dağ Veli:

75/49 – Her Koşulda Desteklemek (l)

Dali Salvador:

82 (pa)

Dane Barbara:

83/30 - Amerikan Direniş Müziğinin Güçlü Sesi Barbara Dane: “Yeryüzünün Hiçbir Yerinde Gurbette Değilim” (intw)

83/35 - Katıl Barış Hareketine (t)

Dalyancı Niyazi:

8/16 – Bolşoy Başbalerini Bessmertnova'yla Söyleşi: “Sanat İnsancılığın Doruğudur” (int)

73/26 – Mikis Teodorakis'le Söyleşi (int)

Danielou Alain:

42/45 – Kültür Emperyalizmi ve Doğu Ülkelerinde Müzik (t)

Danyal Nezh:

1 (c)

2/40 – Karikatürün Sorunları

2 (c), 3 (c), 4 (c), 11 (c), 13 (c), 14 (c), 15 (c), 16 (c), 17 (c), 18 (c), 19 (c),

22 (c), 25 (c), 29 (c), 30 (c), 31 (c),

34 (c), 35 (c), 36 (c), 38 (c), 42 (c),

44 (c), 47 (c), 49 (c), 50 (c), 52 (c),

53 (c), 54 (c), 55 (c), 57 (c), 59 (c),

- 60 (c), 61 (c), 62 (c), 63 (c), 66 (c),
68 (c), 71 (c), 72 (c), 73 (c), 74 (c),
75 (c), 76 (c), 77 (c), 78 (c), 79 (c),
80 (c), 81 (c), 82 (c), 83 (c), 85 (c),
86 (c), 87 (c), 88 (c), 89 (c), 90 (c),
91 (c), 92 (c), 93 (c), 94 (c), 95 (c)
- Delikçi Ahmet:
18/18 – Metin Oktay'la Söyleşi (int)
- Demir Ali:
70/43 – Üniversite Dedikleri
- Demir Doğan:
11/43 – Sanat-Politika-Halk Yığınları İlişkileri
- Demir Tayfun:
38/48 – Alman Türkologları Gözüyle Türk Edebiyatı Semineri
- Demiray Metin:
66/24 – Nükleer Kaza ve Halkı Bilgilendirmek Hakkı
- Demirci Latif:
55 (c)
- Demirdöven İsmail. H.:
36/50 - “Martin Luther ve Thomas Münzer ya da Muhasebenin Başlangıcı (r)
39/36 – Albert Einstein ve Bilim
- Demirekler Yüksel:
74/57 – Atatürk Aşılmalıdır (l)
- Demirel İbrahim:
11 (p), 15 (p), 16 (p), 19 (p), 23 (p),
26 (p), 27 (p)
- 30/37 – Ankara'da Sanat Yapım Açılıyor (intw)
36 (p), 40 (p), 78 (p)
- Demirel Selçuk:
10 (c)
- Demirel Süleyman:
62/8 - “Ekonomi Demokrasinin Ön Şartı Olamaz” (intw)
- Demirer Temel:
91/21 – Mektup (l)
- Demirkent Nezhiz:
35/7 - “İletişim Teknolojisindeki Gelişmelerin Ulusal Kültürlere ve Basına Etkileri” Konulu Seminerden (pan)
- Demirkol İrfan:
99/35 – Sorun, Salon Değil İşletmecilik...
- Demirkol Şener:
20 (pa)
- Demokratik Kadın Derneği:
98/28 – Kadınlar Buldukları Alanda Aktifleşmelidir
- Deniz Celal:
88/21 – Mektup (l)
- Deutcher Isaac:
74/30 – Kapital'i Keşfetmek (t)
- Devicioğlu Veli:
38/9 – Cezaevi Gerçeği
- Dieter Klaus:
93 (pa)

- Dikerdem Mahmut:
- 9/4 – Barış İçinde Yaşamak Hakkı
- 51/4 – Savaş Da Yargılanır
- 57/6 – Barışa Giden Yolda Helsinki Belgesi
- 61/4 – Dünya Barış Yılıını Karşılarken
- 63/6 - “Barış-Demokrasi Savaşımı Bir Bütündür” (intw)
- 66/8 – Atatürk Barış Ödülü
- 69/5 – Barışa Çağrı
- 73/12 – NATO'ya Bağlılık Türk Dış Politikasının Değişmez İlkesi Değildir
- 77/11 – Türkiye'nin Ortadoğu Politikası
- 81/18 – Nice 1 Eylül'lere...
- 83/9 – Anılarla Behice Boran
- Dinç Güney:
- 47/38 – Çocuk ve Yargı
- 50/4 – Dil Tartışmaları ve Örgüt Sorunu
- 53/9 – Pişmanlık Yasa Tasarısı ve Anayasa
- 57/16 – Af Beklentisi
- 63/30 – İşkence, Savunma Hakkının Güçlenmesiyle Önlenir
- 68/12 – 1402'likler ve Yargı
- 69/54 – Yabancı Hukuk Büroları ve CIA'nın ABD Avukatlarına Çağrısı
- 71/23 – İnsan Hakları ve Bireysel Başvuru
- 76/24 – Yasalarda “Gizlilik”
- 84/48 – Avrupa Konseyi'nden Barışçılara Yeşil Işık
- 89/39 – Cezaevlerinde İnsan Hakları, Tek Tip Giysi-Tek Düzü İnsan
- 90/34 – Cezaevlerinde İnsan Hakları, Eğitim
- Dinçer Adnan:
- 26/44 – Türk Futbolunun Gerilemesinin Nedenleri
- Dinçer Gönül:
- 76/20 – Ina Brouwer'le Söyleşi (int)
- Dinçer Gül Aslı:
- 87/42 – Çekoslovak Sinemasına Genel Bir Bakış
- Dinçer Nabi:
- 7/27 – Çeviri Çıkmazı
- 14/47 – Topluma Ayna Tutan Bir Olgu: Hastane Hizmetleri
- 31/36 – Türk Toplumunda Taklik
- Dinmez Ersin:
- 71 (p)
- Dino Abidin:
- 5 (pa), 7 (pa), 90 (pa)
- Doğan Ahmed:
- 12/31 - “Uluslararası Politikada Kuvvet” Kavramı, ABD ve Uluslararası Gerginlik
- Doğan Ferruh:
- 3 (c), 4 (c), 14 (c), 21 (c), 25 (c), 27 (c), 28 (c)
- 30/12 – Ödüllü Türk Karikatürü
- 30 (c), 34 (c), 35 (c), 36 (c), 37 (c), 43 (c), 44 (c), 45 (c), 46 (c), 48 (c), 51 (c), 52 (c), 53 (c), 54 (c), 56 (c),

- 57 (c), 58 (c), 59 (c), 60 (c), 61 (c),
62 (c), 63 (c), 64 (c), 65 (c), 66 (c),
68/57 - "Bir Çizgide"
68 (c), 69 (c), 70 (c), 72 (c), 76 (c),
77 (c), 81 (c), 82 (c), 85 (c)
- Doğan Işık:
75/12 – AET Üyeliği ve
Demokratikleşme
78/6 – Türkiye'nin AET Üyeliği
85/16 – Seçim Üzerine Gözlemler
91/26 - AET'ye Tam Üyeliğin Olası
Sonuçları
- Doğan Yalçın:
12/20 – Basınıımızda Ekonomik
Habercilik
23/10 - "Washington'da 19. Cadde"
- Doğruer Mustafa:
11 (c)
- Dolay Nur:
50/33 – Nicolas Guillen'le Söyleşi (int)
66/44 – Sıra Kimde?
80/52 – ABD'nin Orta Amerika'daki
Dikeni
- Dorman William:
76/46 – Başkan ve Onun Sadık Basını
(t)
- Dumlupınar Hatay:
8 (c), 9 (c), 10 (c), 11 (c), 12 (c), 13 (c),
14 (c), 15 (c), 17 (c), 31 (c), 34 (c),
35 (c), 36 (c), 44 (c), 45 (c), 46 (c),
- 50 (c), 52 (c), 53 (c), 56 (c), 59 (c),
94 (c)
- Dumont Paul:
90/30 – Gazeteci Olarak Namık Kemal
- Durak Nuran:
35 (p)
- Durmuş Mustafa:
56/32 – Asya Ülkelerinde İhracata
Yönelik Sanayileşme ve İşgücü
Politikaları
93/40 – Güney Kore: IMF'nin
Kalkınmada Örnke Gösterdiği
Ülke...
- Durmuş Zekai:
16 (p), 35 (p)
- Duygu Ergün:
4/18 – Bilimci, Sanatçı, Politikacı
- Dülger Mehmet:
82/30 - "Türkiye'de İkinci Sınıf
Demokrasi İstemiyoruz." (pan)
- Dünya Film Yönetmenleri Birlikleri:
93/56 – Türkiye'de Yılmaz Güney'in
Filmlerine Konan Yasakların
Kaldırılması İçin Uluslararası
Çağrı (d)
- Dünya Öğretmen Sendikaları Federasyonu:
56/5 - Bildiri (d)
- Dürer Albrecht:
28 (pa)
- Düzgören Koray:
6/10 – Bir İmza Gününden İzlenimler

E

- Easlea Brian:
75/30 – Einstein'ın Politik Mücadelesi-
Çağının Sorumluluğunu
Duymak (t)
- Egudelo William:
74/57 – Türkiye'li Sanatçı Arkadaşlara
(I)
- Eken Hakan:
45 (c), 48 (c), 61 (c), 62 (c), 63 (c)
- Ekin Bilar:
62/64 – Şubat Programı (d)
- Ekinci Oktay:
92/9 – Turizmle “Kalkınma” ve Çevre
Korunması
- Ekinci Ramazan:
61/42 – Yılmaz Onay'la Söyleşi (int)
- Ekmek ve Hak Dilekçesi:
70/4 (d)
- Emiroğlu Ersoy:
76/57 – İmkan ve Olanak! (I)
- Emre Gültekin:
47/35 – Almanya'daki Bizim Gençlik
Mi?
- Engez Necati:
49/17 – Astalos, Tahsin Saraç'ın
“Boyutlar”ı (tr)
- Eradam Yusuf:
71/47 – Bir Yöntem Çalışması: Şiir
Çevirisinde Ses
85/30 – Sue Coe: Karalar İçindeki İnsan
Onuru
- Erata Rüştü:
11 (c), 12 (c), 13 (c), 14 (c), 72 (c),
73 (c), 75 (c)
- Erbaş Şükrü:
90/45 – N. Abbas Sayar'dan Şiirler...
95/47 – Köylüleri Niçin Öldürmeliyiz
- Ercan Güler:
98/24 – Kadın Örgütlenmesini
Destekliyoruz, Çünkü
Gerekliliğine İnanıyoruz (intw)
- Erden Erden:
1/41 – Sedat Veyis Örnek'in Anısına
- Erden Sadika Dikna:
36/26 – Ruhi Su İle Söyleşi:
“Yöresellikten Ulusallığa,
Ulusallıktan Evrenselliğe” (int)
44/4 – Cahit Arf'la Söyleşi (int)
44/12 – Afşar Timuçin'le Söyleşi (int)
45/23 – Aslan Başer Kafaoğlu ile
Söyleşi (int)
48/7 – İlhan Selçuk'la Söyleşi (int)
76/30 – Cahit Arf'la Söyleşi (int)
- Erdost Muzaffer İlhan:
2/20 - “Benim Canım Kardeşim İlhan'a
Mektuplar”dan
17/18 – Benim Canım Kardeşim İlhan'a
Mektuplar / Ulusal Dil Bilinci
23/26 – Kültür Üzerine Bazı Notlar

- 27/46 – İlhan'ın Anısına Bir Kitap:
“Doğanın İnsanlaşması”
- 33/40 – İlkel Birikim ve Köylülüğün
Yoksullaşması
- 56/10 – 24 Ocak'ın Kağıdı
- 58/6 – Af ve Demokratikleşme
- 59/36 – Dizgi Yanlışlarının
“Sevimliliği” Üzerine
- 61/27 – 6. Yaş “Değerlendirme”
- 66/5 – Luns'a Verilen Ödül İçin Ne
Dediler? (enq)
- 66/32 – Sermayenin İlkel Birikimi ve
Küçük Köylülük
- 67/28 – 27 Mayıs ve Demokratikleşme
- 70/50 – “Bir Halk Düşmanı” Küçük
Burjuvazi / Sosyal Demokrasi
- 72/38 – Bir Yanıt: Belleğin Solgun
Hafifliği
- 74/5 – Aydınlik Demokrasidir (pan)
- 78/14 – Kırsal Alan Yapısı ve
Özellikleri
- Erel Teoman:
- 61/26 – 6. Yaş, “Değerlendirme”,
Kutluyorum
- 74/5 – Aydınlik Demokrasidir (pan)
- Erem Faruk:
- 55/26 – “Temel Hak ve Hürriyetlere
Gölge Düşürmek Anayasal
Düzeni Bozmakla Sonuçlanır”
(intw)
- 57/11 – “Affi Red Hakkı Tanınmalıdır”
(intw)
- Eren Nevzat:
- 19/34 – Aile Hekimliği, Toplum
Hekimliği
- Erenus Bilgesu:
- 26/38 – Gorki AST'ta
- Ergener Reşit:
- 59/29 – Reagonomi ya da ABD
Ekonomisinin Latinleşmesi
- Ergil Doğu:
- 14/48 - “Ölüm Pateni” ya da Geleceğin
Dünya Toplumu
- Ergün Mehmet:
- 33/26 – Neyzen Tevfik ya da “Sözün
Özgül Ağırlığı”
- Erim Aydan Bulca:
- 92/12 – Güncel Çevre Sorunumuz:
Korumacılığı İnandırıcı Kılmak
- 92/14 – Ali Yurttagül'la Söyleşi (int)
- Erim Refet:
- 48/4 - “Gökova Tartışması Çok Sağlıklı
Bir Gelişmedir” (intw)
- 76/33 - Üniversitelerden Sonra Sıra
TÜBİTAK'ta Mı?
- 79/30 – Şimdi Sıra TÜBİTAK'ta Mı?
(pan)
- 84/27 - “TÜBİTAK Dosyası
Kapanmamalıdır” (intw)
- 92/16 – Çevre Konularında Yeni Biçem
Arayışı
- Erkal Genco:
- 24/40 - “Seçici Kurullar Sanat Dışı
Çevrelerden Oluşmamalıdır”
(intw)
- Erksoy Ata:
- 32/26 – Dış Göç ve Sağlık Sorunları
- Erkut Zeki:
- 61/24 – 1985'te Kıbrıs: Soğuk ve
Karanlık Bir Durak

- Ermiş Cezmi:
12 (c), 12 (c), 22 (c)
78/49 - “İzlediğimiz Tiyatro
Özlediğimiz Tiyatro Mu?”
Üzerine, Bilim ve Sanat
Benimsiyor Mu? (l)
- Ermiş Muammer:
80/39 - Enerji Kaynakları ve
Teknolojisine Bir Bakış
95/40 - “Türkiye’de Brecht” Söyleşi
(pan)
Erzurumluoğlu Erzan:
94/21 - “Adalet Kavramının Üç Temel
Ögesi: Sav, Savunma,
Yargıdır.” (intw)
- Eroğul Cem:
20/6 – Yeni Anayasayı Değerlendirmek
İçin İpuçları
64/5 – 110 Yıllık Tartışma: Anayasa
(pan)
Evren Burçak:
97/30 – Ankara 2. Film Şenliği’nin
Ardından
- Erol Ahmet:
78/42 - Östen Johansson’la Söyleşi (int)
80/50 - Tobias Lund’la Söyleşi (int)
Eyüboğlu Ercan:
78/53 – Basın Yayın (l)
- Ersak Aydın:
80/9 – Yeni Bir Mühendislik Dalı:
Robotik
84/17 – Pertev Naili Boratav’la Söyleşi
(int)
84/20 – Rozet Avigdor’la Söyleşi (int)
- Ersay Ali Ulvi:
6 (c), 25 (c)
92/34 – Demokratik Eğitim
Mücadelesinde Dinlenme
Hakkı: Tatil
- Ersay Yaşar:
63/50 - “Adalı İnsan, Dünyalı Kimlik
Arayışındadır” (intw)
Eyüboğlu Erten:
96/26 – Devrim-i Kebriniz Mübarek
Ola, Mon Cher!
- Erten Dinçer:
39/15 – YÖK: “Başarı”nın Anatomisi
Ezer Rıza:
68 (p)
- Erten Yücel:
1/38 – Sanat Çalışmaları – Bilim İlişkisi
(enq)
1/29 – Günümüzde Tiyatronun Bilimsel
Tavır (tr)
14/44 – Sanatı Olmayanlar
16/49 – Sanat Akarsudur
49/48 - Söyleşi (intw)

F

- Fedriigo Daniel:
- 75/44 - Siyasi Bir Hareket Olarak Çevreciler (t)
- “Feminist” Grubu (İstanbul):
- 98/28 – Gelecek Farklı Olacaksa Gelecek Kadın Olacaktır
- Ferhad Hüseyin:
- 7/4 – Şiir ve Mitologya
- 20/38 – Kültürel Kalıt ve Yağma / “Bozkurt Söylenceleri”
- 35/45 – İnsanın Yüceliş Tarihine İlişkin Bir Deneme ve Düşündürdükleri
- Fidaner Alper:
- 74 (p)
- Fidaner Hüray-Caner:
- 71/52 – Kaos ve Gerçek Dünya
- 72/54 – Bir Sinem Şöleni: Balo
- 73/56 – Belinda'nın Büyüsü
- 74/53 - “Çağdaş Zamanlar”/Çağdaş Şarlo
- 75/52 – Güneye Giden Yollar
- 76/54 – Suskunluk Mu, Türkü Mü?
- 77/54 – Bir Çöküşün Filmi
- 78/54 – Kahraman Fotoğrafçı Örgütçülere Karşı
- 79/55 - “Gülün Adı”ndaki Çatışmalar
- 80/55 – Bana Da Bir İş: Koro Çizgisi
- 81/56 – Aşkın Toplumsallığı
- 82/54 - İletişim Filmleri: 40 Metrekare Almanya ve Başka Tanrını Çocukları
- 83/51 – Geçmiş Yinelenebilir Mi?
- 84/50 – Anayurt Oteli
- 85/55 – Kuşaklar Da Yanar...
- 86/54 – Gölge Savaşçısı
- 87/56 – Her Gece Bir Yolculuktur
- 88/54 - “Her Şeye Rağmen”
- 89/54 – İstanbul Sinema Günlerinden Bir Demet
- 90/56 – Eskimeyen “Arkadaş”
- 91/56 – İçimizden İnsanlar
- Fidaner Işık:
- 52/48 – Firavunun Gizi
- Firuz Ali:
- 23 (c)
- Fish Rady:
- 86/30 – Bir Gün de Ömürdür (intw)
- Fişek A. Gürhan:
- 57/32 – Çalışma Yaşamında Çocuklar ve Gençler
- 95/14 – Değişen Hekimlik Felsefesi ve İşyeri Hekimliği
- Fişek Kurthan:
- 18/4 – Devlet, Boş Zaman, Spor
- 44/16 - “Siyasetsiz Olimpiyat” Hayali ve Ardı Kesilmeyen Boykotlar
- 50/30 – Güney Amerika'da Hayat Tarzı: Futbol

Fişek Nusret:

- 40/48 - Söyleşi (intw)
- 59/47 – İdam İlkel Bir İntikam
Duygusudur (TTB Bildirisi) (d)
- 66/5 – Luns'a Verilen Ödül İçin Ne
Dediler? (enq)

G

Gandi Rajiv:

- 69/40 – Dünya Nükleer Denemelerin
Durdurulmasını Bekliyor (t, d)

Gazalçı Mustafa:

- 67/43 – İsmail Hakkı Öztoran'u Yitirdik

Gemalmaz M. Semih:

- 55/42 – Uluslararası Anlayış Eğitim
Yolu İle Geliştirilebilir

- 70/16 – Bireysel Başvuru Hakkı ve
Düşündürdükleri

- 77/24 – Uygulama Bağlamında İslam ve
İnsan Hakları

- 85/8 – 1988 Türkiye'sinde İnsan Hakları

Gencosman Murat:

- 3/24 – Konuk Mu, Sığıntı Mı?

- 16/30 – Göçmen Kuşaklar Sorununa
Kuşbakışı

Genç Halil:

- 57 (pa)

Genç Rafet:

- 51/25 - “Abdi İpekçi Gibi Bir Kurumun
Yok Edilmesinin Önemi
Yaşandıkça Kavranacak”
(intw)

- 67/9 – Consiglio Dell'ordine

Genefke Inge Kempf:

- 98/42 – İşkenceyi Hükümetler
Yaptırıyor... (t)

- Gençtürk İsmail:
43/37 – Türk Şiirinin Büyük İşçisi (I)
- Geobbels:
44 (p)
- Geray Cevat:
80/33 – Dilde “Resmi Hassasiyet” (intw)
- Gerger Haluk:
24/10 – Bir Dış Politika Masalı
25/40 – 1982'de Ortadoğu'da “Tekerrür” Eden Tarih
29/8 - “Nükleer Cinayet” Karşısında İnsanlık
36/38 – Grenada'yı Yazmak
38/38 - “Keşke Bu Kitap Daha Önce Yazılmış Olsaydı” (intw)
41/8 – Ödünleri Kimi Bağlar
42/12 – Türk-Amerikan İlişkilerinde Silah Alışverişi
47/50 - “Toplumun Hizmetindeyiz” (intw)
51/6 – Cenevre Görüşmelerinde Sovyet-Amerikan Pozisyonları
55/28 – Yıldız Savaşları (intw)
56/6 – Kendimi Değil Türkiye'yi Savunuyorum
63/28 – Depolitizasyon Cüreti
66/5 – Luns'a Verilen Ödül İçin Ne Dediler? (enq)
65/6 - “Terör ABD'nin Elinde İki Tarafı Da Keskin Bir Silaha Dönüşmüştür” (intw)
- 66/22 - “Kiev'e Nükleer Bomba Atılsaydı Ölü Sayısı Bir Milyonu Aşardı” (intw)
- 68/51 – Ses Getiren Etkinlik: “Dikili Kültür ve Sanat Festivali”
72/36 - “Kopenhag İzlenimleri: Yeni Bir Dünya Kuruluyor” (intw)
75/5 – Ara Seçimlerden Sonra Türkiye
77/9 – AET Düşü ve İngiltere'den “Çatlak Ses”
78/10 – Amerika Daha Ne İstiyor?
83/26 – Körfez Sıcığında Türkiye
85/14 – Washington Doruğu: İkinci Soğuk Savaş Geriliyor Mu?
94/40 – Amerikan Nükleer Stratejisi: Nükleer Mantığın Ölümçül Serüveni
97/6 – Dünya, NATO, Türkiye (intw)
- Gerle Rahibe Elisabeth:
69/31 - “Büyük Barış Gezisi” Ekimde Ankara'dan Gececek (intw)
- Gezgin Nihat:
88/21 – Mektup (I)
- Gfrörer Jörg:
75/50 - “En Alttakiler” 30'uncu Londra Film Festivalinde'ydi (intw)
- Gitmez Ali S.:
9/32 – Batı Avrupa'ya İşçi Göçü ve Kültürel Etkilenme
46/16 – Üniversiteler Açılırken... Bilimin Taşralaşması
55/14 – Mikrobilgisayar Dünyasında Çocuk: Toplumsal İlişkilerden Kopuş Mu?
62/48 – Yabancılaşan İnsan, Piyango ve Devlet

- 65/14 – Batı Avrupa'da Bir Azınlık:
Türkiyeli Göçmenler
- 70/38 - “Yüksek Öğretim Yasası”nda
Bir Geri Adım
- Goffe Elisabeth:
- 81/22 - “Uluslararası Sorunların Ulusal
Çözümleri Yoktur” (t-bs)
- Gorki Maksim:
- 22/25 – Bir Amerikan Dergisinin
Sorularını Yanıtlıyor (t)
- Gould Stephan Jay:
- 81/43 – İnsan Ayağa Kalkarak İnsan
Oldu (t)
- Göhler, A. B.:
- 76/48 - “Ekmek İstiyoruz Evet, Gül De
İstiyoruz Ama!”
- Gökçağ Mehmet:
- 38 (p)
- Gökberk Macit:
- 45/8 - “Aydınlanma, Arayan, Soran,
Hesaplaşan Aklın Ürünüdür”
(intw)
- Gökçen Erkan:
- 74/45 – Devlet Tiyatrolarında
“Millileştirme”
Operasyonu
- Gökçekuş Ömer:
- 91/30 – Türkiye'de Asgari Ücretin
Belirlenmesi
- Göker Aykut:
- 17/7 – Beyin Göçü
- 66/5 – Luns'a Verilen Ödül İçin Ne
Dediler? (enq)
- 68/21 – Gencay Şaylan'la Söyleşi (int)
- 97/6 – Hasan Esat Işık, Haluk Gerger,
Galip Yalman'la Söyleşi (int)
- Gökmirza Mehmet:
- 77/18 - Arap Milliyetçiliği: Erken
Noktalanmış Bir Deney
- 88/10 – Filistin Yalnız Filistinlilerin
Olmalı
- Göksel Hüsnü:
- 60/8 - “Ne Mutlu 72 Dilde 7'den 70'e
Okunabilmek” (d)
- 66/5 – Luns'a Verilen Ödül İçin Ne
Dediler? (enq)
- 73/6 – Gündemimiz Demokrasi
- Göksu Maksut:
- 1/38 – Sanat Çalışmaları – Bilim İlişkisi
(enq)
- Gönel Seydali:
- 4 (c)
- Gönenç Güney:
- 1/9 – Einstein'ın Mirası
- 2/16 – Bilgisayar Düşünebilir Mi?
- 3/15 – Bombalar
- 4/16 – Uzayın Öncüleri
- 5/29 – Bilim Sözcükleri Arasında
- 6/27 – İbni Sina'dan Bu Yana
- 8/21 – Yüzyılımızın Büyük Müzikçisi:
Bela Bartok
- 10/13 – Türkiye'de Radyoculuğun
Tarihinden Sayfalar
- 12/39 – Ülkemizde Yoz Müzikler
Sorunu ve Radyoların
Sorumluluğu
- 19/32 – Geleneksel Ezgiden Bilinçli
Şarkıya

21/6 – Büyük Bilim Adamı Yılmaz Barış Savaşçısı Frederic Joliot-Curie	82/53 – Woody Guthrie, Bu Dünyada Yerim Yok Artık Benim (tr)
35/26 – Nobel Barış Ödülleri / Bir Ödülün Anatomisi	83 (p)
35/49 - “Kitle İletişimine Temel Yaklaşımlar” (r)	Gönenç Levent: 9 (c)
38/21 – Boşınançlar ve Bilim (tr)	Gönenç Oral: 39 (p)
44/20 – Los Angeles: Bir Olimpiyatın Anatomisi	Görsöz Zekeriya:
47/8 – Adem Babamızın Göbeği	76/57 – Doğu Asya'da Ne Olup Bitiyor? (I)
53/18 – Nazizm ve Bilim Adamları	Göymen Korel: 39/12 – İstanbul'da Kültür Bütünleşmesi ve Yerel Yönetim
55/5 – Eğitimde Fetva Dönemi	Göze Mustafa Kemal:
60/24 – Nazi Döneminde Bilim	59/32 – Sudan Para Kazanmak
60/29 – Necdet Bulut'u Anıyoruz	60/7 – İşkencede Algılama Daralması ve Kanıksama
63/40 – Elli Yıl Öncesinin Bir Taşlama Ozanı: Namdar Rahmi Karatay	61/36 - “AIDS” Çığırkanlığı
68/41 – Her Koşul Altında Yaratıcılık: “İçeriden Dışarıya Sevgilerle”	67/44 – Sağlık Kampanyalarımız ve Uluslararası Boyutları
69/38 – Nobel Ödüllü 60 Bilim Adamının Çağırısı	71/28 – Libelleşme Programı ve Sağlık Hizmetleri
72/33 – Necdet Bulut'u Anıyoruz	Graf Oskar Maria:
74/5 – Aydınlık Demokrasidir (pan)	77/29 - “Yakın Beni!” (t)
77/30 - Erdal İnönü'yle Söyleşi (int)	Grass Günter: 77/43 – Günter Grass'la Bir Söyleşi: Fareler ve İnsanlar (t)
78/31 – Paul Robeson, Sevgi, Çıkar Yolu Bulur (tr)	Grjımaylo Tamara G.: 10/26 – Büyük Besteci Sostakoviç (t)
79/30 – Şimdi Sıra TÜBİTAK'ta Mı? (pan)	Griffiths Philip Jones: 37 (p)
80/30 – Sacco ve Vanzetti Artık Hep Yaşayacaktı...	
81/43 – Stephen Jay Gould, İnsan Ayağa Kalkarak İnsan Oldu (tr)	
82/52 – Ölümünün 20. Yılında Büyük Halk Şarkıcısı Woody Guthrie	

Grundig Fotoğraf Severleri:	39/45 – Bir Güzel İnsanın Ardından
26 (p)	43/47 – Macaristan Eğitim Bakanı Yardımcısı ile Görüşme (int)
26/24 – Grundig Fotoğraf Sevenleri İle Söyleşi (intw)	51/40 – Bir Garip TRT Öyküsü
Guillen Nicolas:	60/16 – Cüneyt Arcayürek'le Söyleşi (int)
50/33 - Söyleşi (intw)	61/20 – Cüneyt Canver ve Cüneyt Arcayürek'le Söyleşi (int)
50/35 – Az Gelişmişliğin Sorunları (pm, t)	63/6 – Mahmut Dikerdem'le Söyleşi (int)
Gunkay H.:	83/13 – Anılarla Behice Boran
72/45 – Der Spiegel'in Açıklaması: “F. Almanya Kadar CIA'ya Üslük Eden Bir Başka Devlet Yoktur” (tr)	Gülmez Mesut:
	19/22 – Mehmet Cavit Bey ve Sendika Hakkı
Guthrie Woody:	Gülöksüz Yiğit:
82/53 – Bu Dünyada Yerim Yok Artık Benim (t)	12/36 - “Tarih İçinde Ankara”
Güçlü Faruk:	82/30 - “Türkiye'de İkinci Sınıf Demokrasi İstemiyoruz.” (pan)
92/57 – İntiharı Önleme Merkezleri İntiharı Önleyebilir Mi? (l)	Gümüş M. Fatih:
Güleç Cengiz:	7/10 – Örgütsel Kültür Açısından Meslek Kuruluşlarına Genel Bir Bakış
86/22 – Türkiye'de Psikososyal / Ulusal Kimlik Sorunu	22/7 – Çalışma Yaşamı Yeniden Düzenlenirken
Gülgeç İsmail:	28/4 – Grizu Faciasi, Demokratik Örgütlenme ve Hak Uyuşmazlığının Önemi
5 (c)	
Gülizar Jülide:	Gümüş İsmail:
15/36 – Kadınlar ve Barış Üstüne	17/29 – Çocuk ve Resim
16/15 - Çocuklarla	
29/42 – Ah Güzel Türkçemiz	Güenalp İlhan:
30/7 – Şu Güzel Türkçemiz	23/46 - “Orbis Tasarısı”
32/47 – Güzel Türkçemiz 3	Günday Metin:
39/20 – TRT'de Yok Edilen Başka Şeyler Üstüne	74/24 – Doğramacı'yı Mahkeme Kararlarına Uymaya Çağırıyoruz (d)

- Günden Sema:
35 (p)
- Gündüzalp Fuat:
45/38 - “Dünyaya Yeniden Gelsem
Yine Öğretmenliği Seçerdim”
(intw)
- Güner İ. Sefa:
28/21 – Köy Enstitüleri Eğitiminden Bir
Tablo
- Güner Saliha:
21/28 – Barışa ve Kadınlara Dair
- Güner Sami:
42 (p)
- Güneş Eşref:
30/34 – Çağdaş Ulusal Müziğimizin
Yaratılması
- Güneş Gazi:
34/10 – Resimsel Anlatımın
Düşündürdükleri
48/49 – Gören Bulut'un Siyah-Beyazları
54/26 – Sanatın Demokratikleşmesinde
Orhan Taylan Gerçeği
- Güneş H. Fehmi:
60/26 - “En Büyük Terör Olaylarının
Sorumluları Cezaevinde
Değildir” (intw)
- Güneş Ömer:
32/50 - “Halk Sağlığına Giriş” (r)
- Günhan İsmail:
37/10 – Kitap-Dergi Bekliyoruz (l)
- Güngör Selma:
98/20 – Kadını Ayıklayan Bir Süreç:
Eğitim-Öğretim
- Gürata Ahmet:
87/37 – Kuzey Avrupa Sinemasına Bir
Bakış
- Gürbaca Necati:
65/19 – 1970'ten Sonra Yabancılar
Politikasının Gelişimi
- Gürcan Ali:
81/48 – Abidin Dino'nun Sanat-Yaşam
Treni
- Gürel Mehmet Oğuz:
66 (c), 82 (c), 85 (c), 86 (c)
- Gürel Osman:
8/28 – Sonsuzluk ve Evren (tr)
14/22 – Bilimsel Düşünce ve Boş
İnançlar 1: Ayrı Yaklaşımlar
15/40 – Bilimsel Düşünce ve Boş
İnançlar 2: Sayı Gizemciliği
16/37 – Bilimsel Düşünce ve Boş
İnançlar 3: Bilgin'in ve
Bilgi'nin Çilesi
17/31 – Bilimsel Düşünce ve Boş
İnançlar 4: Canlıların Gizi
18/42 – Bilimsel Düşünce ve Boş
İnançlar 5: Günümüzde Boş
İnançlar
54/28 – Bilim Bilim Dedikleri
66/26 – Andrzej Traudman, Bilimsel
Teknolojik Devrim ve Fizik (tr)
69/19 – Kimya Savaşıyor
- Gürel Taner:
33/49 - “Osmanlı İmparatorluğu ve
Modern Türkiye” (r)

- 34/49 - “Gernikalı Çocuklar” (r) 80/50 – Tobias Lund'la Söyleşi (int)
- 57/28 – İki Yüzlü Janus Gürsu Cengiz:
- 60/13 – Erbil Tuşalp'le Söyleşi (int) 54/50 - “Barbarları Beklerken” (r)
- 66/22 – Haluk Gerger'le Söyleşi (int) Güven Haluk:
- 94/28 – Sinan Sönmez'le Söyleşi (int) 20/19 – Tarihe Bakmak ve Resimli Ay
- 97/22 – Gençay Şaylan'la Söyleşi (int) Güvenç Bozkurt:
- Gürel Nail: 35/7 - “İletişim Teknolojisindeki Gelişmelerin Ulusal Kültürlere ve Basına Etkileri” Konulu Seminerden (pan)
- 20/28 – Basın Düziine, Basın Özgürlüğü ve Gazetecinin Eğitimi
- Gürkan Arslan: Güvenç Gökhan:
- 78/18 – Tarım Sektörünün Güncel Sorunları (intw) 63/20 – Zülfü Livaneli'yle Söyleşi (int)
- Gürkan Aydın Güven: Güzel Mehmet:
- 61/26 – 6. Yaş, “Değerlendirme” / “Bilim ve Sanat” Altı Yaşında 64 (p), 65 (p), 97 (p)
- Gürkan Uluç: Güzel M. Emrah:
- 20/26 – Kastelli Olayı ve Sonrası 73 (p)
- 24/4 – Bugünün Gerçeği ve Dünün Belgesi Güzel M. Şehmus:
- 25/32 – Pazar Ekonomisi Efsanesi (1982 - 1983) 8/43 - “1871 Ameleperver Cemiyeti”
- Gürol Ümit: 11/29 – İktisat Kongreleri ve Toplumsal Siyaset
- 87/30 – Mario, Verdone, Ermanno Olmi ve Sineması (tr) 12/43 – 1. İktisat Kongresinde “Amele Grubunun İktisat Esasları” ve Sonrası
- Gürsoy Gencay: 18/35 – Grev Hakkı
- 65/12 – Katılımsız Demokrasi – Sosyalizmsiz Siyaset
- 66/5 – Luns'a Verilen Ödül İçin Ne Dediler (enq)
- 67/22 – Bilim: Boyunduruk? Umut? (pan)
- Gürsoy Safa:
- 78/42 – Östen Johansson'la Söyleşi (int)

H

- Hacıhasanoğlu Muzaffer:
1/25 – 1980 Yılı Yazın Olayları
- Haeberle R. L.:
41 (p)
- Halıcı Emrehan:
Satranç - 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15,
16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23,
24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31,
32, 33, 34, 35, 37, 38, 39, 40,
41, 42, 43, 45, 48
- Hatipoğlu M. Tahir:
57/38 – Eğitim Mi Sınav Mı?
- Heartfield John:
42 (p)
- Hekimoğlu Müşerref:
89/48 – Dünya Bale Gününe Güzel Bir
Selam: İnsancık
90/46 – Vera Hikmet ile Söyleşiler
91/50 – Vera Hikmet ile Söyleşiler (II)
92/52 – Vera Hikmet ile Söyleşiler (III)
- Helvacı Nevzat:
16/12 – Nasıl Bir Anayasa?
55/26 – Faruk Erem'le Söyleşi (int)
56/12 – Özgürlüklerin Korunması ve
Polis Yasası
60/10 – İnsan Hakları ve İşkence
68/40 - “Niçin İnsan Hakları Derneği”
(intw)
- 71/24 - “Tüzüğümüzde Belirlenen
Amaç ve Etkinlikler Yasalara
Uygundur” (d)
73/10 – İnsanın İnsanca Yaşayacağı Bir
Dünya İstiyoruz
- Hekim Nezhik:
29/46 - “Meme Kanseri” Çağımızın
Hastalığı
- Hemşire İsmi Bizde Saklı:
84/55 – Bizi De Yazar Mısınız? (I)
- Hiçyılmaz Ergun:
18/19 – Şike
- Hikmet Nazım:
69/28 – Stronsium 90 (pm)
69/29 - Davet (pm)
78/30 – Bize Türkülerimizi
Söyletmiyorlar Robson (pm)
- 86 (pa)
- Hikmet Neriman:
7/36 – Kültür Komşuluğu
- Hirsch Ernest H.:
39/13 – Artık Üniversitede Bilim
Özgürlüğünden Söz Edilemez
(t)
- Hoffman Horst:
28/32 – Uzayda Ayrılan Yollar (t)
- Holloway Ronald:
99/31 – Fee Vaillant, 35. Uluslararası
Mannheim Film Haftası 6-11
Ekim 1986, Fee Vaillant ile
Söyleşi (intw, t)
- Holtfreter Jürgen:
42 (p), 43 (p)

Hoşgör Tülin:

78/35 – Çağımızın Serfleri: Tarım
Emekçisi Kadınlarımız

Hugo Valentine:

30 (pa)

Hüseyin Hasan:

1/27 – Bilim ve Şiir Üzerine
(Claudwell)

7/38 – Şiirsel “Ben” ve Şiirin Kullanım
Değeri

10/48 – Niçin Anlayamıyorum?

50/26 – Ateş (pm)

51/17 – Santiago Treni (pm)

88/48 – Hasan Hüseyin'in
“Yedikardeşler”i...

Hüsniyusuf Cemil:

50/12 – Cesar Vallejo, Cumhuriyetçi Bir
Yiğide Küçük Bir Ağıt (tr)

50/35 – Nicolas Guillen,
Az gelişmişliğin Sorunları (tr)

Hyttinen Juhani:

96/44 - “Finlandiya'da Basına Baskı
Yok” (intw)

I

Ilgaz Afet:

13/40 – Yaratıcıları Tanımak Gerek

Ilıcak Mahir Can:

70/11 - “Hukuk Devleti Soyut Bir İdeal
Değildir” (intw)

Işık Barış:

34/18 – Orta Eğitimde Rehberlik Diye
Bir Sistem

Işık Hasan Esat:

48/22 – Barışın Korunması ve Birleşmiş
Milletler

53/21 – İran-İrak Savaşı

54/14 – Parlamento ya da Ulusun
Kaderine Sahip Çıkma

62/36 - Cumhuriyet-Demokrasi

66/5 – Luns'a Verilen Ödül İçin Ne
Dediler? (enq)

68/6 – Dış Politika ve Coğrafi Konum

97/6 – Dünya, NATO, Türkiye (intw)

Işıklı Alpaslan:

37/23 – Monetarist Saldırı

45/14 – Çalışma Meclisi'nin
Gündemindeki Tek Madde:
Kıdam Tazminatı

48/26 – İşten Çıkarma İzninin Kalkması

58/20 – Sendikal Birlik

65/40 – Darwin Olayı

İbrahim Vagıf:

97/34 - “Çağdaş Bir Sovyet Sineması
Yaratılmaya Çalışılıyor” (intw)

İdil Mümtaz:

5/23 – 100. Ölüm Yılında Dostoyevki

36/24 – Ulusallıktan Evrenselliği

40/15 – Don Nehri Artık Akmıyor

50/50 - “Türkiye'de Başarılı Romanlar
Yazılmadığı Düşüncesinde
Değilim” (intw)

51/38 – Kitap Yakma

52/10 – Edebiyatımızda Dışa Açılmanın
Bedeli: Yel Değirmenleri

54/50 - “Sanat Eğitimi Kuramları” (r)

57/46 – Kitap Pazarında Koninin
Neresindeyiz?

58/40 – Gerçekçilik Üzerine

59/6 – Ölüm Özgürlük Mü?

63/42 – Romanın Sorunları Üzerine
Tartışma (pan)

64/35 – Tahsin Saraç'la Söyleşi (int)

65/30 – Yılmaz Onay'la Söyleşi (int)

68/45 – Hortlatılan Romantizm

71/54 – Yazmak Zor, Eleştirmek Kolay

72/56 – Lunaçarski'nin Öğrettikleri

73/55 - “İnsan Manzaralarından
Memleketim”

74/48 – Yılmaz Onay'la Söyleşi (int)

74/54 – Tutuklanan Kültür	İHD:
75/56 – A.S. Puşkin'den	79/8 – Genel Af, Zaman Geçirilmeden Çıkarılmalıdır (d)
77/56 – Sanatta Gizil Güç	82/46 – Genel Af İçin ve Ölüm Cezasına Karşı Kampanya (d)
78/56 – Sahici İnsanlar	85/6 – I. İnsan Hakları Kurultayı Bildirgesi (d)
79/56 – Varoluşçu Nihilizm	89/38 – Siyasi Göçmenler İçin Dönüş Güvencesi (d)
80/56 – Müzik ve Müzik Konusunda Yazılmış Kitaplar Üzerine	89/57 - İnsan Hakları Derneği'nin Açıklaması: Düşünce Ve Örgütlenme Özgürlüğü İçin... (d)
82/56 – Müzik Dinlemek ve Kitap Okumak	90/7 – 1402'liklere Çağrı (d)
83/56 – Duygu Aykal'la Söyleşi (int)	91/37 – 1402-17/1 İle Yapılan Haksızlık Düzeltilmelidir! (d)
86/56 – Duygu Aykal'ın Anısına	
87/54 – Sinema Edebiyattan Ne Alıyor?	İkiz Osman:
88/52 – Zacharias... Forslund... Verdone... Bir Şenliğin Ardından	62/34 – Bibi Anderson'la Söyleşi (int)
89/56 – 8 Mayıs Size Nesi Anımsatıyor?	69/31 – Rahibe Elisabeth Gerle'yle Söyleşi (int)
99/18 – Perdenin Sınırları	69 (p)
İdiz Cem:	İlerici Anneler Örgütü:
24/36 – Ulusal Değerlerin Evrensel Ürüne Dönüşmesi ve Zoltan Kodaly	97/41 – Yunanlı Kadınlardan Selam! (d)
25/30 – 1982 ve Hangi Müzik	İnal Ali Alkan:
29/24 – Üçüncü Rayh ve Müzik	39/48 - “Voli”nin Gösteriminde Bir Çağrı, Bin Çağrışım
29/48 - Orkestra	İnan Kemal:
30/48 - Akustik	40/8 – Yol Kavşağında Galile
31/26 – Müziğe Boyutlu Bakabilmek	İnan Nurkut:
31/49 - Orkestrasyon	53/16 – Ernst Hirsch'in Ardından
32/49 - Armoni	İnan Tuğrul:
34/48 – Notasyon (Müzik Yazısı)	53/44 – Bir Sinema Haftası ve İki Film
İFSAK:	
27/31 – Günümüz Bulgaristan Fotoğraf Sanatı	

- 55/38 – Popüler Beğeni ve Bir Film
- İnanç Remzi:
- 1/22 – Kırk Yıl Önceki Dergilerimiz 1
(Ses/Yeni Ses)
- 2/32 – Kırk Yıl Önceki Dergilerimiz 2
(Yürüyüş)
- 3/34 – Kırk Yıl Önceki Dergilerimiz 3
(Adımlar)
- 4/23 – Kırk Yıl Önceki Dergilerimiz 4
(Yeni Edebiyat)
- 6/38 – Kırk Yıl Önceki Dergilerimiz 5
(Söz)
- 8/36 – Kırk Yıl Önceki Dergilerimiz 6
(Gün)
- 9/40 – Kırk Yıl Önceki Dergilerimiz 7
(Ant)
- 10/43 – Kırk Yıl Önceki Dergilerimiz 8
(İnsan)
- 11/41 - Kırk Yıl Önceki Dergilerimiz 9
(Projektör)
- 13/4 - “Ölüm Adın Kalles Olsun...”
- 15/33 – Kadın Hakları Savaşımı
Sürecinde Sabiha Sertel
- 21/26 – Eski Dergilerimiz: “Barış”
- 25/21 – 1982’de Yayın Hayatımız
- 25/49 - “Su Çürüdü” (r)
- 25/49 - “Ortaçağ Kentleri (r)
- 26/49 - “Kırklardağı'nın Düzü” (r)
- 27/49 - “Daha Sesimizi Duyurmadık (r)
- 28/40 – Eski Dergilerimiz: Yığın
- 28/47 – Hasan Hüseyin
- 28/47 – Mim Uykusu
- 28/49 - “Acıyla Akran” (r)
- 35/49 - “Kadınlar da Vardır” (r)
- 3743 – Güneyle Bayan ya da Isık
Çalabilmek
- 46/46 – Kırk Yıl Önceki Dergiler...
“Barış Dünyası”
- 50/26 – Hasan Hüseyin’in Son Günleri
- 58/2 – Ruhi Su
- 59/41 – Rasih Nuri'nin Açıklamaları
- 67/30 – 1986 Uluslararası Barış Yılında
Türk Barışseverler Cemiyeti
- 84/38 – (sad.) Behice Boran, Halide
Edip'in Yeni Romanları
- 84/39 – Yurt ve Dünya Sevgisi
- 88/46 - “İnsan Ömrü Yetse de Bütün
İlleri Sırayla Sıla Yapsa...”
- 90/52 - “Çatal Yürekli ..”
- 93/50 - “Bilim Resmi İdeolojiyi
Eleştirebilmeli, Onunla
Hesaplaşabilmelidir”
- 95/18 – Abuzer Karakoç Olayı
- İnanç İdris:
- 90/54 – Sözcüklere Dokunabilmek
(intw)
- İnce Özdemir:
- 4/26 – Yangından Mal Kaçırarak
- 22/49 - “Dilsel Hapishaneden Ancak
Yabancı Dillere Çevrilerek
Kurtulabiliriz” (intw)
- 31/50 - “Şiirler 1959-1982” (r)
- 43/44 - “Minnacık Kadın” Üzerine İlk
Gözlemler
- 44/14 – Sanatçı Aydın Mıdır?
- 45/44 – Değerlendirme, Ama Nasıl?
- 46/42 – İki Kitap

47/6 – Ritsos, “Kuşbakışı”ndan Şiirler
(tr)

92/5 - Halk (pm)

94/25 - Kötü Türkü (pm)

İnönü Erdal:

59/26 - “Öğretmenlerin Örgütlenmesini
Savunuyoruz” (intw)

77/30 - “Çare Demokrasinin
Yerleşmesidir” (intw)

79/33 – Bilim Adamlarımızın Uyanık
Olmasını, Davalarına Sahip
Çıkmalarını Bekliyoruz (d)

83/11 – SHP Genel Başkanı Erdal
İnönü'nün Behice Boran'ın
Vefatı Nedeniyle Açıklaması
(d)

İnsanca Yaşamda Kadın Derneği:

98/29 – Demokratik Bir Örgütlenme
Gereklidir

İpekçi Nükhet:

26/10 - “Barış, Demokrasi, Özgürlük
Kavramları Babamın
Kişiliğinde Bütünleşmiştir”
(intw)

İpekkaya Çetin:

68/54 - Söyleyi (intw)

İris K.:

41/40 – Howard Wolf, Bir Amerikalı
Profesörün Gözüyle Amerikan
Gençliği / Bölünmüş Seksenler:
ABD'de Teknoloji ve Barış (tr)

İsmet Nilgün:

35 (p)

İsvan Reha:

66/5 – Luns'a Verilen Ödül İçin Ne
Dediler? (enq)

68/8 – Barışı Savunmak ve Fikir
Özgürlüğü

69/6 – Barış Mücadelesi ve Kadın

70/44 - “Erdal İnönü ile Nükleer Bir
Söyleşi” Üzerine

76/19 – Anti-laisizm Karşısında Kadın

88/22 – Çocuklarımız

90/26 - “Polonez”

94/20 – Siyasal Soykırım

98/6 - “Kadın Kurultayı”na Doğru

İtoh Hisato:

8028 – 6 Ağustos 1945 Hiroşima
Teppo-ço Hanında Bir Çocuk...
(t)

İzgu Muzaffer:

6/40 – Dil, Düşünce, Gülmece

J

Jandov Zahari:

8/18 - "Sinema! Parlak Gözlerin
Buluşması" (intw)

Johansson Östen:

78/42 – İsveç'te Basın Özgürlüğü ve
Gazeteciler Sendikası (intw)

Joliot-Curie Frederic:

33/4 – Ölümünün 25. Yılında Frederic
Joliot-Curie'den (t)

Jung Kim Dae:

56/26 – Güney Kore'de Demokrasi ve
Muhalefet (t)

K

Kabacalı Alpay:

30/10 – Edebiyatımız Dışa Açılırken

38/34 – Fikri Hukuk Alanında Yeni
Düzenleme

73/40 – Türkiye'de İnsan Hakları
Derneği

Kaçar Asım:

76 (p), 79 (p), 83 (p), 88 (p)

Kadın Dayanışma Derneği:

98/29 – Her Düzeyde Eşit İlişki

Kadın Kültürevi:

98/30 – Bireyleşen Kadına Doğru

Kafaoğlu Arslan Beşer:

7/20 – Rakamlar

8/35 – Tek Boyutluluk

11/39 – Avutmaca-Övünme-Yılgınlık

25/35 – 24 Ocak Kararları Bağdat'tan
Dönmemeli

45/23 - "Halka Mal Edilmeden Plan
Olmaz" (intw)

Kahraman H. Bülent:

61/49 – Mehmet Güteryüz'ün Sergi
1985'i

Kampf Arthur:

29 (pa)

Kan Suna:

35/35 - “Halkın İyi Şeylere Hayır Demeyeceğine İnanıyorum” (intw)

Kanat Celal A.:

88/26 - Tarım Ürünlerini Destekleme Fiyatlarının Dönemsel Çözümlemesi (1971 – 1988)

Kanen Erkki:

86 (c)

Kara Baytekin:

45 (p)

Kara Nihal:

93/20 – Büyük Şehir Yönetim Modelinin İç İşleyişi: İstanbul Örneği

Karaalioglu Orhan:

39 (p), 40 (p)

Karacan Nuri:

67/22 – Bilim: Boyunduruk? Umut? (pan)

71/15 – İdeoloji ve Üniversite

Karadağ Çerkes:

45 (p), 59 (p), 78 (p)

Karakadioğlu Gülşen:

19/49 – Bir Üniversite Tiyatrosu ve Lorca

68/54 – Çetin İpekkaya'yla Söyleşi (int)

78/50 – Berlin'in 750. Yıl Şenlikleri, Hangi Kültürel Etkinliklerimizle Katılıyoruz?

86/48 - “Güneşimiz Nerede Parlıyor”

Karaman İlhan:

28/38 – Mazhar Çiçek ve Mustafa Yanık İle Söyleşi: “Geleceğin Bu Sayfalardan Çıkacağına İnanıyoruz” (int)

Karamemet İbrahim:

7/46 – Sinema Dramaturjisi ve Bir Örnek: “Al Yazmalı”

22/38 – Fred Zinnemann ve En Anlamlı Yapıtı: Julia

42/20 – Uluslararası İstanbul Sinema Günleri 84

Karaoğlu İbrahim:

67/55 – Fahir Aksoy'la Söyleşi (int)

87/10 – Hangi Sinematografik Özgürlük

Karayalçın Murat:

96/10 - “Ankara Bir Anadolu Kültür Mozağidir” (intw)

Kartal Coşkun:

10/45 – Şiirin Ortaya Çıkışı Üzerine

Kasnakoğlu Haluk:

78/18 – Tarım Sektörünün Güncel Sorunları (intw)

79/9 – Asgari Ücret Dedikleri...

91/30 – Türkiye'de Asgari Ücretin Belirlenmesi

Kastalmış Ali:

82/55 – Didar Abla İçin (I)

Kaş Ali:

85/40 – HE-MAN'ın Gerçek Gücü Kim?

Kaya Kozan:

62/60 – Ses Dalgaları ve Kırılan Böbrek Taşları

Kaya Raşit:

- 35/12 – İletişim Alanına Liberal Yaklaşım ve Çağdaş Yorumlar
- 80/22 – Bilimsel – Teknolojik Devrim ve Sosyal Düşünce
- 84/30 – Behice Boran, Geriye Dönüp Baktığımızda Sosyoloji (tr)
- 89/6 – Türkiye'yi Nasıl Bir Gelecek Bekliyor? (pan)
- 90/8 - “Türkiye'yi Nasıl Bir Gelecek Bekliyor?” Sorular/Yanıtlar
- 93/9 – Yeşiller Hareketi Üzerine Siyasal Değİnmeler

Kayalı Kurtuluş:

- 84/10 – Sosyolog Behice Boran
- 87/12 – Türk Sinemasına Hafızasını Kazandırmak Gerek
- 95/16 – İntisap Ahlakı Niyaze Berkes ve Arkadaşlarından O Kadar Uzak Ki...
- 96/29 – Lütfi Akad Sineması Yararlanılmamaşı Engin Bir Kaynaktır
- 99/29 – Metin Erksan Sinemasını Anlamak

Kaygun Hacer:

- 77/29 - Oskar Maria Graf, “Yakın Beni!” (tr)
- 79/50 – Bombasız Bir Anarşist Vardı... Ölümünün 53. Yılında Erich Mühsam
- 90/42 - “Bizi Hatırlıyor Musunuz?”
- 98/31 – Almanya'da Sovyetler

Kaynak Sezai:

- 11/19 – Edebiyat Öğretimi Mi, Edebiyattan Soğutma Eğitimi Mi?
- 16/20 – Çocuk Edebiyatı
- 22/16 – Cumhuriyet Öncesi Öğretmen Kuruluşları (1908 - 1922)
- 48/34 - “Çocukların Bedensel ve Tinsel Gelişimleri Gözardı Ediliyor (intw)
- 58/48 – Demokrasi, Demokratik Eğitim
- 59/26 – Erdal İnönü'yle Söyleşi (int)

Kazan Turgut:

- 72/23 – Kapalı Kapılar Ardında Ceza Yasası Hazırlanıyor
- 73/14 – Yurttaşlık Hakkıyla Oynanıyor

Kelleci İsmail:

- 89/33 - “Bu Benim İlk Gerçek Bilim Kitabım Olacak...” (1)

Kent Bruce:

- 69/30 – Rahip Bruce Kent'in Uzun Yürüyüşü (t)

Kepenek Yakup:

- 52/31 – Sermaye Dersini Alıyor Mu?
- 59/16 – Dış Borç Tuzağı
- 62/20 – Bilim Adamları Ekonomiye Tartışıyor (pan)

Kepir Handan:

- 13/35 – Endüstride Bilimsel Yaklaşım ve Endüstri Psikolojisi

Kerim Raşit:

- 31/30 – Bolivar, Bir “Kurtarıcı”nın 200. Doğum Yılı

Kesgeç Özcan:

64/5 – 110 Yıllık Tartışma: Anayasa
(pan)

66/10 – 15-16 Haziran ve Sendika
Kurma Özgürlüğü

67/46 – Bir Gazete-Kitap: “12 Eylül
Tutanakları Bin Tanık”

71/38 – Türk-İş Genel Kurulu
Yaklaşırken

74/5 – Aydınlik Demokrasidir (pan)

76/28 - “12 Eylül Günleri”, Kemal
Anadol'un “Ölü Olmayan”
Kitabı

82/5 – Şimdi Benim Yasaklarım!

83/13 – Anılarla Behice Boran

89/6 – Türkiye'yi Nasıl Bir Gelecek
Bekliyor? (pan)

Ketenci Şükran:

25/16 – 1982'de Çalışma Yaşamı

Keystone:

52 (p)

Kılıç Hüseyin:

55/25 – Dil ve Bilgisayar

Kırçak Çağlar:

6/22 – Endüstride Gizli Ölüm: Meslek
Hastalığı

7/30 – Meslek Hastalığı

8/32 – Meslek Hastalığı

14/40 – Basın ve Yayında Dil Sorunu

16/24 – Çocuklar... Bizim Çocuklarımız

18/22 – Bilim ve Spor

20/24 – Japon Balıkçısının Öyküsü

Kırtunç Erhan:

1/39 – Sanat Çalışmaları – Bilim İlişkisi
(enq)

Kıyak Halil:

58 (p)

Kinnock Glenys:

72/20 – Tek Dünya: Gelişme ve Barışa
Sosyalist Bir Yaklaşım (t-bs)

Kirchner Otto:

29 (pa)

Klimov Elem:

87/20 – Perestroyka ve Sovyet Sineması
(t)

Kocabaşı Mustafa:

45 (p)

Kocabaşoğlu Uygur:

30/4 – Okumalı Mı, Okumamalı Mı?

31/4 – Ne Kadar Okumalı?

32/7 – Neden Okunsun Ki

Kocagöz Samim:

37/35 – Ulusaldan Evrensele

Koç Mehmet:

58/46 – Mehmet Bayrak'la Söyleşi (int)

Koç Yıldırım:

23/28 – Eve İş Verme, İşçiler ve
Sendikalar

24/12 – Azgelişmiş Ülkelerin
Endüstrileşmesi, Serbest
Bölgeler ve Sendikalar

25/36 – Ekonomik Bunalım,
Uluslararası Yeni İşbölümü ve
Türkiye'de Sendikal Hareket

- 27/26 – Türkiye'de Ücretlilerin Maddesel Yapısı ve İşsizlik
- 30/38 – Uluslararası Sendikal Harekette Gelişmeler
- 32/15 – Türkiye'de Ücretlilerin Mülksüzleşmesi
- 45/46 – Üretim Süreci Teknoloji ve Spor
- 52/32 – Türkiye'de Ücretler Yüksek Mi Düşük Mü?
- 54/23 – Bunalımdan Çıkış Çabaları ve Türk-İş'in Sıkıntıları
- 74/24 – Türk-İş'te Yeni Bir Şey Var
- 88/29 – Sermayenin İşsizlik Sigortası Önerisi
- 95/7 – Türkiye-AT İlişkileri ve İşçi Hakları
- Koçak Asaf:
- 27 (c), 71 (c), 72 (c)
- Koloğlu Doğan:
- 5/13 - “Rekor”un Sorunları
- Koloğlu Orhan:
- 12/7 – Türk Toplumunu 150 Yıldır Aynı Şeyleri Tartışıyor
- Komarov V.:
- 8/28 – Sonsuzluk ve Evren (t)
- Konk:
- 32 (c)
- Kongar Emre:
- 1/36 - “Kafkas Tebeşir Dairesi” ve “Artura U'nin Önlenebilir Tırmanışı” Üzerine
- 2/37 – Köy Romanı – Kent Romanı Üzerine
- 6/18 – Ziya Gökalp'e Nasıl Bakmalı
- 15/46 – Küçük Adamın Büyük Öyküsü (Küçük Adam Ne Oldu Sana?)
- 17/46 - “Barış” Üzerine
- 37/36 – Ulusal Kültür Üzerine Aykırı Notlar
- Konukman Aziz:
- 61/18 – Düşük Taban Fiyatları ve Tarımda Çöküş
- Konur Hamdi:
- 52/28 – İlk Büyük Millet Meclisi Nasıl Kuruldu?
- Konur Tahsin:
- 86/57 – Bizim Tiyatro ve Nazım
- Korcan Kerim:
- 8/20 - Bakın
- 13/49 – Şiir Üzerine
- Korkmazgil Azime:
- 52/18 – Ozan Hasan Hüseyin, Başucun Pınar, Ayakucun Göl Olsun
- 55/48 – Çocuk Seslerinin “Ayşe Abla”sı Aramızdan Ayrıldı
- Korkut A. Sinan (Kurmuş Orhan):
- 3/10 – Ekonomi Politikası ve Ekonomi Bilimi
- 14/25 – İstatistiklerle Nasıl Yalan Söylenir
- 23/4 – Tarımsal Kalkınma Mı, Yarım Kalkınma Mı?
- 44/37 – Mühendis İktisatçılar
- 73/17 – Arzedeyim Efendim
- 81/8 – Arzedeyim Efendim
- 94/22 – Arzedeyim Efendim

- Korper Simon: 78/12 – Yüzyıllık Tartışma: Tarım Sorununa Giriş
- 57/22 - “1941... Faşizme Karşı Direniş” (intw)
- Kuleli Ömer:
- Korugan Üstün: 28/10 – İçinden Çıkılamayan Bir Enerji Hesabı
- 10/28 - “Bilim Evrensel Bir Olgudur” (intw)
- 52/34 – Açlık: Üçüncü Dünyanın Saatli Bombsası
- 67/22 – Bilim: Boyunduruk? Umut? (pan)
- 63/48 – Bir Kürek Kireç ile Sihirbazlık
- Kök Orhan İzzet: 79/23 – Kimyanın Çağdaş Yaşama Etkisi ve Yaşamın Kimyaya Tepkisi
- 57/45 – İşçi İhalesi
- 58/14 – Hukuk ve İnsan
- 86/24 – Bir Bilim Olarak Doğa Bilimleri Tarihi
- Köker Azade: 92/18 – Türkiye’de Çevre Hareketinin İvme Kazanması
- 90 (pa)
- Köksal Sema: 94/46 – Yerel Yönetimlere Doğru
- 93/20 – Büyük Şehir Yönetim Modelinin İç İşleyişi: İstanbul Örneği
- Kumaş Rahmi: 48/38 – 24 Ocak Modeline Kan: Katma Değer Vergisi
- Kökden Uğur: Kumbaracıbaşı Onur: 58/9 – Laiklik Üzerine
- 2/25 – Anne Frank’ın İkinci Ölümü
- 4/36 – Barış Gözcüsü Yazar
- 69/14 – Bir Çocuğun Savaş Günlüğü
- Kurçay Remzi: 42/26 – John Walsh, Şili Üniversite Yasası (tr)
- Köksal Aydın: 21/42 – Necdet Bulut Bilişim Ödülü Üzerine Söyleşi (intw)
- 72/33 – Necdet Bulut’u Anıyoruz
- Kurçenli Yusuf: 63/44 - “Sinema Da Depolitizasyondan Nasibini Alıyor” (intw)
- Köseoğulları Murat: 23 (p)
- Kurdakul Şükran: 4/31 – Çağdaş Gerçekçiliğe Doğru
- Köymen Aydın: 6/34 - “Bir Şair İçin Fuzuli’yi Öğrenmek Zorunludur” (intw)
- 92/24 – Yeşiller Sola Alternatif Mi?
- 9/7 – Yaşamı Ateşe Vermeyin (pm)
- Köymen Oya: 18/30 – Orhan Kemal’in Romanlarına Bakışlar
- 47/49 - “Ölçüt, Titizlik, Doğruluk ve Tutarlılıktır” (intw)

- 22/34 – Ege Toprağının Yazarı Samim Kocagöz
- 24/38 – Toplumcu Gerçekçi Bir Şairin Son Aşaması (intw)
- 24/38 - Hangimiz (pm)
- 26/40 – Anıları Okurken
- 29/40 - 1940'larda
- 35/25 – Yitirdiklerimiz / Şerif Tekben, Murat Sarıca
- 36/22 – Ulusal Kültür Sorunu Konuşulurken
- 37/38 – 1940 Kuşağı Tartışmaları
- 38/33 – Mehmet Akif Konusunda...
- 39/34 – Düşünce Özgürlüğü
- 40/38 – Şairce Düşünmek
- 41/41 – II.Meşrutiyet Dönemi ve Cumhuriyetin İlk Yıllarında Muhsin Ertuğrul'un Tiyatromuza Katkısını Çağdaşları Nasıl Değerlendirdiler?
- 42/16 – Genco Erkal'la Yirmi Beş Yıl
- 43/24 – Okumuşlar, Yüzellilikler...
- 47/46 – Günce Gibi
- 61/38 – Bu Aşamada
- 62/57 – Bu Aşamada, Yasakların Başaramadığı
- 64/31 – Cumhuriyetten Önce Demokratikleşme Evreleri
- 66/57 – Çehov ve İnsanları
- 83/12 – Anılarla Behice Boran
- 93/58 - Ölümünün 20. Yılında, Reşat Fuat Baraner İçin...
- Kurtgözü Kerem:
- 51/12 – Mario Vargas Llosa, Latin Amerika'da Yazmak (tr)
- 61/39 – Yevtuşenko'nun Şiiri
- 62/66 – Cezayir Savaşı'nda Direnme Üzerine (t, d)
- 63/42 – Romanın Sorunları Üzerine Tartışma (pan)
- Kurşunlu Tuğrul:
- 87/19 – Havana Film Festivali
- Kurt A. Öner:
- 88/21 - Mektup (l)
- Kurz Heimut:
- 46 (pa)
- Kuszewski Stanislaw:
- 87/44 – Polonya Sineması (t)
- Kut Dursun:
- 55 (r)
- Kutlar Onat:
- 25/43 – Şarlo ve Savaş
- 40/44 – Dostlar Tiyatrosunda Galileo Galilei
- 52/8 – Ulusal Sinema Sanatımızdan Kaynaklanan Başarı (intw)
- Kutlu Haydar:
- 84/23 - “Türkiye'nin Aydınlarla Ekmek ve Su Kadar İhtiyacı Var...” (intw)

L

Leger Fernand:

30 (pa)

Levent Tamer:

21/48 - Söyleşi (intw)

30/20 – TOBAV 1. Çocuk Oyunları
Şenliği: Yarının Kültürüne
Sanatla

Levine David:

26 (pa)

Lilienthal Peter:

87/16 - “Filmlerimi Sevdiğim;
Dertlerini, Sorunlarını
Paylaştığım İnsanlar İçin
Yapıyorum” (intw)

Limon:

95 (c)

Lindberg Larry:

70 (p)

Littin Miguel:

87/18 - “Sinema Yapmak İstiyorum,
Çünkü Anlatılması Gereken
Şeyler Var” (intw)

Livaneli Zülfü:

63/20 - “Şey Hüznü ve Deniz Coşkusu,
Ülkemin Kültürünü Oluşturur”
(intw)

Llosa Mario Vargas:

51/12 – Latin Amerika'da Yazmak (t)

Lök Veli:

6/20 – Tıp Tarihimizin Bir Kesiti

13/13 – Yüksek Öğretim Kanunu

18/20 – Halk Koşuları

18/21 – Spor Travmatolojisinde
Gelişmeler

Lund Tobias:

80/50 – Yargıçların Grev Yapabildikleri
Bir Ülkeden (intw)

M

- Macit Ahmet Nuri:
42/15 – Hüseyin İçin (l)
- Madrid Miguel de la:
69/40 – Dünya Nükleer Denemelerin Durdurulmasını Bekliyor (t, d)
- Makal Oğuz:
99/38 – 2. Uluslararası İzmir Sinema Günleri
- Maksimoviç Desanka:
90/21 - Sözcükleri Severim (ç, ş)
- Manla M.:
98 (c)
- Marquez Gabriel Garcia:
25/45 – Yarıaçık Değil, Kapalı Bir Ülke: ABD (t),
41/26 – Kurt Şimdi Geliyor (t)
- Martinu Bhuslav:
30 (c)
- Meli Francis:
70/20 – Güney Afrika'daki Mücadelenin Uluslararası Önemi (t-bs)
- Memecan Salih:
5 (c)
- Menteş Gökhan:
60/36 – Metropollerimizde Ulaşım Sorunları ve Raylı Sistemler
- Merter Ferdi:
17/43 – Devlet Tiyatrolarında Yönetime Katılma (intw)
- Meşe Bilal:
5 (p)
- Millas Herkül:
90/16 - “Barbarlıklar”
90/19 – İlias Venezis, Ayvalık'ın Son Günü (tr)
93/30 – Gerçek
- Minisker Ergin:
43 (p)
- Mintaş Erol:
34/8 – Orta Eğitimde Tarih Kitapları
- Mittenzwei Werner:
40/43 – Galileo Galilei (t)
- Moquet Guy:
53/37 - Mektuplar (t)
- Morçöl Göktuğ:
88/30 - Çernobil'in 2. Yıldönümünde Nükleer Enerji Teknolojisinin Bir Değerlendirmesi, Görünür Kazalar
- Mower Pamela:
80 (pa)
- Mumcu Uğur:
73/7 – Demokrasi ve Katılım
- Mutlu Dursun:
32 (p)

Mutlu Erol:

38/18 – Televizyon Çocuğundan Sonra
Video Çocuğu

47/26 – TV'nin Zararsız ve Tehlikesiz
İdeolojisi / Televizyon Niye
Yakılsın Ki?

Mürşitpınar Lalezar:

98/12 - “Özgül Sorunlarımız, Bağımsız
Bir Kadın Hareketi
Gerektiriyor” (intw)

N

Nalbantoğlu H. Ünal:

15/14 – Geçiş Toplumunun Sosyoloğu:
Mübeccel B. Kıray

Nasuhoglu Rauf:

53/46 – Teknoloji ve Sanayide
Çağdaşlaşma

66/15 – Çekirdek Enerjisi

National Geographic:

80 (p)

Neciboğlu Tacettin:

7/17 – Friedman'ın Ekonomi Politigi

Nesin Ali:

72/48 – Paradokssuz Bir Evrende
Yaşıyorsunuz

73/36 – Sayılar ve Hayal Gücü

74/42 – Hilbert'in Matematikçilere
Verdiği Ev Ödevi ve Gödel'in
Teoremi

75/48 – Matematiksel Bir
Yumuşakçanın Ameliyatsız
Başkalaşması

76/42 – Çarşıdaki Hesabı Evde De
Yapabilir Miyiz? Gödel'in
İkinci Teoremi

77/46 – Çelişkisiz Bir Dünyada Yaşayıp
Yaşamadığımızı Hiçbir Zaman
Anlayamayacağız

78/46 – Matematik ve Korku

79/42 – Teknoloji Üretmek ve
Tüketmek

- 80/44 – Pitagor ve Sayılar (ya da Geometri)
- 81/46 – Bachelard ve Möbius
- 82/48 – Tavla ve Bilimsel Kafa
- 83/42 - “Kim Korkar Matematikten”
- 83/49 – Sihirli Kareler (I)
- 84/51 – Sihirli Kareler (II)
- 85/18 – Bu Ne Biçim Seçim
- 86/42 – Asal Sayılar
- 88/42 – Sonlu Oyunlar
- 89/34 – Matematiğin Emekleme Çağı Üzerine
- 90/38 – Evliliğin Matematiği
- 91/36 – Çelişkili Olmasın Da...
- 92/45 – Z12-Sayıları
- 93/38 – Akıllıların Oynadığı Aptal Oyunlar
- 93/39 – Sevgili Varlık Özmenek (I)
- Nesin Aziz:
- 28/35 – Masal (pm)
- 28/35 – Yok (pm)
- 28/35 – İbrişim (pm)
- 46/4 – Kaçınıcı Dünya Savaşındayız? Aydınlar ve Barış
- 48/10 – Ey Güzel Yetmiş Yaşım, Merhaba!
- 53/5 – Sanat Eğitiminin Yığınlaşması ve Sanatın Demokratikleşmesi
- 61/27 – 6. Yaş “Değerlendirme”
- 62/17 – Nişan, Madalya ve Kep (d)
- 63/10 - “Yazarın Yazarlığını Öne Alması Büyük Bir Bencillik Olur” (intw)
- 64/32 – Ruhi Su Türküleri (d)
- 66/5 – Luns'a Verilen Ödül İçin Ne Dediler? (enq)
- 70/6 - “Toplumsal Örgütlenmenin Yolların Açmaya Çalışıyoruz” (intw)
- 78/44 – Aziz Nesin T.Y.S. Genel Kurulu Açış Konuşması; Yedibuçuk Yıllık Aradan Sonra (d)
- 83/37 – Kendime Soracağım Soruyu Yanıtlayabilir Miydim? (intw)
- 87/5 – Ankara 1. Film Şenliği Başlarken
- Neto Agostinho:
- 71/50 – Hadi Hoşçakal (t, pm)
- Neymatov Azer:
- 88/56 - “Tiyatroyu Bu Denli Seven İnsanlar, İsteseler Çok Daha Nitelikli Yapıtlar Sergileyebilirler...” (intw)
- Nilgün İsmet:
- 98 (p)
- Nilsson Per-Ulf:
- 76/56 – Başkan ve Onun Sadık Basını (t)
- Nilüfer:
- 2/38 – Arabesk Üstüne (enq)
- Nuhrat Cenap:
- 47/48 - “Yurt Ansiklopedisi İyi Ansiklopediler Yolunda Atılmış Önemli Bir Adımdır”
- Nutku Özdemir:
- 17/48 – ITI Türkiye Milli Merkezi (enq)

Nükleer Savaşa Karşı Kadınlar Örgütü:

97/41 – Yunanlı Kadınlardan Selam! (d)

Nyerere Julius:

69/40 – Dünya Nükleer Denemelerin
Durdurulmasını Bekliyor (t, d)

O

Obardiek Helmut:

83/40 - “Askeri Mahkemelerinizde Adil
Bir Yargılama Olmadığını
Gördük” (intw)

Odabaşı Avni:

56 (c), 72 (c)

Odak Stüdyosu:

91 (p)

ODTÜ Sinema Topluluğu:

99/46 – ODTÜ Sinema Topluluğu Film
Gösterimleri

Okan Mustafa:

16 (c), 17 (c), 18 (c), 21 (c), 23 (c),
24 (c), 25 (c), 25 (c), 26 (pa), 26 (c),
27 (c), 27 (c), 28 (c), 29 (c), 30 (c),
31 (c), 31 (c), 32 (c), 33 (c), 34 (c),
35 (c), 36 (c), 46 (pa)

59/50 – Yarın, 50. Sayı, Kutlu Olsun
(intw)

Okçabol Rıfat:

64/44 – Gençliğin Eğitimi

65/36 – Geç Kalmış Uyum

86/20 – Eğitim Sistemi Bozuk! Bozuk
Olan Ne?

Okçu Kadir:

57/26 – Örgütlenme Hakkının
Korunması (tr, d)

- Okkan Osman:
81/24 – Evrenseli Yakalayabilen Bir Gazeteci
- Okтай Metin:
18/18 - Söyleşi (intw)
- Okuyucumuz Adı Bizde Saklı:
88/21 – Mektup (I)
- Olgaç Kahraman:
25/50 – Satranç
26/50 – Satranç
- Onar Yavuz:
27 (c)
- Onaran Alim Şerif:
87/8 – Yeni Türk Film Denetleme Sistemi
96/32 – Genç Türk Sineması Yapım ve Yönetim Sorunları
- Onaran Oğuz:
60/42 – Sinemada Eleştirmen-Yönetmen Çekişmesi
97/28 – 2'inci Ankara Film Şenliği'nin Ardından
- Onaran Leziz:
79/7 - “En Küçük Ortak Katımız, Nükleer Savaşın Önlemesi İçin Çaba Harcamaktır” (intw)
- Onay Yılmaz:
1/19 – Sanat Tartışmaları İçin
3/37 – Sanat Tartışmaları İçin / Bir Adım Daha
4/35 – Dünya Tiyatro Günü'nden
7/22 – Meryem'in Dönüşü (tr)
- 9/24 – Opera Dünyasının Brecht'i Walter Felsenstein ve “Gerçekçi Müzik Tiyatrosu”
- 10/40 – Çağdaş Bulgar Tiyatrosunun Getirdikleri
- 11/25 – Sevgi Soysal'ı Anmak
- 13/43 – Temel Sorun: “Hayatın Müziksizleştirilmesi”
- 19/26 - “Yabancı Düşmanlığı”nın Ardındakiler ve Barış Sorunu
- 20/47 – Halkın Sanat Gücü ve Sanatın Halka Bağlılığı
- 21/22 – Sanatın “Anayasa”sı
- 26/29 – Gerçekliğe Sahip Çıkalm
- 27/22 – İşsizlik ve Sanat Üzerine İki Kesit
- 29/36 - “Gümüş Göl”ün Kuruması
- 36/6 – Sanatta Ulusallık
- 37/30 – Anna Seghers, Almanya ve Biz (tr)
- 38/40 – Tarih Olurken Gelecek Olmak
- 39/38 – Manfred Wekwerth, Galileo Galilei 1977 Sahnelemesi (tr)
- 40/43 – Werner Mittenzwei, Galileo Galilei (tr)
- 42/39 – Edebiyat Bilimi Üzerine Söyleşi (intw)
- 43/25 – Vasıf Öngören'in Anısına
- 44/48 – Sanatı Yaşamak
- 46/36 – Brecht Tiyatrosunun 35. Yılında Kültür Mirasına İki Yaklaşım
- 48/29 – Örgütlü Sanat, Eğitimli Sanatçı
- 51/26 – Oktay Arayıcı'nın Anısına
- 61/42 - “Arafta Kalanlar” (intw)

- 65/30 - “Göçmenlikte Sanat, İşçi Sanatı Oluyor; Bu Çok Özgün Bir Durum” (intw)
- 67/10 – Günter Wallraff ve “Grup 61” Hareketi
- 73/42 - “AST: Çeyrek Yüzyıllık Demokratik Kurum” (intw)
- 74/46 – Bertold Brecht, Rejime Katılanlara (tr)
- 74/48 - “Brecht'le Yaşamak” (intw)
- 95/40 - “Türkiye'de Brecht” Söyleşisi (pan)
- 96/23 – Peter Schutt, Boyacı Çocuklar Baladı (tr)
- 96/23 – Ankara'da Akşam (tr)
- Orozco Lalo Eduardo:
- 74/57 – Türkiye'li Sanatçı Arkadaşlara (I)
- Ortaylı İlber:
- 10/41 – Örnek Bir Tiyatro
- 13/48 – Rumuz: Goncagül
- 19/15 – Uluslararası Bilimsel İlişkiler ve Tarihçiliğimizin Sorunları
- 34/7 – Ders Kitabından Tarih Nasıl Öğrenilir
- 40/34 – Toplumda Tarih Bilinci ve “Belge”nin Korunması
- 53/50 - “Victor Hugo, Bir Dehanın Romanı” (r)
- Ongurlar Serdar:
- 21/46 – Tiyatro Toplumbiliminin Temel Öğeleri
- Oyal Erkan:
- 2/18 – Televizyon ve Kitle Kültürü
- Onur Bekir:
- 90/22 – İsveç'te Türk Kadınları
- Oyan Oğuz:
- 34/29 – Batı Avrupa Feodalizmi ve Pirenne'nin Tezleri
- Oral Tan:
- 1 (c), 25 (c), 30 (c), 35 (c), 53 (c),
- 60 (c), 62 (c), 78 (c), 79 (c), 80 (c),
- 82 (c), 95 (c)
- 35/41 - “Orta Öğretimde Tarih Kitapları” Üzerine Küçük Bir Not
- 37/18 – 24 Ocak Politikası, Ücretliler ve Vergi
- 45/26 – Hz. Muhammed ve Charlemagne
- Oran Baskın:
- 82/26 – Ege'nin Barış Denizi Olabilmesi İçin...
- 48/36 – Katma Değer Vergisi: Efsane Verginin Bazı Gerçekleri
- 95/26 – Bağımsız Filistin Devleti'nin Kuruluşu, Davud-Golyat Söylencesinin Yeni Düzenlemesi Üzerine
- 50/40 – KDV'den Beklenenler ve Vergi Kaçakçılığı
- 51/42 – KDV Karşısında Yayın Dünyamızın Konumu
- Orbey Ergin:
- 95/40 - “Türkiye'de Brecht” Söyleşisi (pan)
- 53/23 – Vergi Şampiyonları ve Basın
- 54/20 – İstikrar Modelinin Ana Hedefi ve ANAP'ın Amaçları

58/18 – Yeni Vergi Paketinin
Getirdikleri

61/11 – Yoksullaştırma Bütçesi

62/20 – Bilim Adamları Ekonomiyi
Tartışıyor (pan)

68/24 – Kıbrıs Çıkarması 1986

69/50 – Fonlar: Bilinmesi Gerekenler

72/12 – 1987: Borç Kısılcacında
Çaresizlik Yılı

82/18 – Özelleştirmenin Ekonomi
Politığı

83/27 – Devr-i Özal'ın Getirdikleri ve
Vaat Ettikleri

84/14 – Behice Boran'ın Feodalizm ve
Osmanlı Toplum Yapısı
Tahlilleri

86/8 – Gelir Vergisi Üzerine
Çeşitlemeler 1988 Vergi Paketi
Kimden Yana?

89/22 – Vergi Alanında Ne Yapmalı?
Ya Da Sosyal Demokrasi İçin
İpuçları

Ö

Ögelman Hakkı:

75/34 – Evren: Dünü, Bugünü, Geleceği

79/14 – Uzay Araştırmalarında Çarpıcı
Bir Gelişme; Nötron Yıldızları

Öğmel Ümit:

88 (c)

Öğün Sabahattin:

71/30 – Gen Mühendisliği (pan)

79/18 – Çağımızın Bilim ve Teknoloji
Alanındaki Yeni Boyutları:
Biyoteknoloji

89/30 – Kanserin Beslenmeyle İlişkili
Olduğunu Biliyor Muydunuz?

90/36 – Azalan Ozon ve Biz

91/44 – Vücudumuzdaki Depo Yağları
Cinsel Yaşamımızı Yakından
Etkiliyor

92/27 – Sessiz Dünyadaki Görülmeyen
Mücadele

93/35 – YÖK ve TNF

94/43 – Kan Yapan Hormonlar

96/20 – Kızınız Olduğuna Emin
Misiniz?

97/20 – Güneş, Karbonhidrat ve Ruhsal
Çöküntü

98/46 – Dikkat! AIDS

Öğüş Hamdi:

71/30 – Gen Mühendisliği (pan)

Ökçün Gündüz:	19/45 - “Macarlar” ve İnsanlar
66/5 – Luns'a Verilen Ödül İçin Ne Dediler? (enq)	21/12 - “Gazeteciler” ve Anayasa Üzerine
Önal İsmail Hakkı:	25/41 – Ali Özgentürk'ün “At”ı
92/42 – Ülkedeki Gelir Dağılımı Emek Lehine Yeniden Düzenlenmedikçe, Dinlenme Hakkı Gerçeklik Kazanmayacaktır”	27/20 – Sinemamızda İşsizlik
Önder İzzettin:	28/23 - “Açık Üniversite”
60/32 – Vergi Yasalarında Öngörülen Değişikliklerin Sosyo-Politik Boyutu	29/20 – Nazizmin Çizmesi ve Alman Sineması
Öner Halil:	33/8 – Allende ve Şili Sineması
74/57 – Yaşamı Sahiplenmek... (I)	35/22 – Çağdaş Yaşamda Televizyon ve Video
Önder İzzettin:	38/10 - “Ankara Televizyonu 68”e Kişisel Bir Yaklaşım
78/22 – Siyasi Gündemdeki “Tarım Paketi” ve Bir Değerlendirme	40/30 – Arşiv Mi? Alev Mi?
Öndül Hüsnü:	41/18 – Sıradan Amerikalı Üzerine İzlenimler
62/32 – Gözetim Yasası ve Anayasa'ya Aykırılık	47/29 – Yozlaşma Nerede Başlıyor, Nerede Bitiyor?
Öner Ali Naki:	49/37 – 1985'te Olacakları Kestirmek Zor Değil
33/6 – Silahlanma Harcamaları ve Dolar Yükselirken	52/5 – Ödülden Önemli Ne Var?
Öner Çetin:	54/38 – Güney Afrika'da Kitle İletişimi
46/39 - “Arkadaş”ımdı	55/40 – Son Sinema Ustalarından Biri: Yutkevich
Öngören M. Tali:	56/24 – Günümüzde Japon Radyo ve Televizyonunun Yeri
1/31 – Neden Kazanıyorlar	60/40 - “Sinemada Kan Davası Sona Ermelidir” (intw)
3/28 – Sinemamızı Yasa Kurtarır Mı?	61/23 – YÖK Sözü
5/26 – Tetiği Kim Çekecek?	64/49 – Vecdi Sayar'la Söyleşi (int)
8/27 – Zenginliklerin Sineması	65/46 – Tarihi Kim Yazar?
12/13 – Özgürlüklerle İlgili Kavramlar	69/41 – Kulağı Kesik İletişim
19/44 – Türk Sinemasının Zaferi	

- 70/53 – İkinci Kanalın Çivisi
- 71/20 – Kültür Planı ve Oyunu
- 72/52 – Bir Film Şenliğinde Düşündüklerimiz
- 78/52 – Yasa Video'ya Ne Getirdi?
- 82/30 - “Türkiye'de İkinci Sınıf Demokrasi İstemiyoruz.” (pan)
- 82/41 – Çatık Kaşlarıyla...
- 86/49 – Bir Şenlikte Duyulan Özlem...
- 87/6 – Ankara 1. Film Şenliği
- 87/41 – İsveç Sinemasına Bir Bakış
- 88/50 - “Bir Şenlik Geride Kaldı, Ama...”
- 92/56 – Bir İfade Üzerine...
- 93/55 – Bu Toprakların Çocuğu
- 94/26 – Yeni Yılmaz Güney
- 95/19 – Ne Zaman Yılmaz Güney?
- 98/34 – Ankara Film Şenliği HAKKında
- 99/5 – Başlarken...
- 99/24 – Ankara Film Şenliği'nden Yılmaz Güney'e Sevgi ve Saygı...
- Öngören Veysel:
- 9/30 – Bunalan Bir Edebiyat
- 11/37 – Sefil Ama Lumpen Değil
- 13/10 – Tarihin Öznesi
- 17/40 – Genç Şiir Sorunu Üzerine
- 22/10 – Aydın Tahrir Edilemez
- 26/34 – Gerçekçiliğin Işığında Lukacs, Edebiyatta Tip Sorunu ve Aydın
- 34/38 – Dostoyevski ve Biriciklik Durumu
- 36/28 – Felsefenin Ulusal Yükümlülüğü
- 41/45 – Edebiyat, Edebiyat Dışı Yargılanamaz
- 84/37 – Behice Boran İçin...
- Öymen Örsan:
- 70/18 - “M. Kemal Darbecilere Karşıdır?” (intw)
- Öz Mehmet:
- 90/54 - Kazım Tekçe, İdris İnandı, Şule Akdağ, İlyas Akdağ'la Söyleşi (int)
- Özal Turgut:
- 82/39 - “Adil Temsil” Konusunda Partiler Ne Diyor” (enq)
- Özaltın Kök Mehmet:
- 1/42 - “Ölümün Ağzı” (r)
- 1/42 - “İşçi Göçü ve Davranış Bozuklukları” (r)
- 2/43 - “Kuşku Çağı” (r)
- 3/42 - “Dışgöç Öyküsü” (r)
- 5/43 - “Türkiye'de Yazarların Kazancı” (r)
- 6/43 - “Sovyet Türkologlarının Türk Edebiyatı İncelemeleri (r)
- 7/50 - “Uygarlık Tarihi – Çağdaş Dünyaya Giriş” (r)
- 8/49 – Elin Uzmanlaşması
- 9/29 – Barış Üzerine
- 10/50 - “Yükseliş ve Düşüş” (r)
- 11/50 - “Teknolojinin Ekonomi Politikası (r)
- 12/50 - “Devlet ve Demokrasi – Anayasa Hukukuna Giriş (r)

13/50 - "Takvim-i Vekayi / Türk Basınında 150 Yıl" (r)	Özberk Kamuran:
	39 (p)
14/50 - "Amerikan Basınında Türk Kurtuluş Savaşı" (r)	Özbudun Sibel:
15/50 - "Taşlaşan Dünya" (r)	49/46 – Türkiye'de Feminizm Tartışmaları
16/50 - "Felsefe Yazıları" (r)	Özcan Aydın:
17/50 - "Güzellik Bilimi Olarak Estetik ve Sanat" (r)	48/12 – Yönetim Kuramları Açısından YÖK
18/46 – Guguk Kuşu'nun Ardından	55/5 – Mikrolar Büyük Biradere Karşı
19/50 - "Türk Toplumunda Kadın" (r)	56/28 – Japon Modeli İşletme Yöntemi
20/50 - "Atatürk Dönemi Maliye Politikası" (r)	71/25 – Amerikan Usulü Sağlık
21/50 - "Çocuk ve Suç" (r)	79/44 – Isaac Asimov, Bilgisayarların Neler Yapabilecekleri ve Neler Yapamayacakları Üzerine (tr)
26/49 - "Sanat ve Edebiyat Üzerine" (r)	86/16 – 1980'ler Sona Erdi" Mi?
27/49 - "Yedi Numaralı Dehliz" (r)	93/5 – Okuyucudan Bilim ve Sanat'a Eleştiriler ve Sağlık Sorunu Üzerine Görüşler
28/49 - "Büyük Soytarı" (r)	95/22 – Amerikan Seçimleri Üzerine Gözlemler: Amerika "Değişmemeyi" Seçti
29/49 - "Kendini Yaratan İnsan – İnsanın Çağlar Boyunca Gelişimi" (r)	Özcan Namık:
30/49 - "Ölüm Çemberi" (r)	50/38 – Yüksek Faiz ve Bankalar Üzerindeki Etkisi
32/50 - "Gerçekçilik ve Roman" (r)	Özdemir Hikmet:
Özbank Enis:	36/40 – Düşünce İle Eylemi Birleştiren Bir İnsan: Doğan Avcıoğlu
4/42 – Henri Cartier Bresson, Dünyanın Değişimini İzleyen Adam	79/30 – Şimdi Sıra TÜBİTAK'ta Mı? (pan)
16 (p), 23 (p)	84/29 – Yasa Değişikliğinden Sonra İlk Adım: TÜBİTAK'ta Dr. Hikmet Özdemir'in İşine Son Verildi... (d)
Özben Sadık:	
92/40 - "Ücretli İzin Süresi, İşçinin Ek Gelir Elde Etmek İçin Kullanmak Zorunda Kaldığı Bir Süreye Dönüşmüştür"	
Özbenli Tamer:	
73/38 – Nükleer Savaş ve Hekimler	95 (d)

Özdemir Musa:	88/18 – Yalancının Mumu Yatsıya Kadar Yanar
62/42 – TMMOB Sempozyumu / Memurların Ekonomik Sorunları	90/27 – Nasıl Bir Üniversite İstiyoruz
75/8 – Sözleşmeli Personel Olayı	95/48 – Son Gelişmeler Işığında 1402'likler Sorunu
76/16 – Sözleşmeli Personel Olayı 2	Özer Atilla:
89/25 – Piyasa Ekonomisinin Personel Rejimindeki Yansıması: Sözleşmeli Personel Uygulaması	20 (c)
92/38 – Dinlenmek, Çalışanların Hakkıdır	Özer Sevinç:
94/14 – İnsan Hakları Evrensel Bildirisi ve Memurlar	30/22 – John Locke'da Bireycilik ve Mülkiyet Sorunu
Özdemirci İlhan:	Özgentürk Ali:
28/34 – Şiir ve Uyum	10/21 - “Ülkemiz Sinemasında Yeni Bir Yapımcı Tavrı Doğuyor” (intw)
Özgül Haluk:	86/50 - “Su da Yanar” ve Türk Sineması (intw)
59/31 – Siyahlar ve Beyazlar Üzerine	Özgüç Erkin:
Özdoğan Z. Baran:	52/14 – Aras Ören Bir “Büyük Göç”ün Ozanı
79/57 – Amsterdam: “Avrupa'nın Göbeği Değil, Ama Bir Penceresi...” (1)	Özkara Sami:
Özel Leyla:	51/33 – F. Almanya'daki İşçilerimiz Çocukların Eğitimi İçin Ne Düşünüyorlar
42/49 – Türkiye'nin İlk Bayan Orkestra Şefleri / Özgül Kardeşler	Özkök Ertuğrul:
Özen Ayten:	35/32 – Boynumuzdaki Değirmen Taşlarından Kurtulmak
98/18 – Naciye Babalık'la Söyleşi (int)	Özkök Lütfü:
Özen Haldun:	30 (p), 73 (p)
46/21 – 1933 Darülfünun Tasfiyesinde Fen ve Tıp Fakülteleriyle Eczacı ve Dişçi Mekteplerinden Atılanlar (d)	Özler Güntaş:
65/44 – Yükseköğretimin Yeniden Düzenlenmesi	44/42 – Bölüşüm Niçin Önemlidir?
	64/36 – Temel Verileri Doğru Dürüst Hesaplayalım
	72/10 – Kendinizi Yormadan Nasıl Milyarder Olunur veya Türkiye'de Bankacılık Yapmak

- 76/36 – Para, Faizler ve Sermayenin Getirisi
- 77/40 – Para, Faizler ve Sermayenin Getirisi 2
- 82/22 – 1986 Yılında Bankacılığımız ve Sonrası
- Özlu Ahmet:
- 59 (p)
- Özlu Demir:
- 73/28 - “Ben Neden Düşünce Özgürlüğünden Vaz Geçeyim” (intw)
- Özmen Halil:
- 37/50 - Satranç
- Özmen Kemal:
- 30/16 – Paul Eluard'ın Şiir Dünyası
- Özmenek Murat:
- 45 (c), 46 (c), 47 (c), 56 (c), 56 (c),
62 (c)
- Özmenek Varlık:
- 2/41 – Sarı Yılmaz – Kara Pınar
- 3 (p)
- 6/24 – 24 Saatin Hazine ve Karpov'un Tezi
- 8/18 – Zahari Jandov'la Söyleşi: “Sinema” Parlak Gözlerin Buluşması” (int)
- 9/20 - “Savaşı Yargılamak”
- 12/22 – Basında Yabancılaşma
- 13/38 – Rengin Taş'la Söyleşi: “Ülkemiz Bale Sanatının Yaratıcılıklarına Çok Açıktır” (int)
- 18/14 - “Küçük Dev Adam”ın Soruşturulması Gereken Öyküsü
- 20/30 – Yeni Sömürgecilik ve Dünya Haberleşme Haritası
- 25/18 – Basın 1982
- 25/49 - “Yaşamak Tutkusunu” (r)
- 26/4 – Dünya Haberleşme Yılı ve Seçkin Bir Örnek
- 26/49 - “Piyas Yazma Sanatı” (r)
- 27/34 – Konfüçyus Biblioları ve 21. Yüzyıla Çeyrek Kala
- 27/49 - “Anılara Yolculuk” (r)
- 28/37 – Okuyucu Çekilirken
- 28/49 - “Mayınlı Tarlada Dış Politika”
- 32/8 – Bodrum Gürültüsü
- 32 (p)
- 36/37 – Hasan Hüyesin'e Dair / “O Dizeyi Arıyorum Ben”
- 38/14 - “Bazı Aydınlar” a Hitaben “Yorgun Savaşçı” Olayına Katkı
- 40/35 – Yok Etmenin İdeolojisi
- 43/7 – Nötron İdeolojisi ve Basın
- 47/15 – Basınla Bir Dakika
- 48/20 – Reagan'ın Dış Politikası ve Devletler Hukuku (int)
- 59/4 - Broyyy
- 62/8 – Süleyman Demirel'le Söyleşi (int)
- 62/18 – Abdullah Baştürk'le Söyleşi (int)
- 65/26 – 1886 – 1986 – 100. Yıl

67/5 – Tekelci Kontrolde Son Aşama: “Basın Konseyi”	Özkan Tayyar: 19 (pa)
68/15 – Basın Emekçileri – Dün Bugün	Özön Nijat:
70/26 – Gürhan Uçkan'la Söyleşi (int)	17/11 – Sinemada Bilimkurgu
71/6 – Seçim Sonuçları: Demokrasi Adına Umut (int)	Özpınar Hüseyin:
73/22 – Toplumun Daraltılan Ufukları	73/53 – Bilimi Ele Almak (I)
73/42 – Rutkay Aziz, Yılmaz Onay, Şahin Yenişehirlioğlu'yla Söyleşi (int)	Özsaraç Haluk: 28/36 – Yönetici Hücre: Nöron
74/5 – Aydımk Demokrasidir (pan)	32/35 – Yaşamın Sırrı: Gen
74/16 – Kanayan Bir Karanfildir O	Öztoprak Mehmet:
81/30 – O Büyük ve Sessiz Çoğunluğun Yazarı: Örsan Öymen	10/23 – Abu Firas'la Söyleşi: “Bir Tek Barış Vardır” (int)
83/6 – 7 Yıl Önce 77 Yıl Sonra	Öztuna Güner:
83/40 – Helmut Oberdiek'le Söyleşi (int)	51/49 – Marcel Proust ve Yaratıcılık
86/4 – Bilim ve Sanat'ın Sahipleri Okuyucular	Öztuncer Ahmet: 34/14 – Test Kitapları
87/4 - “Kültür Sefaleti”nden Ankara 1. Film Şenliği'ne...	58/50 – Gizli Eğitimsizlik
88/4 – Ahmed Rasim'den Tanilli'ye	Öztürk Ercan: 27 (p)
89/4 – Toy Kuşu Değildir Bu Halk	Öztürk Füsün: 32/50 - “Yunan Dosyası” (r)
90/4 – 90. Sayıda Merhaba	34/49 - “Sovyet Romanı” (r)
91/4 - “Canım Çok Sıkılıyor!...	49/47 – Demokrasi Mücadelesi ve Kadın Hakları
94/4 – Demokrasi İçin Ulusal Anlaşma	99/41 – Hale Soygazi'yle Söyleşi (int)
95/4 – Okuyucunun Bilim ve Sanat'ı 9. Yılında	Öztürk Hüseyin: 88/21 – Mektup (I)
96/4 – Türkiye'nin Kalbi'nden...	
98/4 – Ulusal Bir Durum Saptama Zorunluluğu	
99/2 - Lambada	

Özyürekli Timuçin:

9/38 – Reklam Kavramına Sınırlı Bir
Yaklaşım

14/46 – Bir Şiirin Açıklanması

P

Palahov Andrey:

87/22 – Raflardan Çıkarılan Filmlerin
İkinci Doğuşu (t)

Palme Olof:

69/40 – Dünya Nükleer Denemelerin
Durdurulmasını Bekliyor (t, d)

Pamir Güven:

96/38 – Bir Sinema Dahisi, Sergey
Eisenstein

Panitz Eberhard:

7/22 – Meryem'in Dönüşü (t)

Papandreou Andreas:

69/40 – Dünya Nükleer Denemelerin
Durdurulmasını Bekliyor (t, d)

Papapetro Yorgo:

81/24 – Ege... Barış Denizi

86/26 - “Ege'nin Barış Denizi
Olabilmesi İçin”

Parla Taha:

12/4 – Anayasa Değişikliği ve
Başkanlık Sistemi

Parwez Gisela:

57/35 – Safter Çınar'la Söyleşi (int)

Pazarkaya Yüksel:

90/40 – Bir Geziden Bellekte Kalanlar
ve Spiegel Dergisinin
Yazdıkları, Amerika'nın
Yükselişi ve Düşüşü

96/15 – Sorun, Özgün Yeni Bir Kültür
Bireşimine Varabilmektir
(intw)

97/50 – Dönüş Üzerine Düşünceler

Perez Rolando:

33 (pa)

Peri Gabriel:

53/38 - Mektuplar (t)

Pepsch:

98 (c)

Persson H.:

41 (p)

Picasso Pablo:

33 (pa), 34 (pa), 40 (pa), 98 (pa)

Pişkin Kevser:

71/30 – Gen Mühendisliği (pan)

Poroy Semih:

22 (c)

Prats Jorge Luis:

60/38 - Söyleşi (intw)

Press Agency Novesti:

35 (p)

Puşkin:

58 (pa)

Pryzbilla Norbert:

37 (p)

R

Radeva Stela:

27 (p)

Rak Bela:

33 (c)

Rasch Ingrid:

46/6 – Üçüncü Dünya Savaşı Burada
Başlayabilir... (t)

Rasch Olov:

46/6 – Üçüncü Dünya Savaşı Burada
Başlayabilir... (t)

Resmo Ahmet Sel:

40/20 – Maria Faranturi, Ege'de Bir
Köprü

Rivera Diego:

29 (pa), 31 (p)

Ritsos:

47/6 - Hazırlık (t, pm)

47/6 – Bahane Yok (t, pm)

47/6 - Öz-Gür-Lük (t, pm)

47/7 Aydınlik (t, pm)

47/Yineleme (t, pm)

Robeson Paul:

78/31 – Sevgi, Çıkar Yolu Bulur (t)

Robinson J. Stewart:

93/45 – Vitalij V. Shevoroshkin, Ana
Dil (Mother Tongue) Nostratik
Diller (t)

Roderbourg Kurt:

92/49 – Üniformanın Hikmeti (t)

Rozsa Laszlo:

57/20 – Helsinki'den On Yıl Sonra (t)

Ruken Barış:

61/32 – Göçmen İşçi Çocuklarının
Eğitimi

Rundberg Arvid:

98/35 – Silah Olarak Güldürü (t)

S

Schutt Peter:

96/23 – Boyacı Çocuklar Baladı (pm, t)

96/23 – Ankara'da Akşam (pm, t)

Sabuncu Yavuz:

46/30 – 1924 Anayasası'ndan 1982'ye

Sagay Zeki:

31/38 – Bilgisayarla Diller Arası Çeviri

Sağdıç Ozan:

39 (p)

Sağlam Fazıl:

81/5 – Referandum Üzerine

Salemark Lars:

55/34 – Mozambik'te Güney Afrika
Terörü (t)

San Sermet:

72/51 – Avusturya'da Barış Eylemleri
(l)

Sansal Erşen:

20/4 – Nedir Bir Anayasa?

51/10 – Hatamızı Nasıl Düzeltceğiz

58/10 – Siyasi Dava

59/35 – Ölüm Cezaları Suçları
Önleyemiyor

62/39 - “Hukuksuz Demokrasi”

63/39 – Afta Seçeneksizlik

75/14 – Doğan Öz'ü Anıyoruz

79/5 – Bir Anıt İnsan: Niyazı Ağırnaslı	Sato V. G.:
Saraç Muzaffer:	21 (pa)
5/5 – Sendikalaşma Özgürlüğü	Sav Özden:
45/12 – Yeni Sözleşme Düzeni ve Sendikalar	94/48 – Karadeniz'de Bulunan Varillerden Doğan Kirlenme ve Düşündürdükleri
50/37 – Bütün Yoksul Ülkelerde Hamlet Oynanıyor	Savcı Bahri:
Saraç Tahsin:	8/4 – Yalpazede Geniş İçeriğinde İnsancıl
49/17 – Acının İmge Düzeni (pm)	17/5 – O Bilinmez İnsan Hakları ve O Müthiş Gelişme ve İşlev Kazanma İstidadı
49/17 - Konuşur (pm)	21/4 - “Demokrasimiz” ve “1982 Tasarısı”
64/35 - “Şiir Benim Yaşama Biçimimdir” (intw)	Savov Jovco:
66/5 – Luns'a Verilen Ödül İçin Ne Dediler? (enq)	63 (c)
77/48 – Dar Geçit (pm)	Say Ahmet:
77/48 – Renklerle Saat (pm)	11/26 – İbrahim Demirel'in Fotoğraflarının Düşündürdükleri: Onlar İşçi İstediler, Biz İnsan Gönderdik
77/49 – Soyut Saptama (pm)	37/46 - “Pazar” İçin Mi, Resmin “Namusu” İçin Mi?
77/49 – Zulmün Yanaşamadığı Bir Kıyı (pm)	50/44 - “Öteki Sanat Dallarını Halkın Duyularını Müzik Kadar Sömüremiyor” (intw)
85/51 – Aziz Nesin (pm)	83/54 – Ekim Devriminin Getirdiği Kültür ve Sovyet Bestecileri
88/5 – Acılı Işık Dilinden (pm)	Sayan Serdar:
96/13 – Renklerle Saat (pm)	55/9 – Sanayide Robotlaşmanın Olası Etkileri
96/14 – Bir Çözüm (pm)	Sayar İbrahim:
96/15 – Yüksel Pazarkaya'yla Söyleşi (int)	59/50 – Mustafa Okan'la Söyleşi (int)
Sarıaslan Ümit:	63/50 – Yaşar Ersoy'la Söyleşi (int)
35/42 – Çocuk Yaratıcılığının Sınırlandırılması ya da Sulandırılması	
35 (c), 36 (c), 37 (c), 40 (c), 45 (c)	
Sarıkaya Ersan:	
86/7 – Mektup (I)	

Sayar N. Abbas:

90/45 – Kavuşma (pm)

90/45 – Bildiri (pm)

90/45 – Çare (pm)

90/45 – Göre (pm)

90/45 – Evet (pm)

90/45 – Çoban Armağanı (pm)

90/45 – Seng-i Mezar (pm)

90/45 – Merak (pm)

Sayar Vecdi:

64/49 - “27 Ülkeden 80 Film” (intw)

Saybaşı Kamil:

58/12 – Polis Yasası: Keyfilğin Kurumsallaşması

Savcı Bahri:

51/8 – Affin Anahtar Sorunları

Scheinhardt Saliha:

40/22 – Federal Almanya Gerçeği ve “Asiyeler”in Çıkmaz Sokağı

Schlenstedt Dieter:

11/21 – Edebiyat ve Toplum (t)

Schneider John:

37 (p)

Seçkin Ahmet:

85/56 – Halikarnas Balıkcısı'nın Son Eseri ya da Bir Kitabın Serüveni

Seçkin Özgen:

38/47 - “Dünya Çocuk Klasikleri” (r)

Seferoğlu Binali:

20/42 - “Benim Dilimle...”

Seghers Anna:

37/30 – Almanya ve Biz (t)

Selçuk İlhan:

48/7 - “Artık Anadolu'da Aydınlar Vardır (intw)

61/26 – 6. Yaş “Değerlendirme” / “Bilim ve Sanat” Dergisi

74/7 – Kitap El Bombası Mı, Tabanca Mı, Tüfek Mi?

82/6 – 12 Eylül Rejimini 1990'lara Taşımak..

Selçuk Timur:

2/38 – Arabesk Üzerine (enq)

Sencer Muzaffer:

3/16 – Bir “Bağımlılık” Etkeni Olarak “Yabancılaşma”

5/33 – Düşüncenin Diyalektiği, Gerçekçilik ve Düşüncülük

94/10 – 40. Yıldönümünde Evrensel Bildirgenin Anlamı

95/12 – Sığınma ve Uyrukluk Hakkının Uluslararası Normları

Serin Nurhan:

39 (c)

Sevaioğlu Osman:

83/46 – XXI. Yüzyılın Toplumuna Doğru Beşinci Kuşak Bilgisayarlar

Sevinç Arif:

85/33 – Haberin Var Mı Taş Duvar? (intw)

85 (pa)

Seyrek İrfan:	Soyer Ata:
52 (p)	75/16 – Radyasyon Zararlı Mı?
Sezgin Dinçer:	91/13 – Hastane Tekelleri Geliyor
40/42 – Bir Serginin Ardından	92/20 – Üçüncü Dünyaya Tehlike İhracı: Sanayileşmede Çifte Standart
Sezgin Ömür:	94/36 – Hekimlerden Çalışma Koşullarına Tepki, “Beyaz Yürüyüş”
5/12 – Mantık, Diyalektik ve Gerçek	97/45 – Sağlık Personeli ve Sendikalaşma
20/10 – 60. Yılda Atatürkçülük	Soygazi Hale:
71/12 – Atatürkçülük Söylemi Üzerine	48/24 - “Türkiye’de İyi Sinema İçin Öyle Bir Birikim Var Ki, Yokluklar Bile Aşılabilir!...” (intw)
89/6 – Türkiye’yi Nasıl Bir Gelecek Bekliyor? (pan)	99/41 - Söyleşi (intw)
Shevoroshkin Vitalij V.:	Soyinka Wole:
93/45 – Ana Dil (Mother Tongue) Nostratik Diller (t)	71/51 – Sivil ve Asker (ş, ç)
Sjöberk S. E.:	Soyöz Haslet:
45 (p)	11 (c)
Smith Eugene:	Soyzal Mümtaz:
19 (p)	1/8 – İnsan Hakları Kampanyası Karşısında İslam
Solovyev Sergey:	Sölçün Sargut:
87/23 – Genç Sovyet Sinemacıları Umut Veriyor Mu? (t)	4/6 – 20. Yüzyıl ve Sanatı – Özgürlük ve Realite
Somer Tarık:	6/6 – Kültür Mirası Üzerine Notlar
67/27 – Bir Mektup: Bir “Bilim Adamı” Tarık Somer (d)	11/21 – Edebiyat ve Toplum (tr)
Somuncuoğlu Selda:	19/7 – Tarih Bilincinin Gerekliği
99/31 - Fee Vaillant, 35. Uluslararası Mannheim Fim Haftası, 6-11 Ekim 1986, Fee Vaillant ile Söyleşi (t)	24/20 – Ölümünün 150. Yılında / Goethe’den Payımıza Düşenler
Sosyalist-Feminist Kaktüs Dergisi:	26/46 - “Bilimci ve Sanatçı Yaratıcılık Bir Bilinç Sorunudur”
98/30 – Birlikte, Bağımsız Bir Kadın Hareketinin Oluşumu İçin Mücadele Etmeliyiz	

- 28/26 – Martin Luther ve Reformasyonun Anlamı
- 29/30 – Üçüncü Rayh'ın Edebiyatına Genel Bir Bakış
- 30/49 – FDE Yazın ve Dilbilim Araştırmaları Dergisi(r)
- 31/24 – Kazanmanın Sembolü: Anna Seghers
- 36/17 – Edebiyatıta “Ulus” ve “Ulusal” Kavramlarının Gelişmesi
- 37/49 - “Ansiklopedik Kültür Sözlüğü” (r)
- 41/35 – Gerçekçiliğin Kaynaklarına Doğru
- 42/39 - “Edebiyat Bilimi” Üzerine Söyleşi (int)
- 43/31 – Vasatın Altında ve Üstünde Yaşayanlarla İlgili Retrospektif Güncellikler
- 44/29 – Bir Terör Aracı Olarak Olimpiyat
- 46/8 – 2x35 Yıl Bayrak Yarışı, 1. Bir Ülkenin/Ülusun Önüne Geçilemeyen Bölünmesiyle İlgili Bir Anti-Tarih Denemesi
- 48/39 – 2x35 Yıl Bayrak Yarışı, 2. Bir Ülkenin/Ülusun Önüne Geçilemeyen Bölünmesiyle İlgili Bir Anti-Tarih Denemesi
- 50/6 – Yahya Zabunoğlu'yla Söyleşi (int)
- 52/21 – Son Burjuvanın Vasiyetine Dayalı Bir Muhalefet Denemesi
- 53/10 – 8 Mayıs – Yalta'ya Tamam Mı Devam Mı?
- 65/33 – Berlin'de Yaşamak
- 67/48 – Bir Öneri
- 75/38 – Cladua Albert, İspanya Savaşının Güncelliği Üzerine- Elli Yıllık Ütopya ve Gerçeklik (tr)
- 85/35 – Tarih – Edebiyat – Politika
- 96/18 – Claudia Albert, Huzur Kaçıran Bir Mahkum: Carl von Ossietzky (tr)
- Sönmez Mustafa:
- 64/22 – Demokrasi ve Sendikal Özgürlüklür
- Sönmez Sinan:
- 21/37 – Gereksinimlerin Toplumsallaşması ve Birey-Devlet İlişkisi
- 23/14 – Dış Borçlanma Azgelişmiş Ülkelerin Yazgısı Mı?
- 27/6 – Yüzyılın Süregelen Hastalığı: İşsizlik
- 29/49 - “Friedman Kıskaçında Şili” (r)
- 32/30 – Ekonomik Büyümenin Erdemleri ve Saplantılar
- 33/12 – Friedman'ın Şili Tutkusu: Bir Model Denemesinin İflası
- 37/26 – 24 Ocak Kararları ve Kavram Bulanıklığı
- 38/42 – Monetarizmi Anlamak: “Bir Başka İktisat”
- 41/13 - “Nixon Round”dan “Reaganomics”e
- 49/30 – Ticarete Fetişizmden IMF ve Güney Kore'ye Uzanan Yol
- 50/22 – Latin Amerika'nın Bitmeyen Borç Öyküsü
- 58/15 – Kalkınma ve İnsan Hakları
- 59/20 – Dış Borç, Bütçe ve İstikrar Politikası

61/11 – Yoksullaştırma Bütçesi	Su Ruhi:
62/20 – Bilim Adamları Ekonomiye Tartışıyor (pan)	36/26 - “Yöresellikten Ulusallığa, Ulusallıktan Evrenselliğe” (intw)
63/23 - “Bilimin Gerçekleri” Nedir	Su Sıdık:
72/5 – 24 Ocak ve Serbest Piyasa “Demokrasisi”	83/10 – Anılarla Behice Boran
81/12 – Ekonominin Gündemi Demokrasidir	Subaşı Hasan:
82/14 – 24 Ocak Çelişkileri ve Seçenek Sorunu	99/37 – Antalya Altın Portakal Film Festivali
88/13 – Bitmeyen Senfoninin Son Yorumu: 1988 Bütçesi	Summers Carol:
89/37 – Azınlık Oylarıyla İktidara Gelmek	44 (pa)
91/8 – Gelişmiş Kapitalist Ülkelere Değin Bir Değerlendirme, Tekelci Devlet Kapitalizminde Sağlık Hizmeti	Sun Maummer:
94/28 – 1989 Bütçesi Ne Vaat Ediyor? (intw)	36/32 – Müzikte Ulusal Kültür ve Kavramları
Sözen Gürol:	Süer Aydın:
20 (pa)	56/48 – Babalar ve Çocuklar Üzerine
Spiegel Der:	58/42 – Gerçekçiliğin İlk Adımı
72/45 - Der Spiegel'in Açıklaması: “F. Almanya Kadar CIA'ya Üslük Eden Bir Başka Devlet Yoktur” (t)	63/46 – Gogol'ün İkinci Yüzü
Staeck Klaus:	74/50 - “Çağımızın Kahramanı”
43 (p)	Sülker Kemal:
Staeger F.:	6/14 – Orhan Kemal'in 1951 Öyküleri
29 (pa)	7/44 – Bulgarca Türk Şiiri Antolojisi
Stjarne Kerstin:	9/14 – Barışı Severim
76/44 – ABD'de Kitle İletişim Araçlarının Görevi: Uygun Bir Gerçek Bulmak (t)	12/10 – Basın Yaşamından Çizgiler
	14/42 – 2. Dünya Savaşı Yıllarında Basından Çizgiler
	18/26 – Nazım Hikmet'in Bilinmeyen Bir Romanı
	20/32 – Sendikacılığa Doğru
	21/34 – Osmanlı Toplumundaki İşçiler
	22/20 – 1946'da 100 Kadar Sendika Kuruluyor

23/32 – 1947 Sendikalar Yasası ve
Getirdiği Yasaklar

24/42 – 1947 Sendikalarına Bakış

26/41 – 1947 Sendikaların İlk Yılları

27/42 – İl ve Yüksek Hakem
Kurullarının Dünü

28/44 – Yetkisiz Sendikaların Tek
Yetkisi Protesto

29/43 – 1950'lerde Grev Tasarıları

30/26 - “Anılara Yolculuk” Üstüne
(intw)

31/42 – Ömer Faruk Toprak'ın Yaşamı
ve Düşünceleri

32/44 – Ömer Faruk Toprak'ın Şiir
Anlayışı ve Beğendikleri

33/44 – Şair Arif Damar'ın Çileli
Yaşamı

49/35 – Görevde Kalan Sendikacılar
Yine “Kazanacaklar”

Ş

Şahin Anakız:

82/42 - Anaların Talebi: Her Koşulda
Çocuklarımızın Onuruna Saygı
Genel ve Siyasi Af (intw)

Şahin Rüştü:

53/8 – Darwin Olayı: Bu Ne Telaş?

70/32 – YÖK'ün “Başardıkları”

Şahinbaş İrfan:

16/41 – Dünya Tiyatro Günü (enq)

Şakir Mehmet:

69/45 – Darbenin 13. Yıldönümü: Şili
Halkı Yalnız Değildir

Şanlı Yusuf:

53/36 – Şarkı Söyleyen Yarınları
Hazırlayanlar

Şaşkal Ohannes:

8 (c), 17 (c), 23 (c)

Şaylan Gencay:

2/14 – Bilim, Geleceği Kestirme ve
İdeoloji

6/4 – Atatürk'ün Mirası

9/6 – Barış ve Bilim Adamlarının
Sorumluluğu

26/5 – 82'nin Basın Olayı

31/33 – Yaratıcılık Kuramı Üzerine
Bazı Notlar

36/9 – Ulusallık ve Ulusal Kültür
Üzerine Bazı Notlar

64/5 – 110 Yıllık Tartışma: Anayasa
(pan)

66/5 – Luns'a Verilen Ödül İçin Ne
Dediler? (enq)

68/21 - “KİT'lerin Özelleştirilmesinde
Gerekçe İdeolojiktir” (intw)

69/24 – Barış ve Silahsızlanma

72/40 – Son ABD Kongre Seçimlerinin
Düşündürdükleri

74/18 – Dinci Akımlar Siyasi
Akımlardır

80/18 – Bilimsel – Teknolojik Devrim
ve Toplumsal Etkileri

84/8 – Sosyolog Behice Boran'da
Yöntem

89/6 – Türkiye'yi Nasıl Bir Gelecek
Bekliyor? (pan)

97/22 - “Siyasal Sinema Bir
Hesaplaşmadır” (intw)

Şeker Nihat:

94/33 – Dost Bilim ve Sanat Ailesi (I)

Şen Sabahattin:

53/48 – Sendika Temsilciliği ve Türk-İş

Şenel Adam:

68/42 – Hiroşima'ya Bomba Atılırken
Tanrı Neredeydi?

95/36 – Bir Sempozyumun
Düşündürdükleri: Tarımsal
Verimlilik-Endüstricilik-
Mutluluk İlişkisi, Tarım Mı
Endüstrinin Ardından
Sürüklenmeli, Endüstri Mi
Tarımsal İlişkileri Örnek
Almalı

Şenel Alaeddin:

8/9 – Irkçılık Öğretisinin Gelişmesi

13/16 – Hareketli Şeritle İnsan Üretimi

54/29 - “İrk ve Irkçılık Üzerine” (intw)

71/30 – Gen Mühendisliği (pan)

Şener Seveda:

16/41 – Dünya Tiyatro Günü (enq)

Şengül Tarık:

93/17 – Belediyeler ve Özelleştirme

Şenyapılı Önder:

1/34 - “...izm”ler

54/27 – Münhasıran Hasret Resimleri

Şişli Mehmet:

39 (p)

Şolohov:

40/17 – Dünyada Savaş İsteyen Ulus
Yoktur

T

- Takizade Niyazi:
- 46/40 - "Türkiye'deki Dostlarıma, Kardeşlerime Selamlar, Sevgiler..." (intw)
- Takman John:
- 84/54 - Lee Lorch'un Onurlu Yaşamı "Cesaret, Yavrum. Onlara Kendini Ağlarken Gösterme Sakın!" (t)
- Taktak Yusuf:
- 25/24 - 1982 Sonunda Resim Sanatı
- Talas Cahit:
- 38/4 - Türk Sendikacılığının Doğuşu ve Yeni Bunalımı
- 49/22 - İşsizlik: Büyük Sorun
- Talayman Metin:
- 94 (pa)
- Tambo Oliver:
- 92/32 - "İnanıyorum Ki Irkçılığın Yok Oluşu Mandela'nın ve Benim Sağlığımda Olacak" (t)
- Tangör Ataman:
- 15/43 - Akıl Hastanesinden Yaşama Dönüş Sürecinde "Guguk Kuşu"nun Anımsattıkları
- 47/16 - Hasta Aile ve Ailenin Sağaltımı Üzerine
- 69/56 - Transdantal meditasyon ya da Birleşik Alan Teknolojinin İçyüzü
- 79/46 - Psikiyatrik Yabancılaşma ve Bazı Öneriler
- 86/46 - Evlilikte Folie a Deux ya da "deliliğin" Paylaşılması
- Tanık Bülent:
- 28/7 - Bir Göçüğün Düşündürdükleri
- 32/23 - Köprüler Yaptırdım Geçmeğe
- 36/34 - Deprem ve İnsanlar
- 39/10 - İki Yasa, Bir Tek ve Belediyeler
- 58/25 - "Neden Teknokrat?" (intw)
- Tanilli Server:
- 1/5 - "Yöntem Sorunu"nda Hangi Noktadayız?
- 6/9 - Tarihsel Mirasımız ve Şehirciliğimiz
- 17/4 - Demokrasiye Dönüşümümüzün Ölçütü Nedir?
- 25/47 - "Tarih Bilincinin Çıkış Noktası Şimdiki Zamandır" (intw)
- 41/32 - Bir Yüzyılı Sirtında Taşıyan Dev: Diderot
- 49/4 - Ölümünün 100. Yılında Romantizmin İki Yüzü ve Victor Hugo
- 53/50 - "Tucholsky'nin Mektupları" (r)
- 59/8 - Pasteur'un Zaferi Bilimin Zaferidir
- 63/8 - "Tarihi Keyfilikten Kurtarmak Gerek" (intw)
- 73/8 - "İnsanın Sömürüye Karşı Çıkışını, Aklımın ve Beğenisinin Zaferlerini Anlatıyorum" (intw)
- 74/14 - Nasıl Bir Demokrasi
- 83/8 - Aydınlık Bir Yaşam

- 94/6 – Yaşaması ve Yaşatılması Gerek!
(I)
- 96/24 - “Aydınlık Yüzyılı”na Açılmak...
(intw)
- Tanrıseven Erkut:
- 30/14 – Daha İyiye, Daha Güzele Doğru
Türk Sineması
- 53/40 – Sinemacıların Duçe'ye Yanıtı
Yeni Gerçekçilik
- 60/40 – Mahmut Tali Öngören'le
Söyleşi (int)
- 63/42 – Romanın Sorunları Üzerine
Tartışma (pan)
- 63/44 - Yusuf Kurçenli'yle Söyleşi (int)
- 75/50 – Jörg Gfrörer'le Söyleşi (int)
- 87/18 - Miguel Littin'le Söyleşi (int)
- 87/28 – Macar Sineması Deyince,
Aklıma...
- 99/15 – Düşle Gerçeğin Kaynaştığı Yer
ya da Sinemada Bir Usta Luis
Bunuel
- Tansel Oğuz:
- 90/53 – Bilinç Işığ
- Tanyeli Nevzih:
- 39 (pa)
- Talas Cahit:
- 94/34 – Grev Hakkı
- Tarakçıoğlu Tülin:
- 79/8 – Dünya Kadınlar Kongresi
Toplandı
- Taraklı Duran:
- 67/35 – Güneydoğu Anadolu Projesi
(GAP)
- Tarhan Levent (Levent Tamer):
- 8/38 – Kültürel Gelişmede Sanatın
İşlevi ve Devlet Tiyatroları
- 10/36 – 45 Yıllık Tiyatro Okulu: Ankara
Devlet Konservatuvarı Tiyatro
Bölümü
- 11/45 – Bölge Tiyatroları:
Söylenmişlerin Yinelemesi
- 16/47 – Metin And'la Bir Söyleşi (int)
- 17/43 – Ferdi Merter'le Görüşme:
Devlet Tiyatrolarında
Yönetime Katılma (int)
- Tarhan Nedim:
- 67/38 – Dünya Kooperatifçilik Günü
- 88/24 – Kooperatiflerde Yeniden
Örgütlenmenin Gereği ve
Önemi
- 94/38 – Kooperatiflerde Birleşmek
Üzere
- Targan Sönmez:
- 31/46 – Spor ve Dağcılık
- 46/26 – Ağrı Dağı Gerçeği
- Taş Emin:
- 90/33 – Mektup (I)
- Taş Rengin:
- 13/38 - “Ülkemiz Bale Sanatının
Yaratıcılıklarına Çok Açıktır.”
(intw)
- Taşdelen M. Doğan:
- 99/4 – Film Şenliği Bir Başlangıç
- Taşhan Mualla:
- 27 (p)

- Taştan Duran:
- 84/23 - Haydar Kutlu'yla Söyleşi (int)
- Tayanç Fusun:
- 16/22 – Bu Silahlanma Yarışı Neden?
- 63/12 – On Yılı ve Göçmen Kadınlar
- Tayanç Tunç:
- 2/17 - “Kadro”nun Düşündürdükleri
- 7/42 – Halikarnas Balıkçısı'nda Bodrum, Bodrum'da Halikarnas Balıkçısı
- 14/37 – Sanayide “Sihhatli Bir Şey”: El Değiştirme
- 15/37 – Ekonomik Olan ile Sosyal Olan Bir Bütündür
- 21/31 – İkinci Dünya Savaşı Sonrasına İlişkin Bir Belge
- 22/24 – Turkish Petroleum Company (TPC)
- 23/13 – Hep Aynı Reçete: “Tarıma Dayalı Kalkınma”
- 24/18 – Hayat Standartı Göstergeleri
- 25/34 – 1982'de Ekonomik Gelişmeler: “Serbest Ticaret Öldü, Yaşasın Korumacılık”
- 31/22 – Parti Programlarında Ekonomi: “Sahne-i Siyaset”in Sağında “Teşebbüs-i Şahsi”
- 32/36 – Parti Programlarında Ekonomi: “Sahne-i Siyaset”in solunda “Sosyal Demokrasi”
- 43/8 – Türkiye'nin Gündemini Doğru Belirlemek Gerek
- 45/18 – Ücretlere Ne Oldu ve Ne Olacak?
- 61/14 – Bütçede Demokrasi, Demokraside Bütçe
- 62/20 – Bilim Adamları Ekonomiye Tartışıyor (pan)
- 63/32 – Gelin Siyaset Yapalım, Ancak...
- 69/48 – 28 Eylül Seçim Sonuçları Nasıl Yorumlanmalı
- 85/20 - “Orta Direk” Diye Diye...
- 90/14 – Sermayenin Çözumsuzlüğü: “Kimlik Sorunu” ya da “Kimliksizleşme”
- Taygun Ali:
- 9/11 – Kültür ve Savaş
- 17/37 – Tiyatroda Model Kavramı
- 29/26 – Örgün Dedikodu Üretimi: TV Dizileri
- 30/8 – Türkçe'de Shakespeare Külliyyatı
- 31/8 – Yine Şu İstanbul Festivali
- 52/41 - “Al Gözüm Seyreyle” Ustaları: Miller ve Pinter
- 66/5 – Luns'a Verilen Ödül İçin Ne Dediler? (enq)
- 67/52 – İstanbul Festivali Derken
- 68/48 – İstanbul Festivali 15 Yaşına Girerken
- 70/48 - Karabasan
- 71/17 – YÖK ve Konservatuvarlar
- 79/6 - “Ben Kaba Dayağın İşkenceden Sayılmadığı Bir Ülkenin Vatandaşayım” (intw)
- Taylan Orhan:
- 28 (pa), 31 (pa), 35 (pa), 54 (pa), 56 (pa)
- Teber Serol:
- 11/12 – Evrim Teorisini Çarpıtma Çabaları

- 14/29 – Evrim Teorilerini Çarpıtma Çabaları 2
- 22/32 – 40 Yıl Önce Açılan Bir Darwin Sergisi Anımsatmaları
- 34/19 – Guernica'ları Kimler Yapıyor...
- 37/7 - “Sizlere Artık Bizler De Yardım Edemeyeceğiz” / Hekimler ve Atom Savaşı
- 43/27 – Hekimler, Hipokrat Andı ve Atom Savaşı
- 51/28 – Bilimsel Teknik Devrim ve Ekonomik Toplumsal Yapıların Geleceği
- 60/20 – Bilim Adamları Barıştan Yana Tavır Almak Zorundadırlar (intw)
- 61/6 - “Barışı Amaçlayan Başkaldırı Kutsaldır”
- 65/28 - “Voodoo Death” ya da Göçmenlik Serüveninin Sonu
- Tekçe Kazım:
- 90/54 – Sözcüklere Dokunabilmek (intw)
- Tekdal Ahmet:
- 82/39 - “Adil Temsil” Konusunda Partiler Ne Diyor” (enq)
- Tekeli İlhan:
- 1/15 – Ağa Han Mimari Ödülleri İçin Bir Öneri: Gecekondu
- 3/4 – Sürünün İçinden Biri Olmayanlardan: Nusret Hızır
- 9/18 – Boğaziçi'nin Kültürel Mirası Üzerine Düşünceler
- 12/30 – O, Zor Yolu Seçenlerdendi
- 20/36 – Turizm Alanında Seçenekler
- 22/42 – Tarih Metodolojisi Üzerine
- 25/13 – 1982 Biterken Türkiye'de Bilimsel Üretim Görünüşü
- 26/49 - “Toplumbilim Yazıları” (r)
- 37/12 – 24 Ocak Kararlarından Önce Tartışılması Gerekenler
- 39/4 – Yerel Yönetimlerin Kendi Sorunlarını Unutmamalı!
- 43/4 – Özal Dönemindeki İmar Affı Yaklaşımı Üzerine
- 45/31 – Toplu Konut Kanunu Uygulama Yönetmeliği, Ekonomik Bunalım ve Konut Sorunu
- 48/6 – Gökova Kararının Düşündürdükleri
- 49/7 – 1984'ten 1985'e Bakarken Bilim Yaşamı İçin Beklentiler
- 63/34 – Depolitizasyon İstekleri ve Dinin Politizasyonu
- 67/32 – KİT'lerin Özelleştirilmesi Üzerine
- 68/18 – Belediyelerde Ne Oluyor?
- 71/6 – Seçim Sonuçları: Demokrasi Adına Umut (intw)
- 73/20 – Türkiye'de Tekelleşmenin Ötesi
- 77/5 – Türk-İslam Sentezi Üzerine
- 79/30 – Şimdi Sıra TÜBİTAK'ta Mı? (pan)
- 82/30 - “Türkiye'de İkinci Sınıf Demokrasi İstemiyoruz.” (pan)
- 83/16 – Partilerin Yapıları Türkiye Demokrasisinin Özelliklerinin Bir Kısmını Açıklayabilir Mi?
- 89/6 – Türkiye'yi Nasıl Bir Gelecek Bekliyor? (pan)
- 90/8 - “Türkiye'yi Nasıl Bir Gelecek Bekliyor?” Sorular/Yanıtlar

- 96/6 – ANAP ve İstanbul Anakent Belediyesi Üzerine
- Tekeli Safa:
- 31/12 – Söylev'deki Gazeteciler / 1 .
Sait Molla
- 32/18 – Söylev'deki Gazeteciler / 2. Ali Kemal
- 34/24 – Söylev'deki Gazeteciler / 3.
Refik Halit Karay
- Tekin Galip:
- 50/14 – ABD Kıskaçında Latin Amerika
- 59/10 – Ekonomik Alternatif ve Demokratikleşme
- Teksoy Rekin:
- 27/17 – İşsizlik ve Sinema
- 99/8 – Şenlikler ve Ödüller
- Telli Ahmet:
- 24/30 – Latin Amerika Edebiyatı
- 27/37 - “Artık İnsanlar Acıların, Sevinçlerini Bölüşen Şair Gözetiyorlar” (intw)
- 37/36 – Ulusal Kültür Sorununa Genel Bir Bakış
- 51/22 – Latin Amerika Kültürü ya da Öfke ve Lirizm
- 57/40 – Prometheus'un Yeryüzü Tanrısı
- Teodorakis Mikis:
- 63/16 – Sanat, Barış ve İlerlemenin Yanındadır (t)
- 73/26 - “Elele Verdiğimizde Güneş Dünyamızı Daha Bir Güzel Aydınlatacak” (intw)
- Teodosijeviç Mirjana:
- 63/10 – Aziz Nesin'le Söyleşi (int)
- Tepedelenlioğlu Nazif:
- 2/4 – Kim Korkar Matematikten?
- 3/7 – Matematik Nasıl Matematik Oldu?
- 4/13 – Bilim Zincirinde Bir Halka: Ortaçağ Arapları
- 5/30 – Leonardo Fibonacci
- 6/30 – Pi'nin Öyküsü
- 7/34 – Sekiz Problem
- 10/30 – Yıldırım Gibi Çarpmak
- 11/16 - Algoritma
- 13/31 – Aritmetik Diziler ve Ötesi
- 16/32 – Sözdabilime Katkı
- 18/23 – Einstein Paris'te
- 39/21 - “Kim Korkar Matematikten!” (intw)
- Terzioğlu Tosun:
- 72/30 – Necdet Bulut'u Anıyoruz: “Zor Günlerdi”
- 79/30 – Şimdi Sıra TÜBİTAK'ta Mı? (pan)
- Tevlim Mehmet:
- 44 (pa), 68 (c), 78 (c), 81 (c)
- 92/57 – Bilim ve Teknoloji Devrimi ve Türkiye... (l)
- Tez Zeki:
- 9/45 – Newton ve Goethe'nin Renk Kuramları
- 11/4 – Teknik Uğraşının Tarihsel Gelişimi ve Anlamı
- 20/44 – Değerli Taşların Dünyası

- Theodorakis Mikis:
63/16 – Sanat, Barış ve İlerleminin Yanındadır
- Thorak Josef:
29 (pa), 29 (pa)
- Thornburg M. W.:
24/6 – Amerika Yardımı Hakkında (d)
- Tibar Hector:
89 (pa)
- Timuçin Afşar:
4/22 – Nazım Hikmet'in Gerçekçiliği Konusunda Söyleşi
10/20 – Ulusal Kültür Sorunu Üzerine
13/14 – Şemacı Eğitimin Getirdikleri
19/11 – Çağdaş Tarih Bilincinin Felsefi Kökenleri
23/42 – Eğitimbilimin Bazı İnce Noktaları
25/10 – 1982 Bitiminde Düşünce Sanat Alanına Bakış
33/36 – Folklor Nedir, Ne Değildir?
44/12 - “Aydının Dünyasında Büyük Açmazlara Yer Olmamak Gerek (intw)
52/16 – Doğrunun Peşinde Bir Ömür Boyu
53/14 - Savaş
59/48 – Her Yapıt Bir Fikrin Açılımı Olmalıdır
60/37 – Yaratmanın Karmaşık Süreçleri
61/45 – Eleştirmecinin Yükümlülüğü
62/59 – Sanatçının Yansız Yandaşlığı
- 63/42 – Romanın Sorunları Üzerine (pan)
65/49 – Estetikte Yöntem Sorunu ve Estetiğin Bütünlüğü
67/54 – Estetik Nesne Nedir?
- Timuroğlu Vecihi:
31/50 - “Lirikler” (r)
34/42 – Sanatta “Çağının Özelliği”
38/44 – Yedi Deryalar Geçsen
40/12 – Hasan Hüseyin'in Şiiri Üzerine
42/29 – Yılmaz Onay'ın Anna Seghers Çevirileri ve Alman Faşizminin Gelişimi Üzerine
61/40 - “Siyasetname” Şiirde Tarih Bilinci Üzerine
67/58 - “Şey”
- TOBAV:
75/54 - “Ayrıcalıklı ve Elitist Bir Merkez Tiyatrosuna Hayır” (d)
- Tokatlı Atilla:
93/49 – Çiğrxun, Hey Bacım (tr)
- Tokdil Yahya:
78 (p)
- Tokgöz Oya:
35 - “İletişim Teknolojisindeki Gelişmelerin Ulusal Kültürlere ve Basına Etkileri” Konulu Seminerden (pan)
- Tomanbay Mehmet:
93/45 – Vitalij V. Shevoroshkin, Ana Dil (Mother Tongue) Nostratik Diller (tr)

Tonak Ertuğrul:	61/29 – İletişim Konulu 5 Yüksek Lisans Tezi
14/34 - “Altı Yıl Geciken Mektup” Vesilesiyle Marx-Darwin İlişkisi Üzerine Bir Not	72/34 – Uluslararası Barış Yılında İstanbul'da UNESCO Haftası
Tonguç Engin:	84/46 – Sankara'ya Ağıt
22/26 – Sayılarla Meslek Hastalıkları	93/12 – Basın Özgürlüğü ve Sorumlu Basın
43/28 – İşçi Sağlığı Konusundaki Kargaşa	Topuz Kerem:
Tonguç İsmail Hakkı:	33 (p)
42/4 – Tonguç Aydınlığı Savunuyor	Tosun Haluk:
Top Yavuz:	1/9 – Einstein'ın Mirası
22/36 – Halk Müziğinde Evrenselliğe Bakmak (intw)	6/11 – Yaşadığı Çağı ve Toplum Kavrayan Bilim Adamı: Cavit Erginsoy
Toprak Işık:	14/4 – Dev Bir Ulusal Değer: Cahit Arf
1/38 – Sanat Çalışmaları – Bilim İlişkisi (enq)	69/10 – Bilim Adamları Barışın Aktif Savunucusu Olmalıdır
Toprak Zafer:	74/34 – James Trefil, 20 Milyar Yıl Öncemiz (tr)
3/26 – Almanya'ya İlk İşçi ve Öğrenci Göçü: 1919 – 1918	75/30 – Brian Easlea (der.), Einstein'ın Politik Mücadelesi – Çağının Sorumluluğunu Duymak (tr)
Toptaş Atilla:	Totev Atanas:
24 (p), 73 (p)	21/44 – Günümüzde Halkın Yaşlanması Göreceli Bir Gençleşmedir (t)
Topuz Hıfzı:	Tovish Aaron:
29/13 – İletişim Hakkı	88/40 - “Dünya Güvenliği, İki Ülkeli Değil Çok Ülkeli Bir Sorundur” (intw)
33/20 – H. Schiller ve İletişim Teknolojisi	Törüner Mete:
35/4 – İletişim Teknolojisindeki Gelişmelerin Ulusal Kültüre Etkileri	27/12 – İşsizliğin Boyutları ve Yapısı
35/8 – İletişim Teknolojisi Semineri	Traudman Andrzej:
39/29 – UNESCO'da Bunalım	66/26 – Bilimsel Teknolojik Devrim ve Fizik (t)
46/13 – Kara Afrika'da Hükümet Darbeleri	
60/42 – Gençlik ve İletişim Sorunları	

- Trefil James: 37/49 - “24 Ocak Deneyimi Üzerine” (r)
74/34 – 20 Milyar Yıl Öncemiz (t) 38/47 - “Müzik Kılavuzu” (r)
- Trisch Rolland: 58/26 – Avrupa Kültür Forumu Yapılırken
70/56 - “Leipsig Belgesel Film Şenliğine Çağrı” (intw) 96/42 – Bilar, Mülkiyeliler Vakfı, Bilim ve Sanat'ın Ortak Girişimi, Ankara'da Sinema Baharı
- Tunbjörk Lars: 24 (p) Turgut Ercan:
2/38 – Arabesk Üzerine (enq)
- Tuncer Gülsen: 71/56 – Barışla Çağırma Dokunabiliyorum (l) Tuşalp Erbil:
60/13 - “İşkencenin Salt İşkencecilerin Ürünü Olmadığına İnanıyorum” (intw)
- Tuncer Ömer: 87/44 – Stanislaw Kuszewski, Polonya Sineması (tr) Tümer Yavuz:
10/33 – Türkiye'de Psikoloji Eğitimi Çıkmazı
99/13 – Bunuel ve Godard, İki Çağdaş Don Kihote
- Tunçay Mete: 8/26 – Boşuna Bir Yazı ve Mustafa Suphi'yle İlgili Yeni Bir Belge Türel Oktar:
42/7 – Paflagonya'nın Ekonomi Politikası Üzerine Bir Deneme Başlangıcı
46/21 – 1933 Darülfünun Tasfiyesinde Fen ve Tıp Fakülteleriyle Eczacı ve Dişçi Mekteplerinden Atılanlar (d) Türk Atilla:
86/30 – Rady Fish'le Söyleşi (int)
- Turan Cemil: 21/42 – Aydın Köksal İle Necdet Bulut Bilişim Ödülü Üzerine Söyleşi (int) Türkali Vedat:
91/47 – Ruhi Su'nun Talih ve Talihsizliği...
25/49 - “Çalışanlar ve Gelir Dağılımı” (r) Türkcan Ergun:
17/15 – Teknoloji Korkusu
27/4 – Ekonomik Krizler Dünyası
25/49 - “Ve Durgun Akardı Don” (r) 45/20 – Plan Bir Denge Aracı Mıdır?
26/49 - “Azgelişmiş Ülkelerde İhracata Yönelik Sanayileşme” (r) 47/43 – IMF 40 Yaşında
28/49 - “IMF, İstikrar Politikaları ve Türkiye” (r) Türkes Ömer:
38/47 - “Öyküler, Anna Seghers” (r)
30/49 - “Siyonizm ve Irkçılık” (r)
33/49 - “Tarihte Neler Oldu” (r)

Tüzün F. Gürgör:

- 26/12 – Mehmet Akif'i Doğru Değerlendirmek
- 30/28 – Müzik Tartışmalarında Önyargılar
- 41/48 – Felsefenin Ulusal Yükümlüğünden Önce Kavramlar ve Anlatım Karşısında Sorumluluk

Tüzün Gürel:

- 10/4 – Türkiye'de Toplumsal Devingenlik ve Eğitim
- 16/26 – Türkiye'de Tekelleşme
- 37/15 – 24 Ocak Kararları ve Tekeller
- 41/7 – Muz Deyip Geçmeyin
- 43/10 – ANAP İktidarının Ekonomik Programı ve Alternatif Sorunu
- 54/18 – Serbest Piyasa ve Devlet Müdahalesi
- 55/12 – Bilgisayar ve Eğitim
- 62/20 – Bilim Adamları Ekonomiye Tartışıyor (pan)

Tüzün Sezgin:

- 15/14 – Geçiş Toplumunun Sosyoloğu: Mübeccel B. Kıray

Tyukthin Victor:

- 55/22 – İnsan ve Bilgisayarda Veri İşleme (t)

U

Uçansu Hülya:

- 99/34 – Sinema Sanatı ve Gençler

Uçkan Gürhan:

- 21/32 – Şili, Filistin ve Çağın Tanığı Olmak
- 22/13 – Bir Bilim İnsanı Daha Öldürüldü: Ruth First
- 23/44 – Yirminci Yüzyılın En Renkli Balonlarından Biri: Nobel Edebiyat Ödülü
- 24/33 – Büyük Bir Barış Emekçisi: Alva Myrdal
- 25/45 – Yarıaçık Değil, Kapalı Bir Ülke: ABD (tr)
- 39/30 – Latin Amerika Örneğinde Artan Baskı ve Direnen Sanat
- 41/4 – ABD ve İnsan Hakları
- 41/26 – Marquez, Kurt Şimdi Geliyor (tr)
- 42/45 – Alain Danielou, Kültür Emperyalizmi ve Doğu Ülkelerinde Müzik (tr)
- 46/26 – İngiltere'de Maden İşçileri Neden Grev Yapıyorlar? (tr)
- 50/11 – Sanatın Toplumsal İşlevi ve Latin Amerika Yazını
- 53/22 – II. Dünya Savaşı ve İsveç'in Tarafsızlık Politikası
- 54/32 – Örnek: Güney Afrika Cumhuriyeti

- 55/34 – Staffan Bergström, Lars Salemark, Mozambik'te Güney Afrika Terörü (tr)
- 57/30 – Küçük Mü, Büyük Mü?
- 57/48 – Günter Wallraff, Kürsüde Değil Sırada Yer Alan Öğretmen (tr)
- 57/49 – Günter Wallraff, Hein İçin (tr)
- 59/44 – Fransız Usulü Devlet Terörü
- 61/46 – Günter Wallraff: Gazetecilikte Bir Anlayışın Örneği
- 63/5 – İnsanlık Barış Öğretmenini Yitirdi: Alva Myrdal
- 64/38 – Barış ve Demokrasiye Vurulan Tokat: Palme'nin Öldürülmesi
- 69 (p)
- 69/35 – Alice de Bellmond'la Söyleşi (int)
- 70 (p)
- 70/26 - “Coğrafyada Uzaklık – Duygu ve Düşüncede Yakınlık” (intw)
- 71/50 – Agostino Neto, Hadi Hoşça Kal (tr)
- 71/51 – Wole Soyinka, Sivil ve Asker (tr)
- 72/42 – Bir Devrimin ve Bir Devrimcinin Öyküsü
- 73/28 – Demir Özlü'yle Söyleşi (int)
- 76/44 – Kerstin Stjerne, ABD'de Kitle İletişim Araçlarının Görevi: Uygun Bir Gerçek Bulmak (tr)
- 76/46 – William Dorman, Per-Ulf Nelsson, Başkan ve Onun Sadık Basını (tr)
- 77/21 – İki İnsan, Karlı Bir Savaş ve Bir Demokrasi
- 77 (p), 83 (p)
- 83/30 – Barbara Dane'le Söyleşi (int)
- 83/35 - Barbara Dane, Katıl Barış Hareketine (tr)
- 84/45 – BİLAR A.Ş.'nin İsveç'teki Etkinlikleri Büyük İlgi Topladı
- 84/54 – John Takman, Lee Lorch'un Onurlu Yaşamı “Cesaret, Yavrum. Onlara Kendini Ağlarken Gösterme Sakın!”
- 84 (p)
- 88/40 – Aaron Tovish'le Söyleşi (int)
- 88 (p)
- 89/44 – Elisabeth Carnerud, Yahudi Trajedisinden Siyonizm De Sorumludur (tr)
- 92/30 – Nelson Mandela 70 Yaşında
- 98/35 – Arvid Rundberg, Silah Olarak Güldürü (tr)
- 98/48 – Neşterin Deştiği Yara
- Uçkun Ceylan Gazi:
- 76/57 – Dergiyi Bulmak Güçleşti (I)
- Uğurlu Mehmet Cemil:
- 81/57 - “Principa” (pm)
- 84/26 – Nelson Mandela'ya Mektup (pm)
- 88/12 – Yaser Arafat'a Mektup (pm)
- 91/38 - Rönesans'ın Öncülerinden Bir Deha, İbni Sina (Avicenna) (pm)
- 93/37 – Galapagos Adaları (pm)
- 96/17- Tahsin Saraç'a Selam (pm)
- 98/45 - “Büyük Devrim” (pm)

Uludağ Sevgül:	49/28 – Dünya Roket Değil, İş İstiyor
71/45 – Cengiz Aytmatov, Gazeteci-Yazarın Çağımızdaki Sorumluluğu (tr)	53/33 – ABD Yıldızlar Savaşı ve Sosyal Felaket
77/43 - Günter Grass, Günter Grass'la Bir Söyleşi: Fareler ve İnsanlar (tr)	54/40 – Dünyayı Bekleyen Tehlike
	58/28 – Grenada'da ABD Terörü
Ulukan Sefa:	71/42 – İran-Irak Savaşı Kimin İşine Yarıyor?
33 (p), 78 (p)	Urraca Claude:
Uluslar arası Tiyatro Enstitüsü:	58 (p)
33/5 – Dünyada Tiyatro, Dünyada Anlayış, Dünyada Barış	Usluoğlu Tahsin:
Ulutunçok Günay:	66/5 – Luns'a Verilen Ödül İçin Ne Dediler? (enq)
54 (p)	70/22 – Mandelalar'ın Bayraklaşan Mücadelesi: Teslim Olmak ya da Savaşmak
Umay Aysun:	
89/30 - Kanserin Beslenmeyle İlişkili Olduğunu Biliyor Muydunuz?	Ustaoğlu Halil:
90/36 – Azalan Ozon ve Biz	57 (c)
91/44 – Vücudumuzdaki Depo Yağları Cinsel Yaşamımızı Yakından Etkiliyor	Uyanık Mahmut:
92/27 – Sessiz Dünyadaki Görülmeyen Mücadele	58/24 – SosyalYönü Olmayan Ekonomide Sendikacılığın Krizi
93/35 – YÖK ve TNF	Uyar Tomris:
94/43 – Kan Yapan Hormonlar	36/23 - Gündökümü
	38/37 - Gündökümü
96/20 – Kızınız Olduğuna Emin Misiniz?	Uygun Reşat:
97/20 – Güneş, Karbonhidrat ve Ruhsal Çöküntü	78/54 – Yaşamı Örnek Olsun, İbrahim Mersin: Bilime Olan İnançım Tüm İnançlarımın Üstündedir
98/46 – Dikkat! AIDS	Uyguner Muzaffer:
	46/44 – Ansiklopediler Üzerine
Umut Kaya:	Uysal Hasan:
44/45 – Federal Almanya'da Güncel Sorun: 35 Saatlik Çalışma Haftası	18/8 – Onikinci Dünya Kupası
	18/10 - Olimpiyatlar

Uzuras Sedat:

45 (p)

Uzun Selçuk:

89/19 – Kara Enternasyonal ve Opus
Dei

Ü

Üçoba Çakır:

56/36 – Japonya'da Sağlık Hizmetleri

58/30 - “Göstermelik” Aşı
Kampanyasının İçyüzü

Ümit Abuzer:

72/51 – Seni Düşündüm Anadolun (I)

Ünal Mehmet:

36/41 – 1926-1933 Yıllarında
Almanya'da ve 1970
Sonrasında F. Almanya'da İşçi
Fotoğrafçılar Hareketi

37/40 – Savaştan Yana / Savaşa Karşı
Fotoğraf

43/34 – Fotomontaj Uğraşı ve John
Heartfield

43 (p)

45/25 – Göçmen İşçiler Tiyatro
Şenliğinin Hatırlattıkları

47/4 – Ritsos ile Atina'da “İki Saatçik”
Dostluğun Çiçekleri

47 (p)

52/36 – Foto Röportaj ve Röportaj
Fotoğrafı

53/28 – Emil Carlebach ile Söyleşi (int)

56 (p), 56 (p), 57 (p), 57 (p), 57 (p)

57/22 – Simon Korper'le Söyleşi (int)

61/6 - “Barışı Amaçlayan Başkaldırı
Kutsaldır”

65/9 – Savaşa Karşı Barış Afişleri

69 (p)

75/42 – Peter Magubane: Benim Politik Silahım Fotoğraf Aygıtımdır

80 (p)

Ünsal Artun:

1/26 - “Köy Romanı – Kent Romanı” Çıkmazı

10/12 – Kültürel Gerçek veya Geçmiş ve Bugünle Bütünleşme

14/20 – Tarihimizi Öğrenelim

Ünsal Hüsamettin:

35/7 - “İletişim Teknolojisindeki Gelişmelerin Ulusal Kültürlere ve Basına Etkileri” Konulu Seminerden (pan)

Üstel İsmail:

91/20 – İlaç Fiyatlarının Önlenebilir Yükselişi

V

Vaillant Fee:

99/31 – 35. Uluslararası Mannheim Film Haftası, 6-11 Ekim 1986, Fee Vaillant ile Söyleşi (t)

Vallejo Cesar:

50/12 – Cumhuriyetçi Bir Yiğide Küçük Bir Ağıt (t, pm)

Van Quang:

52 (p)

Varlier Oktay:

25/26 – 1970 Sonrasında Gelir Dağılımında Değişmeler

Vassaf Gündüz:

22/30 – Bir Bağımsızlık Kavgası, Dünden Yarına Türkiye’de Psikoloji

26/45 – Özgür Düşünce ya da “Şıkları Söyle”

44/9 – YÖK: Türkiye’de Liberal Üniversite’nin Çöküşü

91/35 – Davos Dostları

92/48 – Üniformanın Hikmetsizliği

92/49 – Henry Blauth, Kurt Roderbourg, Üniformanın Hikmeti (tr)

Venezis Ilias:

90/19 – Ayvalık’ın Son Günü (t)

Verdone Mario:

87/30 – Ermanno Olmi ve Sineması (t)

Vespignani Renzo:

29 (pa)

Vodoz Jacqueline:

27 (p)

VPRO TV:

34/26 – Nötron Bombasını Bulan
Samuel Cohen'le Söyleşi

(int, t)

Vural Şerif:

17/23 – Anadolu Liseleri Giriş Sınavları
ve Çocuklarımız

W

Wallraff Günter:

57/48 – Kürsüde Değil Sırada Yer Alan
Öğretmen (t)

57/49 – Hein İçin (t, pm)

67/13 - “İşçi Edebiyatının Parçasıyım”
(intw)

Walsh John:

42/26 – Şili Üniversitesi Yasası (t)

Weizsäcker Ricard von:

67/18 - “Geçmişe Göz Kapatılırsa
Geleceğe Kör Bakılır” (d)

Wekwerth Manfred:

1/29 – Günümüzde Tiyatronun Bilimsel
Tavrı (t)

39/38 – Galileo Galilei 1977
Sahnelenmesi (t)

Wessing Koen:

52 (p)

Whalin Michael:

80 (pa)

Wilksin Terry:

59 (c)

Wolf Howard:

41/10 – Bir Amerikalı Profesörün
Gözüyle Amerikan Gençliği /
Bölünmüş Seksenler: ABD'de
Teknoloji ve Barış (t)

Y

- 90/8 - “Türkiye'yi Nasıl Bir Gelecek Bekliyor?” Sorular/Yanıtlar
- 97/6 – Dünya, NATO, Türkiye (intw)
- Yanık Mustafa:
- 28/38 - “Geleceğin Bu Sayfalardan Çıkacağına İnanıyoruz” (intw)
- Yaran Azer:
- 3/40 – Picasso Konusunda
- 7/40 – Müzikte Temel Yaklaşım Yanlılığı
- Yargıcı Selçuk:
- 71 (p)
- Yargıç Ayten:
- 88/21 – Mektup (I)
- Yarman Tolga:
- 66/19 – Nükleer Enerji: Kimine Umut, Kimine Nefret
- Yasemin A.:
- 24/38 – Şükran Kurdakul'la Söyleşi: “Toplumcu Gerçekçi Bir Şairin Son Aşaması” (int)
- Yasin Hür:
- 15/49 – Satrançta Üretim Sorunu
- Yaşacan Mustafa:
- 55/21 – Bilgisayar Pazarında
- Yaşar Ali:
- 6/41 – 100 Yıl Önce Yargılanan Eserleriyle Yaşayan Mithat Paşa
- Yaşar Fehmi:
- 52/8 - “En Önemli Ödül Filmin İzleyici İle Buluşmasıdır” (intw)
- Yağcı Öner:
- 39/44 – Dost Mektupları (I)
- 42/17 – Hançer ve Lirik
- 61/34 – Öğretmen ve Barış
- 67/50 – Çağdaş Bir Roman
- 74/56 - “Yaşayan Bir Şiir”
- 90/50 - “Sevgiyle Yaklaşımın Bizi Çoğaltacağına İnanıyorum” (intw)
- Yalım Özcan:
- 73/54 – Bir İlk Yapıt: Jokond ile Si-ya-u
- Yalım Ülkü:
- 77/28 – Orhan Taylan'ın İnsanları
- Yalman Galip L.:
- 41/22 – 1945'ten Günümüze ABD'nin Dış Politikası
- 47/40 – 1984'ten Öteye ABD'nin Dış Politikası
- 50/16 – Askeri Yönetim ve Sendikal Mücadele: Brezilya Örneği
- 63/36 – Latin Amerika'da Basın, İdeolojik Propaganda ve Din
- 64/28 – Demokratikleşme ve Arjantin Deneyi
- 77/15 – Truman'dan Reagan'a ABD'nin Müdahale Geleneği ve Ortadoğu
- 89/6 – Türkiye'yi Nasıl Bir Gelecek Bekliyor? (pan)

- Yaşar İsmet: 73/42 - “AST: Çeyrek Yüzyıllık Demokratik Kurum” (intw)
68 (c) 76/52 - “Tam Rolünde”
- Yavuz Ferruh: 85/21 – Platoon
93/48 – NÜSHED ve Barış
- Yeldan Erinç: Yerci Kadir:
29/10 – İktisat Politikaları ve Reagan'ın Çıkmazı 70/40 – Bilim Ortamı ve Küçüklük Duygusu
- Yeliz: Yeşilada Birol:
2/38 – Arabesk Üzerine (enq) 91/22 – Türkiye'de İslamcı Akımlar ve Suudi Bağlantısı (intw)
- Yenen Aliye: Yeter Kasım:
86/56 – Sevgi'ciğimin Anısına Gönül Ferahlatıcı Bir Ağıt 22/36 – Yavuz Top İle Söyleşi: Halk Müziğinde Evrenselliğe Bakmak (int)
- Yener Erhan: Yetkin Çetin:
68/56 – Karagöz ile Hacıvat Almanya'da 15/39 – Bir Batılılaşma Olayı
- Yener Nurcan: 17/34 – Amerikan Kültür Emperyalizminin Bir Aracı Olarak “Resimli Ay” Dergisi (1924 - 1928)
- Yenersu Işık: 18/40 – Basınımızda Bir Batılılaşma Olayı: “Sinema Mecmuası Holivut”
- Yenice Kazım: 19/42 – Türk Basınında Batılılaşma / Eziklik, Küçüklük Duygusu Üzerine
66/30 - “İktidardakiler Olağanüstü Dönem Koşullarına Alıştılar” (intw) 19/43 – Bir Açıklama
- Yenişehirlioğlu Filiz: Yetkin İbrahim:
32/4 – Bir Uygarlık Tarihi Kitabı: Anadolu Medeniyetler Sergisi 62/45 – Kocası Kim, Yedi Küpeli Gelinin?
- Yenişehirlioğlu Şahin: 64/20 – Tarımda Seçenek: Demokrasi
- 23/47 – Uçsuz Bucaksız Ovalarda İnsanın Arılığı: Macarlar
- 29/49 - “Toprak Kovgunları” (r) Yetkin Murat:
37/4 – Bilim ve Barış 66/42 – Tokyo Zirvesi'nden Taban Fiyatlarına
53/30 – Savaş Fenomeni

Yevtuşenko Yevgeni:

20 (p)

Yıldırım Hıdır:

94/33 – Dost'lar (l)

Yıldız Bekir:

3/19 – Almanya Üstümden Kalkınca

Yıldız Pamuk:

82/42 – Anaların Talebi: Her Koşulda
Çocuklarımızın Onuruna Saygı Genel
ve Siyasi Af (intw)

Yıldız Şaban:

39/32 – Türk-İş 13. Genel Kurulu ve
Ötesi /İzlenimler, Anılar

Yılmaz Abdullah:

95/43 – İkinci Emir

97/33 – Londra'da İngiliz Kürtleri

Yılmaz Sinan:

91 (p)

Yılmaz Zafer:

58 (p)

Yılmazsoy Salih:

75/49 – Eleştirecek Yanlarınız Da
Var... (l)

Yolaçan Semih:

57 (p)

Yorulmaz Ahmet:

91/34 - Abdi İpekçi Dostluk ve Barış
Ödülü, Agapi'den Mektuplar

Yörükoğlu Atalay:

47/32 - “Herkes, Her Şeyi Paraya
Çevirmeye Çalışıyor” (intw)

Yunanistan Ev Kadınları Birliği:

97/41 – Yunanlı Kadınlardan Selam! (d)

Yunanistan Kadınlar Birliği:

97/41 – Yunanlı Kadınlardan Selam! (d)

Yunanistan Kadınlar Federasyonu:

97/41 – Yunanlı Kadınlardan Selam! (d)

Yunanistan Hukukçu Kadınlar Birliği:

97/41 – Yunanlı Kadınlardan Selam! (d)

Yunanlı Üniversiteli Kadınlar Birliği:

97/41 – Yunanlı Kadınlardan Selam! (d)

Yurttagül Ali:

92/14 - “Bir Ülkede Tam Demokrasi
Olmadan Tam Bir Çevre
Hareketi De Oluşamaz.” (intw)

Yüce Ali:

88/47 – Simitçi Ali (pm)

88/47 – Satılık Düş Var (pm)

Yücel Melek D.:

80/15 – İletişim Teknolojisindeki
Gelişmeler

Yücel Zeki:

72/20 – Glenys Kinnoek, Tek Dünya:
Gelişme ve Barışa Sosyalist Bir
Yaklaşım (tr)

Yüksel Ayşegül:

1/38 – Tiyatro Müziği Üstüne

5/37 – 1980'lerin Eşiğinde Tiyatromuz

13/41 – Anadolu'da Tiyatro ve
“Turne”deki Devlet Tiyatrosu
Sanatçıları Üzerine

16/46 – Sanatta Üstdenetim

20/48 - “72. Koğuş” Üzerine

- 24/47 - “Resimli Osmanlı Tarihi”
Kültürle Yoğrulmuş Bir Koca Kent
- 25/22 – 1982'de Tiyatromuz
95/20 – Üniversitede Başörtülü Bilim ve Sanat
- 28/42 – Ankara Yarı Açık Cezaevi Tiyatro Kolunun Başarısı: “Sarıpınar 1914”
9738 – 27 Mart Dünya Tiyatro Günü 28. Yılında
- 39/41 – Güncelliğini Yarım Yüzyıldır Sürdüren Bir Başyapıt: “Galile'nin Yaşamı”
Yüksel Mihriban:
35 (p)
- 66/56 – Koca Bir Yürek Sustu
Yüksel Şadi:
- 72/30 – Necdet Bulut'u Anıyoruz
37/14 – Yabancı Sermaye Dedikleri! (I)
- 75/21 - Toplumda Yaşanandan Tiyatro Da Payını Alıyor
- 77/50 – İzlediğimiz Tiyatro Özlediğimiz Tiyatro Mu?
- 77/53 – Vur Eleştirmene
- 79/52 - Yücel Erten'in Sorularına Yanıt 1960'ların Türk Tiyatrosunda Yeni Seçenekler ve Sonrası...
- 80/26 – Kitle İletişim Çağında Tiyatronun Yeri ve İşlevi
- 81/53 – Tiyatromuzu Belgelemek
- 83/52 - İrlandalı Dev Yazar Sean O'Casey ve A.S.T.'in Sergilediği “Silahşörün Gölgesi”
- 85/52 – Doğu Berlin Tiyatrosunda Teknoloji-Sanat İşbirliği
- 87/52 – Sinemayla Tiyatro Arasındaki Etkileşim
- 89/50 - S.S.C.B. Tiyatrosunda Perestroyka Hareketi
- 91/53 – 1987-88 Döneminde
Tiyatromuz: Hem Toplumdan “Uzak” Hem De Toplumun Aynası
- 93/52 – Paris: Özgürlük, Güzellik ve

Z

Zabunoğlu Yahya:

50/6 - “YÖK Yargı Önünde Hep
Kaybetmiş, Günahkar Bir Örgüttür”
(intw)

Zade C. E.:

39/22 – Kırk Yıl Önceki
Dergilerimizden: Namık Kemal
Üzerine Bir İrdeleme

Zekeriya Necati:

90/21 – Acıladı Onu Adam Eden (pm)

90/21 - Desanka Maksimoviç,
Sözcükleri Severim (tr, pm)

Zor Raif:

38 (pa)

Zorlu Davut:

75/49 – Dergimize/Derginize (I)

Appendix I: TURKISH SUMMARY

Bu çalışmanın konusu anayasal güvencelerin kaldırıldığı ve sıkı yönetimin ilan edildiği bir tarihsel dönemin hemen başında, 1981 Ocak ayında yayınlanmaya başlanan ve yayınlandığı 1980'ler boyunca baskıcı bir rejime karşı ortak bir entelektüel muhalefetin sesi olan *Bilim ve Sanat* dergisidir.

Türkiye siyasi tarihinin baskıcı dönemlerinde basın neredeyse muhalefetin yegane örgütlendiği ve kendini duyurduğu alan olagelmıştır. İfade olanaklarının da sınırlandığı bu tarz dönemlerde muhalefet kendisini daha çok edebiyat ve mizah alanında göstermiştir. Bu anlamda siyasi muhalefetin basın alanında zengin ve derin bir geleneği bulunmaktadır. *Bilim ve Sanat* dergisi de işte bu geleneğin bir temsilcisidir. Bunun yanında dergi kendinden önceki yayınlardan, bu geleneğin üzerine yaptığı katkılarla ve sunduğu yeniliklerle ayrılmaktadır.

Öncelikle, bu gelenekte yerini alan süreli yayınlar otoritelerden doğrudan baskı görmeseler dahi genellikle kısa süreli olurken *Bilim ve Sanat* dokuz yıldan biraz daha uzun bir süre dayanmıştır.

Bunun yanında kendinden önceki yayınlar çoğunlukla hem içerik hem biçim bakımından edebiyat alanında bulunurken *Bilim ve Sanat* yeni içerikleri bünyesinde barındırmıştır. Sanatın tüm alanlarından uygulamalı ve doğal bilimlere uzanan bir yelpazede *Bilim ve Sanat* dergisi daha önceden girilmemiş konuları işlemiştir. Böylece dergi baskıcı bir dönemin içinde geniş kitlelere seslenmeyi bilmiştir.

Bilim ve Sanat'ı önemli kılan özelliklerinden biri de derginin çıkma inisiyatifinin alınmasındadır. Dergi, 12 Eylül Askeri Darbesi'ne bir tepki olarak yasa dışı ilan edilen Türkiye İşçi Partisi tarafından sosyalist mücadelenin uğraklarından biri olarak hazırlanmıştır.

Günümüzde olağan karşıladığımız pek çok siyasa ve gündelik hayat pratiğinin başlangıcı olarak tarihlenebilecek 1980'ler, böylece *Bilim ve Sanat* dergisinin tanıklığında okunabilir. Bu yüzden *Bilim ve Sanat* dergisi üzerine yapılan bir çalışma genel olarak Türkiye siyasal tarihinin araştırılmasına bir katkı sunacaktır.

Ancak böyle bir çalışmanın yapılması kendi zorluklarını da beraberinde getirmektedir. On yıla yakın yayın hayatı boyunca *Bilim ve Sanat* beş bin sayfa civarında yazılı materyal üretmiştir. Bu nicel çokluğun bir araştırma konusu haline gelmeden önce kategorilendirilmesi gerekmiştir. Bunun yanında derginin siyasal motivasyonlarının ve amacının anlaşılması için derginin yayın hayatında önemli pozisyon tutmuş kimselerle derinlemesine mülakatlar yapılmıştır. Çalışmanın birinci kısmı yapılan bu mülakatlar ışığında *Bilim ve Sanat*'ın tüm yayın hayatı boyunca bir kurum ve siyasal bir aktör olarak eylemleri anlaşılmaya çalışılmıştır. Derinlemesine mülakatlar kapsamında yirmi dört kişiyle görüşmüş, bu isimler derginin kurumsal sorumluları, yazı kurulu üyeleri ve dergiyle doğrudan ilişkisi olmasa da Türkiye İşçi Partisi'nde (TİP) önemli pozisyonlarda olan kişilerden seçilmiştir. Ayrıca *Bilim ve Sanat* dergisi basılı hali dışında geride çok az belge bırakmıştır. Mülakatların ayrıca tiraj, baskı, dağıtım gibi konularda bilgi sunması umulmuştur. Derginin bir kurum olarak eylemleri bu mülakatlardan yola çıkılarak anlatılmıştır. Çalışmanın ikinci bölümünde ise *Bilim ve Sanat* koleksiyonu içerik analizinin sonuçları yorumlanmıştır. Böylece de gelecekte yapılacak çalışmaların önünün açılması hedeflenmiştir.

Bilim ve Sanat dergisi Türkiye İşçi Partisi'nin 1979 Şubat'ında gerçekleştirdiği İkinci Büyük Kongresi'nde alınan “*her hal ve şart altında mücadeleye devam*” kararının bir uygulaması olarak yayın hayatına başlamıştır. Dergi her ne kadar ilk başta TİP'lilerin çıkartacağı bir dergi olarak düşünülse de dönemin koşulları gereği daha geniş bir platformun gerekliliği kendini dayatmış ve dergi 12 Eylül Askeri Darbesi'ne, emperyalizme, şovenizme karşı demokrasiyi ve barışı savunan tüm entelektüellere bir arada durma çağrısı yaparak çıkmıştır.

Derginin ilk sayısının hazırlanması sürecinde dönemin olağanüstü koşulları kendini göstermiştir. Her ne kadar *Bilim ve Sanat* dergisi yasal ve meşru alanda durma gayretinde olsa da, kurucu kurul oluşturulurken katılımcıların deneyimleri ve bilgi birikimleri kadar işkenceye dayanma kapasiteleri de göz önünde tutulmak durumunda kalmıştır. 12 Eylül Darbesi'nin hemen akabinde gerçekleştirilen toplantılarda *Bilim ve Sanat*'ın yayın politikaları saptanmıştır. Öncelikle dergi, isminin hakkını vermek için demokratik bir platform üzerinde durarak ve hem bilim hem sanat alanlarına yönelecektir. İkincil olarak da anti-faşist bir duruşla kolektif olarak geniş kitlelerin okuması için hazırlanacaktır. Yazı kurulu tamamen bağımsız olacak ve yeni katılımlara açık olacaktır. Yazı kuruluna dışarıdan doğrudan bir müdahale kabul edilmeyecektir. *Bilim ve Sanat* dergisi bu temel üzerine inşa edilmiş ve tüm yayın hayatını da bu prensiplerin etrafında örmüştür.

Derginin önemli bir özelliği yazı kurulunun bağımsızlığı ve derginin içeriğinin belirlenmesi konusundaki merkezi konumudur. Öyle ki yazı kurulunun işleme şekli *Bilim ve Sanat*'ın tüm yapısını özetlemektedir. Yalnızca ana akım basın kuruluşlarından değil, aynı zamanda diğer siyasi partilerin yayınlarından da belirgin bir fark olarak editoryal bağımsızlık *Bilim ve Sanat*'ın kurucu ilkelerinden biri olmuştur. Yazı kurulu yalnız TİP üyesi isimlerden oluşmamış, aksine Türkiye'nin anti-faşist, anti-şovenist ve askeri rejime karşı tüm entelektüellerinin katılımına açık bir yapıda olmuştur. Kurumsal kararların dahi yazı kurulunda alındığı dergide, idari yönetim birimleri ziyadesiyle yazı kurulunun koordinatörlüğü görevini üstlenmiştir. İdari birimlerin, editörlerin ve yazı kurulunun derginin prensipleri etrafında uyumlu bir biçimde çalışabilmeleri *Bilim ve Sanat*'a uzun ömrünü bahşetmiştir.

Bilim ve Sanat dergisinin bu amaçlarına ulaşması için pek çok insan önemli sorumluluklar üstlenmişlerdir. Bunların başında derginin tüm yayını boyunca genel yayın yönetmenliğini üstlenmiş olan Varlık Özmenek'in ismini saymak gerekir. Derginin editörlüğünü çeşitli zaman dilimlerinde üstlenmiş olan Haluk Orhun, Cemil Turan, Güney Gönenç, Ayküt Göker ve bunların yayında kurumsal editör olarak isimlendirilebilecek İlhan Alkan, *Bilim ve Sanat*'ın künyesinde yer alan önemli isimlerdir.

Bilim ve Sanat yayınlandığı dönem boyunca dört adres değiştirmiştir. Bu değişiklikler başarılı bir ticari faaliyetten ziyade derginin gelişmesiyle beraber kapasitesinin artmasına işaret etmektedir. Öyle ki derginin en uzun süre kaldığı adres olan Ankara, Kızılay, Yüksek Sokak'taki bürosu dönemin pek çok muhalif isminin uğrak noktası olmuştur. Derginin editörlerinden İlhan Alkan'ın 1980 öncesi öğretmenler sendikası TÖB-DER'de gösterdiği mücadeleler, dergi bürosunun öğretmenler tarafından uğrak bir yer olmasını sağlamıştır. Bu yüzden de 1980'lerde öğretmenlerin çıkarttıkları *Abece* dergisinin fikrinin *Bilim ve Sanat* bürosunda ortaya çıkması rastlantı değildir. Gene, *Çağdaş Hekimler Hareketi* fikri derginin bürosunda ortaya çıkmış ve bugüne kadar toplumcu hekimlerin arasında etkisini sürdürmüştür.

Bilim ve Sanat dergisi ortalama yedi bin tiraja ulaşmıştır. Yayınlandığı dönem için bu rakam iyi sayılabilir. Ancak *Bilim ve Sanat* yalnızca süreli yayıncılık alanında kalmamış, *Bilim ve Sanat Yayınları* isminde bir yayınevinin faaliyetine 1983 yılında başlamıştır. Yayınevinin bastığı kitapların bir kısmı bugün hala başka yayınevleri tarafından basılarak dolaşımda kalmıştır.

Dergi yayınlandığı tüm dönem boyunca kurumsallaşma çabasında olmuş ve bu kapsamda 1984 yılında BİLSAN AŞ. isminde bir anonim şirket kurmuştur. İlhan Alkan BİLSAN adına derginin sahibi olmuş ve şirket kağıt ithalatı gibi çeşitli amaçlar taşımış, ancak dergiye kurumsal bir kimlik kazandırmak dışında başarılı olamamıştır.

Bunların dışında toplumsal bir mücadele aracı olarak *Bilim ve Sanat* döneminin diğer pek çok demokratik kurumuyla irtibat halinde olmuştur. *Yarın*, *Türkiye Yazıları*, *Gırgır*, *YAZKO* gibi dergilerle ve *Cumhuriyet* gazetesiyle yakın ilişkiler kurmuştur. Dergi ayrıca 1983 yılında Aziz Nesin önderliğinde askeri rejime karşı hazırlanan *Aydınlar Dilekçesi*'ni desteklemiş, ve 1987 yılında yine Aziz Nesin'in önyak olduğu *Ekmek ve Hak Dilekçesi*'ni yayılamıştır.

Bilim ve Sanat'ın bu faaliyetleri çeşitli ödüllere layık görülmüştür. Türkiye Gazeteciler Cemiyeti, Türk Tabipler Odası derginin ödül aldığı kurumlar arasındadır. Ayrıca dergi Filistin Kurtuluş Örgütü adına Yaser Arafat tarafından bir plaketle

ödüllendirilmiştir.

Bunların yanında *Bilim ve Sanat* dergisi bugün hala sürmekte olan Uluslararası Ankara Film Festivali'nin başlatıcısıdır. Derginin yazı kurulunda yer alan Mahmut Tali Öngören'in katkılarıyla ilki 1988 yılında düzenlenen Festival, *Bilim ve Sanat, Mülkiyeliler Birliği* ve *Ekin-BİLAR* ortaklığıyla gerçekleştirilmiştir. Dergi, Festivali'nin ilk üç organizasyonunda aktif olarak bulunmuş, yayın hayatının sonlanmasıyla da Festivali'nin örgütlenmesini başka kurumlara bırakmıştır.

Dönemiyle organik ilişki kurmayı becerebilmiş *Bilim ve Sanat* dergisi, kendisini var eden tarihsel koşullar ortadan kalktıkça yeni bir forma evrilememiş ve 1990 senesinde sonlanmıştır. Bu sonlanışta iki tarihsel uğrak vurgulanabilir. İlki derginin arkasında yer alan Türkiye İşçi Partisi'nin, Türkiye Birleşik Komünist Partisi'ni kurmak için Türkiye Komünist Partisi ile girdiği başarısız birleşme çabasıdır. Türkiye Birleşik Komünist Partisi, 1990'larla beraber ülkenin yeni siyasal gündemine dahil olmak için kurulmuş ve *Bilim ve Sanat* bu çerçevede kendisine yer bulamamış ve ancak kendisine yetmeyen öz kaynaklarına mahkum kalmıştır.

İkinci uğrak ise yalnızca *Bilim ve Sanat*'ı değil, tüm yayıncılığı etkileyen 1990'larda medyada yaşanan dönüşümdür. Temelleri 1980'lerde atılan ve 1990'ların sonuna doğru tamamlanan bu dönüşüm medya ile sermayenin füzyonunu getirmiştir. İçeriğin hazırlanmasından dağıtıma, yazılı medyanın tüm alanlarında bu dönemde yaşanan tekelleşme ve yoğunlaşma *Bilim ve Sanat*'ın hayat damarlarını kesmiş ve dergiyi kağıt dahi satın alamayacak duruma getirmiştir.

Bu iki uğrağın üst üste gelmesi derginin sürdürülmesini oldukça zorlaştırmıştır. Bir taraftan siyasal gelişmelere göre dergi kendine bir kulvar bulamamış, öbür taraftan da “rekabetçi” bir hale bürünen medyada finansal kaynakları kurumuştur. Böylece Türkiye basın tarihinde önemli bir yer tutan *Bilim ve Sanat* dergisi Türkiye'nin karanlık yıllarında yazarlarının ve okurlarının *nefes alabildiği* bir *vaha* olarak tarihsel değerine kavuşmuştur.

Bilim ve Sanat bir dergi olarak beş binin üzerinde sayfada iki bin beş yüz metne binin üzerinde imzayla yer vermiştir. Bu niceliksel özelliğiyle dergi yayınlandığı 1980'lerin *canlı bir tanığı* olarak isimlendirilebilir. Bu tanıklığın dokümantasyonunun yapılması hem bu çalışma hem de gelecekte yapılacak çalışmalara yol göstermesi için gerekli olmuştur. Bu kapsamda derginin tüm basılı materyali içerik analizine tabi tutulmuştur. *Bilim ve Sanat*'ın geniş içeriğini kapsayabilmek için kategoriler olabildiğince geniş tutulmuş ve metinler içeriklerine göre 'siyaset', 'sanat', 'kültür', 'medya', 'ekonomi' ve 'bilim' olarak belirlenmiştir. Araştırmanın derinleştirilmesi için her kategoriye alt kategoriler tanımlanmıştır. Metinlerin içeriklerine göre kategorilendirilmesi *Bilim ve Sanat*'ın hangi alana ağırlık verdiğinin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Sonuçta derginin yayınladığı her on metinden üçü 'siyaset' içeriklidir. Bu ise derginin amacına uygun olarak, yayınladığı dönemdeki siyasal tartışmalara bir aylık kültür dergisi altında entelektüellerin dahil olma çabasını göstermektedir.

'Sanat' içerikli metinler ise derginin 1980 öncesi ile ilişkisini bir süreklilik olarak kurmuş ve toplumcu gerçekçilik *Bilim ve Sanat*'ın sanat alanında savunduğu mevzi olmuştur. 'Kültür' içerikli metinler ise ana hat olarak iki yönde ilerlemiştir. Dönemin popüler kültüre karşı çeşitli tartışmalar yapıldığı gibi, baskıcı bir askeri rejim altında muhalif seslerin birbirini duymasını sağlayan bir zemin görevi de görmüştür. 'Medya' içerikli metinlerde genel olarak görülen, bir 'medium' olarak *Bilim ve Sanat*'in içinde bulunduğu toplumsal alanı tartışma çabasıdır. Dergi 1980'ler boyunca gelişen ve on yılın sonlarına doğru zirvesine ulaşan medya alanındaki sermaye yoğunlaşmasına kuvvetli bir muhalefet göstermiştir. Benzeri şekilde 'ekonomi' içerikli metinler ağırlıkla 24 Ocak Kararları kapsamında neoliberal politikaları hedef almıştır. 'Bilim' içeriği ise nicel oranda derginin en az yer verdiği içerik olmasına rağmen, Türkiye basın tarihinde daha önceden benzeri olmaması itibariyle kıymete değerlidir.

Bilim ve Sanat dergisinin yayınladığı metinler türlerine göre de kategorilendirilmiştir. Bu analizin sonucu beklendiği gibi 'fikra' olarak tabir edilen dergi yazılarının yayınlanan tüm metinlerin yarısından fazla olduğunu

göstermektedir. Ancak bunun yanında dergi, 'makale' olarak tabir edilen ciddi, objektif ve görece fazla yer tutan metinlere de yer vermiştir. Bunların yanında 'röportajlar', 'tanıtımlar', 'duyurular', 'mektuplar', 'şiiirler', 'belgeler' ve 'anmalar' yer almıştır.

Bilim ve Sanat dergisinin belki de en dikkat çekici özelliği barındırdığı imza sayısıdır. Toplam bin otuz dört kişi *Bilim ve Sanat* dergisinde yazılı veya görsel bir metin yayınlamıştır. Analiz derinleştirilip yazarların bir yıl içinde kaç yazı yayınladıklarına bakıldığında büyük çoğunluğun iki yazının altında olduğu görülür. Öyle ki sürekli yazı yayınlayan daim yazarlar ve görsem metin üreticileri toplam yazar sayısından çıkarıldığında ortaya çıkan oran *Bilim ve Sanat*'ın her sayısında ortalama on yeni yazara yer tanıdığıdır. Askeri rejime karşı ortak bir demokratik platform olarak örgütlenen dergi bu oranın ispatladığı gibi amacına ulaşmıştır.

Medyanın siyasetteki belirleyici rolü üzerine uzlaşmış bir görüş vardır. Ancak bu uzlaşıdan çıkan soru, medyanın toplumu bir ayna misali yansıttığı mı yoksa onu bozup manipüle mi ettiğidir. Medya araştırmalarında yaygın olan bu soruya herkesi tatmin edecek bir cevap vermek güçtür. Fakat eğer söz konusu olan Türkiye ise bu soru tersten kurulup şöyle de sorulabilir “medyanın durumu toplumun durumunu yansıtmakta mıdır?”. Türkiye siyaseti ile yakinen ilgilenen herkes bu soruya olumlu bir cevap verecektir. *Bilim ve Sanat*'ın hikayesi de benzer bir durumdur.

1980'lerden 1990'lara Türkiye medyası görece yoksun bir ortamdan, altyapı yatırımları ve sermayenin dahiliyeti ile geniş bir uzama yayılmıştır. Böylece bir yayın hazırlamak için gerekli olan yatırım sermayesi halihazırda yüksek iken daha da pahalılaşmıştır; ancak kazançlar ise düşük kalmaya devam etmiştir. Bu yüzden de iktidar sahibi olmayanların veya onlar tarafından desteklenmeyenlerin bir yayın organına sahip olması imkansız olmasa dahi zorlaşmıştır. Tüm bunların yanında sansürün gölgesi de muhalif yayıncılığın her zaman üstüne düşmüştür. *Bilim ve Sanat* dergisi bu tarif edilen koşullarda dokuz yıl boyunca yaşamayı başarmıştır. Derginin demokrasi için gösterdiği mücadele, basının bu mücadelede olumlu ve önemli bir yer tutabileceğini ve tutması gerektiğini göstermiştir. Maalesef, *Bilim ve*

Sanat'tan bir çeyrek yüz yıl sonra Türkiye siyasal hayatında durumun pek de değişmediği, medya alanında ise daha da beter olduğu günümüz itibariyle görülmektedir. Bu çalışmanın amacı, *Bilim ve Sanat* dergisi deneyiminin bugün demokrasi için ihtiyaç duyulan araçların bulunmasında bir örnek teşkil ettiğinin gösterilmesidir.

TEZ FOTOKOPİSİ İZİN FORMU

ENSTİTÜ

Fen Bilimleri Enstitüsü

Sosyal Bilimler Enstitüsü XXX

Uygulamalı Matematik Enstitüsü

Enformatik Enstitüsü

Deniz Bilimleri Enstitüsü

YAZARIN

Soyadı : Arıkan

Adı : Gökhan

Bölümü : Medya ve Kültürel Çalışmalar Anabilim Dalı

TEZİN ADI (İngilizce) : “Bilim ve Sanat Aylık Kültür Dergisi” A Periodical
Witness to Troubled Times

TEZİN TÜRÜ : Yüksek Lisans XXX

Doktora

Tezimin tamamından kaynak gösterilmek şartıyla fotokopi alınabilir. XXX

Tezimin içindekiler sayfası, özet, indeks sayfalarından ve/veya bir

bölümünden kaynak gösterilmek şartıyla fotokopi alınabilir.

Tezimden bir bir (1) yıl süreyle fotokopi alınamaz.

TEZİN KÜTÜPHANEYE TESLİM TARİHİ: